روزنامه اقتصادی ایران
صدای بخش خصوصی ایران
جهان صنعت
یکشنبه ۱۲ بهمن ۱۴۰۴ ■ ۱۲ شعبان ۱۴۴۷ ■ ۱ فوریه ۲۰۲۶
سال بیست ودوم ■ شماره ۶۰۱۲ ■ ۱۶ صفحه ■ قیمت ۲۰۰۰۰ تومان

تاکید حسن روحانی بر ضرورت «مدیریت تخاصم» با ایالات متحده

باید با یک اصلاح بزرگ به مردم پاسخ دهیم

رییس‌جمهور دولت‌های یازدهم و دوازدهم با تاکید بر نقش انکارناپذیر مردم در جریان جنگ ۱۲ روزه گفت: «حالا این ملتی که این کار بزرگ را انجام داد، ما پاسخ آنها را دادیم؟ پاسخ به این نیست که بیاییم از ملت زبانی تشکر کنیم.» حسن روحانی سپس به اعتراضات اخیر اشاره کرد و گفت: «پاسخ دادن به مردم این نیست که اگر مردم اعتراض دارند، ما یک مورد کوچک از آن درخواست‌ها را درنظر بگیریم و ۹۹درصد خواست آنها را فراموش کنیم و بگذاریم کنار.» وی گفت: «باید با یک اصلاح بزرگ به مردم پاسخ دهیم.»

۲

خودروسازان قربانی افزایش نرخ ارز

افزایش قیمت محصولات ایران‌خودرو ضرورت یا انتخاب؟

۸

«جهان‌صنعت» از معرفی رییس جدید فدرال‌رزرو گزارش می‌دهد

سازش با ترامپ یا تغییر پارادایم پولی

۴

سرمقاله

چارچوبی برای امنیت جمعی منطقه خلیج‌فارس و غرب آسیا

عباس آخوندی*

با فروپاشی نظم لیبرال و برآمدن نظم جدید مبتنی‌بر کاربست مستقیم زور توسط آمریکا و قدرت‌های تراز اول جهان، امنیت کشورهای میانی در معرض مخاطره جدی قرار دارند. هرچند در نظم لیبرال نیز قدرتمندان هر زمان که به نفعشان بود، خود را مستثنا می‌کردند ولی قواعد تا حدودی از قدرت‌های کوچک‌تر محافظت می‌کرد. اینک اما قدرت‌های میانی باید مستقیما در اندیشه امنیت خود باشند. پرسش این است که چگونه؟ در این ارتباط دو راه پیش پای آنان وجود دارد: یکی همراهی و امید بستن به اینکه تبعیت، امنیت به ارمغان می‌آورد. البته به‌تجربه شکست این سیاست در اوکراین، سوریه و دیگر نمونه‌ها اثبات شد و دیگری «امنیت جمعی» است. اندیشه حصارکشی بر گرد یک سرزمین جز فقر، شکنندگی و ناپایداری ثمری ندارد.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

نقش‌آفرینی ترکیه در تردید

صلاح‌الدین هرسنی*

در شرایطی که وضعیت و شرایط اعتراضی ایران بهانه و زمینه را برای یک جنگ محتمل از سوی آمریکا علیه ایران فراهم کرده، مواضع و راهبرد، رتوریک و لحن مقامات آنکارا در چرخشی ۱۸۰درجه‌ای در قبال ایران تغییر یافته است و آنها قویا اعلام کرده‌اند که با حمله نظامی آمریکا به ایران موافقتی ندارند. چنین اعلام مواضعی از سوی مقامات آنکارا سبب شد که عباس عراقچی وزیر امور خارجه به ترکیه سفر کند تا شاید بتواند از نقش میانجیگری ترکیه در حمله آمریکا به ایران جلوگیری کند.با توجه به عملکرد و سابقه تاریک ترکیه در معادلات غرب آسیا و شرق مدیترانه به نظر نمی‌رسد که اتکا به نقش واسطه‌ای و میانجی مقامات آنکارا راه‌حل مساله و به‌گونه‌ای باشد که بتواند از حمله آمریکا به ایران جلوگیری کند.

ادامه در صفحه ۴

یارانه ارزان، مصرف بی‌مهار

در اقتصاد ایران مصرف انرژی نه یک رفتار فردی بلکه یک پیام سیاستی است؛ پیامی که طی بیش از یک دهه بی‌وقفه تکرار شده: انرژی ارزان است، بیشتر مصرف کن. نتیجه این پیام امروز در اعداد رسمی مصرف فرآورده‌های نفتی دیده می‌شود؛ اعدادی که نشان می‌دهد مساله انرژی در ایران، نه کمبود تولید بلکه وفور تقاضای یارانه‌ای است.

۳

نبرد پنهان بر سر نفت

درشرایطی‌که روابط ایران و ایالات‌متحده همچنان در وضعیت بی‌ثبات و پرتنش قرار دارد و بازارهای جهانی انرژی نسبت‌به‌هرگونه شوک ژئوپلیتیک در خاورمیانه حساس هستند پیشنهاد ترکیه برای میانجیگری میان تهران و واشنگتن آن‌هم با تمرکز بر همکاری‌های انرژی توجه ناظران منطقه‌ای و بین‌المللی را به‌خود جلب کرده است.

۱۳

ترکش‌های ناتمام حذف ارز ترجیحی

«با آزادکردن نرخ ارز و انتقال عددی که دولت به‌عنوان یارانه از ابتدای زنجیره به‌انتهای زنجیره خواهد داشت رقم برخی اقلام ازجمله روغن، مرغ و تخم‌مرغ افزایش می‌یابد و مابقی اقلام حدود ۲۰درصد افزایش خواهد داشت.» جملات فوق نقل قول مستقیم از فاطمه مهاجرانی است. کمتر از یک‌ماه از گفته‌های سخنگوی دولت می‌گذرد ...

۱۲

درصفحات دیگربخوانید

۷ تیشه بر ریشه معیشت
۱۴ از زنگ تفریح تا بازداشتگاه
۹ آمارهای متناقض توسعه
۱۱ اعتماد از دست‌رفته در بورس
۱۵ توریسم در انتظار فورس‌ماژور
۵ سبقت ریالی‌ها از تورم

نقدروز

توزیع بسیار نابرابر قدرت

محمدصادق جنان‌صفت

شاید شخصیت‌ها و نهادهایی باشند که باور ندارند نهاد مردم یا شهروندان یا ملت زیستی جدا از نهاد حاکمیت شامل دولت به معنای وسیع آن و نیز نهادهای وابسته به نهاد حاکمیت دارد. شهروندان یک سرزمین برای خود در هر دوره آرزوها و خواسته‌هایی دارند که با تفویض بخشی از قدرت و اختیارات خود به نهادهای حاکمیتی در موقعیت ضعیف‌تر قرار می‌گیرند. در کشورهای دموکراتیک این تفویض اختیارات از نهاد ملت به نهاد حاکمیت اما ابدی نیست و مردم از این قدرت قانونی برخوردار هستند که با استفاده از ابزارهای دموکراسی که در نوک هرم آن انتخابات سالم و آزاد است نهاد حاکمیت را در وضعیت متزلزل قرار دهند و به نهاد حاکم اثبات کنند بودن بر سر قدرت در گرو رضایت ماست. نهاد مردم در کشورهای دارای دموکراسی به این ترتیب از نظر قانونی دارای قدرت تغییر مقام‌هایی هستند که با رای خودشان به جایی رسیده و افتخار خدمت مردم را پیدا کرده‌اند. تعامل نهاد انتخابات با نهاد قدرت در این دسته از کشورها گونه‌ای شده است که به دست آوردن قدرت نهفته در دولت تنها از مسیر رقابت نفسگیر حزب‌های شناخته‌شده و دارای شناسنامه و برنامه و کارنامه ممکن است. در سرزمین ایران اما فرآیند دموکراسی به معنای یادشده از چند سو تحت فشار قرار گرفته و نقض می‌شود. وجود شورای نگهبان قانون اساسی که به مرور در نظام جمهوری اسلامی قدرت فوق‌العاده‌ای در اختیارش قرار گرفته یکی از سدهای راه در مسیر دموکراسی ناب و گسترده است. این نهاد در آخرین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری نفر اول اجرایی در شورای امنیت ملی یعنی علی لاریجانی را برای ریاست‌جمهوری واجد صلاحیت تشخیص نداد. این در حالی است که وی حالا به نوعی در این شورا برفراز بخش‌های اصلی دولت عمل می‌کند. علاوه‌براین شورای نگهبان حتی رییس‌جمهور مستقر فعلی را در مرحله تعیین صلاحیت از غربال خود عبور نداد و او از یک راه دیگر به انتخابات بازگشت داده شد. این ساختار یکی از نقض‌کننده‌های قدرت شهروندان به حساب می‌آید و در توزیع قدرت حاکمیت و نهاد ملت به تضعیف سهم و نقش مردم در تصمیم‌گیری‌ها منجر شده است. در جمهوری اسلامی اما توزیع قدرت گونه‌ای آرایش داده شده که حزب‌های دارای شناسنامه روشن و برنامه شفاف برای مبارزه در مسیر کسب قدرت زاد و رشد نکرده‌اند. فقدان حزب‌های قدرتمند که از سوی حاکمیت به رسمیت شناخته نمی‌شوند نیز نقض‌کننده نهاد دموکراسی به زیان قدرت گرفتن مردم شده است. نهادهای مدنی –غیر از حزب– نیز در جمهوری اسلامی به مرور فاقد قدرت شده و به مثابه ابزار کسب قدرت بیشتر در تقسیم قدرت از سوی مردم وجود عینی و واقعی ندارند. انحصار حاکمیت بر سرچشمه‌های تولید درآمد و ثروت در جمهوری اسلامی نیز گونه‌ای شده که مردم هر روز در برابر قدرت غالب ناتوان‌تر شده و قدرت خریدشان که نماد و تبلور قدرتشان است از آنها سلب شده و مردم اکنون از نظر این شاخص هم در بدترین موقعیت قرار دارند.

بدیهی است در جامعه‌ای که قدرت بسیار نابرابر توزیع شده و شهروندان سهمی از قدرت ندارند در رویارویی با قدرت‌های بیرونی شکننده شده و آن چسبندگی لازم و کافی برای ایستادگی به مرور زمان به سوی نابودی پیش می‌رود. توزیع نابرابر قدرت سم مهلک برای ایران ارجمند است.

دیدگاه

چالش‌های بازگشت ارز صادراتی و اثر آن بر تورم و معیشت مردم

حسین امامی‌راد*

در سال‌های اخیر هر بار که نرخ ارز جهش کرده یک روایت تکراری به افکار عمومی عرضه شده است: «تحریم‌ها مقصر هستند» البته که تحریم‌ها بی‌تردید اثرگذارند اما این روایت، یک واقعیت مهم را پنهان می‌کند؛ واقعیتی که اگر دیده نشود هیچ سیاست ارزی به ثبات نمی‌رسد: بحران ارز در ایران، پیش از آنکه خارجی باشد، داخلی و ساختاری است.

از اواخر دهه ۹۰ به‌ویژه پس از شوک ارزی سال۱۳۹۷، سیاستگذار به‌جای اصلاح ساختارها، مسیر کنترل دستوری را برگزید. از سال۱۳۹۷ و پس از نوسانات شدید ارزی، «الزام به بازگشت ارز حاصل از صادرات» به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای کنترلی اتخاذ شد. به موجب مصوبات دولت (فروردین۱۳۹۷) و شورای‌عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا (مهر۱۳۹۷) صادرکنندگان موظف شدند ۹۵درصد ارز صادراتی خود را ظرف مدت معین به چرخه اقتصادی بازگردانند. این تکلیف بعدها در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب بهمن۱۴۰۰ جرم‌انگاری شد و عدم بازگشت ارز به مثابه قاچاق درآمد اما مساله درست از همین‌جا آغاز شد؛ الزام قانونی، بدون اصلاح نظام ارزی.

به نظر کارشناسان اعمال کنترل‌های ارزی حجمی (مثل پیمان‌سپاری) همراه با مداخلات قیمتی در بازار رسمی، چالشی مضاعف ایجاد کرده است و دخالت نرخ دستوری دولتی و تعیین نرخ ارزی غیرواقعی (تثبیت نرخ دولتی) انگیزه صادرکننده را برای ایفای تعهد ارز کاهش می‌دهد. تا زمانی که بانک مرکزی با نرخ دستوری در بازار رسمی مداخله کند، «بازگشت ارز با ناکارایی‌های متعددی درگیر خواهد بود.» تجربه سال‌های گذشته نیز نشان داده که ارز ترجیحی بیش از آنکه به سفره مردم برسد، به رانت تبدیل شده است

براساس تجمیع داده‌های بانک مرکزی، اظهارات مقامات نظارتی و گزارش‌های رسمی، از سال۱۳۹۷ تا ابتدای مردادماه سال۱۴۰۴، نزدیک به ۱۰۰میلیارددلار از ارز حاصل از صادرات غیردولتی به چرخه رسمی اقتصاد بازنگشته است که این رقم معادل ۳۵درصد مجموع صادرات بخش غیردولتی شامل نفت، گاز، برق و... است. از سوی دیگر مرکز پژوهش‌های مجلس میانگین نرخ بازگشت ارز صادراتی را حدود ۸۰درصد برآورد می‌کند. به بیان دیگر در بهترین حالت یک‌پنجم ارز صادراتی هنوز به کشور بازنگشته است

در شرایطی که کشور با کمبود ارز، فشار بر معیشت مردم و جهش‌های پی‌درپی قیمت‌ها مواجه بوده، منابع ارزی‌ای که می‌توانست بازار را آرام کند یا بازنگشته یا خارج از دسترس سیاستگذار مانده است.

نکته مهم‌تر اما اینجاست: طبق اعلام رسمی رییس سازمان بازرسی کل کشور، ۲۱۲شرکت بزرگ، عمدتا دولتی و شبه‌دولتی، به تعهدات ارزی خود عمل نکرده‌اند. بررسی فهرست این شرکت‌ها نشان می‌دهد بخش عمده‌ای از آنها در زنجیره نفت، گاز، پتروشیمی، فولاد و صنایع معدنی فعال هستند؛ همان بخش‌هایی که بیشترین یارانه انرژی، خوراک ارزان و حمایت‌های حاکمیتی را دریافت کرده‌اند.

اینجاست که یک تناقض آشکار شکل می‌گیرد: شرکت‌هایی که از منابع عمومی بیشترین بهره را برده‌اند، کمترین شفافیت را در بازگرداندن ارز داشته‌اند و در مقابل فشار نظارتی عمدتا بر دوش بنگاه‌های کوچک و متوسط افتاده است. این تبعیض نه‌تنها عدالت اقتصادی را مخدوش کرده بلکه مستقیما به بی‌ثباتی بازار ارز دامن زده است.

عدم بازگشت ارز فقط یک تخلف اداری نیست بلکه یک شوک واقعی به اقتصاد کلان است. در اقتصادی که همزمان با رشد نقدینگی، کسری بودجه و انتظارات تورمی روبه‌رو است، کاهش عرضه ارز بلافاصله خود را در نرخ دلار نشان می‌دهد. افزایش نرخ ارز نیز با سرعت به تورم منتقل می‌شود؛ از مواد غذایی و دارو گرفته تا مسکن و خدمات. به بیان ساده‌تر بخشی از تورمی که مردم هر روز تجربه می‌کنند، هزینه ارزی است که هرگز به کشور بازنگشت.از سوی دیگر طبق قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، عدم بازگرداندن ارز حاصل از صادارت جرم است اما با مصوبات خلاف قانون «کارگروه بازگشت ارز» نه‌تنها قانون نقض شده بلکه درصد ارزهای برنگشته نیز رو به افزایش است.

ریشه‌های ساختاری و نهادی چالش‌ها

نظام چندنرخی ارز و انگیزه آربیتراژ: یکی از ریشه‌های اساسی مشکل، ساختار پیچیده نرخ ارز در ایران است. وجود نرخ رسمی دستوری و همزمان نرخ آزاد، نیما و... موجب اختلاف چشمگیر نرخ خرید و فروش ارز می‌شود. سیاست چندنرخی ارز و تثبیت‌های دستوری نه‌تنها مشکل را حل نکرده بلکه آن را تشدید کرده و حتی موجب ایجاد رانت و فساد شده است.

وقتی صادرکننده مجبور است ارز خود را با نرخی بسیار پایین‌تر از بازار بفروشد، بازگشت ارز از یک «وظیفه اقتصادی» به یک «هزینه تحمیلی» تبدیل می‌شود. نتیجه روشن است: تاخیر، دور زدن مقررات یا خروج ارز از مسیرهای غیررسمی.

سازوکار فروش نفت و کانال‌های غیررسمی: در اقتصاد ایران، بخش مهمی از ارز صادراتی متعلق به نفت و گاز است که مسیر ویژه‌ای دارد. نفت و گازی که همراه با مواد معدنی، در قالب فروش منابع طبیعی، در زمره درآمدهای اختصاصی دولت – البته در کشور ما و سایر کشورهای نفتخیز و دارای منابع گازی– قرار دارد و در کنار مالیات، انتشار اوراق بدهی، استقراض و درآمدهای حاصل از عوارض مختلف و... چرخه منابع درآمدی دولت‌ها را تکمیل می‌کند و در صورتی که تدابیر لازم اتخاذ و وابستگی به درآمدهای نفتی و به‌ویژه خام‌فروشی کمتر شود، به اصلاح ساختار بودجه کمک شایانی خواهد شد و قطعا در ساماندهی نظام اقتصادی و سیاست‌هایی مالی تاثیر می‌گذارد. براساس سازوکار فعلی، فروش نفت توسط شرکت ملی نفت از طریق واسطه‌ها و کارگزاران موردتایید بانک مرکزی به فروش می‌رسد و عواید آن به حساب‌های دولتی واریز می‌شود اما تحریم‌های بانکی عملا مسیرهای قانونی بازگشت ارز نفت را مسدود کرده‌اند به‌گونه‌ای که در عمل فروش نفت ادامه یافته اما تسویه ارزی آن غالبا خارج از سیستم بانکی رسمی (از طریق مبادلات تراستی یا تهاتر با کالا) انجام می‌شود. این «اقتصاد تراستی» در میان بحران‌ها و محدودیت‌ها برای صادرات غیرنفتی نیز بروز کرده است، صادرکنندگان بسیاری از درآمد دلاری خود را از کانال‌های غیررسمی وارد کشور کرده یا معافیت‌های مالیاتی را به بهانه بازگشت ارز درخواست می‌کنند. ضعف هماهنگی نهادی (بانک مرکزی، گمرک، وزارت صمت، سازمان مالیاتی) و پیچیدگی دستورالعمل‌های اجرایی نیز مانع جریان شفاف ارز صادراتی شده است.

وابستگی بودجه و تورم: ریشه دیگر ساختار بودجه‌ای کشور است. نهادهای دولتی به‌ویژه وزارت نفت و بانک مرکزی برای جبران کسری مخارج به منابع ارزی وابسته هستند. هنگامی که ارز صادراتی به دلیل چندنرخی بودن بازار به کانال‌های رسمی نرسد، عرضه ارز در سامانه رسمی کاهش می‌یابد و بانک مرکزی را ناگزیر به فروش ذخایر یا تامین کسری از پول‌پاشی می‌کند. این کمبود عرضه در کنار مدیریت ناموازن پولی، به تضعیف ریال و تسریع روند تورم منتهی می‌شود. به بیان دیگر بخش بزرگی از تورم مزمن ایران حاصل سیاست‌های ارزی ناکارآمد است؛ هزینه‌های واردات ضروری افزایش یافته و انتظارات تورمی به‌خاطر سیگنال‌های نامنظم نرخ ارز هر روز تشدید می‌شود. مطالعات تطبیقی نیز نشان می‌دهد الزام دستوری بازگشت ارز، بدون اصلاح ساختار ارزی، اثر پایداری ندارد. ترکیه از کنترل‌های سخت عبور کرد، چین به‌تدریج نرخ ارز را منعطف ساخت و حتی آرژانتین (با سابقه کنترل شدید) به سمت سازوکارهای ترکیبی و بازارمحور حرکت کرده است. الزام به بازگشت ارز حاصل از صادرات در شرایط فعلی اقتصاد ایران سیاستی ناگزیر بوده و کنار گذاشتن آن نه ممکن است و نه معقول، کمااینکه هیچ اقتصادی نمی‌تواند نسبت به بازگشت درآمدهای ارزی خود بی‌تفاوت باشد.مشکل اصلی نه خود الزام بلکه اجرای آن در بستری معیوب از نظام چندنرخی، مداخلات قیمتی دستوری و نبود شفافیت نهادی است. در چنین ساختاری، بازگشت ارز از یک ضرورت اقتصادی به یک هزینه تحمیلی تبدیل می‌شود و نتیجه آن کاهش عرضه رسمی ارز، گسترش بازارهای غیررسمی و تشدید بی‌ثباتی است. اصلاح این وضعیت در کوتاه‌مدت بدون تمرکز جدی بر شفاف‌سازی عملکرد شرکت‌های بزرگ دولتی و شبه‌دولتی ممکن نیست.در افق میان‌مدت و بلندمدت، تجربه جهانی و اجماع اقتصاددانان نشان می‌دهد ثبات ارزی با سرکوب قیمت به‌دست نمی‌آید بلکه حاصل شفافیت، انضباط مالی، اعتماد و پیوند سالم با اقتصاد جهانی است. تحریم‌ها مهم هستند اما همه ماجرا نیستند. بحران بازار ارز و بازگشت ارزهای صادراتی محصول جزیره‌های سیاستی ناهماهنگ، رانت ساختاری و نظام چندنرخی است. راه‌حل پایدار، اصلاح ساختار ارزی و حرکت تدریجی به سمت تک‌نرخی شدن ارز است در غیر این صورت بازار ارز همچنان بی‌ثبات خواهد ماند و باز هم این مردم هستند که بهای آن را می‌پردازند.

*** نماینده چناران، طرقبه‌شاندیز و گلبهار در مجلس**

پرسش روز

صدای جنگ از شیپور دلار

یکم– ایرانیان هنوز از شوک رخدادهای ۱۸و ۱۹دی‌ماه بیرون نیامده‌اند. ادامه نبرد روایت‌پردازی درباره این پدیده جگرخراش نشان می‌دهد این آتش به‌زودی خاموش نمی‌شود اما درهنگامه روزگار ناخوش ایرانیان صدای جنگ جمهوری اسلامی و ایالات‌متحده آمریکا نیز رساتر و بلندتر شده و نشانه‌های آن بیشتر دیده و شنیده می‌شود.

دوم– آنچه درباره نشانه‌های افزایش احتمال جنگ در بالا نوشته شد چه نمونه‌های قابل‌اعتنایی وجود دارد؟ شهروندان ایرانی از کجا بفهمند صدای جنگ‌طلبی هر روز بیشتر از پیش می‌شود؟ واقعیت این است که شهروندان ایران صدای جنگ را از جهش‌های شگفت‌انگیز قیمت هر دلار در بازار آزاد می‌فهمند.

سوم– چگونه؟ شهروندان آیا دگرگونی قیمت دلار را دنبال می‌کنند؟ ببینید، شهروندان ایرانی بیش از هر چیز و حتی بیشتر از داستان‌هایی که در سپهر سیاست خوانده می‌شود قیمت دلار را دنبال می‌کنند. آنها می‌فهمند وقتی با همه تاکیدهای دولت و تغییر تیم بانک مرکزی بازهم قیمت هر دلار در دو روز ۲۰تا۲۵هزارتومان افزایش دارد معلوم است که شرایط در سیاست خارجی تغییرات رادیکال پیدا کرده است.

چهارم– ایرانیان پیش از اینکه صدای مهیب ناوگان‌ها به گوششان برسد یا حتی به پاسخ‌های مسوولیت جنگ در ایران توجه کنند با چشم‌هایی باز و گوش‌هایی تیز به تغییرات دلار توجه دارند که بلافاصله اثرش را روی قیمت مواد غذایی می‌گذارد که دیگر جای آنها در سفره‌هایشان خالی شده است.

پنجم– مردم حالا چه باید کنند؟ حقیقت تلخ این است که زور شهروندان به دولت نمی‌رسد که آنها را وادار کنند به معیشت روبه افول‌شان فکر کنند و راهی برای کاهش تنش‌ها بیابند. تاب‌آوری شهروندان درباره معیشت به پایان رسیده و این چیزی است که دیده نمی‌شود. مردم صدای نزدیک شدن جنگ را از شیپور دلار بی‌مهار می‌شنوند.

جهان صنعت
سازمان آگهی روزنامه جهان صنعت
سازمان آگهی شهرستان ها
از سراسر کشور
نماینده فعال می پذیرد
۰۹۱۲۲۹۷۶۶۰۴
۸۸۶۱۰۰۱۹-۲۱
www.jahanesanat.ir

خبر

در آستانه دهه فجر صورت گرفت

حضور مقام معظم رهبری در مرقد بنیانگذار جمهوری اسلامی

جشـــن‌های چهل‌وهفتمین ســـالگرد پیروزی انقلاب اسلامی با حضور حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در حرم مطهر حضرت امام‌خمینی(ره) آغاز شـــد. در طلیعه چهل‌وهفتمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی و آغاز جشن‌های دهه فجر، رهبر معظم انقلاب صبح روز شـــنبه ۱۱بهمن‌ماه۱۴۰۴ با حضور در مرقد امام‌خمینی(ره) با قرائت فاتحه به مقام شـــامخ بنیانگذار جمهوری اسلامی ادای احترام کردند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ضمن قرائت فاتحه و اقامه نمـــاز در مرقد امام‌خمینی(ره) برای روح آن امام کبیر و مجاهد و شهدای انقلاب، علوّ درجات مسئلت کردند.

مسعود پزشکیان در مرقد بنیانگذار جمهوری اسلامی:

آنچه در جامعه رخ می‌دهد با حرف شسته نمی‌شود

ایرنا– رییس‌جمهـــور با تاکید بر اینکـــه آنچه در جامعـــه رخ می‌دهد با حرف شسته نمی‌شـــود، ادامه داد که آنچه رخ داده، واقعیت اســـت نه آنچه گفته می‌شـــود. باید اتفاقات به‌گونه‌ای رخ دهد تا باوری در جامعه ایجاد شود که ما با مردم هستیم. مسعود پزشکیان در جریـــان «تجدید میثـــاق اعضای هیات‌دولت با آرمان‌های امام راحل» با بیان اینکه ایام سختی را در زمینه نوع رفتار و گرفتاری‌هایی که هفته‌های اخیر پیش آمد، سپری کرده‌ایم، خاطرنشان کرد: مقداری از این مسائل و مشکلات به خود ما برمی‌گردد. علت اینکه ما با مشکلاتی مواجه بودیم این است که ما بـــه توصیه‌های امام راحل عمل نکردیم. او گفت: اگر مطابق توصیه‌های امام راحل مردم را به‌عنوان اصل و ستون جامعه می‌دیدیم نباید به اینجا می‌رسیدیم و تجربه‌های تلخی را شاهد می‌بودیم. او با اشاره به توصیه‌های امام‌علی(ع) به مالک اشتر، یادآور شد: امام‌علی(ع) تاکید دارند باید عمومیت عدالت و رضایت اکثریت جامعه محقق شود. وقتی عموم ناراضی باشند رضایت خواص فایده‌ای ندارد اما اگر خواص ناراضی باشند با رضایت عموم مردم شسته می‌شود و می‌رود. خواص پرهزینه، پرمدعا هستند و کمتر از دیگران هم همراهی می‌کنند. ستون دین و عِده و عُده در مقابل دشـــمنان مطابق دیدگاه امام‌علی(ع) عموم مردم هستند. پزشکیان با تاکید بر اینکه مردم به معنای گروه و دسته و جناح نیستند، تصریح کرد: وقتی مردم را دســـته‌بندی می‌کنید دیگر مردم را نمی‌بینید بلکه گروه، دسته و جناح را می‌بینید.

ما اگر می‌خواهیم راهی که امام راحل نشان داد برویم باید با مردم برویم، بـــرای مردم باشیم و تاجایی که می‌توانیم خدمتگزار آنان باشیم. او گفت: باید با مردم با مهربانی برخورد کنیم نه با سختی و تندی، مسوولان و مدیران ما باید نگاهشان در خدمت به مردم براساس محبت و عشق و ایمان و باور باشد. بدانیم اگر هســـتیم برای خدمتگزاری به مردم هستیم. پزشکیان با بیان اینکه ما زمانی باید نگران باشیم – و نگران هستیم – که احساس کنیم مردم و ما از هم فاصله پیدا کرده‌ایم، تصریح کرد: دولت و وزرا بار سنگینی بر دوش دارند که باید تغییر رفتاری در خدمت‌رســـانی به مردم ایجاد کنند تا باوری در آنان پدید آید. مردم رفتار من را می‌بینند نه سخنرانی‌هایم را.

او با تاکید بر اینکه آنچه در جامعه رخ می‌دهد با حرف شسته نمی‌شود، ادامه داد: آنچه رخ داده، واقعیت است نه آنچه گفته می‌شود. باید اتفاقات به‌گونه‌ای رخ دهد تا باوری در جامعه ایجاد شـــود که ما با مردم هســـتیم. او با اشاره به لزوم اجرای عدالت در جامعه و اصلاح رفتار مسوولان گفت: نمی‌توان ادعای شیعه‌بودن داشته باشیم اما عادلانه رفتار نکنیم. اگر عادلانه رفتار کنیم مردم می‌پذیرند. هیچ قدرتی نمی‌تواند حکومت، جامعه و ملتی که عادلانه، منصفانه و براساس حق عمل می‌کنند را زمینگیر کند.

پزشکیان یادآور شد: در نگاه عادلانه، قومیت‌ها، زبان‌ها و نژادها نمی‌توانند تاثیرگذار باشـــد. شنائت هیچ قومی نباید ما را از نوع برخورد عادلانه دور کند. اینها گمشده ماست و مسائلی است که باید خود را با آن تطبیق دهیم. مردم رفتار ما را می‌بینند نه گفتار ما را. پزشـــکیان با بیان اینکه ما حق نداریم حق هیچ انســـانی را نادیده بگیریم، تصریح کرد: اگر می‌خواهیم در جامعه عدالت ایجاد شود باید با شاخص‌ها عمل و با بی‌عدالتی مقابله کرد. باید در نوع رفتار و برخورد با مردم تغییر ایجاد کنیم و مردم را ارباب رجوع خود ببینیم نه کسانی کـــه می‌خواهیم به آنان حکومت کنیم و دســـتور دهیم و امر و نهی کنیم. او گفت: بارها به من گفته‌اند از این حرف‌ها نزن، از کدام حرف‌ها بزنم؟ من این حرف‌ها را از امام و اسلام یاد گرفته‌ام. اعتقادم این است که باید این کارها را انجام می‌دادیم. این حرف‌ها را کنار می‌گذاریم و می‌گوییم باید اینگونه بشود، بر چه اساس باید اینگونه بشود که ما عمل می‌کنیم؟ رییس دولت چهاردهم بـــا بیان اینکه راه امـــام راحل راه مردم بود، اظهار کرد: راه امام مسیر جنگ و دعوا نبود. ما شـــهید ندادیم و نجنگیدیم تا بخواهیم بر عده‌ای قلدری کنیم، زور بگوییم یا خدمتگزار مردم نباشیم. پزشـــکیان با اشـــاره به اقدامات دولت بـــرای اصلاح نظام تخصیص یارانه‌ها گفت: هر اقدامی که می‌خواهیم انجام دهیم، عده‌ای که ویژه‌خواری کردند، با رانت و رشـــوه بالا آمدند در مقابل ما می‌ایستند. تنها دشمن نیست.

تـــا می‌خـــواهی مداخله کـــنی و ویژه‌خواری را حذف کنی، کســـانی که ویژه‌خواری می‌کردند صدایشـــان درمی‌آید. در چنین وضعیتی باید به ســـمت حق و عدالت برویم.

او با تاکید بر اینکه ما یارانه را حذف نکردیم، گفت: یارانه‌ای که از ابتدای زنجیره پرداخت می‌شد را به انتهای زنجیره بردیم تا دهک‌های اول، دوم و سوم هم متنفع شوند. سهم یارانه را به حساب همه مردم واریز کردیم. این میزان را با تورم اصلاح می‌کنیم اینگونه نیست که اگر تورم افزایش پیدا کرد این رقم ثابت می‌ماند. او با بیان اینکه درک ما از عدالت این اســـت که اگر قرار است حاکمیت منابعی دهد باید به همه اختصاص دهد، یادآور شـــد: در بقیه مسائل هم که ویژه‌خواری وجود دارد می‌خواهیم این اقدامات را انجام دهیم و در این زمینه به کمک نمایندگان مجلس و روحانیت و سازمان‌های مردمی نیازمندیم

نمی‌شود در جامعه‌ای عده‌ای اعتبارات ویژه بگیرند و به بقیه چیزی نرسد و هرروز دچار مشکلات شویم. پزشکیان در پایان سخنانش اظهار کرد: امیدواریم در راه سختی که در پیش داریم با وحدت و انسجام و هدایت رهبری انقلاب بتوانیم به اهداف برسیم و خدا کمک کند تا از امتحان سختی که داریم سربلند بیرون بیاییم.

تاکید حسن روحانی بر ضرورت «مدیریت تخاصم» با ایالات متحده

بایدبا یک اصلاح بزرگ به مردم پاسخ دهیم

«**جهان‌صنعت**»– حسن روحانی چهارشنبه هفته گذشته در دیدار جمعی از وزیران و معاونان خود به بیان نقطه‌نظرهای خود درباره اعتراضات دی‌ماه ۱۴۰۴ و حوادث پس از آن پرداخته است. با این همه اما روز گذشـــته بود که بالاخره متن سخنان روحانی به‌همراه چند ویدئو از این نشست روی خروجی وب‌سایت رسمی حسن روحانی قرار گرفت. روحانی که در بخشی از سخنانش در این نشست از تفاوت اساسی مشکلات سال جاری با تمامی مشکلاتی که در بیش از چهار دهه گذشته و پس از پیروزی انقلاب اسلامی گریبانگیر کشور شده، می‌گوید: «امروز امنیت ملی ما دچار صدمه شده و اینکه افکار آقای ترامپ یا نتانیاهو چگونه است، دلیل نمی‌شود. مگر در سال ۹۷ و ۹۸ همین نتانیاهو و ترامپ نبودند؟!»

■ سال ۹۸، ۳ بار تا مرز جنگ رفتیم

روحانی با اســـتناد به یکی از تجربیات دوران ریاست‌جمهوری خود، تصریح کرد: «در سال ۹۸ ما سه‌بار تا مرز جنگ رفتیم.» او با اشاره به ماجرای انهدام پهپاد «گلوبال هاوک» به‌عنوان یکی از این سه بزنگاه حساس گفت: «آمریکا ما را تهدید کرد، پنجشنبه صبح زدیم ولی عصر پنجشنبه یک پیام بسیار محکمی فرســـتادیم. زنـــگ زدم به آقای عراقچی، متن پیامی که خودم نوشته بودم، گفتم عین این را فورا به ســـفارت سوییس منتقل کن! ایشان گفت که نباید با جایی هماهنگ کنم؟! گفتم نه! فوری انجام بده؛ نمی‌خواهد با هیچ‌جا هماهنگ کنی!» او از ماجرای «حمله به تاسیســـات نفتی آرامکو» به‌عنوان رویداد دوم نام برد و گفت: «در داستان آرامکو هم آقای ترامپ از طریق امیر قطر به من پیام داد و تهدید به جنگ کرد. به امیر قطر گفتم به ترامپ بگویید که اگر اقدامی انجام بدهید، تمام نیروهای مسلح ما بدون اینکه از ما بپرسند، عمل می‌کنند؛ اگر تلاش نمی‌شـــد، شاید همان سال ۹۸ ما وارد یک جنگ ناخواسته می‌شدیم.»

■ باید مدیریت تخاصم کنیم

رییس‌جمهور پیشین با انتقاد از شرایط کنونی گفت: «در جنـــگ ۱۲روزه به جمهوری اسلامی ایران حمله شد. این مهم نیست که کجا را زدند. اصل حمله مهم بود.» او بر ضرورت ریشه‌یابی علل این رویداد تاکید کرد و گفت: «باید آسیب‌شناسی کنیـــم. تا می‌گوییم بایـــد کاری کنیم، می‌گویند یعنی برویم با آمریکا رابطه برقرار کنیم یا در برابر ترامپ تواضع کنیم؟! نه آقا، بحث رابطه نیســـت؛ بحث مدیریت است!»

■ باید مطالبات مردم را بشنویم

روحـــانی با تاکید بر نقش انکارناپذیر مردم در جریان جنگ ۱۲روزه گفت: «حالا این ملتی که این کار بزرگ را انجام داد، ما پاسخ آنها را دادیم؟ پاسخ به این نیست که بیاییم از ملت زبانی تشکر کنیم.» او ســـپس به اعتراضات اخیر اشاره کرد و گفت: «می‌گوییم در کشـــور تظاهرات شده و یک عده تروریست آمدند و سوءاستفاده کردند. این درست است که باید با تروریســـت‌ها برخورد کنیم ولی اعتراض مردم دلایلی داشـــته است. این اعتراض از کجا شروع می‌شود؟! وقتی مردم نگران می‌شوند، از همان موقع حاکمیت باید رفع نگرانی کند، قبل از اینکه به خیابان بیایند.» او ادامه داد: «پاسخ دادن به مردم این نیســـت که اگر مردم اعتراض دارند، ما یک مورد کوچک از آن درخواست‌ها را درنظر بگیریم و ۹۹درصد خواست آنها را فراموش کنیم و بگذاریم کنار.» روحانی گفت: «باید با یک اصلاح بزرگ به مردم پاسخ بدهیم.»

■ معترضـــان تربیـــت یافته خودمان هستند

رییس‌جمهور پیشین با بیـــان اینکه «تمام افرادی که تا ۶۰ ســـال ســـن دارند، در فضای جمهوری اسلامی بزرگ شدند و اصلا رژیم شاه را ندیدند. اینها پای منبرها و خطبه‌های خودمان بزرگ شدند.» او گفت: «اگر یک نفر امروز در جمهوری اسلامی امیدش به بیگانه باشد، باید شـــب از ناراحتی و غصه آن نتوانیم بخوابیم.» او همین میزان نارضایتی را ناشی از مشکلات حاکمیتی دانست و گفت: «منبرها، تریبون‌ها و صداوسیمای ما مشکل داشته است.» او سپس بر لزوم برگزاری همه‌پرسی تاکید کرد و گفت: «اگـــر فردا صبح به مردم اعلام کنیم و بگوییم شـــما اگر ۱۰مســـاله مهم دارید، این ۱۰مساله مهم شما را به‌صورت ۱۰ تا سوال به همه‌پرسی می‌گذاریم (و پـــس از آن) هرچه مردم گفتند، بگوییم ما تســـلیم هســـتیم، فکر می‌کنید همه مردم راضی نمی‌شـــوند؟! والله ۹۵درصد مردم آن زمان اعلام رضایـــت می‌کنند.» روحانی با اشاره به مشارکت کمتر از ۴۰درصد در انتخابات اخیر، نسبت‌به «نظارت استصوابی» انتقاد کرد و خواستار اصلاح نظام انتخاباتی شد.

روایت

مقصود فراستخواه و محمدمهدی مجاهدی در گفت‌وگویی مطرح کردند

جامعه بی‌قرار و حاکمیت ناتوان

«**جهان‌صنعت**»– مقصود فراستخواه، جامعه‌شناس و محمدمهدی مجاهدی، استاد علوم سیاسی در گفت‌وگویی که توسط خبرآنلاین برگزار شد در رابطه با وقوع اعتراضات و حضور مردم در خیابان‌ها در دی‌ماه ۱۴۰۴ ســـخن گفتند. مجاهدی که معتقد اســـت جامعه ایران از ســـال ۹۶ دچار بی‌قراری‌های آکاردئونی شـــده و براین‌اســـاس جامعه دچار وضعیتی است که دامنه بی‌قراری در آن باز و بسته می‌شود، گفت: «خلاصه این الگو این است که ما با جامعه‌ای مواجه هستیم که اقتصاد سیاسی آن شاهد یک «فرونشست طبقاتی» است. از ســـال ۹۷ ریزش طبقه متوسط به نرخ بی‌سابقه‌ای رسیده است. او ادامه داد: «کسی که در طبقه فوقانی بوده و الان دو طبقه پایین‌تر اســـت؛ هرچند هنوز وضعش از کسی که پایین‌تر از او قرار گرفته بهتر اســـت اما نسبت به جایگاه پیشین خود احســـاس بی‌منزلـــتی و ازخودبیگانگی می‌کند. این نارضایتی، عنصر مشـــترک یا هویت‌بخش به اعضای این «طبقه عمودی» جدید اســـت» مجاهدی با پیش‌بینی آینده تاکید کرد: «رفت‌وبرگشتی بودن این اعتراضات –که من ترجیح می‌دهم آنها را بی‌قراری بخوانم– پدیده‌ای است کـــه با آن مواجه بودیم و به احتمال زیاد با فواصل کمتر در ماه‌های آینده نیز با آن مواجه خواهیم بود.»

مقصود فراستخواه نیز در رابطه با شباهت رویداد دی‌ماه گذشته با اعتراضات در ســـالیان گذشته گفت: «من مساله را فقـــط طبقاتی نمی‌بینم؛ چیزی که من می‌بینم «خشـــم اجتماعی» و یک نوع خشـــم انباشـــته شـــده است. با یک پریشان‌حالی اجتماعی و درماندگی اجتماعی مواجهیم که به شـــکل‌های مختلفی ظاهر شده است. از سال‌های ۸۸، ۹۶، ۹۸، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ تا بـــه امروز، جامعه مدام امواج مختلفی داشته که در واقع شراره‌های خشمی است که شکل گرفته است.» او گفت که پریشان‌حالی اجتماعی دو دوره «نهفتگی» و «آشکارگی» دارد.

فراستخواه ادامه داد: در دوره نهفتگی، جامعه از «ناکامی» به «نارضایتی»، سپس «بی‌اعتمادی» و «ناامیدی» می‌رسد و در نهایت دچار «اندوه اجتماعی» می‌شود. او با اشاره به دوره آشـــکارگی تصریح کرد: «این اندوه ابتدا به صورت «شکوه اجتماعی» بروز می‌کند و اگر از ســـوی رسانه‌ها، نهادهای مدنی و ســـازوکارهای سیاسی پاسخ نگیرد، به «شیون» و «ضجه سیاسی» تبدیل می‌شـــود.» او تاکید کرد: بی‌پاسخ ماندن این مراحل، جامعه را وارد وضعیت «تروما» یا ذهنیت زخمی جمعی می‌کند.

فراستخواه همچنین هشدار داد: در ادامه، این تروما می‌تواند به «پرخاش اجتماعی» و حتی گرایش به اقتدار منجر شود.

او در پایان تصریح کرد هنوز زمان برای مداخله نهادهای سیاسی و مدنی و بازســـازی اعتماد عمومی از دست نرفته اســـت. مجاهدی که از بی‌قراری بـــرای توصیف وضعیت جامعه ایران استفاده می‌کند و آن را در ابتدا نشانه بی‌قراری و تلاطم و بعد نشـــان‌دهنده برهم خوردن قرارداد اجتماعی معرفی می‌کند، اظهار کرد: «راه‌های ترمیم قرارداد اجتماعی معمولا نباید خشونت‌آمیز باشد اما وقتی آن راه‌ها یکی پس از دیگری کمابیش به نتایج رضایت‌بخشی نمی‌رسند آن‌وقت به‌مرور احساس بی‌قراری توام می‌شود.

بـــا یک‌نوع ناامیدی و روح جمعی اینگونه درک می‌کند که قرارداد از دســـت رفته است.» او در شرح نگاه حاکمیت گفت: «اینجا اگر حکومت صورت‌مساله را در حوزه بی‌قراری به‌معنـــای «ناآرامی» بفهمد و از این وجه دوم غافل شـــود، آن‌وقت احتمالا به راه‌حل‌هایی اکتفا خواهد کرد که کفایت‌شان صرفا به فرونشاندن موقت ناآرامی‌ها برمی‌گردد یعنی بی‌قراری را تنها به‌معنای ناآرامی می‌بیند و راه‌حل آن جنبه تســـکین آلام یـــا حداقل عدم بیانگری دردها را دارد که به یک معنا سرکوب است.»

از ســـوی دیگر مجاهدی ناشـــنوایی حکومت به علاوه ناتوانی در حرکت به جلو را نشـــانه‌ای از نوعی فلج در سطح تصمیم‌گیری و اجرا توصیف کرد و گفت: «شاخصه دوم ضعف حکومت این است که نمی‌تواند در ساحت معنا، مراوداتی را شـــکل دهد و آن مراودات را به‌خوبی برای جامعه تعبیر کند و متقـــابلا، مراودات جامعه را نیز نمی‌تواند دریافت کند.» با این تعبیر حکومت دچار اوتیسم و در خودرفتگی می‌شود.

در پایان فراســـتخواه که معتقد است «دوره اصلاحات، زمان طلایی حکومت بود و نتوانستیم از آن استفاده کنیم»، تنها راه خروج از بحران را «رفراندوم» دانســـت که می‌تواند نوعی بازتنظیم در جامعه ایجاد کند.

او گفت: «همه‌پرسی ابتکار عملی در این جهان پرآشوب است.» مجاهدی نیز با تاکید سخنان فراستخواه افزود: «باید از «همه‌پرسی» قانون اساسی برای تجدید «قرارداد اجتماعی» استفاده کنیم.»

ادامه‌سرمقاله

چارچوبی برای امنیت جمعی منطقه خلیج‌فارس و غرب آسیا

این همین وضعیتی اســـت کـــه در ایران در حال تجربه آن هســـتیم و شکست آن را با رگ‌وپوست حس می‌کنیم بنابراین کار و امنیت جمعی تنها راه پیش روی ماست. واقعیت آن است که مذاکره دوجانبه با یک هژمون طبیعتا از موضع ضعف است. هر چند هرگز نباید در موقعیت فعلی از آن سر باز زد ولی همزمان با آن، راهکار درست، امنیت جمعی است تا به‌صورت یک بلوک با قدرت هژمون گفت‌وگو کرد.

در نظم جدید جهانی مســـاله انتخاب میان مذاکره یا عدم مذاکره با قدرت هژمون نیســـت بلکه صورت مســـاله، مذاکره انفرادی یا مذاکره جمعی است چراکه اگر مذاکره نکنید، موضوع مذاکره خواهید بود. همچنان که نخســـت‌وزیر کانادا در داووس گفت: «اگر بر سر میز نباشید، خود منو خواهید بود.» این واقعیت را در پیام مکرون به ترامپ می‌توان دید. او گفت: «ما می‌توانیم کارهای بزرگی در مورد ایران انجام دهیم اما نمی‌فهمم شما در مورد گرینلند چه می‌کنید.» این یعنی ایران تبدیل به موضوع یا به عبارت دیگر «منوی» مذاکره شده بنابراین پرسش بنیادین نحوه حضور بر سر میز مذاکره است. انفرادی یا جمعی؟

حـــال نگاهی به اوضاع منطقه و شـــرایط مذاکره بیندازیم. واقعیت آن اســـت که توان عملیاتی جبهه مقاومت در پیرامون اســـرائیل پس از تحولات ۱۷اکتبر به ضعف گرایید. متعاقب آن جنگ ۱۲روزه اسرائیل علیه ایران، وضعیت نه جنگ و نه صلح پس از آن و قطع مذاکرات غیرمســـتقیم آمریکا و ایران امنیت ایران را در وضعیت تعلیق قرار داد و این روزها با تهدید مستقیم آمریکا و اســـرائیل و اعلام عدم تمایل آمریکا برای از سرگیری مذاکرات، امنیت بین‌المللی ایران در مخاطره وجودی لحظه‌ای قرار دارد. این یعنی همان نکته‌ای که در پیش گفته شد: ایران تبدیل به موضوع مذاکره قدرت جهانی شده است. وضعیت تعلیق سیاست خارجی ایران در ترکیب با اوج‌گیری اعتراضات داخلی آینده تاریکی را فرا روی ملت ایران قرار داده است.

با توجه به توصیف شرایط پیش‌گفته، هر چند از هر فرصتی در جهت مذاکره مستقیم ایران و آمریکا باید استقبال کرد اما همزمان باید در اندیشه یک امنیت جمعی در منطقه نیز بود. واقعیت آن است که بدون نشان دادن راه آینده، حرکت‌ها زیگزاگی و ناپایدار خواهد بود. طرف‌های مذاکره نیز حســـشـــان این خواهد شد که ایـــران تنها در پی خرید فرصت اســـت. پس در ابتدا ایران باید یـــک رویکرد باورپذیر از خود ارائه کند. نکته بعدی آنکه تماس یک‌سویه با آمریکا یا چین بدون نتیجه خواهد بود. باید این دو ارتباط به‌طور همزمان انجام شود. سرجمع این یادداشت در پی پیشنهادی برای تغییر صحنه با وارد ساختن بازیگران جدید به معادله روابط ایران و آمریکاست.

فرضیه بنیادین ناظر بر این واقعیت اســـت که تهدید ایران، تهدید یک کشور به‌طور منفرد نیست بلکه تهدید زنجیره ارزش جهانی (Global Value Chain, GVC) است. جمهوری اسلامی ایران، به‌عنوان یکی از بازیگران کلیدی در تامین انرژی، ترانزیت کالا و مواد اولیه در سطح بین‌المللی، نقش مستقیمی در ثبات زنجیره ارزش جهانی ایفا می‌کند. هرگونه تهدید یا اقدام نظامی علیه ایـــران نه‌تنها پیامدهای سیاسی دارد بلکه موجب اختلال در عملکرد اقتصـــاد جهانی و تجارت بین‌الملل خواهد شد بنابراین در واقع آمریکا و اسرائیل ایران را به تنهایی تهدید نمی‌کنند بلکه منافع تمام ذی‌نفعان در زنجیره ارزش جهانی که از رهگذر ایران عبور می‌کند را تهدید می‌کنند. در نتیجه ایران باید در پی یک توافق امنیتی جمعی برای منطقه میان ذی‌نفعان اصلی این زنجیره ارزش باشد و مذاکره باید به‌صورت جمعی میان این ذی‌نفعان و آمریکا برای حصول یک پیمان عدم تعرض میان تمام آنان انجام گیرد.

زنجیره ارزش جهانی به شـــبکه‌ای از تولید، انتقال انرژی، حمل‌ونقـــل، تامین مواد اولیه، فناوری، بازار مصرف و مبادلات مالی اطلاق می‌شـــود که از طراحی تا توزیع بین چندین کشور در جهان تقسیم شـــده اســـت. این زنجیره منافع کشورها را به یکدیگر وابســـته می‌کند. از این‌رو امنیت زنجیره ارزش جهانی در نظـــم جدید تبدیل بـــه عامل بنیادین شده‌اســـت بنابراین دولت‌ها و بنگاه‌های بزرگ‌مقیـــاس به ناامنی‌های ژئوپلیتیکی بسیار حســـاس شـــده‌اند. در این بســـتر امنیت زنجیره عرضه (Supply Chain Security) تبدیـــل به یکی از عوامل کلیدی امنیت ملی اقتصادی کشورها شده است. مداخله آمریکا در ونزوئلا یا تهدید گرینلند در این بســـتر توضیح داده می‌شود. نظم جدید جهانی (New World Order) که از آن تحت عنـــوان تغییر تعادل قدرت‌های جهانی یاد می‌شـــود، محصول هم‌راستاســـازی زنجیره عرضه جهانی است و این به‌نوبه خود موجب شکل‌گیری سازمان‌های متعدد همکاری متحدان جدید در حوزه‌های امنیتی، اقتصادی و فرهنگی است. از این‌رو تجارت و امنیت در جهان امروز دو روی یک سکه هستند.

نظم جهانی غیرمتمرکز جدید به‌طور عمده دولت‌های سنتی که حضور فعال در صحنه اقتصاد جهانی ندارند را به دلیل ضعف کارایی به چالش می‌کشد. در دنیای جدید، نظم به مثابه کارایی ســـازمان زنجیره ارزش تعریف و وابستگی اقتصادی متقابل به اهرم ژئوپلیتیکی ترجمه می‌شود و این دو موجب تقویت امنیت بین‌المللی می‌شوند. متاسفانه سیاستمداران ایران از حیث تفکر، اغلب در فضای دو قطبی پیشین قرار دارند و دریافت روشنی از نظم جدید ندارند. در زیر به جایگاه عملا مغفول ایران در زنجیره ارزش جهانی اشاره می‌شود:

۱– ایران در این زنجیره، نقش‌های کلیدی ایفا می‌کند چراکه

– با دارا بودن حدود ۱۰درصد ذخایر نفت و ۱۵درصد ذخایر گاز طبیعی جهان در مرکز امنیت انرژی بین‌المللی قرار دارد. بیش از ۲۰درصد تجارت نفت جهان به‌ویژه اروپا و شرق آسیا از طریق تنگه هرمز تحت نظارت ایران انجام می‌شود.

–محور کریدور بین‌المللی شرق–غرب، شمال–جنوب، مسیر چین–خلیج‌فارس و تراسیکاست.

– یکی از منابع اصلی تامین مواد اولیه در صنایع پایین‌دستی منطقه‌ای (هند، چین، ترکیه) است.

– کنترل جغرافیایی تنگه هرمز از حیث حمل‌ونقل که حدود ۲۰درصد تجارت نفت جهانی را شامل می‌شود برعهده دارد.

۲– تهدید علنی به اقدام نظامی علیه ایران پیامدهای مستقیم و غیرمستقیم زیر را برای زنجیره ارزش جهانی دارد:

– ناپایداری در بازار انرژی به‌ویژه بازارهای اروپا، شرق آسیا

– اختلال در مسیرهای ترانزیتی و تجاری پیش‌گفته و وارد آمدن فشار مضاعف بر مسیرهای جایگزین همچون کانال سوئز و در نتیجـــه موجب افزایش هزینه حمل‌ونقل جهانی و کاهش پایداری تجارت منطقه‌ای می‌شود.

– این تهدید موجب تضعیف زنجیره تامین مواد خام صنعتی می‌شود. ایران تامین‌کننده مهم مواد اولیه نظیر اوره، فولاد، مس و مشتقات نفتی برای کشورهای آسیایی و مدیترانه‌ای است.

–تهدیـــد علیه ایـــران همچنین موجب افزایش ریســـک ژئوپلیتیکی در بیمه و سرمایه‌گذاری می‌شود.

۳– از نگاه نهادهـــایی مانند IMF و UNCTAD، هر عامل ژئوپلیتیکی کـــه حمل‌ونقل، انرژی و تامین مواد اولیه را مختل کند به‌عنوان تهدید مســـتقیم علیه ثبات اقتصاد جهانی تلقی می‌شـــود بنابراین ایران می‌تواند هم در بیانیه‌های رسمی خود به ســـازمان ملل چنین اســـتدلال کند که «تهدید نظامی علیه ایران، فقط تهدید علیه یک کشور نیست بلکه تهدید علیه امنیـــت انرژی، تجارت بین‌المللی و ثبات زنجیره ارزش جهانی است» و هم در عمل با جلب مشارکت ذی‌نفعان آنان را با خود هم‌صدا کند. تهدید نظامی علیه ایران موجب افزایش شاخص Geopolitical Risk Index و کاهش ســـرمایه‌گذاری مســـتقیم خارجی (FDI) در خاورمیانه و افزایش هزینه بیمه حمل‌ونقل دریایی و هوایی در منطقه به‌طور میانگین دو تا سه برابر می‌شود. این نوع استدلال، ابعاد ملی را به سطح مسوولیت جمعی شـــورای امنیت در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی ارتقا می‌دهد و حمایت کشـــورهای دیگر را نیز جلب می‌کند به‌ویژه چین، هند، روسیه، کشورهای جنوب خلیج‌فارس، عراق، پاکستان و کشورهای آسیای میانه که به ثبات مسیرهای انرژی و ترانزیت ایران وابسته هستند.

براســـاس توضیحـــات پیش‌گفته، نکته کانونی سیاســـت پیشنهادی اقدام جمعی ذی‌نفعان زنجیره ارزش جهانی عبوری از ایران به جای دفاع انفرادی ایران در برابر تهدیدهای آمریکا و اســـرائیل است. در میان ذی‌نفعان، چین به‌عنوان یک قدرت جهانی با سهم حدود ۱۹درصدی از تولید جهان و شدت وابستگی به انرژی، منابع اولیه، کریدورهای حمل‌ونقلی و بازار و سرمایه موجود در منطقه بیشـــترین نفع را در تامین امنیت این زنجیره دارد. عربســـتان سعودی نیز به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جنوب خلیج‌فارس و به‌عنوان یک قدرت منطقه‌ای و با هدف بلندپروازانه بازیگری موثر در فناوری هوش‌مصنوعی در سطح جهانی نیاز به امنیت در حد ۱۰۰درصد و با تهدید نزدیک صفر است. پاکستان نیز به‌عنوان یک کشور واسط میان چین، شبه‌قاره، آسیای میانه و ایـــران نیز نقش امنیتی بسیار مهمی دارد و منافعش در حفظ امنیت منطقه اســـت بنابراین این سه کشور به شکل واقعی در راس ذی‌نفعان امنیت ایران و امنیت منطقه هستند.

قاعدتا کشـــورهای ذی‌نفع در امنیت ایران و منطقه ضرورتا مدافع یا پذیرای سیاست‌های امنیتی ایران نیستند بنابراین پیش از هرگونه مذاکره‌ای با آمریکا باید ابتدا با چین مذاکره انجام شود و سپس در مرحله دوم و با هماهنگی چین با عربستان و پاکستان مذاکره شود تا به چارچوبی کلی برای تامین امنیت زنجیره ارزش جهانی عبوری از این منطقه دســـت یافت. در مرحله سوم این ترتیبات امنیتی باید به توافق عدم تعرض جمعی با آمریکا دست یابد. با توجه به اینکه آمریکا و اتحادیه اروپا نیز با داشتن سهم ۳۰و۲۰درصدی از تولید اقتصادی جهان ذی‌نفع زنجیره ارزش در منطقه خلیج‌فارس و غرب آسیا هستند، چنانچه انگاره امنیتی ایران تغییر یابد قاعدتا باید از آن استقبال کنند.

بی‌گمان نگاه چین به‌عنوان کارخانه جهان به امنیت زنجیره ارزش جهانی با نگاه هویتی ایران در سیاست خارجی تفاوت دارد بنابراین ایران باید آمادگی داشته باشد که در سیاست خارجی خود تغییراتی را اعمال کند. قاعدتا پذیرش این تغییرات در گفت‌وگوی سازنده با چین در قیاس با آمریکا و وجود دیوار بی‌اعتمادی میان ایران و آن، بسیار قابل حصول‌تر است. نکته مثبت اینکه پیش از این چین در ترمیم رابطه میان ایران و عربستان نقش مثبت ایفا کرده است بنابراین به نظر می‌رسد امکان تشکیل هسته ابتدایی همکاری امنیت منطقه‌ای میان ایران، چین، پاکستان و عربستان فراهم است. این هسته در منطقه قابل توسعه و جلب مشارکت سایران از جمله شورای همکاری خلیج‌فارس، کشورهای آسیای میانه و عراق است و در ارتباط با آمریکا نیز امکان گفت‌وگوی جمعی با هدف دستیابی به پیمان عدم تعرض در منطقه وجود دارد. قاعدتا چنین همکاری‌ای از سوی شورای امنیت سازمان ملل و پیمان شانگهای مورد استقبال قرار خواهد گرفت.

*** وزیر پیشین راه‌وشهرسازی**

«جهان‌صنعت» به بررسی روند مصرف انرژی در کشور می‌پردازد

یارانه ارزان، مصرف بی‌مهار

احسان کشاورز- در اقتصاد ایران مصرف انرژی نه یک رفتار فردی بلکه یک پیام سیاستی است؛ پیامی که طی بیش از یک دهه بی‌وقفه تکرار شده: انرژی ارزان است، بیشتر مصرف کن. نتیجه این پیام امروز در اعداد رسمی مصرف فرآورده‌های نفتی دیده می‌شود؛ اعدادی که نشان می‌دهد مساله انرژی در ایران، نه کمبود تولید بلکه وفور تقاضای یارانه‌ای است. براساس داده‌های مصرف فرآورده‌های نفتی، مجموع مصرف بنزین، گازوئیل، نفت‌کوره و سایر فرآورده‌ها از حدود ۹۵میلیارد لیتر در سال ۱۳۹۰ به بیش از ۱۰۳میلیارد لیتر در سال ۱۴۰۳ رسیده است آن‌هم در اقتصادی که نه جمعیت آن دو برابر شده و نه بهره‌وری انرژی بهبود یافته است. در این میان بنزین و گازوئیل به‌عنوان دو سوخت اصلی نقش محوری در این جهش مصرف داشته‌اند. مصرف بنزین در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ بیش از دوبرابر شده و از حدود ۲۱/۵۶میلیارد لیتر به بیش از ۴۵/۵میلیارد لیتر رسیده است. گازوئیل نیز با وجود نوسانات مقطعی در سطحی بالا تثبیت شده و در سال‌های اخیر به مرز ۴۴میلیارد لیتر نزدیک شده است. این ارقام تنها روایت «مصرف بیشتر» نیستند بلکه بازتاب یک الگوی اقتصادی هستند که بر پایه سوخت ارزان و بی‌سیگنال قیمتی شکل گرفته است. حتی نفت‌کوره، سوختی که تصور می‌شد به حاشیه رانده شده، با بروز ناترازی در گاز و برق دوباره به مدار بازگشته و در برخی سال‌ها جهش‌هایی چندبرابری را تجربه کرده است. این بازگشت نشانه‌ای روشن از آن است که مساله انرژی در ایران حل نشده بلکه صرفا به تعویق افتاده است. آنچه این ارقام را نگران‌کننده‌تر می‌کند، پیوند مستقیم آنها با یارانه پنهان انرژی است. هر لیتر مصرف بیشتر، در شرایطی که قیمت داخلی فاصله‌ای عمیق با قیمت مرجع منطقه‌ای و جهانی دارد، به معنای یارانه بیشتر، فشار بیشتر بر بودجه و ناترازی بیشتر در اقتصاد است. مصرف بالا، نه نتیجه رفاه پایدار بلکه حاصل قیمت‌گذاری‌ای بوده که هزینه واقعی انرژی را پنهان کرده است. این گزارش پیش از آنکه درباره پول و دلار باشد، درباره رفتار مصرفی‌ای است که سیاستگذاری آن را ساخته؛ رفتاری که اگر اصلاح نشود، نه‌تنها یارانه انرژی بلکه مسیر اقتصاد ایران را نیز پرهزینه‌تر خواهد کرد.

■ **بنزین ارزان، تقاضای لجام‌گسیخته**

داده‌های مصرف فرآورده‌های نفتی نشان می‌دهد آنچه امروز به‌عنوان بحران بنزین مطرح می‌شود، نتیجه یک جهش ناگهانی نیست بلکه محصول انباشت سال‌به‌سال مصرف در سایه قیمت‌گذاری یارانه‌ای است. مصرف بنزین که در سال ۱۳۹۰ حدود ۲۱/۵میلیارد لیتر بود، در کمتر از یک‌دهه به ۳۴/۵میلیاردلیتر در سال ۱۴۰۰ رسید یعنی افزایشی بیش از ۱۳میلیاردلیتر، معادل رشد ۶۰درصدی. نقطه‌عطف واقعی اما از ابتدای دهه ۱۴۰۰ آغاز می‌شود. در سال ۱۴۰۱ مصرف بنزین به ۳۸/۵میلیارد لیتر رسید؛ افزایشی نزدیک به ۴میلیارد لیتر فقط در یک‌سال. این روند در سال ۱۴۰۲ شتاب گرفت و مصرف بنزین با جهشی کم‌سابقه به حدود ۴۴میلیاردلیتر رسید یعنی بیش از ۹/۵میلیارد لیتر افزایش نسبت‌به سال ۱۴۰۰. در سال ۱۴۰۳ نیز این مسیر متوقف نشد و مصرف به حدود ۴۵/۵میلیارد لیتر رسید؛ رقمی که به‌روشنی نشان می‌دهد مصرف بنزین در ایران طی ۱۳سال، بیش از دو برابر شده است. این رشد صرفا در حجم مطلق مصرف خلاصه نمی‌شود. سهم بنزین از کل مصرف فرآورده‌های نفتی نیز به‌طور معناداری افزایش یافته است. در سال ۱۳۹۰ بنزین حدود ۲۳درصد از کل مصرف فرآورده‌ها را تشکیل می‌داد. این سهم در سال ۱۴۰۰ به حدود ۴۰درصد رسید و در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ از مرز ۴۰درصد عبور کرد. به بیان دیگر امروز تقریبا نیمی از کل مصرف فرآورده‌های نفتی کشور صرف بنزین می‌شود. اهمیت این ارقام زمانی روشن‌تر می‌شود که بدانیم در همین بازه، نه تحول بنیادینی در ناوگان حمل‌ونقل رخ داده و نه بهره‌وری انرژی بهبود یافته است. افزایش مصرف بنزین نه حاصل رشد تولید بلکه نتیجه مستقیم فقدان سیگنال قیمتی و تثبیت قیمت بنزین در سطوحی به‌مراتب پایین‌تر از هزینه واقعی است. بنزین ارزان در ظاهر ابزاری برای حمایت از مصرف‌کننده است اما در عمل به موتور محرک تقاضای بی‌مهار تبدیل شده است. وقتی مصرف سالانه تنها در سه‌سال بیش از ۱۱میلیارد لیتر افزایش می‌یابد، پیام روشن است: سیاست قیمت‌گذاری نه‌تنها مصرف را مهار نکرده بلکه آن را تشویق کرده است آن‌هم با هزینه‌ای که دیر یا زود به اقتصاد بازمی‌گردد.

■ **گازوئیل یارانه‌ای، اقتصاد پرمصرف**

اگر بنزین ویترین مصرف انرژی در ایران باشد، گازوئیل موتور پنهان اقتصاد یارانه‌ای است. داده‌های مصرف فرآورده‌های نفتی نشان می‌دهد گازوئیل در تمام سال‌های مورد بررسی، بزرگ‌ترین سهم را در سبد مصرف داشته و به‌تنهایی ستون فقرات مصرف سوخت کشور را تشکیل داده است. مصرف گازوئیل که در سال ۱۳۹۰ حدود ۳۷/۵میلیاردلیتر بود، با وجود نوسانات مقطعی، هرگز وارد مسیر کاهشی پایدار نشد. در سال ۱۴۰۰ مصرف گازوئیل به حدود ۳۸/۵میلیارد لیتر رسید؛ رقمی که نشان می‌داد حتی در شرایط محدودیت‌های اقتصادی و رکود نسبی، تقاضای این حامل انرژی کاهش نیافته است. جهش اصلی اما در سال ۱۴۰۱ رخ داد؛ جایی که مصرف گازوئیل به ۴۲/۵میلیارد لیتر افزایش یافت. این یعنی افزایشی حدود ۴میلیاردلیتر فقط در یک‌سال؛ رشدی که به‌خوبی وابستگی شدید بخش‌های مولد و شبه‌مولد اقتصاد به سوخت ارزان را نشان می‌دهد. این روند در سال ۱۴۰۲ نیز ادامه یافت و مصرف گازوئیل به ۴۴میلیاردلیتر رسید؛ بالاترین رقم ثبت‌شده در کل دوره بررسی. هرچند در سال ۱۴۰۳ مصرف اندکی کاهش یافت و به حدود ۴۱/۵میلیارد لیتر رسید اما این کاهش نه نشانه اصلاح ساختاری بلکه بیشتر بازتاب نوسانات مقطعی در فعالیت‌های اقتصادی و محدودیت‌های عرضه است. در مجموع مصرف گازوئیل در فاصله سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ در سطحی بسیار بالا و تثبیت‌شده باقی مانده است. سهم گازوئیل از کل مصرف فرآورده‌های نفتی نیز تصویر روشنی ارائه می‌دهد. در اغلب سال‌ها گازوئیل بین ۳۵ تا ۴۵درصد از کل مصرف را به خود اختصاص داده و در برخی سال‌ها حتی از بنزین نیز پیشی گرفته است. این یعنی بخش حمل‌ونقل سنگین، کشاورزی، نیروگاه‌ها و صنایع انرژی‌بر عملا بر پایه سوخت یارانه‌ای می‌چرخند. پیام این ارقام روشن است: گازوئیل ارزان به‌جای افزایش بهره‌وری، به تداوم الگوی پرمصرف تولید و حمل‌ونقل دامن زده است. اقتصادی که هزینه واقعی انرژی را درک نکند، نه انگیزه‌ای برای نوسازی دارد و نه فشاری برای اصلاح ساختار. گازوئیل یارانه‌ای اگرچه چرخ اقتصاد را می‌چرخاند اما همزمان آن را به مصرفی وابسته و پرهزینه گره زده است.

■ **نفت‌کوره بازگشت، ناترازی عیان**

نفت‌کوره شاید در نگاه اول سوختی حاشیه‌ای به نظر برسد اما روند مصرف آن در سال‌های اخیر نشان می‌دهد این حامل انرژی به‌محض بروز ناترازی در گاز و برق، دوباره به خط مقدم تامین انرژی بازمی‌گردد. داده‌های مصرف فرآورده‌های نفتی نشان می‌دهد نفت‌کوره در ابتدای دهه ۹۰ سهم قابل‌توجهی در سبد مصرف داشت اما در میانه دهه، به‌تدریج از مدار خارج شد؛ روندی که بیش از آنکه حاصل اصلاح ساختاری باشد، نتیجه تغییرات مقطعی در دسترسی به گاز بود. در سال ۱۳۹۰ مصرف نفت‌کوره حدود ۲۸میلیارد لیتر ثبت شده بود. این رقم در سال‌های بعد نوسان داشت اما از سال ۱۳۹۳ به بعد وارد مسیر کاهشی شد و در سال ۱۳۹۷ به کف تاریخی خود یعنی حدود ۵میلیارد لیتر رسید. بسیاری این افت شدید را نشانه موفقیت سیاست‌های انرژی دانستند؛ تفسیری که چندان دوام نیاورد. از سال ۱۳۹۸ به بعد با تشدید ناترازی گاز و افزایش فشار بر شبکه برق، مصرف نفت‌کوره دوباره افزایش یافت. در سال ۱۴۰۰ مصرف به ۸/۵ میلیارد لیتر رسید و این روند در سال‌های بعد شتاب گرفت. در سال ۱۴۰۱ مصرف نفت‌کوره جهشی کم‌سابقه را تجربه کرد و به حدود ۲۲/۵میلیارد لیتر رسید؛ افزایشی بیش از ۱۴میلیاردلیتر فقط در یک‌سال. این روند در سال ۱۴۰۲ نیز ادامه یافت و مصرف نفت‌کوره به حدود ۲۶میلیارد لیتر رسید؛ رقمی نزدیک به اوج مصرف ابتدای دهه ۹۰. هرچند در سال ۱۴۰۳ مصرف نفت‌کوره دوباره کاهش یافت و به حدود ۱۲/۵میلیاردلیتر رسید اما این کاهش به‌معنای حل مساله نیست. تجربه سال‌های اخیر نشان می‌دهد نفت‌کوره نه حذف شده و نه جایگزین پایدار یافته بلکه به‌عنوان سوخت اضطراری ناترازی عمل می‌کند؛ سوختی که هر زمان گاز کم می‌آید، دوباره به مدار بازمی‌گردد. بازگشت نفت‌کوره فقط یک مساله انرژی نیست؛ پیامدهای زیست‌محیطی، هزینه‌های پنهان اقتصادی و تشدید یارانه انرژی از تبعات مستقیم آن است. نفت‌کوره ارزان، اگرچه در کوتاه‌مدت برق را روشن نگه می‌دارد اما در بلندمدت نشانه‌ای روشن از شکست سیاستگذاری در مدیریت مصرف و عرضه انرژی است.

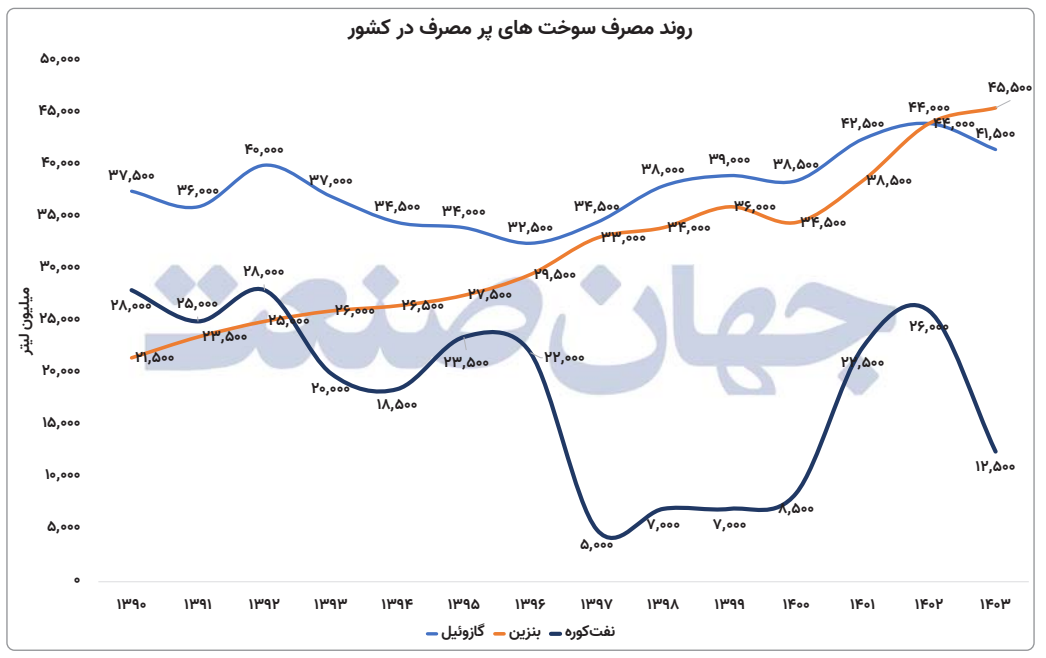

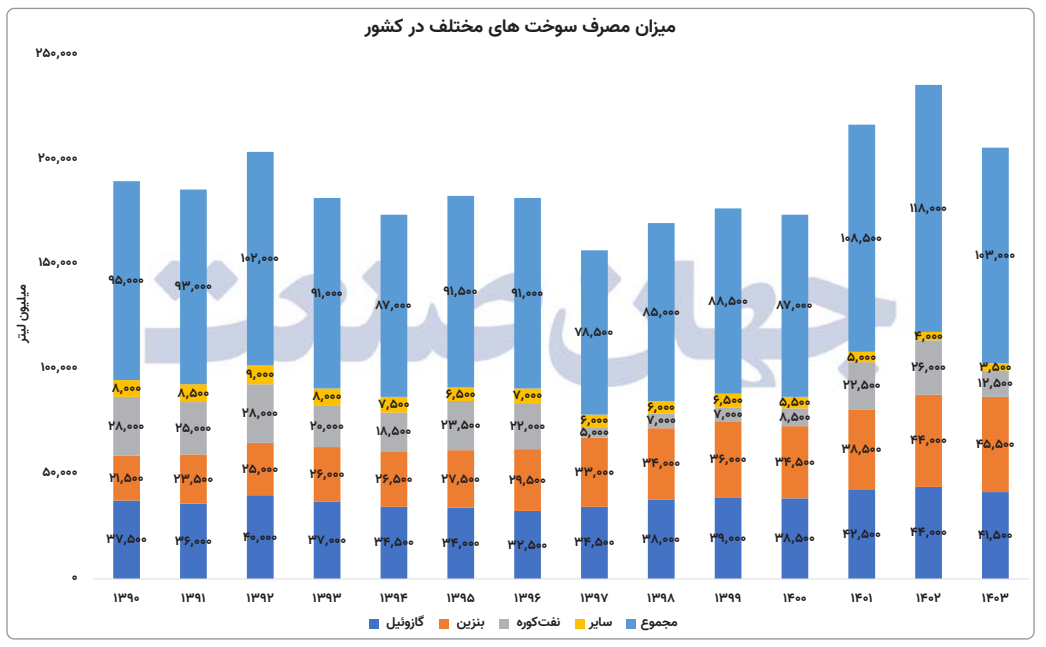

خبر

معاون ارزی بانک مرکزی منصوب شد

«**جهان‌صنعت**»- رییس کل بانک مرکزی طی حکمی مهدی گودرزی را به سمت معاون ارزی این بانک منصوب کرد.

عبدالناصر همتی در این حکم آورده است: «امید است با اتکال به خداوند متعال و استفاده از تجربیات ارزنده خود در انجام وظایف محوله و پیشبرد اهداف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موفق باشید». گودرزی پیش از این در سمت معاونت بین‌الملل بانک مرکزی فعالیت داشت. پیش از این علیرضا گچ‌پززاده معاونت ارزی بانک مرکزی را برعهده داشت. همتی هفته گذشته نیز طی حکمی سیدعبدالمجید اجتهادی را به سمت سرپرست معاونت حقوقی و امور مجلس این بانک منصوب کرده بود. اجتهادی دارای دکترای حقوق کیفری و جرم‌شناسی از دانشگاه شهید بهشتی و پیش از این در سمت مشاور حقوقی وزیر امور اقتصادی و دارایی، معاون وزیر اقتصاد و رییس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی فعالیت داشته است.

جزئیات عملکرد صندوق‌های ارزی به روایت وزیر اقتصاد

ارز ایرانیان خارج از کشور پذیرفته می‌شود

تجارت‌نیوز- وزیر اقتصاد جزییات عملکرد صندوق‌های ارزی را اعلام کرد. علی مدنی‌زاده درباره جزییات صندوق‌های ارزی و اثر آن بر اقتصاد کشور اظهار داشت: موضوع راه‌اندازی و فعالیت سه صندوق ارزی را ارائه داده‌ایم و با تصویب مجوز فعالیت آنها از سوی بانک مرکزی آغاز به کار می‌کنند. وی با تاکید بر اینکه این صندوق‌های ارزی به تمام مردم خدمات ارائه می‌دهند، ادامه داد: مردم ارزهای خود را در این صندوق نگهداری و سپرده‌گذاری می‌کنند و بابت آن سود ارزی دریافت خواهند کرد. وزیر اقتصاد گفت: کارکرد این صندوق‌ها شبیه صندوق‌های با درآمد ثابت است و مردم هر میزان ارز خود را می‌توانند وارد این صندوق‌ها کنند. مدنی‌زاده درباره میزان سود صندوق‌های ارزی افزود: سود آن هم شبیه به صندوق‌های با درآمد ثابت خواهد بود و احتمالا سود بین ۸ تا ۱۲درصد خواهد باشد و نکته مهم این است که سود ارزی خواهد بود. وی با تاکید بر اینکه ایرانی‌های مقیم خارج از کشور هم می‌توانند در این صندوق‌های ارزی مشارکت داشته باشند و ارز خود را وارد این صندوق‌ها کنند، اظهار داشت: منعی برای سرمایه‌گذاری ایرانی‌های خارج از کشور در این صندوق‌ها وجود ندارد و پیش‌بینی می‌کنیم با توجه به سود این صندوق‌ها استقبال خوبی از سوی مردم صورت گیرد.

وصول بیش از ۳۵هزارمیلیاردتومان مالیات و جرایم از محل کتمان درآمد

«**جهان‌صنعت**»- یک مقام مسوول از وصول بیش از ۳۵ هزارمیلیاردتومان مالیات و جرایم از محل کتمان درآمد موضوع ماده(۱۹۲) قانون مالیات‌های مستقیم در ۱۰ماهه امسال خبر داد. محمدرضا احمدی سرپرست مرکز بازرسی، مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی سازمان امور مالیاتی کشور با بیان اینکه در دهماهه سال‌جاری ۸۵۴مورد بازرسی مالیاتی صورت گرفته، اظهار داشت: در راستای بررسی اسناد و مدارک به دست آمده از بازرسی مالیاتی موضوع ماده(۱۸۱) قانون مالیات‌های مستقیم، بیش از ۱۰هزار برگ تشخیص مالیاتی به ارزش بالغبر ۱۶همت و بیش از ۳هزار برگ قطعی به ارزش بالغبر ۶همت صادر شده است. وی با اشاره به وصول بیش از ۳۵همت مالیات و جرایم از محل کتمان درآمد گفت: در ۱۰ماهه امسال بیش از ۱۸۰هزارمیلیارد ریال(۱۸هزار و ۳۴میلیاردتومان) از محل موضوع ماده(۱۹۲) قانون مالیات‌های مستقیم و رقمی بالغ بر ۱۶۹هزارمیلیارد ریال(۱۶هزار و ۹۷۹میلیاردتومان) از محل کتمان درآمد موضوع بند(ب) ماده(۳۶) قانون مالیات بر ارزش افزوده وصول شده است. احمدی با اشاره به دریافت بیش از ۱۸هزار گزارش مردمی در حوزه فرار مالیاتی در ۱۰ماهه امسال گفت: در این راستا بیش از ۶۵۰۰بازدید میدانی از محل فعالیت اشخاص مشکوک گزارش شده به عمل آمده که منجربه شناسایی ۱۲۲۵فرد فاقد پرونده مالیاتی شده و ۱۰۶۹مورد از گزارش‌ها نیز در مرحله درخواست استعلام تراکنش بانکی قرار گرفته است. سرپرست مرکز بازرسی، مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی سازمان امور مالیاتی کشور خاطرنشان کرد: در راستای مبارزه با پولشویی و مطابق بررسی گزارش‌های موارد مشکوک، اطلاعات ۱۰۸۲مودی در دهماهه سال‌جاری به مرکز اطلاعات مالی ارسال شد.

اقتصادبه‌زبان‌ساده

شدت انرژی؛ آینه پنهان کارایی اقتصاد

وقتی از مصرف بالای انرژی در یک کشور صحبت می‌شود، معمولا نگاه‌ها به‌سمت قیمت بنزین، یارانه‌ها یا کمبود منابع می‌رود. در پس همه این بحث‌ها اما شاخصی وجود دارد که می‌تواند تصویری شفاف‌تر و علمی‌تر از وضعیت واقعی اقتصاد ارائه دهد؛ شاخصی به‌نام شدت انرژی. این شاخص نه درباره «چقدر انرژی داریم» بلکه درباره «چقدر درست انرژی مصرف می‌کنیم» حرف می‌زند. شدت انرژی به‌طور ساده بیان می‌کند که برای تولید یک واحد محصول یا ثروت، چه مقدار انرژی مصرف می‌شود. این شاخص معمولا به‌صورت نسبت کل مصرف انرژی به تولید ناخالص داخلی (GDP)محاسبه می‌شود. هرچه شدت انرژی بالاتر باشد یعنی اقتصاد برای خلق ارزش انرژی بیشتری می‌سوزاند و هرچه پایین‌تر باشد، نشان‌دهنده بهره‌وری بالاتر و کارایی بیشتر است. در نگاه اول ممکن است تصور شود مصرف بالای انرژی الزاما نشانه رشد اقتصادی است اما شاخص شدت انرژی دقیقا این تصور را به چالش می‌کشد. بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته، با وجود تولید بالا و صنایع پیشرفته، شدت انرژی پایینی دارند. دلیل آن ساده است: فناوری کارآمد، قیمت‌گذاری درست انرژی، زیرساخت مناسب و سیاستگذاری هوشمند. در مقابل کشورهایی که شدت انرژی بالایی دارند، معمولا با اتلاف گسترده انرژی، تجهیزات فرسوده و ساختارهای ناکارآمد مواجه هستند. شدت انرژی فقط یک عدد خشک آماری نیست؛ این شاخص به‌طور مستقیم با رقابت‌پذیری اقتصاد گره خورده است. اقتصادی که برای تولید هر واحد کالا یا خدمات، انرژی بیشتری مصرف می‌کند، هزینه تولید بالاتری دارد و در بازارهای جهانی ضعیف‌تر ظاهر می‌شود. به همین دلیل است که کاهش شدت انرژی، یکی از اهداف کلیدی سیاست‌های توسعه‌ای در بسیاری از کشورهاست. در ایران شاخص شدت انرژی سال‌هاست که یکی از نقاط ضعف ساختاری اقتصاد محسوب می‌شود. مصرف بالای انرژی در بخش‌های حمل‌ونقل، صنعت، ساختمان و نیروگاه‌ها در کنار قیمت‌های یارانه‌ای باعث شده شدت انرژی در ایران به‌مراتب بالاتر از میانگین جهانی باشد. این بدان معناست که بخش قابل‌توجهی از انرژی مصرفی، نه به خلق ارزش‌افزوده بلکه به اتلاف پنهان تبدیل می‌شود. نکته مهم اینجاست که کاهش شدت انرژی الزاما به معنای کاهش رفاه یا محدود کردن مصرف نیست. برعکس تجربه جهانی نشان می‌دهد که می‌توان همزمان با رشد اقتصادی شدت انرژی را کاهش داد. نوسازی ناوگان حمل‌ونقل، بهبود استانداردهای ساختمانی، افزایش راندمان نیروگاه‌ها، اصلاح قیمت‌ها و حذف تدریجی یارانه‌های غیرهدفمند، همگی ابزارهایی هستند که بدون فشار مستقیم بر زندگی مردم، بهره‌وری انرژی را افزایش می‌دهند. از منظر سیاستگذاری، شدت انرژی یک شاخص راهبردی است. این شاخص به تصمیم‌گیران نشان می‌دهد مشکل کجاست: آیا مساله کمبود سرمایه‌گذاری است؟ آیا قیمت انرژی سیگنال غلط می‌دهد؟ آیا فناوری‌ها فرسوده‌اند؟ یا ترکیبی از همه اینها؟ بدون توجه به شدت انرژی، هر سیاستی در حوزه انرژی، ناقص و کوتاه‌مدت خواهد بود. شدت انرژی را می‌توان دماسنج کارایی اقتصاد دانست. همانطورکه تب بالا نشانه یک مشکل پنهان در بدن است، شدت انرژی بالا نیز از بیماری‌های مزمن در ساختار اقتصادی خبر می‌دهد. درمان این بیماری، نه با افزایش تولید انرژی بلکه با اصلاح شیوه مصرف و نحوه سیاستگذاری ممکن است. اقتصادی که شدت انرژی خود را کاهش دهد، نه‌تنها پایدارتر و رقابت‌پذیرتر می‌شود بلکه مسیر رشد آن نیز کم‌هزینه‌تر و عقلانی‌تر خواهد بود.

گزارش ۲

میزان وابستگی کالاهای اساسی به ارز ترجیحی بررسی شد

تبعات تورمی تک‌نرخی شدن ارز

هما میرزایی- اختلاف قیمت میان ارز بازار آزاد و ارز تالار اول و دوم با وجود کاهش، همچنان پابرجاست. وابستگی کالاهای اساسی به ارز ترجیحی و کمبود منابع ارزی اجرای سیاست ارز تک‌نرخی را با کندی مواجه کرده است. اجرای سیاست حذف ارز ترجیحی از سوی دولت چهاردهم با هدف کاهش رانت، اصلاح ساختار یارانه‌ها و واقعی‌سازی قیمت‌ها انجام شد اما در عمل به‌دلیل عدم کاهش ریسک‌های سیاسی خارجی، محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها و کاهش دسترسی به منابع ارزی پیامدهایی مانند افزایش هزینه واردات، رشد قیمت کالاهای اساسی و فشار مضاعف بر تورم را به‌همراه داشت. در همین چارچوب با وجود تاکید دولت بر آزادسازی نرخ ارز، داده‌های بازار نشان می‌دهد نظام ارزی کشور همچنان چندنرخی باقی مانده است به‌طوری‌که نرخ دلار در بازار آزاد در محدوده حدود۱۳۵ تا ۱۴۰هزارتومان نوسان دارد درحالی‌که دلار تجاری در تالار اول مرکز مبادله حدود ۱۲۵ تا ۱۳۰هزارتومان و در تالار دوم حدود ۱۳۰ تا ۱۳۵هزارتومان قیمت‌گذاری می‌شود. این اختلاف حداقل ۵ تا ۱۰درصدی میان نرخ‌ها، از منظر اقتصادی به معنای تداوم یارانه پنهان ارزی است؛ موضوعی که باعث مخدوش شدن سیگنال قیمتی در اقتصاد شده و هدف اصلی حذف ارز ترجیحی یعنی حذف رانت و کشف قیمت واحد بر مبنای عرضه و تقاضا را با چالش جدی مواجه می‌کند.

■ **رییس کل بانک مرکزی چه می‌گوید**

در ابتدای دی‌ماه عبدالناصر همتی جایگزین محمدرضا فرزین شد و با وعده ثابت نگه‌داشتن نرخ ارز برای شش‌ماه تا یک‌سال بر مسند ریاست بانک مرکزی تکیه زد. آنچه اما در عمل اتفاق افتاد رکوردشکنی دوباره قیمت دلار در بازار بود. رییس‌کل بانک مرکزی درباره وضعیت فعلی بازار ارز می‌گوید: «با توجه به تحریم‌ها، تشدید جنگ اقتصادی و عدم کفایت روش‌های متعارف مداخلات ارزی برای حفظ ثبات نرخ ارز و اختلالات ایجادشده در جریان‌های ارزی، اعمال برخی کنترل‌های ارزی ضروری است. با همگرا کردن نرخ‌های متعدد ارز، یک نظام یکپارچه نرخ ارز شکل خواهد گرفت و الزاماتی نظیر ثبت‌سفارش، تخصیص ارز، ثبت منشأ ارز، فعالیت نظام‌مند صرافی‌ها و کنترل حساب سرمایه از مصادیق این کنترل‌های ارزی است.»

■ **وابستگی کالاهای اساسی به ارز ترجیحی و کمبود منابع ارزی اجرای این سیاست را کند خواهد کرد.**

با توجه به نحوه اجرای سیاست تک‌نرخی کردن ارز به‌نظر نمی‌رسد در کوتاه‌مدت تمامی نرخ‌های ارز موجود در کشور به‌سرعت و به‌سادگی حذف شوند. عادات اقتصادی موجود و امور اداری مرتبط با صادرات و واردات مانند نحوه ثبت سفارش و ترخیص کالا به کندی تغییر پیدا می‌کنند که این موضوع در مورد کالاهای اساسی بیشتر نمود پیدا می‌کند. بیش از ۱۸نوع نرخ ارز در نظام اقتصادی ایران وجود داشته که از دلار آزاد، هرات و سلیمانیه گرفته تا دلار بودجه‌ای، مسافرتی، پتروشیمی‌ها، حواله زیرزمینی، مرکز مبادله تالار اول و دوم، تهاتر و حتی دلار ترجیحی را شامل می‌شود. در نظام اقتصادی ایران و با وجود بحران‌های سیاسی داخلی و خارجی متعدد گذر از این نرخ‌ها کاری دشوار و طولانی‌مدت خواهد بود. در ۹ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۴، میزان ارز ترجیحی اختصاص‌یافته به کالاهایی که تامین ارز آنها از سوی وزارت جهاد کشاورزی انجام شده است، به ۷میلیارد و ۱۱۱میلیون دلار رسید. در میان گروه‌های مختلف کالایی، ذرت با ثبت تقاضای ۲میلیارد و ۶۲۷میلیون‌دلار یکی از بالاترین میزان‌های تخصیص ارز را به خود اختصاص داده و ۳۶درصد از کل ارز ترجیحی کالاهای کشاورزی در کشور را شامل می‌شود. دانه‌های روغنی نیز ۱۷درصد و کنجاله و سویا نیز ۱۳درصد از تقاضای کل برای ارز ترجیحی در کالاهای اساسی را به خود اختصاص داده‌اند. روغن نیز به‌عنوان یکی از پرتقاضاترین مصرف‌کنندگان ارز ترجیحی ۸۰۰میلیون دلار معادل ۱۰ الی ۱۱درصد ارز ترجیحی را به خود اختصاص داده است. برنج نیز با در اختیار داشتن ۸درصد از منابع ارز ترجیحی در حوزه کشاورزی در رتبه بعدی ایستاده است. عرضه ارز در ایران به دلیل تحریم‌های تجاری با کمبود قابل‌توجهی روبه‌رو است و کالاهای اساسی وابستگی بالایی به ارز ترجیحی دارند. در چنین شرایطی دولت توان حرکت سریع و یکباره به‌سوی تک‌نرخی کردن نرخ ارز را نخواهد داشت

■ **فعالان اقتصادی راضی از کوتاه‌شدن دست خواص از منابع ارزی**

فعالان اقتصادی موافق اجرای این سیاست با اشاره به شفافیت ایجادشده پس از تک‌نرخی شدن ارز کوتاه شدن دست عده‌ای خاص از منابع ارزی را مهم‌ترین دلیل حمایت خود از آن اعلام کرده‌اند. پیش از این توزیع ارز با قیمت‌های متفاوت به گروه‌های خاص باعث شکاف میان نرخ رسمی و بازار آزاد شده بود و گروه‌هایی با دسترسی به ارز ارزان از این اختلاف سودهای کلانی می‌بردند درحالی‌که تولیدکنندگان و صادرکنندگان واقعی با محدودیت نقدینگی و کاهش رقابت‌پذیری مواجه بودند. با اجرای سیاست حذف ارز ترجیحی اکنون انتظار می‌رود مسیر رانت‌خواری و فساد ناشی از تخصیص ارزان‌قیمت ارز متوقف شده و شفافیت مبادلات ارزی افزایش یابد که این امر می‌تواند رقابت در تولید را بهبود بخشیده و امکان کنترل دقیق‌تر بازار ارز، واردات و صادرات را فراهم کند.

■ **علت تکرار تجربیات ناموفق حذف ارز ترجیحی چیست؟**

در طرف مقابل کارشناسانی قرار دارند که اجرای این سیاست در شرایط تحریم اقتصادی را غلط دانسته و آن را عاملی برای افتادن فشار بیشتر بر دوش مردم می‌دانند. مرتضی افقه، استاد دانشگاه به دو تجربه ناموفق حذف ارز ترجیحی در زمان ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد و رئیسی اشاره می‌کند و می‌گوید: «اولین تجربه این اتفاق به زمان ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد باز می‌گردد؛ زمانی‌که با افزایش نرخ ارز یارانه ۴۵هزارتومانی به مردم پرداخت می‌شد. یک‌بار هم در زمان ریاست‌جمهوری آقای رئیسی ارز ۴۲۰۰تومانی به ارز ۲۸۵۰۰تومانی تبدیل شد و یارانه‌ها افزایش پیدا کرد. هر دوی این تجربیات به افزایش افسارگسیخته قیمت‌ها و تورم بالا انجامید و عملا یارانه‌ها را بی‌اثر کرد.» افقه در ادامه به جهان‌صنعت‌نیوز می‌گوید: «هدف تک‌نرخی شدن ارز کشف قیمت بر مبنای عرضه و تقاضا و استفاده از نرخ بازار برای تصمیم‌گیری و تخصیص منابع ارزی است اما اجرای این سیاست به معنای انجام همه واردات، از کالاهای اساسی تا مواد اولیه، با نرخ آزاد فعلی حدود ۱۱۳هزارتومان خواهد بود. تجربه‌های پیشین نشان می‌دهد آزادسازی نرخ ارز در شرایطی که صادرات کشور محدود، منابع ارزی ناکافی و بخش عمده صادرات متکی به نفت و موادخام کم‌ارزش است نه‌تنها به تعادل بازار منجر نشده بلکه فشار معیشتی و فقیرتر شدن مردم را به‌دنبال داشته است. در چنین فضایی که تحریم‌ها و ریسک‌های سیاسی و اقتصادی پابرجاست، موفقیت تک‌نرخی شدن بدون تقویت صادرات و حمایت هدفمند دولت از اقشار آسیب‌پذیر بعید به‌نظر می‌رسد.»

ادامه یادداشت

نقش‌آفرینی ترکیه در تردید

دلیل چرخش آنکارا به سمت تهران ناشی از مشکلات جدی ترکیه و نیاز به تهران برای رفع آنهاست. واقعیت آن است که ترکیه به واسطه آنکه صحنه گردان سوریه پسااسد بوده هم اینک با چند مشکل اساسی و کلیدی در سوریه مواجه شده است. مشکل اول ترکیه مربوط به رفتارهای هاکان فیدان و ابراهیم کالین است که مواضع و راهبرد «تنش صد» آنها جای «تنش صفر» وزرای امورخارجه گذشته یعنی احمد داوود اوغلو دارنده و معمار عمق استراتژیک و مولود چاووش اوغلو را گرفته است. مشکل دوم ترکیه مربوط به مشکلات آن در شمال و شمال شرقی و در سه منطقه کردنشین موسوم به «روژاوا» یعنی سه استان حسکه، دیرالزور و رقه است که ترکیه از آنها به جهت شکل‌گیری یک «پان کردیسم» ترس و فوبیا دارد. مشکل سوم ترکیه متوجه موجودیت سیاسی شرق فرات یا همان موجودیت سیاسی کردها یعنی نیروهای دموکراتیک سوریه یا همان SDF است. نیروهای دموکراتیک سوریه امکان همکاری در ساختار رژیم توتالیتر و خودکامه سوریه تحت زعامت احمد الشرع حاکم دوفاکتوی سوریه را ندارند. مشکل چهارم ترکیه مربوط به حوزه جنوب در سوریه و مشخصا استان سویداست که حوزه نفوذ دوروزی‌های لبنان و اسرائیل است. اسرائیل در این حوزه با ایجاد «دیوار حائل» هزینه ترکیه و حاکم دوفاکتوی آن احمد الشرع را بالا برده است. مشکل پنجم مربوط به ائتلاف و اتحاد هوایی، دریایی و زمینی غرب مدیترانه یعنی ائتلاف یونان و اسرائیل و قبرس جهت مقابله با توسعه‌طلبی ترکیه بوده و مشکل اصلی و بزرگ ترکیه توسعه‌طلبی اسرائیل از فردای سقوط اسد در ترکیه است.

واقعیت این است که سوریه تحت زعامت احمد الشرع به نوعی عمق راهبردی ترکیه محسوب می‌شود و در سوریه منافع دارد و به طریق اولی تلاش دارد که منافع و دستاوردهای خودش را در سوریه حفظ کند بنابراین از سوی اسرائیل احساس خطر و نگرانی می‌کند و به مشکل بزرگی چون اسرائیل برخورده و همین مشکلات سبب شد که نتواند به نتیجه مورد انتظار و ایده آل خودش برسد. ترکیه هم هیچ‌گاه فکر نمی‌کرد که اگر بخواهد ایران را چه در سوریه و چه در لبنان عقب بزند، این اسرائیل است که جای ایران را می‌گیرد و تبدیل به تهدید امنیتی برای خودش و سوریه می‌شود بنابراین بازگشت ایران به سوریه می‌تواند کارت برنده برای ترکیه باشد که باعث تقویت موازنه به نفع ترکیه و زیان اسرائیل می‌شود.

تحت این مشکلات می‌توان گفت که از منظر «روانشناسی شناختی» با توجه به مشکلات چندگانه در سوریه دچار «درماندگی آموخته شده» شده یعنی به این باور و نتیجه رسیده که به تنهایی نمی‌تواند خودش را از شر و مصائب این مشکلات نجات دهد و برهاند بنابراین رفع این مشکلات را نیازمند حمایت و یاری و حضور میدانی و جدی ایران در سوریه می‌داند و از ایران می‌خواهد که از منافع ترکیه به‌ویژه در قبال تجاوزات و توسعه‌طلبی‌ها و فشارهای اسرائیل در سوریه دفاع کند. همه این موارد نشان‌دهنده عمق نیاز ترکیه به ایران در ترسیم معادلات منطقه بوده و به واقع ایران در این حمایت قرار است کارت برنده ترکیه در سوریه باشد که بتواند موازنه را به نفع ترکیه در مقابل اسرائیل تغییر دهد بنابراین همین وضعیت می‌تواند ترکیه را به سمت همکاری بیشتر با ایران در سوریه سوق دهد، هر چند که اگر رقابت‌هایی میان دو کشور در معادلات غرب آسیا و شرق مدیترانه وجود داشته باشد

نگاه ابزارگرایانه ترکیه در قبال ایران در قضیه همذات‌پنداری با اعتراضات ایران و همسان‌پنداری در علل و دلایل این اعتراضات نیز نمایان است. مقامات آنکارا هم ماجرای کودتای ۱۵جولای۲۰۱۶ و هم اعتراضات مربوط به غائله اعتراضات برکناری شهردار استانبول یعنی اکرم امام اوغلو را حاصل طراحی، فتنه و دسیسه مخالفان و جریان‌های متکثر جامعه دیاسپورا و اپوزیسیون داخل و خارج می‌دانند و با احاله ریشه اعتراضات به دست‌های پنهان تلاش دارند توجهی به فهم و درک درست از مسائل نداشته و از ریشه اصلی اعتراضات غافل شده و فاصله بگیرند. در سطحی دیگر ترکیه نیم نگاهی به بحران مهاجرت مهاجران ایرانی نیز از فردای حمله نظامی آمریکا به ایران دارد و نمی‌خواهد وارث مشکلات مهاجران ایرانی باشد. در شرایط حاضر تدابیر امنیتی و مهاجرتی در مرز استان «وان» ترکیه اندیشیده شده است.

مهم‌ترین نگاه ابزاری ترکیه در قبال ایران اما مربوط به حفظ ساختار و کارگزار کنونی ایران و عدم مخالفت با بروز پدیده‌ای چون «بناپارتیسم» براساس الگوی ونزوئلا و سوریه در ایران است. مقامات آنکارا می‌دانند که اگر دولت «بناپارتیسم» موردنظر ترامپ با حفظ ساختار در ایران ظهور کند باید منافع آمریکای عصر ترامپ را از رهگذر رسمیت‌سازی اسرائیل و پیوستن به پیمان ابراهیم تامین کنند بنابراین تمام تلاش مقامات آنکارا این است که از ظهور دولت بناپارتیسم جلوگیری کنند تا بتوانند از وضعیت آنتی گونیسمی و خصمانه ایران علیه اسرائیل برای تثبیت جایگاه خودش در سوریه استفاده کنند. این تلاش به معنی امتیاز گرفتن ترکیه از اسرائیل و آمریکا به نفع و حفظ جایگاه خود در معادلات منطقه به ویژه سوریه است. تعقیب چنین هدفی از سوی مقامات آنکارا، محققا ستیز میان اسرائیل و ایران را افزایش می‌دهد و اینجاست که ترکیه قرار است بار دیگر ایران را فریب دهد و آن را به مسلخ و قربانگاه در جنگ مقابل اسرائیل قرار دهد.

*** کارشناس و تحلیلگر مسائل بین‌الملل**

دوردنیا

مجوز پنتاگون برای فروش سلاح به عربستان و اسرائیل

رویترز– پنتاگون می‌گوید که ایالات متحده بیش از۶/۵میلیارددلار فروش نظامی به رژیم صهیونیستی را تایید کرد. واشنگتن همچنین فروش ۹میلیارددلاری موشک‌های پاتریوت به عربستان‌سعودی را مورد تایید قرار داد.

پنتاگون اعلام کرد که وزارت امور خارجه ایالات‌متحده بیش از ۶/۵میلیارددلار فروش نظامی به رژیم صهیونیستی را در سه قرارداد جداگانه تایید کرده است. پنتاگون در بیانیه‌های جداگانه‌ای اعلام کرد که وزارت امور خارجه ایالات متحده فروش احتمالی خودروی تاکتیکی سبک مشترک و تجهیزات مرتبط با هزینه تخمینی ۱/۹۸میلیارددلار و فروش دیگری از هلیکوپترهای آپاچی AH – ۶۴ E به ارزش ۳/۸میلیارددلار را تایید کرده است و یک قرارداد نظامی سوم نیز به مبلغ ۷۴۰میلیون‌دلار منعقد شد. پیمانکار اصلی فروش اول، شرکت «ای‌ام جنرال ال‌سی‌سی» است، در حالی که بویینگ و لاکهید مارتین پیمانکاران فروش هلیکوپترهای آپاچی هستند. از سوی دیگر وزارت دفاع ایالات متحده (پنتاگون) روز شنبه اعلام کرد که وزارت امور خارجه ایالات‌متحده فروش احتمالی موشک‌های پاتریوت به عربستان سعودی را با هزینه تخمینی ۹میلیارددلار تایید کرده است. خبرگزاری رویترز به نقل از پنتاگون گزارش داد: «وزارت امور خارجه ایالات متحده فروش احتمالی موشک‌های پیشرفته پاتریوت و تجهیزات مرتبط با آن را به پادشاهی عربستان‌سعودی با هزینه تخمینی ۹میلیارددلار تایید کرده است.» در این بیانیه تصریح شده است که پیمانکار اصلی این معامله، لاکهید مارتین است.

وضعیت اضطراری در کوبا

ایسنا– وزیر امور خارجه کوبا در واکنش به تهدیدات دولت ترامپ، وضعیت اضطراری بین‌المللی اعلام کرد. برونو رودریگز اظهار کرد که کوبا در واکنش به دستور اجرایی اخیر دونالد ترامپ مبنی بر تهدید به اعمال تعرفه، وضعیت «اضطراری بین‌المللی» اعلام کرده است.

رودریگز در پستی در شبکه ایکس نوشت که مردم کوبا با حمایت همبستگی بین‌المللی، اقدامات فعلی دولت ایالات متحده را «تهدیدی غیرمعمول و فوق‌العاده» می‌دانند که کاملا یا عمدتا از آنچه او «جناح راست نئوفاشیست ضدکوبایی ایالات متحده» توصیف کرد، نشأت می‌گیرد. به گفته وزیر امور خارجه کوبا، این تهدید فراتر از کوباست و امنیت ملی و سیاست خارجی همه کشورها و همچنین صلح و امنیت بین‌المللی را به خطر می‌اندازد. او افزود که چنین اقداماتی همچنین بقای بشریت را در بحبوحه خطرات فزاینده هسته‌ای و تاثیرات فزاینده تغییرات اقلیمی تهدید می‌کند.

وزیر خارجه کوبا در ادامه افزود: « بدین‌وسیله کوبا در رابطه با این تهدید، وضعیت اضطراری بین‌المللی اعلام می‌کنند.» ترامپ روز پنجشنبه این دستور اجرایی را امضا کرد و هشدار داد که ممکن است بر هر کالایی که از کشورهایی که به کوبا نفت می‌فروشند یا عرضه می‌کنند، وارد ایالات متحده شود، شامل تعرفه اعمال شود.

«جهان‌صنعت» از معرفی رییس جدید فدرال‌رزرو گزارش می‌دهد

سازش با ترامپ یا تغییر پارادایم پولی

گروه بین‌الملل – در کشمکش میان ترامپ و جروم پاول، رییس فدرال‌رزرو (بانک مرکزی آمریکا)، رییس‌جمهوری ایالات متحده شامگاه جمعه، کوین وارش را به‌عنوان گزینه جدید فدرال‌رزرو انتخاب کرد. وارش در مرحله پایانی رقابتی چندماهه از کوین هَسِت که پیشتر گزینه اصلی محسوب می‌شد از ریک ریدَر و کریستوفر والر پیشی گرفت. ترامپ از کارنامه مفصل وارش تمجید کرده و می‌گوید: او علاوه بر همه چیزهای دیگر از نظر ظاهری هم کاملا مناسب این نقش است.

طبق گزارشی که مجله اکونومیست در این خصوص منتشر کرده، فارغ از ظاهر وال‌استریتی‌اش، وارش برای رییس‌جمهوری که در کارزاری برای کاهش نرخ‌های بهره است، انتخابی عجیب به نظر می‌رسد. او در دوران عضویت خود به‌عنوان رییس فدرال‌رزرو بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۱، به‌عنوان یک مخالف سرسخت تورم شهرت یافت حتی شگفت‌آورتر آنکه در اوج بحران مالی جهانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹، زمانی که تورم عملا وجود نداشت، نگران جهش قیمت‌ها بود.

اکنون اما آمریکا واقعا با مشکل تورم مواجه است. لازم بود یک همه‌گیری و بسته‌های عظیم حمایت مالی که وارش با آنها مخالف بود،رخ دهد تا قیمت‌ها از کنترل خارج شوند. وارش دو دهه پیش شاید احساس حق‌به‌جانب داشت اما او اکنون خود را طرفدار کاهش نرخ بهره معرفی می‌کند؛ دقیقا همان چیزی که ترامپ می‌پسندد.

وارش این تغییر موضع را با اشاره به نبوغ سیاستگذاری دولت و چشم‌انداز رونق بهره‌وری ناشی از هوش‌مصنوعی توضیح می‌دهد. به باور او، این عوامل هر میزان تورم باقیمانده در اقتصاد را از میان خواهند برد و فدرال‌رزرو می‌تواند بدون نگرانی نرخ‌ها را کاهش دهد تا به اقتصاد شتاب ببخشد.

حتی اگر هوش‌مصنوعی واقعا معجزه‌ای در بهره‌وری رقم بزند که البته هنوز محل تردید است و کاخ‌سفید واقعا از حجم مقررات بکاهد (که دستاوردهایش تاکنون کمتر از ادعاهایش بوده)، نادیده گرفتن تورم امروز به امید دستاوردهای احتمالی فردا، بیشتر به آرزوپردازی شباهت دارد تا بانکداری. با این حال بازارها ظاهرا آسوده‌خاطر شده‌اند. وارش ممکن است تغییرپذیر باشد اما چهره‌ای ناشناخته نیست و تجربه واقعی در فدرال‌رزرو دارد. از زمانی که یک روز پیش از اعلام رسمی ترامپ به‌عنوان گزینه اصلی مطرح شد، بازده اوراق قرضه تقریبا تغییری نکرده و بازارهای سهام نیز واکنش خاصی نشان نداده‌اند. از آنجا که ترامپ هرگز قصد معرفی نامزدی کاملا متعارف را نداشت، سرمایه‌گذاران به این جمع‌بندی رسیده‌اند که وارش نزدیک‌ترین گزینه به وضعیت عادی است.

■ فدرال‌رزرو وارش چه شکلی خواهد داشت؟

به گفته کارشناسان در دوران ریاست وارش، احتمالا سیاست تسهیل کمی عملا کنار گذاشته می‌شود. وارش همواره با ترازنامه عظیمی که فدرال‌رزرو از طریق خرید اوراق انباشته کرده، مخالف بوده است. این موضع به‌طور قابل‌توجهی با دیدگاه اسکات بسنت، وزیر خزانه‌داری همسو است؛ کسی که بر فرآیند انتخاب رییس فدرال‌رزرو نظارت داشت و خود از شاگردان پیشین استنلی دراکن‌میلر، رییس فعلی وارش در شرکت مدیریت دارایی دوکِین به‌شمار می‌رود.

بسنت تسهیل کمی را با پژوهش‌های زیستی افزایش کارکرد مقایسه کرده است؛ همان نوع تحقیقاتی که برخی طرفداران نظریه نشت آزمایشگاهی، مسوول شیوع کرونا می‌دانند. این دیدگاه با اجماع روبه رشدی درباره تسهیل کمی هم‌راستاست؛ تا جایی که حتی بانکداران مرکزی محافظه‌کاری مانند اندرو بیلی در بانک انگلستان نیز شروع به ابراز تردیدهای مشابه کرده‌اند.

بنابراین جایی که وارش احتمالا با جریان غالب دچار اصطکاک می‌شود، موضوع نرخ‌های بهره و مهم‌تر از آن استقلال فدرال‌رزرو است. او به‌تنهایی برای کاهش نرخ‌ها با دشواری روبه‌رو خواهد بود زیرا تنها یکی از ۱۲رای کمیته تعیین‌کننده نرخ بهره را در اختیار دارد. جروم پاول، رییس فعلی و متمایل به سیاست‌های انقباضی ممکن است برخلاف بسیاری از پیشینیانش پس از پایان ریاستش در ماه مه تا پایان دوره عضویت خود در سال۲۰۲۸ به‌عنوان عضو هیات‌مدیره باقی بماند. در این صورت، وارش به احتمال زیاد جایگزین استیون میران خواهد شد یعنی تنها عضو کاملا وفادار به ترامپ در فدرال‌رزرو

چالش جدی‌تر به استقلال فدرال‌رزرو بازمی‌گردد. در هفت دهه‌ای که بانک مرکزی از مداخله سیاسی رها شده، هیچ رییس‌جمهوری به اندازه ترامپ در امور آن دخالت نکرده است. او پیوسته پاول را مورد انتقاد قرار می‌دهد و در تلاش است لیزا کوک، یکی دیگر از اعضای هیات‌مدیره را به‌دلیل آنچه نقص در مدارک وام مسکن می‌خواند برکنار کند؛ تلاشی که احتمالا دیوان عالی جلوی آن را خواهد گرفت. بنابراین حتی اگر وارش پس از انتصاب و با داشتن دوره‌ای ثابت بار دیگر به مواضع سختگیرانه پیشین خود بازگردد، تردیدها درباره بی‌طرفی او باقی خواهد ماند.

از سوی دیگر نقطه تعیین‌کننده در کارنامه وارش، بحران مالی جهانی بود؛ زمانی که او به‌عنوان نماینده فدرال‌رزرو در وال‌استریت ایفای نقش می‌کرد. در آن دوره و در بحران‌های بعدی، فدرال‌رزرو نیرویی تثبیت‌کننده و مورد اعتماد هر دو حزب و بازارها بود. در نتیجه راضی نگهداشتن ترامپ، بدون از دست دادن اعتماد دیگران، مهارتی زیاد می‌طلبد و به چابکی آکروباتیک نیاز دارد و وارش شاید آرزو کند برای این نقش بدلکار داشته باشد.

■ نقطه تلاقی سیاست، اقتصاد و منازعه نهادی

در چنین شرایطی است که برخی تحلیلگران معتقدند، انتصاب کوین وارش به ریاست فدرال‌رزرو را می‌توان نقطه تلاقی سیاست، اقتصاد و منازعه نهادی در ایالات متحده دانست؛ تصمیمی که بیش از آن که صرفا فنی باشد، حامل پیام‌های راهبردی برای بازارها، نهاد بانک مرکزی و جایگاه استقلال آن است. این انتخاب نشان می‌دهد دونالد ترامپ با وجود نارضایتی مزمن از سیاست‌های پولی انقباضی، ترجیح داده به جای یک چهره کاملا مطیع، فردی شناخته شده و برخوردار از اعتبار حرفه‌ای را در راس مهم‌ترین نهاد پولی کشور قرار دهد.

البته، وارش شخصیتی پارادوکسیکال است. سابقه او به‌عنوان یکی از تندروترین مخالفان تورم در دهه۲۰۰۰ با چرخش کنونی‌اش به سمت حمایت از کاهش نرخ بهره در تضاد آشکار قرار دارد. این تغییر موضع، اگرچه از سوی خود وارش با امید به جهش بهره‌وری ناشی از هوش‌مصنوعی و مقررات‌زدایی توجیه می‌شود اما از منظر راهبردی بیش از هر چیز نشان‌دهنده سازگاری سیاسی است. وارش دریافته که در فضای جدید، نزدیکی به اولویت‌های کاخ‌سفید شرط بقا و تاثیرگذاری است حتی اگر این امر مستلزم فاصله گرفتن از باورهای پیشین باشد.

در بعد دوم، واکنش آرام بازارها حائز اهمیت است. نبود شوک در بازده اوراق و بازار سهام نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران این انتصاب را بدترین سناریو تلقی نکرده‌اند. وارش نه یک تکنوکرات کاملا بی‌طرف است و نه یک وفادار بی‌چون‌وچرای سیاسی؛ همین موقعیت میانه، او را به گزینه‌ای قابل پیش‌بینی تبدیل کرده است. از منظر راهبردی، این امر به ترامپ اجازه می‌دهد فشار سیاسی بر فدرال‌رزرو را ادامه دهد، بدون آن که بی‌ثباتی فوری در بازارهای مالی ایجاد شود.

مساله مهم بعدی، سیاست‌های پولی و ابزارهاست. مخالفت ریشه‌ای وارش با تسهیل کمی، همسو با اجماع در حال شکل‌گیری در میان بانکداران مرکزی غربی به معنای بسته شدن یکی از مهم‌ترین ابزارهای مداخله فدرال‌رزرو در بحران‌های آینده است. این رویکرد می‌تواند انضباط مالی را تقویت کند اما همزمان انعطاف‌پذیری سیاستگذار پولی را در مواجهه با شوک‌های بزرگ کاهش دهد.

در همین راستاست که برخی ناظران معتقدند، مهم‌ترین پیامد راهبردی این انتصاب به استقلال فدرال‌رزرو بازمی‌گردد. سابقه دخالت‌های ترامپ و تلاش برای تحت فشار قرار دادن اعضای هیات‌مدیره، سایه‌ای سنگین بر اعتبار نهادی بانک مرکزی انداخته است. وارش که در بحران مالی گذشته نقش واسطه‌ای میان فدرال‌رزرو و وال‌استریت داشت، اکنون باید میان رضایت رییس‌جمهور و حفظ اعتماد بازارها تعادل برقرار کند. موفقیت یا شکست او در این ماموریت، نه‌تنها مسیر سیاست پولی آمریکا بلکه میزان تاب‌آوری یکی از مهم‌ترین نهادهای مستقل نظام سیاسی ایالات متحده را رقم خواهد زد.

تحلیل

فایننشال‌تایمز گزارش داد

اختلاف میان زلنسکی و رهبران اروپایی

روزنامه انگلیسی فایننشال تایمز در گزارشی به نقل از دو مقام غربی آگاه که خواستند نامشان فاش نشود، نوشت: ادعای ولودیمیر زلنسکی، رییس جمهور اوکراین مبنی بر تاخیر در تحویل موشک‌های پاتریوت به کی‌یف از سوی اروپا در چارچوب ابتکار «فهرست نیازهای اولویت‌دار اوکراین (PURL) نادرست است.

در گزارش فایننشال‌تایمز آمده است: دو مقام مذکور که با روند ابتکار «فهرست نیازهای اولویت‌دار اوکراین» آشنا هستند تاکید کرده‌اند که ادعای زلنسکی درباره تاخیر ناشی از پرداخت نشدن یک قسط مالی با واقعیت مطابقت ندارد اما از ارائه جزئیات در این خصوص خودداری کرده‌اند.

براساس این گزارش، سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) نیز در پاسخ به درخواست رسانه‌ها برای توضیح درباره وضعیت تحویل موشک‌ها واکنشی فوری نشان نداده است.

در گزارش فایننشال تایمز آمده است: زلنسکی پیشتر گفته بود که موشک‌های رهگیر PAC ۳ برای سامانه پاتریوت یک روز پس از حملات گسترده روسیه به زیرساخت‌های انرژی اوکراین به دست کی‌یف رسیده است.

این گزارش می‌افزاید: رییس جمهور اوکراین این تاخیر را به پرداخت نشدن به‌موقع هزینه خرید این موشک‌ها از سوی برخی شرکای اروپایی نسبت داده و تاکید کرده بود که آمریکا این موشک‌ها را رایگان در اختیار اوکراین قرار نمی‌دهد و هزینه آنها توسط حامیان اروپایی اوکراین پرداخت می‌شود اما به دلیل پرداخت نشدن یکی از اقساط، موشک‌ها به موقع تحویل داده نشدند.

به گزارش ایرنا، وزیر دفاع آلمان پیشتر اعلام کرد که برلین دیگر قادر نیست سامانه‌های دفاع هوایی پاتریوت بیشتری در اختیار اوکراین قرار دهد، چرا که ذخایر خود آلمان رو به پایان است.

بوریس پیستوریوس در جریان یک نشست خبری در برلین با بیان اینکه آلمان تاکنون بیشتر از سهم خود برای تقویت دفاع هوایی اوکراین اقداماتی انجام داده است، گفت: دیگر امکان ارسال سامانه‌های دفاع هوایی پاتریوت را به اوکراین نداریم چون خودمان هنوز منتظر دریافت محموله‌های جایگزین هستیم.

وزیر دفاع آلمان همچنین یادآور شد که کشورش همچنان تنها تامین‌کننده سامانه پدافند هوایی کوتاه‌برد پیشرفته آیریس–تی (IRIS–T) برای اوکراین است و افزود که ما بدون وقفه به این روند ادامه می‌دهیم.

پیستوریوس در پایان با تاکید بر اینکه اوکراین برای مقابله با افزایش حجم حملات موشکی و پهپادی روسیه به سامانه‌های دفاع هوایی بیشتری نیاز دارد، خاطرنشان کرد: اعضای سازمان پیمان آتلانتیک شمالی و کشورهای اتحادیه اروپا باید سامانه‌های دفاع هوایی بیشتری را تهیه کرده و در اختیار کی‌یف قرار دهند.

رییس جمهور روسیه ۲۱فوریه ۲۰۲۲ (دوم‌اسفند۱۴۰۰) با انتقاد از بی‌توجهی غرب به نگرانی‌های امنیتی مسکو، استقلال جمهوری‌های خلق دونتسک و لوهانسک را در منطقه دونباس به‌رسمیت شناخت

ولادیمیر پوتین سه روز پس از آن، پنجشنبه ۲۴فوریه (۵اسفند۱۴۰۰) نیز عملیاتی نظامی که آن را «عملیات ویژه» خواند، علیه اوکراین آغاز کرد و به این ترتیب روابط پرتنش مسکو – کی‌یف به رویارویی نظامی تبدیل شد.

آمریکا و کشورهای غربی در پاسخ به این اقدام روسیه، تاکنون تحریم‌های گسترده‌ای را علیه مسکو اعمال و میلیاردها دلار تسلیحات و تجهیزات نظامی به کی‌یف ارسال کرده‌اند.

دیدگاه

احتمال خروج آمریکا از سوریه

پایان حضور یا بازآرایی نیروها؟

واشنگتن حضور نظامی خود در سوریه را وارد مرحله بازبینی کرده است؛ با توجه به شاخص‌های میدانی و سیاسی فزاینده، به نظر می‌رسد ماموریت آمریکا که بیش از یک دهه طول کشیده، به نقطه عطف مهمی نزدیک شده است. سوال اصلی این است که آیا واشنگتن به دنبال پایان حضور خود است یا بازآرایی نیروها با هزینه کمتر و انعطاف‌پذیری بیشتر؟

واشنگتن در حال بررسی مجدد حضور نظامی خود در سوریه است، در حالی که شاخص‌های میدانی و سیاسی روبه افزایش، نشان می‌دهند که ماموریت آمریکا که بیش از یک دهه طول کشیده، به نقطه تحولی حساس نزدیک می‌شود.

براساس گزارش الخلیج آنلاین، رویدادهای میدانی شتابزده در شمال شرق سوریه نشان می‌دهد که متغیرهای میدانی جدید دیگر تداوم استقرار نظامی آمریکا براساس معادلات قدیمی را توجیه نمی‌کند و این در حالی است که سوالاتی مبنی بر اینکه آیا واشنگتن واقعا به سمت پایان حضور خود در سوریه می‌رود یا بازآرایی کم‌هزینه‌تر و منعطف‌تری را در دستور کار دارد، مطرح است.

■ بازنگری استراتژیک

به گزارش ایسنا، افشاگری‌هایی که روزنامه وال‌استریت ژورنال در تاریخ ۲۲ژانویه۲۰۲۶ منتشر کرد، نشان‌دهنده رویکرد جدی دولت آمریکا برای بررسی خروج کامل از سوریه است.

این گزینه در صورت اجرا، پایان رسمی یک عملیات نظامی به‌شمار می‌آید که در سال۲۰۱۴ با تصمیم باراک اوباما، رییس‌جمهور پیشین آمریکا در چارچوب جنگ علیه گروه تروریستی داعش آغاز شد. ایالات متحده در حال حاضر حدود ۱۰۰۰سرباز در سوریه دارد که اکثر آنها در تاسیسات شمال‌شرق این کشور و در کنار نیروهای دموکراتیک سوریه (قسد) مستقر هستند، در حالی که نیروی محدودی نیز در پایگاه التنف در جنوب مستقر هستند و ماموریت اصلی این نیروها جلوگیری از بازگشت داعش است.

با این حال تحولات میدانی اخیر، به‌ویژه درگیری‌های میان نیروهای دولتی سوریه و نیروهای سوریه دموکراتیک (قسد)، پنتاگون را براساس گفته سه‌مقام آمریکایی وادار کرده تا به بازنگری در توجیه ادامه این ماموریت بپردازد.

■ از بین رفتن توجیهات

بحث درباره خروج نیروهای آمریکایی همزمان با تحولات عملیاتی در پرونده بازداشت‌شدگان داعش، که یکی از برجسته‌ترین دلایل اعلام شده برای ماندن نیروهای آمریکایی در این منطقه است، جریان دارد.

واشنگتن با هماهنگی دولت عراق، انتقال حدود ۷هزار زندانی از مجموع ۹هزار نفری که در شمال‌شرق سوریه بازداشت بودند را به بغداد آغاز کرده است؛ اقدامی که بار امنیتی مستقیم بر نیروهای آمریکایی را کاهش می‌دهد.

فرماندهی مرکزی آمریکا (سنتکام) در ۲۲ژانویه۲۰۲۶ آغاز انتقال گروه اول شامل ۱۵۰نفر را از شمال‌شرق سوریه به بازداشتگاه «امن» در عراق اعلام کرد و برنامه‌ای برای انتقال تمام زندانیان در آینده دارد

مارکو روبیو، وزیر امور خارجه آمریکا در بیانیه رسمی مورخ ۲۳ژانویه ۲۰۲۶ از این اقدام استقبال و بر حمایت واشنگتن از ابتکارعمل بغداد و بر اینکه حضور زندانیان غیرعراقی «موقت» خواهد بود، تاکید کرد و از کشورهای مربوطه خواست شهروندان خود را بازگردانند. در این راستا، چارلز لیستر، مدیر برنامه سوریه در موسسه منطقه غرب آسیا، معتقد است: انتقال زندانیان به خارج از کشور «توجیه اصلی که حضور نظامی آمریکا را در سال گذشته حفظ کرده بود را از میان برمی‌دارد.» لیستر خاطرنشان کرد که بازداشتگاه‌ها و اردوگاه‌های پراکنده در خاک سوریه، بیش از هر هدف رزمی مستقیم دیگری، هسته اصلی این ماموریت را تشکیل می‌دادند.

این گزارش با اظهارات تام باراک، فرستاده آمریکا در سوریه همخوانی دارد که معتقد بود نقش اولیه نیروهای دموکراتیک سوریه، به‌عنوان شریک اصلی در مبارزه با داعش، «عملا به پایان رسیده است». او تاکید کرده که واشنگتن به دنبال حضور نظامی طولانی‌مدت نیست، در حالی که دمشق به دنبال اعمال مجدد کنترل امنیتی و ادغام مناطق خارج از کنترل خود است.

این تحرکات در حالی است که کارشناسان امنیتی نسبت به تداوم تهدید این گروه هشدار می‌دهند؛ به‌طوری که آدریان اشتونی، یکی از اعضای مرکز بین‌المللی مبارزه با تروریسم برآورد کرده است تا اواسط سال۲۰۲۵ تعداد ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰عضو داعش همچنان در سوریه و عراق فعالیت دارند، با وجود اینکه این گروه اکثر کنترل منطقه‌ای خود را از دست داده است.

در همین رابطه، عبدالوهاب عاصی، پژوهشگر در مرکز مطالعات «جسور» معتقد است: ورود ارتش سوریه به ضلع شمالی رود فرات، سیاست فریبکاری را که «قسد» در برابر ساکنان محلی دنبال می‌کرد، آشکار کرد؛ جایی که مردم دیرالزور را با وجود موثر ائتلاف بین‌المللی فریب داده بودند.

وی در گفت‌وگو با الخلیج آنلاین گفت: واقعیت نشان داد که هیچ حضور نظامی ائتلاف در میادین نفتی وجود ندارد و پایگاه‌های آن محدود به الحسکه باقی‌مانده است. احتمال دارد انتقال زندانیان داعش گامی مقدماتی قبل از کاهش این حضور باشد که ممکن است در آینده استقرار آمریکا را به نقاط مشخصی در جنوب کشور محدود کند

عاصی در ادامه افزود که خروج مورد انتظار آمریکا از شمال‌شرق سوریه، رزمایش «قسد» را محدود کرده و زمینه را برای دولت سوریه فراهم می‌کند تا تفاهمات مشترک را گسترش دهد.

این پژوهشگر سوری معتقد است که این امر می‌تواند مسیر ادغام «قسد» در نهادهای دولتی را تسهیل کرده و مشارکت نیروهای آن در اداره محلی در چارچوب‌های توافق شده را تقویت کند.

وی همچنین تصریح کرد: ترکیه نیز ممکن است به نوبه خود، استقرار پایگاه‌های خود را تغییر دهد و حضور خود را با هماهنگی دولت سوریه به شمال‌شرقی سوریه گسترش دهد و این امر همزمان با خروج مشابه روسیه از قامشلی است.

عاصی بر این باور است که این روند، پوشش باقی‌مانده بر «قسد» را برمی‌دارد.

■ جلوگیری از تجزیه

تحولات میدانی اخیر در شمال و شرق سوریه از مسیر امنیتی تدریجی حکایت دارد که دمشق از طریق آن به دنبال بازگرداندن کنترل کامل بر مناطق خارج از نفوذ خود است؛ این اقدام در چارچوب یکپارچه‌سازی مجدد جغرافیای سوریه پس از بیش از یک دهه درگیری است.

در همین راستا، ارتش سوریه در ۱۶ژانویه۲۰۲۶ عملیات نظامی را در مناطق غرب رود فرات علیه نیروهای «قسد» آغاز کرد که بعدها به شرق فرات نیز گسترش یافت. این عملیات با حمایت مستقیم قبایل عرب که اعلام کرده بودند در درگیری‌ها شرکت می‌کنند، انجام شد و فشار میدانی گسترده‌ای بر مواضع این گروه ایجاد کرد

دو روز بعد، در ۱۸ ژانویه۲۰۲۶، توافقی میان دولت سوریه و نیروهای قسد حاصل شد که بر آتش‌بس و باز کردن مسیری برای ادغام نیروها و نهادهای مدنی و نظامی در ساختار دولت تاکید داشت

پس از آن، در ۲۰ژانویه، تفاهم مشترکی مکانیسم‌های ادغام را در سطوح نظامی، اداری و سیاسی مشخص کرد اما این توافق بعدها نقض شد و تنش را دوباره به صحنه بازگرداند.

در آخرین تحولات، دولت سوریه و نیروهای «قسد» روز جمعه ۳۰ژانویه۲۰۲۶ از دستیابی به توافق جامع آتش‌بس خبر دادند که شامل ترتیباتی برای ادغام نیروهای نظامی و نهادهای اداری میان دو طرف است. یک منبع دولتی سوری از دستیابی به این توافق خبر داد و توضیح داد که این تفاهم شامل خروج نیروهای نظامی از نقاط تماس و ورود نیروهای امنیتی وابسته به وزارت کشور به مرکز شهرهای الحسکه و قامشلی است.

این منبع گفت که توافق بر آغاز فرآیند ادغام نیروهای امنیتی در منطقه، تشکیل یک لشکر نظامی شامل سه تیپ از نیروهای «قسد» و همچنین تشکیل یک تیپ از نیروهای کوبانی (عین‌العرب) در قالب لشکری متعلق به استان حلب تاکید دارد.

وی افزود که هدف این توافق، یکپارچه‌سازی اراضی سوریه، اجرای قانون و تحقق ادغام کامل از طریق تقویت همکاری میان طرف‌های ذی‌ربط و یکپارچه‌سازی تلاش‌ها برای بازسازی کشور است. «قسد» نیز در بیانیه‌ای اعلام کرد که این توافق شامل ادغام نهادهای اداره خودمختار در نهادهای دولت سوریه و تثبیت کارمندان مدنی شاغل در آنهاست.

قسد تاکید کرد که با دولت سوریه بر سر حل‌وفصل حقوق مدنی مردم توافق کرده و در تضمین بازگشت آوارگان به مناطق خود توافقی حاصل شده و هدف از این توافق، یکپارچه‌سازی اراضی کشور و تحقق ادغام کامل در منطقه است.

این تحرکات در چارچوب تلاش‌های گسترده‌تری است که دولت احمد الشرع از زمان سرنگونی نظام بشار اسد در ۸دسامبر۲۰۲۴ آغاز کرده تا با هدف تثبیت امنیت و اعمال مجدد حاکمیت دولت بر تمام جغرافیای سوریه، در مرحله‌ای سیاسی و امنیتی که حساس‌ترین مرحله از پایان جنگ توصیف می‌شود، انجام شود.

«جهان‌صنعت» کارنامه شرکت‌های بورسی را بررسی می‌کند

سبقت ریالی‌ها از تورم

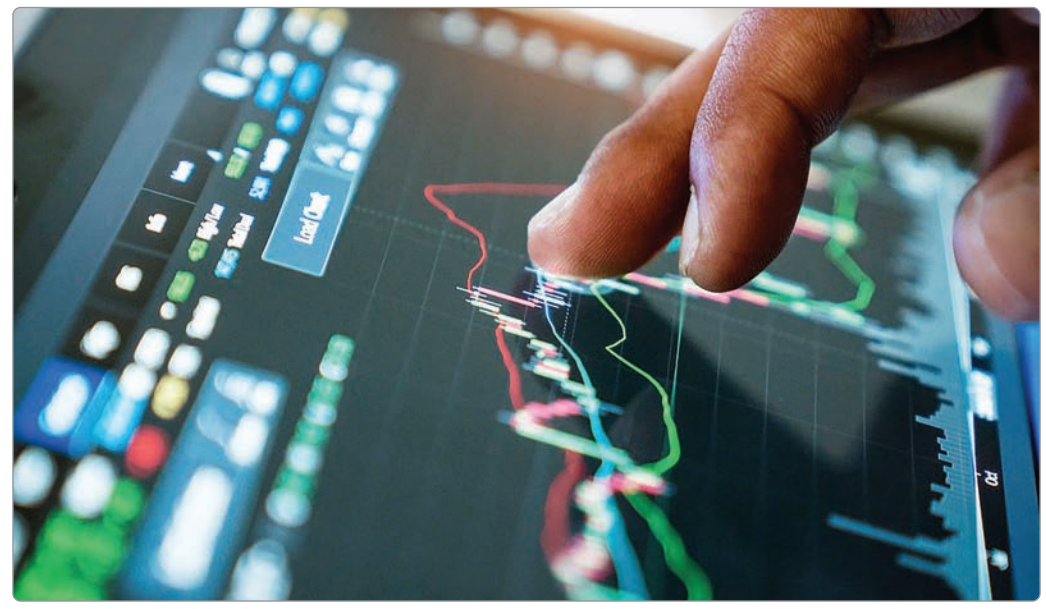

هادی بهرامی– شرکت‌هایی که هزینه‌های آنها به‌دلار و درآمد و نرخ‌های فروش آنها به‌ریال است را اصطلاحا سهم‌های ریالی بازارسرمایه می‌نامند. درحالت عادی صنایع ریالی بورس جذابیت زیادی دارند اما درشرایط بحرانی فعلی که شاهد جهش نرخ ارز و افزایش سرسام‌آور هزینه‌های شرکتی هستیم سرمایه‌گذاری در صنایع ریالی بورس مانند راه‌رفتن روی یک‌طناب نازک است و موقعیت بهینه خریدوفروش باید با بررسی‌های فراوان شناسایی شود. باید خاطرنشان کرد بانک‌هایی که از نرخ تسعیر ارز یا تورم خدمات منتفع می‌شوند در شرایط فعلی هم می‌توانند درکنار صنایع دلاری بورس تحلیل و بررسی شوند.

بررسی عملکرد صنایع ریالی بازارسرمایه نشان می‌دهد در ۹ماهه‌نخست۱۴۰۴ شاخص بورسی صنعت بانکداری به‌میزان ۶۲درصد، خودروسازی ۳۰درصد، سیمان‌وآهک‌وگچ ۳۹/۶درصد و داروسازی ۶۱/۵درصد افزایش یافتند. باتوجه به‌نرخ ۶۰درصدی تورم نقطه‌به‌نقطه دی‌ماه به‌نظر می‌رسد سهام بانکی و دارویی توان رقابت با ریسک تورم را داشتند و خودرویی و سیمانی رشد کمتری داشته و از تورم تقریبا ۴۵درصدی ۹ماهه عقب ماندند.

شکست تورم از سهام بانکی

بانک‌ها جمعا با ۸۹۲همت ارزش بازار و ۱/۷همت ارزش معاملات روزانه پنجمین‌صنعت بازارسرمایه را تشکیل می‌دهند که می‌توان گفت بزرگ‌ترین شرکت‌های ریالی بورس هستند و ۶/۷درصد از کل مارکت کپ بازار را به‌خود اختصاص دادند. شاخص صنعت بانکداری که بازده سهام ۱۷بانک بورسی را نشان می‌دهد در ۹ماهه اول سال توانست ۶۲درصد بازدهی مثبت ایجاد کند و از محدوده ۱۲هزارو۶۴۱واحد به‌۲۰هزارو۶۰۰واحد برسد. شاخص بانک‌ها طی سه‌ماه اخیر هیچ‌بازدهی را نصیب سهامداران خود نکرده اما طی شش‌ماه ۱۲درصد و یک‌سال اخیر ۴۵درصد رشد داشته است.

طی ۹ماهه نخست ۱۴۰۴ درآمد عملیاتی صنعت بانکداری فعال در بورس ۳۵۳همت به‌ثبت رسیده است که رشد ۱۲۶درصدی را نسبت‌به ۹ماهه‌اول۱۴۰۳ نشان می‌دهد. سود خالص بانک‌های پذیرفته‌شده در بورس جمعا از ۱۵۰همت در ۹ماهه‌۱۴۰۳ با کاهش ۸درصدی به‌۱۳۷/۵همت در ۹ماهه‌اول ۱۴۰۴ رسیده که نشان از کاهش حاشیه سود خالص دارد چراکه درآمدها افزایش مطلوبی داشته اما سود خالص کمتر شده است. این گروه در ۹ماه توانست تنها ۴۸درصد از ظرفیت سال مالی۱۴۰۳ را سود بسازد در حالی که صنایع و شرکت‌ها حداقل باید ۷۵درصد از کل سود سال قبل را در ۹ماهه نخست۱۴۰۴ به‌دست بیاورند

■ **کاهش زیان شرکت‌های خودرویی**

صنعت خودرو(خودروسازها و قطعه‌سازها) با ۳۰۶همت ارزش بازار و ۱۵۰میلیاردتومان ارزش معاملات روزانه در جایگاه‌هفتم بین صنایع مختلف بورسی قرار گرفته و تسلط ۲درصدی به‌کل ارزش بازار بورس دارد. شاخص گروه خودرویی طی ۹ماهه نخست۱۴۰۴ توانست ۳۰درصد افزایش پیدا کند و از محدوده ۳۴۱هزارو۹۰۰واحد پس از پشت سر گذاشتن روندهای ماژور به‌محدوده ۴۴۵هزارو۲۰۰واحد برسد. این شاخص در عرض سه‌ماه ۴درصد، شش‌ماه ۲۷/۶درصد و یک‌سال اخیر ۱۴/۶درصد رشد پیدا کرده است.

طی ۹ماهه نخست۱۴۰۴ شرکت‌های خودروساز و قطعه‌سازها توانستند ۵۶۹/۶همت فروش داشته باشند که نسبت به‌دوره مشابه‌سال قبل ۴۴درصد افزایش یافته است. زیان خالص کل صنعت خودرو از ۳۵/۲همت در ۹ماهه۱۴۰۳ با کاهش مطلوب ۷۷درصدی به ۸/۱همت رسیده که نشان از عملکرد مطلوب شرکت‌ها به‌خصوص قطعه‌سازها در کاهش حاشیه زیان دارد.

■ **سیمان با بنیادی قوی اما بازدهی ضعیف**

سیمان یکی از صنایع متوسط بازارسرمایه محسوب می‌شود که ۲۵۳همت ارزش بازار و ۳۴۰میلیاردتومان ارزش معاملات روزانه دارد و حدود ۱/۹درصد از کل مارکت کپ بورس را به‌خود اختصاص داده است. شاخص صنعت سیمان در ۹ماهه نخست۱۴۰۴ از محدوده ۴۱هزارو۸۰۰واحد با افزایش ۳۹/۶درصدی به‌۵۸هزارو۳۷۰واحد رسید که در ابتدای روند به‌صورت شارپی رشد پیدا کرده اما در ادامه یک روند رنج و خنثی را تجربه‌کرد. شاخص سیمان طی سه‌ماه اخیر به‌میزان ۲درصد کاهش، شش‌ماه ۵/۵درصد و یک‌سال ۲۲درصد افزایش یافته است.

طی ۹ماهه نخست ۱۴۰۴ صنعت سیمان (شامل تمام شرکت‌های تولیدی) به‌مبلغ ۷۳/۷همت درآمد عملیاتی کسب کردند که رشد ۶۰درصدی را نسبت به‌دوره مشابه‌سال قبل نشان می‌دهد. سود خالص شرکت‌های سیمانی بورس جمعا از ۲۰همت در ۹ماهه۱۴۰۳ با افزایش ۶۷درصدی به‌۳۳/۳همت در ۹ماهه اول۱۴۰۴ رسیده که وضعیت رو به‌رشد صنعت سیمان کشور را نشان می‌دهد. جالب است بدانید عملکرد تولید، فروش و سودآوری سیمانی‌ها به‌قدری قوی بوده که ۱۱۶درصد از سود خالص کل سال۱۴۰۳ تنها در عرض ۹ماهه۱۴۰۴ به‌ثبت رسیده است.

■ **نجات سرمایه‌ها با سهام دارویی بورس**

صنعت دارو یکی از ارکان مهم اقتصاد کشور و بازارسرمایه از نظر تامین مایحتاج ضروری مردم و گردش نقدینگی به‌حساب می‌آید که ۲۴۴همت ارزش بازار و ۱۹۰میلیاردتومان ارزش معاملات روزانه دارد و ۱/۸درصد از ارزش بازار بورس از آن شرکت‌های دارویی است. شاخص گروه دارویی بورس در ۹ماهه اول سال به‌بازدهی ۶۱/۵درصد رسید و از محدوده ۱۸۲هزارو۲۵۳واحد در یک روند تقریبا اسپایک به‌سطح ۲۹۴هزارو۸۱۵واحد افزایش پیدا کرد. این شاخص که نشان‌دهنده عملکرد سهام دارویی‌ها است طی سه‌ماه اخیر به‌میزان ۳۶/۵درصد، شش‌ماه ۵۷/۴درصد و یک‌سال ۴۲درصد افزایش یافته است.طی ۹ماهه نخست۱۴۰۴ درآمد عملیاتی صنعت دارویی بورس ۱۲۵/۹همت شناسایی شده که رشد ۴۵درصدی نسبت به ۹ماهه ۱۴۰۳ مشاهده می‌شود. سود خالص شرکت‌های دارویی بورس جمعا از ۱۰/۶همت در ۹ماهه۱۴۰۳ با افزایش ۹۳درصدی به ۲۰/۵همت در ۹ماهه اول۱۴۰۴ رسیده که روند سودسازی، مثبت و رو به‌رشد به‌نظر می‌رسد. انفجار سودآوری دارویی‌ها حتی بیشتر از سیمانی‌هاست به‌طوری که صنعت سیمان ۱۱۶درصد از سود سال قبل را محقق کرده اما صنعت دارو در یک روند شگفت‌انگیز ۱۲۱درصد از کل سود خالص سال۱۴۰۳ را در ۹ماهه نخست۱۴۰۴ کسب کرد

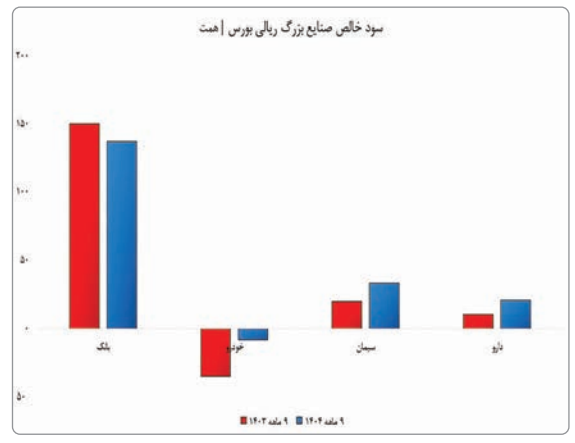

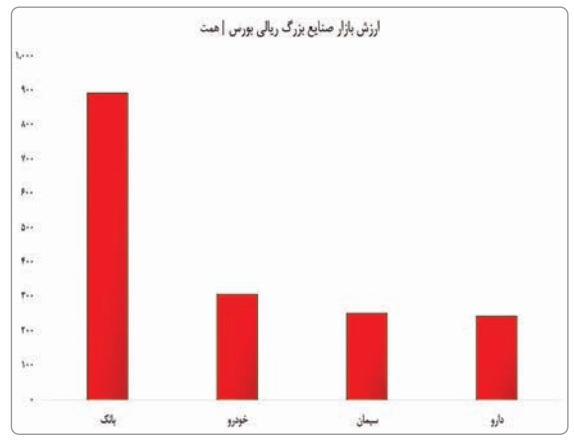

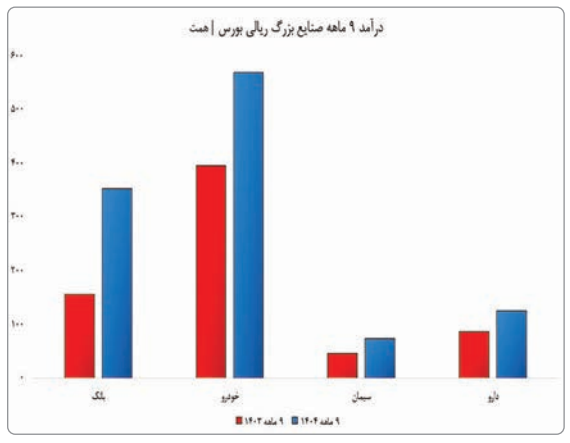

جهان صنعت

دیدگاه

کارشناس بازارسرمایه مطرح کرد

بازارسرمایه در تقابل ریسک‌ها و فرصت‌ها

بازارسرمایه طی هفته‌های اخیر تحت تاثیر ریسک‌های سیستماتیک افت کرده و حالا شرایط در حال تغییر است و احتمالا در هفته جاری شاهد تقابل ریسک‌های سیاسی و سیگنال‌های ارزی خواهیم بود.

سفر روز جمعه وزیرخارجه ایران به‌ترکیه و اعلام آمادگی رجب طیب اردوغان برای میانجیگری بین ایران و آمریکا در گفت‌وگو با مسعود پزشکیان نشانه‌ای از آن است که شاید فضای سیاسی منطقه در مسیر آرام‌تری قرار گیرد. اگر این روند ادامه پیدا کند بخشی از ریسک‌های سیاسی که طی ماه‌های گذشته سایه سنگینی بر بازارها انداخته بود می‌تواند تعدیل شود. همین موضوع باعث شده نگاه سرمایه‌گذاران به‌بازارسهام دوگانه شود: برخی کاهش ریسک را محتمل می‌دانند و برخی دیگر همچنان محتاط و نگرانند. در چنین فضایی بازار می‌تواند بیش از گذشته براساس تحلیل و رفتار سرمایه‌گذاران حرکت کند.

درکنار این تحولات نقش صندوق‌های تثبیت و توسعه بازار نیز اهمیت بیشتری پیدا کرده است. عملکرد این صندوق‌ها درمقطع فعلی می‌تواند به‌روان‌شدن معاملات و جلوگیری از تشکیل صف‌های سنگین خریدوفروش کمک کند. بازار در روزهای اخیر نشان داده که ظرفیت پذیرش نوسان را داشته و افت سریع نمادها در دوره‌های اصلاحی اگرچه برای برخی نگران‌کننده بوده اما درعمل به‌تعادل سریع‌تر بازار کمک کرده‌است. با این حال همین نوسانات یادآور این واقعیت است که ریسک‌های سیاسی همچنان می‌توانند با یک ضربه‌هنگ تند بازدهی‌های ایجادشده را تخلیه کنند.

■ **نمادهای صادرات‌محور در انتظار روشن‌شدن اثرات تغییر نرخ ارز**

به‌گفته علی رضایی کارشناس بازارسرمایه درحال‌حاضر نمادهای صادرات‌محور بیش‌از دیگران چشم‌انتظار روشن‌شدن اثر تغییر نرخ ارز هستند. چون صنایع صادراتی با یک بازتعریف جدی در سودآوری مواجه خواهند شد که می‌تواند موج تازه‌ای از نقدینگی را به‌سمت بازارسهام هدایت کند. به‌همین دلیل اگر رژیم‌های سیاسی را مدیریت کند بازارسرمایه می‌تواند یکی از بزرگ‌ترین فرصت‌های چندسال اخیر را تجربه‌کند.

وی در گفت‌وگو با تحلیل بازار با اشاره به‌اینکه تحولات ارزی و آنچه که بسیاری از آن با عنوان «جراحی بزرگ» یاد می‌کنند روی بازار تاثیر گذار است، گفت: تقریبا همه ارکان دولت این روزها از یک تغییر اساسی در سیاست ارزی سخن می‌گویند که قرار است تکلیف نرخ ارز را در ساختار حکمرانی اقتصادی روشن کند

رضایی افزود: هرچند فعلا بازارها درگیر ریسک‌های سیستماتیک و سیاسی هستند اما با تغییرات در راس مدیریت بانک مرکزی گمانه‌زنی‌ها درباره مدل جدید سیاست ارزی جدی‌تر شده و دو سناریوی اصلی پیش روی فعالان اقتصادی قرار دارد: نخست بازار توافقی با نرخ حدود ۱۳۰هزارتومان نقش ارز ترجیحی سابق را ایفا می‌کند و بخشی از نیازهای وارداتی کالاهای اساسی و دارو از این مسیر تامین می‌شود. درکنار آن بازار آزاد با نرخ‌های نزدیک به ۱۵۵تا۱۶۰هزارتومان باقی تقاضا را پاسخ می‌دهد و دولت نیز در هر دوبازار مداخله خواهد داشت.

وی تاکید کرد: سناریوی دوم بسیار ریشه‌ای‌تر و البته جسورانه‌تر بوده و آن حذف کامل تالار نیما و حرکت به‌سمت یک‌نرخ واحد توافقی است. در این مدل همه بازیگران از دولت و صادرکننده گرفته تا واردکننده باید در بازار واحد معامله کنند و نرخ ارز در همان‌جا تعیین می‌شود. اگر این سناریو عملی شود ساختار سودوزیان بسیاری از شرکت‌ها دگرگون خواهد شد و اقتصاد ایران وارد مرحله‌ای تازه از شفافیت و حذف رانت‌های چند دهساله می‌شود. اجرای تصمیم جدید ارزی اگرچه با مقاومت گروه‌هایی که سال‌ها از چندنرخی‌بودن ارز سود بردند همراه شده اما می‌تواند یکی‌از بزرگ‌ترین اصلاحات اقتصادی دهه‌های اخیر باشد. اگر نرخ ۱۲۲هزارتومانی در بودجه شرکت‌ها و محاسبات اقتصادی تثبیت شود مسیر بسیاری از صنایع تغییر خواهد کرد و جریان‌های پولی جدیدی به‌سمت بازارسرمایه حرکت می‌کند.

هفته‌های پیش‌رو به‌خصوص با غلبه‌عرضه ارز بر تقاضا در تالار یکپارچه می‌تواند تعیین‌کننده عملکرد نمادهای صادراتی بورس باشد. درواقع نحوه اجرای سیاست‌های جدید جهت‌گیری بازارها را مشخص خواهد کرد. اگر دولت بتواند این مسیر را با قدرت ادامه دهد شاید برای نخستین‌بار پس‌از سال‌ها شاهد یک‌اصلاح واقعی در ساختار ارزی کشور باشیم که می‌تواند به‌رشد پایدارتر بازارسرمایه و کاهش رانت‌های پنهان منجر شود.

■ **تاثیر تغییر ساختار نرخ‌گذاری ارز**

باوجود آنکه بحث «جراحی ارزی» و احتمال تغییر ساختار نرخ‌گذاری ارز به‌یکی از مهم‌ترین موضوعات اقتصادی کشور تبدیل شده بازارسهام هنوز واکنش قاطعی به‌این تحولات نشان نداده است. این تاخیر در واکنش موضوعی است که بسیاری از تحلیلگران آن را طبیعی می‌دانند چراکه بورس معمولا زمانی به‌سیاست‌های ارزی واکنش جدی نشان می‌دهد که نحوه اجرا و جزئیات عملیاتی سیاست‌ها روشن شده باشد نه صرفا در مرحله گمانه‌زنی و اظهارنظر.

درواقع بازارسرمایه در هفته‌های اخیر بیشتر درگیر ریسک‌های سیاسی و فضای مبهم منطقه بوده و همین موضوع باعث شده اثر اخبار ارزی با تاخیر وارد قیمت‌ها شود. سرمایه‌گذاران می‌دانند که هر تغییر در نرخ ارز چه تک‌نرخی‌شدن و چه ایجاد بازار توافقی می‌تواند سودآوری شرکت‌ها را دگرگون کند اما تا زمانی که دولت مدل نهایی را اعلام نکند واکنش‌ها محتاطانه و مرحله‌ای خواهد بود.

از سوی دیگر تجربه‌سال‌های گذشته نشان داده که بورس معمولا پس از تثبیت نرخ ارز و مشخص‌شدن رفتار بازارهای موازی مسیر خود را پیدا می‌کند. به‌همین دلیل است که بسیاری از فعالان بازار معتقدند واکنش اصلی بورس به‌سیاست‌های جدید ارزی احتمالا با چند هفته فاصله رخ خواهد داد. زمانی که مشخص شود نرخ‌های جدید چگونه در بودجه شرکت‌ها، صورت‌های مالی و جریان نقدی صنایع اثر می‌گذارد.

رضایی تاکید کرد: درحال‌حاضر نمادهای صادرات‌محور بیش از دیگران چشم‌انتظار روشن‌شدن اثر تغییر نرخ ارز هستند. چون صنایع صادراتی با یک‌بازتعریف جدی در سودآوری مواجه خواهند شد که می‌تواند موج تازه‌ای از نقدینگی را به‌سمت بازارسهام هدایت کند. به‌همین دلیل بسیاری از تحلیلگران معتقدند بورس در آستانه یک‌مرحله تصمیم‌گیری بزرگ قرار دارد. اگر سیاست ارزی جدید با شفافیت اجرا شود و دولت بتواند مقاومت ذی‌نفعان رانت‌های ارزی را مدیریت کند بازارسرمایه می‌تواند یکی از بزرگ‌ترین فرصت‌های چندسال‌اخیر را تجربه‌کند اما اگر اجرای سیاست‌ها با تاخیر، ابهام یا عقب‌نشینی همراه شود واکنش بورس نیز به‌همان اندازه کند و فرسایشی خواهد بود. درمجموع بازارسهام اکنون در نقطه‌ای ایستاده که هر خبر قطعی درباره سیاست ارزی می‌تواند مسیر آن را تغییر دهد. تاخیر فعلی در واکنش نه نشانه بی‌تفاوتی بازار بلکه نتیجه طبیعی ابهام در جزئیات است. به‌محض روشن‌شدن نقشه راه ارزی دولت بورس نیز باسرعت بیشتری به‌سمت قیمت‌گذاری جدید حرکت خواهد کرد.

نوبت اول

فراخوان مناقصه عمومی (ارزیابی کیفی معمولی)

شرکت ملی نفت ایران
شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب
شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجد سلیمان (سهامی خاص)

شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجد سلیمان در نظر دارد مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای شماره ۱٤۰٤/۰۰۵۳ مربوط به بهسازی و بازسازی جاده دسترسی به چاه‌های ۶ و ۱۸ لب سفید **فراخوان شماره ۲۰۰٤۰۹۳۹۸٤۰۰۰۲۰۰** را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی www.setadiran.ir برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت‌ها از طریق سامانه مذکور انجام خواهد شد.

الف- شرح مختصر خدمات
بهسازی و بازسازی جاده دسترسی به چاه‌های ۶ و ۱۸ لب سفید

ب- محل اجرای خدمات و مدت انجام کار
محل اجرای خدمات: **شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجد سلیمان**
مدت انجام کار: **۳ ماه**

ج- برآورد کارفرما
برآورد کارفرما: **۶۴٫۸٤۱٫۳۶۰٫۰۶۲ ریال**

د- الزامات و شرایط متقاضیان (مدارک ذیل باید در پاکت استعلام ارزیابی کیفی بارگذاری و ارسال شوند):
- گواهینامه معتبر تعیین صلاحیت انجام کار صادره از سازمان برنامه بودجه کشور
- حداقل پایه ۵ راه و ترابری از سازمان برنامه و بودجه
- اساسنامه شرکت/ آگهی تاسیس شرکت/ آخرین تغییرات شرکت در روزنامه رسمی/ آگهی آخرین تغییرات ثبتی دارندگان امضا مجاز معتبر مناقصه‌گر
- سایر مدارک درج شده در دفترچه استعلام ارزیابی کیفی

ر- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (فرآیند ارجاع کار):
نوع تضمین: **ضمانتنامه بانکی در زمان ارائه پاکات الف، ب و ج**

هـ- محل و مهلت دریافت اسناد
از کلیه متقاضیان واجد شرایط دعوت میگردد ظرف مهلت مقرر جهت اعلام آمادگی و دریافت اسناد مناقصه و استعلام ارزیابی (صرفا مدارک قید شده در پاکت استعلام ارزیابی کیفی ویژه مناقصات ساده- محدود به بند الف ۱۱ آیین‌نامه اجرایی بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات) بصورت همزمان، از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی www.setadiran.ir اقدام نمایند.
۱- مهلت اعلام آمادگی: بصورت الکترونیکی (غیرحضوری) از **ساعت ۱۰:۰۰ روز یکشنبه تاریخ ۱٤۰٤/۱۱/۱۹ لغایت ساعت ۱۲:۰۰ روز دوشنبه تاریخ ۱٤۰٤/۱۱/۲۷**
۲- مبلغ خرید اسناد: پرداخت مبلغ **۸٤۰٫۰۰۰** ریال از طریق درگاه پرداخت الکترونیکی موجود در سامانه به نشانی www.setadiran.ir
ضمنا متقاضیان باید حداکثر ظرف مدت ذیل مدارک مورد نیاز را مطابق با اطلاعات و شرایط قید شده در آگهی مناقصه یا مفاد استعلام ارزیابی، از طریق سامانه (ستاد) در پاکت پاسخ استعلام ارزیابی بارگذاری نمایند. بدیهی است مناقصه‌گزار این حق را برای خود محفوظ می‌دارد به مدارکی که مطابق شرایط مندرج در متن آگهی یا استعلام ارزیابی تنظیم یا ارائه نشده باشند ترتیب اثر نداده یا مردود اعلام نماید.

و- محل، زمان تحویل و گشایش پیشنهادها
متقاضیان مکلفند پیشنهاد (پاسخ استعلام ارزیابی کیفی) خود را حداکثر تا ساعت **۱۲:۰۰** روز **شنبه** مورخ **۱٤۰٤/۱۲/۱۶** به صورت الکترونیکی و از طریق سامانه (ستاد) تسلیم نمایند. ضمنا پاکات پاسخ استعلام ارزیابی ساعت **۱۲:۰۰** روز **شنبه** مورخ **۱٤۰٤/۱۲/۱۶** گشایش می‌گردد پس از تعیین صلاحیت بصورت دعوتنامه از طریق سامانه (ستاد) ابلاغ خواهد شد.

امور حقوقی و پیمانها
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱٤۰٤/۱۱/۱۲
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱٤۰٤/۱۱/۱۳

روابط‌عمومی شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجد سلیمان
www.mis.nisoc.ir http://ieps.mporg.ir www.shana.ir

شناسه آگهی: ۲۱۰۸۵۴۵

درنگ

بورس؛ ارزان اما در حبس ریسک!

مهدی رضایتی*– در حال حاضر بازارسرمایه وضعیت دوگانه‌ای دارد به‌طوری‌که متغیرهای سودآوری شرکت‌ها و عوامل فاندامنتال به‌دلیل سیاست دنبال کردن ارز تک‌نرخی به‌نفع بازار است اما وضعیت بازارسهام و اقتصاد کشور در وضعیت عدم‌اطمینان قرار دارد و ریسک‌های سیاسی و ژئوپلیتیکی بازار را در انتظار و سردرگمی نگه داشتند. ارزش بازار بورس به‌زیر ۱۰۰میلیارددلار کاهش پیدا کرده که نشان می‌دهد سهام ارزان است اما ریسک‌های سیاسی و نظامی مانع از رشد قیمت آن شدند. در شرایط فعلی بسیاری از سرمایه‌گذاران ترجیح می‌دهند وزن سهام را در پرتفوی خود کاهش داده و منتظر بمانند تا پس از رفع ابهام از اتفاقات و تحولات سیاسی–نظامی اقدام به‌چینش مجدد پرتفوی کنند. اگر ریسک‌ها همچنان باقی بمانند و شرایط در ابهام به‌سر ببرد بازارسهام به‌سختی حرکت خواهد کرد و با چالش‌های بیشتری مواجه خواهد شد. باتوجه به‌تک‌نرخی‌شدن دلار یا به‌عبارت دیگر کاهش قابل‌ملاحظه اختلاف نرخ ارز، اکثر نمادها و صنایع بورسی از این سیاست تاثیر مثبت خواهند پذیرفت اما این تاثیرگذاری ممکن است در برخی صنایع به‌سرعت و در برخی دیگر با تاخیر صورت بگیرد. به‌طور مثال ممکن است شرکت‌های پتروشیمی و هلدینگ‌هایی که سهام دلاری دارند سریع‌تر تاثیر بپذیرند و سایر شرکت‌ها کمی با تاخیر تاثیر بپذیرند. باید درنظر داشت که ممکن است قیمت سهام سریع‌تر از خود شرکت‌ها از رشد سودآوری و بنیادی تاثیر مثبت بگیرند و افزایش داشته باشند. به‌طورکلی در ابتدا اگر قرار بر رشد باشد صنایع دلاری و صادرات محور پیش قدم خواهند شد و سایر صنایعی که فعلا درگیر مجوزها و افزایش نرخ هستند با فاصله زمانی بیشتری تاثیر مثبت را خواهند پذیرفت. در رابطه با احتمال ایجاد صندوق‌های ارزی باید اظهار داشت ابزارهای سرمایه‌گذاری و توسعه آن درتقابل بورس قرار نمی‌گیرند و بخشی از بازار هستند. همانطور که رشد و توسعه را در صندوق‌های کالایی مانند طلا مشاهده می‌کنیم ورود ابزارهای مختلف به‌بورس و تنوع بخشی به‌آنها می‌تواند به‌جذب سرمایه و گسترش بیشتر بورس کمک کند. درنهایت راه‌اندازی صندوق ارزی اتفاق مثبتی است منتها باید نظاره‌گر باشیم و پس از ایجاد صندوق و تعریف سازوکار آن وضعیت را بررسی کنیم.

***کارشناس بازارسرمایه**

دیده‌بان

طی ۱۰ماهه امسال رقم خورد

رشد ۵۹درصدی تامین مالی از مسیر بازارسرمایه

سنا– گزارش مدیریت پژوهش سازمان‌بورس و اوراق‌بهادار نشان می‌دهد در ۱۰ماه امسال ارزش تجهیز و تامین منابع مالی ازطریق بازارسرمایه با ۵۹درصد رشد نسبت‌به‌مدت مشابه‌سال قبل به‌۱۱۴۳همت رسیده است. به‌این ترتیب حدود ۶۳درصد از عملکرد سال قبل نیز در ۱۰ماه‌امسال محقق شده است. گزارش مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار حاکی از آن است که در ۱۰ماه امسال ارزش عرضه اولیه و تاسیس شرکت‌های سهامی۸۹۰۱۳، افزایش سرمایه۳۹۵۵۷۹۵، انتشار انواع اوراق بدهی۷۲۵۰۴۳۴ و ارزش تامین مالی جمعی ۳۷۰۰۷میلیاردریال بوده است. سهم دولت از انتشار اوراق بدهی در ۱۰ماه امسال ۸۷/۸درصد، بخش غیردولتی ۱۱/۶درصد و شهرداری‌ها ۰/۵درصد بوده است. ارزش انتشار انواع اوراق بدهی(دولتی و غیردولتی) در ۱۰ماه امسال ۷۲۳همت بوده درحالی‌که در ۱۲ماه و ۱۰ماه سال قبل به‌ترتیب۶۹۰و۴۹۶همت انواع اوراق بدهی منتشر شده بود. به‌این ترتیب ارزش مانده اوراق بدهی سررسید نشده از ۱۰۲۶همت در آبان۱۴۰۳ به‌۱۵۸۶همت در آذر امسال افزایش یافته است. ارزش مانده اوراق دولتی با ۶۰درصد افزایش از ۸۰۰همت به‌۱۲۸۵همت در پایان آذر رسیده است.

آمار معاملات هفته‌گذشته فرابورس نشان می‌دهد

۵۲درصد ارزش معاملات خرد در اختیار ۶صنعت

«**جهان‌صنعت**»– در هفته‌ای که گذشت بیش‌از ۱۳هزارو۴۰۰میلیاردتومان ارزش معاملات خرد برای بازارسهام و اختیار سهام ثبت شد که نیمی از آن متعلق به شش‌صنعت بود. مدیریت ارتباطات فرابورس ایران اعلام کرد: در هفته منتهی به ۱۰بهمن در بازارسهام فرابورس شش‌صنعت بیشتر از ۵۲درصد ارزش معاملات خرد را در اختیار داشتند. در این‌میان صنعت استخراج کانه‌های فلزی با ارزش معاملاتی ۲هزارو۲۶۰میلیاردتومانی ۱۷درصد ارزش معاملات خرد را به‌نام خود ثبت کرد. پس از آن گروه دارو ۸درصد ارزش معاملات خرد و چهارصنعت فلزات اساسی محصولات غذایی، محصولات شیمیایی و بانکی‌ها هرکدام به‌طور جداگانه ۷درصد ارزش معاملات خرد را به‌خود اختصاص دادند. این گزارش حاکی است در پنج‌روز معاملاتی هفته گذشته بیش‌از ۹۲میلیاردو۵۰۰میلیون‌برگه انواع دارایی مالی در بازارهای فرابورس مورد دادوستد قرار گرفت. ارزش این مبادلات ۹۸۹هزارمیلیاردتومان بود و در ۲/۵میلیون‌نوبت به‌ثبت رسید. در پنج‌روز معاملاتی هفته قبل در فرابورس حجم معاملات ۱۸درصد و ارزش معاملات ۶درصد افت را تجربه‌کردند. ارزش معاملات به‌تفکیک بازارها در این‌مدت نشان می‌دهد بازار نوآفرین رشدی ۴۰درصدی در ارزش معاملات را نسبت‌به هفته گذشته داشته است. ارزش معاملات بازار ابزارهای مشتقه هم ۱۷درصد بالا رفته است. در بازار نوآفرین هم ۳۱۷میلیاردتومان و در بازار ابزارهای مشتقه نیز ۱۳۱میلیاردتومان مبادلات ثبت‌شده است. در این‌مدت بیشترین ارزش معاملات در میان بازارهای سهامی فرابورس متعلق‌به بازاردوم با دادوستد ۷هزارمیلیاردتومان برگه سهام بوده است. پس‌ازآن ارزش معاملات ۴هزارو۵۰۰میلیاردتومانی در بازار اول ثبت شد. ارزش معاملات بازار پایه هم ۲هزارو۵۰۰میلیاردتومان بود.

نمایه

کاربرد سواد داده در سازمان

قدرت طاهری*– سواد داده در یک سازمان به توانایی کارکنان در تمام سطوح برای خواندن، تفسیر، تجزیه و تحلیل و انتقال موثر داده‌ها اشاره دارد. از آنجایی که سازمان‌ها به‌طور فزاینده‌ای به تصمیم‌گیری مبتنی بر داده متکی هستند، سواد داده به‌عنوان یک شایستگی بسیار ضروری ظهور کرده به گونه‌ای که کارکنان را قادر می‌کند از داده‌ها برای مزیت استراتژیک استفاده کنند. اهمیت روزافزون سواد داده ناشی از نیاز سازمان‌ها به پیمایش در چشم‌اندازهای پیچیده اطلاعاتی، اتخاذ تصمیمات آگاهانه و ایجاد فرهنگ نوآوری است. با ارتقای سواد داده، کسب‌وکارها می‌توانند کارایی عملیاتی را بهبود بخشند، نوآوری را تقویت کنند و موقعیت رقابتی خود را در بازار ارتقا دهند.

در دهه‌های گذشته سواد داده اغلب محدود به تحلیلگران و دانشمندان داده بوده است اما تعریف آن گسترش یافته به‌طوری که حالا درک گسترده‌تری از زمینه، تفسیر و کاربرد داده‌ها را دربر می‌گیرد. این تکامل منعکس‌کننده یک تغییر فرهنگی به سمت شناخت داده‌ها به‌عنوان یک دارایی استراتژیک ضروری برای موفقیت در محیط کسب‌وکار جدید است. چالش‌های برجسته برای دستیابی به طیفی گسترده از سواد داده شامل موانع فرهنگی، مقاومت در برابر تغییر و محدودیت‌های منابع است که همگی می‌توانند توانایی یک سازمان را برای استفاده کامل از داده‌ها مختل کنند.

مزایای تقویت سواد داده در سازمان‌ها بسیار زیاد است از جمله توانمندسازی تصمیم‌گیری آگاهانه، افزایش کارایی عملیاتی و بهبود مدیریت ریسک را می‌توان نام برد. کارمندانی که به مهارت‌های سواد داده مجهز هستند بهتر می‌توانند روندها را شناسایی کنند، بینش‌های عملی به دست آورند، در برنامه‌ریزی استراتژیک مشارکت کنند و در نهایت باعث رشد سازمان شوند. علاوه بر این یک نیروی کار باسواد داده، همکاری بین بخش‌ها را ترویج و رویکرد منسجم‌تری را برای استفاده از داده‌ها تشویق می‌کند.

باوجود اهمیت آن بسیاری از سازمان‌ها برای اجرای ابتکارات موثر سواد داده به دلیل سوءتفاهم‌ها در مورد مفاهیم داده و مقاومت فرهنگی(آماری) در برابر اتخاذ یک طرز فکر مبتنی بر داده تلاش می‌کنند. استراتژی‌های موفق برای ترویج سواد داده شامل برنامه‌های آموزشی متناسب، ایجاد یک فرهنگ مبتنی‌بر داده، تشویق همکاری بین بخش‌ها و استفاده از فناوری برای در دسترس قرار گرفتن بیشتر داده‌ها است. پرداختن به این چالش‌ها برای سازمان‌هایی که قصد دارند در دنیای به طور فزاینده داده‌محور پیشرفت کنند، ضروری است

■ **تحولات اولیه**

در مراحل اولیه استفاده از داده، سازمان‌ها اغلب با چالش‌های مربوط به داده‌های هر سازمان(مخازن داده) و عدم همکاری بین بخش‌ها مواجه بودند. این پراکندگی مانع از تصمیم‌گیری و موانعی موثر برای نوآوری می‌شد. تلاش برای بهبود و عمومی کردن داده به خارج از سازمان شروع به افزایش کرد زیرا کسب‌وکارها نیاز به ایجاد یک فرهنگ مبتنی بر داده را تشخیص دادند که همکاری بین عملکرد و اشتراک‌گذاری داده‌ها را تشویق می‌کرد.

ادغام تجزیه و تحلیل داده‌ها در فرآیندهای تجاری نه‌تنها به مهارت‌های فنی بلکه به یک تغییر فرهنگی(آماری) به سمت ارزشگذاری داده‌ها به‌عنوان یک دارایی استراتژیک نیاز داشت.

■ **ظهور ابتکارات سواد داده**

مسیر ارتقای سواد داده در سازمان‌ها چندان آسان نبوده است. بسیاری از سازمان‌ها با مقاومت از سوی ذی‌نفعان از جمله مدیران و کارکنان که نسبت به سودمندی ابزارهای مبتنی بر داده بدبین بودند، مواجه می‌شدند. حامیان سواد به در دسترس قرارگرفتن داده‌ها برای همگان متمرکز شدند و پتانسیل آن را برای بهبود عملکردهای مختلف مانند تجزیه و تحلیل عملکرد و بهینه‌سازی آموزش نشان دادند.

سازمان‌ها شروع به درک این موضوع کردند که تقویت سواد داده برای حفظ مزیت رقابتی بسیار مهم است. این موضوع که موفقیت صرفا به داشتن دسترسی به داده‌ها نیست بلکه به تجهیز افراد به مهارت‌های تفسیر و انتقال موثر آن نیز بستگی دارد، تشخیص داده شد. در نتیجه برنامه‌های آموزشی با هدف بهبود سواد داده ضروری شدند و نه‌تنها بر کسب مهارت‌های فنی بلکه بر اهمیت ایجاد یک طرز فکر آگاه به داده نیز تاکید کردند.

■ **درک معاصر(سواد داده)**

امروزه سواد داده به‌عنوان یک ویژگی با ارزش در تمام سطوح یک سازمان تلقی شده و محدود به دانشمندان یا تحلیلگران داده نیست. در عوض یک مهارت اساسی برای همه کارکنان است که آنها را قادر می‌کند در نقش‌های مربوطه خود تصمیمات آگاهانه بگیرند. از آنجایی که کسب‌وکارها به انطباق با خواسته‌های دنیای داده محور ادامه می‌دهند، تاکید بر سواد داده تشدید شده و پیش‌بینی می‌شود که تا پایان این دهه (سال ۱۴۱۰خورشیدی) به یکی از پرتقاضاترین مهارت‌ها تبدیل شود. این تکامل مداوم بر اهمیت یادگیری و سازگاری مستمر برای استفاده کامل از پتانسیل داده‌ها در هدایت موفقیت سازمانی تاکید می‌کند.

*** پژوهشگر و کارشناس علم داده**

سناریوی شتاب رشد و تداوم مسیر تاریخی مقایسه شد

هوش مصنوعی و رشد اقتصادی

اسفندیار جهانگرد*– هوش‌مصنوعی به‌احتمال زیاد مهم‌ترین فناوری‌ای بوده که تاکنون بشر توسعه داده است. فناوری‌هایی مانند برق، نیمه‌رساناها و اینترنت دگرگون‌کننده اقتصاد بوده‌اند، فعالیت‌های اقتصادی را بازشکل داده و سطح زندگی را در سراسر جهان به‌طور چشمگیری افزایش داده‌اند. از یک منظر هوش‌مصنوعی صرفا جدیدترین این «فناوری‌های همه‌منظوره» است و دست‌کم باید تداوم همان تحول اقتصادی را که طی یک قرن گذشته جریان داشته ادامه دهد.

با این حال به‌طور جدی می‌توان استدلال کرد که این‌بار متفاوت است. خودکارسازی خود هوش آثاری گسترده‌تر از برق یا نیمه‌رساناها دارد. اگر ماشین‌ها بتوانند هر کاری را که انسان انجام می‌دهد اما ارزان‌تر انجام دهند چه؟ اقتصاد درباره این امکان چه می‌گوید و آینده اقتصادی ما ممکن است چگونه باشد؟ هدف این یادداشت بررسی امکان دگرگونی عمیق ناشی از هوش‌مصنوعی است. چارلز جونز از دانشگاه استنفورد(۲۰۲۶) دو سناریوی حدی درباره اثر هوش‌مصنوعی بر اقتصاد را ترسیم می‌کند: یکی که در آن هوش‌مصنوعی رشد اقتصادی را به‌شدت شتاب می‌دهد و دیگری که در آن هوش‌مصنوعی «روال معمول» است. هر دو سناریو محتمل هستند و آینده احتمالا جایی میان این دو قرار می‌گیرد. در این زمینه از مدل‌های مبتنی بر وظیفه استفاده می‌کند که در آنها وظایف در شغل‌ها مکمل یکدیگر هستند. این چارچوب «پیوندهای ضعیف» برای اندیشیدن درباره پیامدهای هوش‌مصنوعی مفید است. هر سناریو تغییراتی را توصیف می‌کند که می‌تواند طی ۲۵تا۳۰سال رخ دهد که معادل تقریبا یک نسل بشر است یعنی دنیایی که کودکی که امروز متولد می‌شود، در بزرگسالی با آن روبه‌رو می‌شود چگونه خواهد بود؟

■ **سناریوی اول**

اگر هوش‌مصنوعی رشد اقتصادی را شتاب دهد و پیامدهای کلان‌اقتصادی واقعا عمیقی داشته باشد، دهه‌های آینده چگونه خواهند بود؟ سناریوهایی از این دست توسط نویسندگان مختلفی ارائه شده‌اند. آنها معمولا با افزایش بهره‌وری مهندسان نرم‌افزار توسط هوش‌مصنوعی آغاز می‌شوند. برای مثال وقتی آنتروپیک هوش‌مصنوعی کلاد را معرفی کرد، عملکرد استثنایی آن را در یک آزمون خانگی دو ساعته برای جذب مهندسان نرم‌افزار برجسته کرد: این مدل هوش‌مصنوعی امتیازی بالاتر از هر نامزد انسانی پیشین کسب کرد. همان مدل در انجام وظایف مهندسی نرم‌افزار که برای انسان‌ها نزدیک به ۵ ساعت زمان می‌برد با نرخ موفقیت ۵۰درصد سنجیده شده است.هوش‌مصنوعی اپوچ برآورد می‌کند که میزان «محاسبات موثر» مورد استفاده برای آموزش مدل‌های هوش‌مصنوعی (یعنی کل توان محاسباتی تعدیل‌شده به‌واسطه کیفیت الگوریتم‌ها و نرم‌افزار) سالانه ۱۰برابر می‌شود: ضریب ۴ از چیپ‌های محاسباتی بیشتر و بهتر و ضریب ۲/۵ از الگوریتم‌های بهتر. این سرمایه‌گذاری‌ها به بهبودهای سریع منجر می‌شوند: برای مثال کاری که امروز پنج ساعت زمان می‌برد، یک‌سال‌ونیم بعد تنها ۱۹دقیقه بود.یکی از کاربردهای مرزی امروز مدل‌های هوش‌مصنوعی، ایجاد مدل‌هایی که در انجام کارهایی است که انسان‌ها معمولا با رایانه انجام می‌دهند. فراتر از کدنویسی، این شامل نوشتن و ویرایش اسناد، استفاده از اینترنت، ساخت مدل‌های صفحه‌گسترده، تهیه ارائه‌های اسلایدی و ایده‌پردازی نیز می‌شود. مدل‌های هوش‌مصنوعی بهره‌وری مهندسان نرم‌افزار و پژوهشگران هوش‌مصنوعی را افزایش داده و به آنها امکان می‌دهند در آینده مدل‌های حتی بهتری بسازند. در مقطعی ممکن است یک مدل هوش‌مصنوعی آینده خود بتواند در پژوهش هوش‌مصنوعی مشارکت کند وضعیتی که در آن مدل‌های جدید، مدل‌های حتی بهتری می‌سازند و به «بهبود خودبازگشتی» معروف است. ترکیب این نیروها می‌تواند منجر شود که در یک یا دو دهه آینده و شاید بسیار زودتر به چیزی دست یابیم که داریو آمودی، مدیرعامل آنتروپیک، آن را «کشوری از نوابغ در یک مرکز داده» نامیده است بنابراین بشر می‌تواند به شکل بالقوه میلیاردها نمونه از مدل‌های پیشرفته هوش‌مصنوعی را اجرا کند که تقریبا هر کاری را که انسان‌های بااستعداد امروز می‌توانند با رایانه انجام دهند، انجام دهند. این نوابغ مستقر در مرکز داده می‌توانند در افزایش بهره‌وری تحقیق‌وتوسعه به‌طور کلی بسیار مفید باشند. البته جامعه پیشاپیش شاهد کشف ایده‌های جدید توسط هوش‌مصنوعی بوده است: بهترین نمونه مدلی است که مساله تعیین ساختار سه‌بعدی بیش از ۲۰۰میلیون پروتئین را تنها از روی توالی اسیدهای آمینه حل کرد و به اعطای جایزه نوبل شیمی به دمیس هاسابیس و جان جامپر انجامید. یک کشور از نوابغ هوش‌مصنوعی می‌تواند داروهای جدید طراحی و پیش‌بینی کند کدام داروها با حداقل عوارض جانبی در کارآزمایی‌های بالینی بهترین عملکرد را دارند. آنها می‌توانند به دانشمندان در انتخاب آزمایش‌های آزمایشگاهی در حوزه‌هایی از بیوشیمی تا علم مواد، همجوشی هسته‌ای و انرژی مشاوره دهند. انرژی پاک ارزان می‌تواند به حل مسائل تغییر اقلیم کمک کرده و کشورهای در حال توسعه و ثروتمند را به‌طور یکسان متحول کند. مدل‌های هوش‌مصنوعی در سطح نبوغ می‌توانند با استفاده از شبیه‌سازی‌های مجازی و آزمایش‌های انجام‌شده توسط انسان، ربات‌های بهتری طراحی و بسازند و با تکرار به عملکردی استثنایی دست یابند. در نهایت این چرخ‌طیار می‌تواند به مدل‌های هوش‌مصنوعی منجر شود که تقریبا همه وظایف شناختی را انجام می‌دهند و ربات‌های اداره‌شده با هوش‌مصنوعی که تقریبا همه وظایف فیزیکی را انجام می‌دهند. اگر چنین سناریویی طی نیم‌قرن آینده تحقق یابد، دستاوردهای بهره‌وری و سطح زندگی عظیم خواهد بود.

■ **سناریوی دوم**

اگر هوش‌مصنوعی در عوض «روال معمول» باشد چه؟ نمودار روند تولید ناخالص داخلی واقعی سرانه در ایالات‌متحده طی ۱۵۰سال گذشته حاکی نکات ارزنده‌ای در این‌باره است. در مقیاس نسبتی این سری زمانی تقریبا خطی بوده که موید تطابق با قانون مور اقتصاد کلان است اما به نوآوری‌های شگفت‌انگیزی که زیربنای این نمودار هستند می‌توان اشاره کرد. در دهه ۱۸۷۰، آزمایش‌های توماس ادیسون درباره روشنایی الکتریکی تازه آغاز شده بود. ۵۰سال بعد برق‌رسانی اقتصاد را هم در کارخانه‌ها و هم در زندگی شهری دگرگون کرده بود. طی این ۱۵۰سال، نوآوری‌هایی مانند موتور احتراق داخلی، هواپیماها، لامپ‌های خلأ، آنتی‌بیوتیک‌ها، ترانزیستورها، نیمه‌رساناها، رایانه‌های شخصی و اینترنت، سطح زندگی را به‌طور عمیق تغییر دادند. مهم آنکه بسیاری از اینها «فناوری‌های همه‌منظوره» بودند که آثار دگرگون‌کننده‌شان در سراسر اقتصاد گسترده می‌شود. حتی می‌توان گفت بسیاری از آنها برخی وظایف دخیل در خلق ایده‌های جدید را خودکار کردند و بهره‌وری تابع تولید ایده را افزایش دادند و با این حال ظاهرا هیچ‌یک از این نوآوری‌ها نرخ رشد بلندمدت اقتصاد آمریکا را تغییر ندادند. این شکاف را چگونه می‌توان توضیح داد؟ یک فرضیه طبیعی این است که در هر حوزه فناورانه، یافتن ایده‌ها دشوارتر می‌شود. موتور بخار نفسش می‌برد. بدون کشف فناوری‌های همه‌منظوره جدید می‌توان انتظار داشت رشد اقتصادی کند شود. از این منظر هریک از این فناوری‌های همه‌منظوره جدید واقعا نرخ رشد اقتصاد را افزایش دادند: بدون فناوری همه‌منظوره بعدی، در سناریوی خلاف‌واقع، رشد به‌طور قابل‌توجهی کند می‌شد. توسعه مستمر این فناوری‌های شگفت‌انگیز بود که رشد پایدار ۲درصدی را ممکن کرد و شاید هوش‌مصنوعی صرفا جدیدترین فناوری همه‌منظوره‌ای است که اجازه می‌دهد رشد ۲درصدی برای ۵۰سال دیگر ادامه یابد. حتی در این سناریو نیز هوش‌مصنوعی می‌تواند اثرات بزرگی داشته باشد زیرا خلاف‌واقع آن، کند شدن رشد است. درس مکمل دیگری که از تاریخ اقتصادی می‌توان گرفت این است که ممکن است دهه‌ها طول بکشد تا اثر یک نوآوری جدید در بهره‌وری نمایان شود. نخستین‌بار این نکته را در زمینه موتور بخار و موتور الکتریکی توسط دیود (۱۹۹۰) مطرح شد. رابرت سولو در سال۱۹۸۷ به‌طور مشهور گفت: «عصر رایانه را همه‌جا می‌توان دید، جز در آمار بهره‌وری.» فناوری‌های جدید به نوآوری‌های مکمل فراوانی نیاز دارند تا اثر کامل خود را بگذارند. کارخانه‌ها باید بازطراحی می‌شدند تا از موتورهای الکتریکی کوچک که می‌شد آنها را در سراسر کارخانه نصب کرد بهره ببرند. تغییرات سازمانی، محصولی و فرآیندی لازم بود تا از فناوری اطلاعات استفاده کامل شود. برای هوش‌مصنوعی درس روشن تاریخ اقتصادی این است که اثرات آن بر تولید ناخالص داخلی و بهره‌وری ممکن است دیرتر از آنچه انتظار داریم ظاهر شود.

■ **مقایسه سناریوها**

هر دو سناریویی که توسط چارلز جونز از دانشگاه استنفورد ترسیم شده است وجاهت دارند. سناریوی «شتاب گرفتن رشد» بر شواهد مستقیم درباره قابلیت‌های به‌سرعت در حال تحول هوش‌مصنوعی تکیه دارد. افزون بر این مدل‌های رشد اقتصادی که در آنها هوش‌مصنوعی بیشتر وظایف اقتصاد را خودکار می‌کند به‌طور رسمی می‌توانند رشد اقتصادی انفجاری تولید کنند بنابراین، این سناریو واقعا ممکن به نظر می‌رسد. از سوی دیگر خودکارسازی بیش از ۲۰۰سال است که در جریان بوده و نوآوری‌های دگرگون‌کننده‌ای مانند برق، نیمه‌رساناها و اینترنت با رشد اقتصادی به‌طور شگفت‌آور پایدار در حدود ۲درصد همزیستی داشته‌اند. در سطحی کلی، یکی از مهم‌ترین نکات این است که درباره آثار آینده هوش‌مصنوعی بر اقتصاد کلان عدم‌قطعیت قابل‌توجهی وجود دارد. در هر دو سناریو، آثار بزرگ و عمیق هستند درست همانگونه که با برق و اینترنت بودند. با این حال اینکه دقیقا چقدر بزرگ و تا چه حد عمیق خواهند بود به‌هیچ‌وجه روشن نیست. نظریه اقتصادی می‌تواند به روشن‌تر شدن این پرسش‌ها کمک کند.

■ **پیوندهای ضعیف در قالب مدل او-رینگ**

مدل‌های رشد اقتصادی مبتنی بر وظیفه بینش‌های مهمی برای درک آثار اتوماسیون فراهم می‌کنند. در این مدل‌ها تولید به انجام موفق مجموعه‌ای از وظایف وابسته است. در ابتدا این وظایف توسط نیروی کار انجام می‌شوند. اتوماسیون فرآیندی است که طی آن یاد می‌گیریم چگونه به‌جای نیروی کار، از ماشین‌ها یا سرمایه برای انجام یک وظیفه خاص استفاده کنیم. اتوماسیون دست‌کم از زمان انقلاب صنعتی یعنی صدها سال است که جریان داشته است. نمونه کلاسیک آن جایگزینی نیروی کار در بافندگی منسوجات با ماشین‌های بافندگی مکانیکی است. به‌طور مشابه خودروها و کامیون‌ها جای انسان‌ها و اسب‌ها را در حمل‌ونقل، تراکتورها جای انسان‌ها را در بسیاری از فعالیت‌های کشاورزی و رایانه‌های الکترونیکی جای «محاسبه‌گران انسانی» را در انجام محاسبات گرفته‌اند. در این چارچوب، همه وظایف ضروری هستند و تولید به‌وسیله گلوگاه‌ها یا ضعیف‌ترین پیوندها محدود می‌شود. وظیفه «ساده» به‌راحتی قابل اتوماسیون است در حالی که وظیفه «سخت» به‌سختی اتوماسیون‌پذیر است. با قبولی یک‌سری فروض چند ویژگی کلیدی چارچوب «پیوندهای ضعیف» به‌روشنی قابل مشاهده است؛ نخست، حتی اگر عرضه یک وظیفه بی‌نهایت باشد، تولید کل اقتصاد همچنان محدود و متناهی باقی می‌ماند. دوم، تولید کل توسط ضعیف‌ترین پیوند محدود می‌شود یعنی تولید اقتصاد هرگز بزرگ‌تر از کوچک‌ترین مقدار میانگین تولید با وظایف سخت و تولید با وظایف آسان نیست. در اینجا وظیفه سخت، ضعیف‌ترین پیوند است و تولید کل به‌وسیله تولید همان ضعیف‌ترین پیوند محدود می‌شود. این نتایج به تابع تولیدی با تعداد زیادی وظیفه نیز تعمیم می‌یابد. از این منظر روشن‌تر می‌شود که چرا اتوماسیون تعداد زیادی از وظایف لزوما به جهش‌های عظیم در تولید منجر نمی‌شود: خروجی همواره به‌وسیله ضعیف‌ترین پیوندهایی که هنوز اتوماسیون نشده‌اند، محدود می‌شود. این نکته آخر را می‌توان دقیق‌تر بیان کرد. اگر وظیفه «ساده» را به‌طور کامل اتوماسیون کنیم چه می‌شود؟ در واقع شفاف‌ترین نتیجه زمانی به دست می‌آید که فرض کنیم در انجام وظیفه ساده کارآمد شده‌ایم و دیگر هیچ گلوگاهی به وجود نیاورد. در این حالت به‌راحتی می‌توان نشان داد که افزایش نسبی تولید ناشی از داشتن مقدار نامتناهی از تولید با مهارت ساده بیان می‌شود. به بیان دیگر، اتوماسیون نامتناهی وظیفه‌ای که سهمی برابر با (S) از تولید ناخالص داخلی دارد، تولید را به اندازه ضریب (۱/(۱-S)) افزایش می‌دهد.

در سناریوی «هوش‌مصنوعی رشد اقتصادی را شتاب می‌دهد» یکی از پایه‌های اصلی این سناریو آن است که هوش مصنوعی تولید نرم‌افزار را اتوماسیون می‌کند. اثر این امر بر اقتصاد چقدر بزرگ خواهد بود؟ حتی با مقادیر نامتناهی از نرم‌افزار برای انجام مجموعه وظایفی که امروز نرم‌افزار انجام می‌دهد، تولید تنها به اندازه (۱/(۱-S)) افزایش می‌یابد. مخارج مربوط به نرم‌افزار حدود ۲درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد و برای (S) کوچک از این نوع داریم. به بیان دیگرژ دسترسی به مقدار نامتناهی از وظایفی که نرم‌افزار امروز انجام می‌دهد، تولید ناخالص داخلی را تنها حدود ۲درصد افزایش می‌دهد. برای مثال کارهای دانشی در اقتصاد ایالات‌متحده ممکن است چیزی در حدود یک‌سوم تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص دهند. اگر تمام نیروی کار شناختی را اتوماسیون کنیم و خروجی نامتناهی در وظایف مربوطه داشته باشیم، تولید ناخالص داخلی حدود ۵۰درصد افزایش خواهد یافت. از یک‌سو اگر این اتفاق در طول یک دهه رخ دهد، نرخ رشد سالانه را حدود ۵درصد افزایش می‌دهد که بسیار چشمگیر بوده اما همچنان این یک افزایش یک‌باره است و شاید شگفت‌آور باشد که دسترسی به خروجی نامتناهی وظایفی که اکنون توسط نیروی کار شناختی انجام می‌شوند، تنها تولید ناخالص داخلی را ۵۰درصد افزایش دهد. البته ملاحظات بسیاری در این محاسبات وجود دارد. نخست، این نتایج برای کشش جانشینی وظایف برابر با یک‌دوم صادق است. اگر کشش کمتر باشد، اثرات حتی کوچک‌تر خواهند بود؛ و اگر کشش بزرگ‌تر باشد، اثرات می‌توانند بسیار بزرگ‌تر شوند. مهم‌تر از آن، مجموعه وظایفی که اتوماسیون می‌شوند ثابت نیست. اگر نرم‌افزار یا نیروی کار شناختی اتوماسیون شود، این احساس وجود دارد که نرم‌افزار و کار شناختی در سراسر اقتصاد به‌طور گسترده‌تری مورد استفاده قرار خواهند گرفت. به‌طور مشابه، خود سهم درآمدی (S) نیز یک متغیر درون‌زاست.

طیفی از سناریوها میان «هوش‌مصنوعی رشد اقتصادی را شتاب می‌دهد» و «هوش‌مصنوعی تفاوت چندانی با روال معمول ندارد» وجود دارد. سوال این است که آیا یک «تکینگی اقتصادی» در راه است؟ عجم‌اوغلو (۲۰۲۴) برنده نوبل اقتصادی سال۲۰۲۴ استدلال می‌کند که آثار کلان‌اقتصادی هوش‌مصنوعی در دهه آینده احتمالا نسبتا محدود خواهد بود و رشد بهره‌وری کل عوامل را کمتر از ۰/۱واحددرصد در سال افزایش می‌دهد. آقیون(برنده نوبل اقتصادی ۲۰۲۵) و بونل (۲۰۲۴) در پاسخ، برخی انتخاب‌های تجربی عجم‌اوغلو را به چالش می‌کشند و افزایش بزرگ‌تری را محاسبه می‌کنند به‌گونه‌ای که هوش‌مصنوعی شاید رشد بهره‌وری کل عوامل تولید را حدود ۰/۷واحددرصد در سال افزایش دهد. چارلز جونز و تونتی (۲۰۲۶) مدلی مبتنی بر منطق «پیوندهای ضعیف» می‌سازند تا پیامدهای آینده هوش‌مصنوعی را بررسی کنند. آنها دو نتیجه ارائه می‌دهند که در نگاه نخست متناقض به نظر می‌رسند اما چنین نیستند. از یک‌سو تداوم اتوماسیون باعث می‌شود نرخ‌های رشد طی نیم‌قرن آینده به‌طور فزاینده‌ای افزایش یابد و در نهایت رشد سالانه از ۵درصد فراتر رود. با این حال این انفجار رشد به‌طرز شگفت‌آوری تدریجی است: پس از ۲۰سال تولید تنها حدود ۵درصد بیشتر بوده و پس از ۴۰سال حدود ۲۰درصد افزایش می‌یابد. بینش اصلی این است که پیوندهای ضعیف، انفجار رشد را مهار می‌کنند و آن را به پدیده‌ای بسیار تدریجی تبدیل می‌سازند.

*** استاد دانشکده اقتصاد**
دانشگاه علامه طباطبایی

«جهان‌صنعت» از پیامدهای قطعی اینترنت بر زندگی شاغلان شهری گزارش می‌دهد

تیشه بر ریشه معیشت

علی حسینی– هیچ‌کس صبح از خواب بیدار نشد که بگوید «امروز اینترنت نداریم، چه خوب.» قطعی اینترنت شبیه خاموش شدن ناگهانی چراغ یک اتاق نیست، بیشتر شبیه این است که کف خیابان را از زیر پای مردم بکشند و بعد بگویند «راه برو.» در روزهایی که اینترنت کشور یا به‌طور کامل قطع بود یا به‌شکلی محدود و نمایشی بازگشت، چیزی فراتر از دسترسی به شبکه‌های اجتماعی از دست رفت. آنچه واقعا قطع شد، جریان عادی زندگی بود؛ زندگی مردمی که بخش قابل‌توجهی از معیشت‌شان به اینترنت گره خورده است. این‌بار مساله فقط «واتساپ» یا «اینستاگرام» نیست؛ مساله نان است، زمان است و کرامتی که هرروز زیر بار تصمیم‌های ناگهانی له می‌شود. طبق گفته‌های مسوولان، خسارت روزانه قطعی اینترنت چیزی در حدود ۱/۵میلیارد دلار عنوان شده؛ عددی آن‌قدر بزرگ که شاید برای بسیاری انتزاعی باشد. وقتی این عدد را خرد می‌کنیم و به سطح خیابان می‌آوریم اما به راننده‌ای می‌رسیم که نمی‌تواند مسیر را پیدا کند، به پیکی که سفارش از دست می‌دهد و به کارگری که یک روز کار نکردنش یعنی عقب افتادن اجاره خانه.کمتر کسی به این فکر می‌کند که اینترنت برای یک راننده، مثل بنزین برای خودرو است. رانندگان شهری، چه تاکسی‌های اینترنتی و چه رانندگان آزاد، سال‌هاست که کارشان را با ابزارهای دیجیتال هماهنگ کرده‌اند. نقشه‌های آنلاین، مسیریاب‌ها و حتی تخمین زمان رسیدن، همه وابسته به اینترنت هستند. حالا تصور کنید این ابزارها یک‌دفعه از کار بیفتند. نزدیک به ۲۲روز قطعی یا اختلال شدید اینترنت، بسیاری از این رانندگان عملا توان کار موثر نداشتند، نه به این دلیل که تنبل شدند یا نخواستند کار کنند بلکه چون ابزار کارشان از آنها گرفته شد. نتیجه چه بود؟ سفرهای کمتر، درآمد پایین‌تر، مصرف سوخت بیشتر، فرسودگی اعصاب و در نهایت فشار اقتصادی مضاعف. در کشوری با شرایط اقتصادی پایدار، یک ماه کار نکردن هم بحران ایجاد می‌کند چه برسد به کشوری که تورم هرروز قدرت خرید مردم را می‌بلعد و درآمدها عملا روی پله برقی معکوس قرار گرفته‌اند. برای بسیاری از این رانندگان حتی چند روز اختلال هم می‌تواند فاجعه‌بار باشد.

■ فیلترشکن؛ کالای اساسی غیررسمی

یکی از تناقض‌های عجیب این وضعیت، رونق همیشگی بازار فیلترشکن‌هاست. هربار که اینترنت محدود می‌شود، این بازار جان تازه‌ای می‌گیرد. فروشندگان فعال‌تر می‌شوند، قیمت‌ها بالا می‌رود و مردم به‌ناچار دوباره هزینه می‌کنند تا به چیزی برسند که در بسیاری از کشورهای دنیا بدیهی است: «اینترنت آزاد» امروز فیلترشکن در گوشی هر شهروند دقیقا جایگاهی شبیه اپلیکیشن بانکی دارد؛ همه دارند، همه استفاده می‌کنند و نبودنش یعنی مختل‌شدن زندگی دیجیتال. این یعنی سیاست محدودسازی نه‌تنها موفق به کنترل دسترسی نشده بلکه یک اقتصاد زیرزمینی دائمی ساخته که هیچ شفافیتی ندارد و هیچ نظارتی هم بر آن نیست حتی بازگشت دوباره فیلتر واتساپ، بعد از همه این خسارت‌ها، پیام روشنی داشت: «اینترنت قرار نیست آزاد شود فقط شکل محدودیت عوض می‌شود.»

■ اینترنت؛ از ابزار لوکس تا ستون فقرات اقتصاد خرد

مشکل اصلی اینجاست که هنوز اینترنت در نگاه برخی تصمیم‌گیران یک ابزار فرعی یا حتی تجملی تلقی می‌شود درحالی‌که واقعیت جامعه چیز دیگری می‌گوید. امروز هرکس که برای درآمد به اینترنت متکی است –از فریلنسر و فروشنده آنلاین گرفته تا راننده و پیک– در این روزها تقریبا هیچ درآمدی نداشته یا درآمدش به‌شدت افت کرده است. این فقط یک وقفه شغلی نیست؛ این یعنی عقب افتادن قسط، دیر پرداخت‌شدن اجاره، حذف شدن نیازهای اولیه و فشار روانی مداوم. مردمی که همین حالا هم زیر بار تورم کمر خم کرده‌اند، دیگر توانی برای شوک‌های ناگهانی ندارند. اقتصاد خانوار، کشش این حجم از بی‌ثباتی را ندارد. آنچه این بحران را عمیق‌تر می‌کند، نه‌فقط قطعی اینترنت بلکه نبود شفافیت، پیش‌بینی‌پذیری و پاسخگویی است. مردم نمی‌دانند این وضعیت تا کی ادامه دارد، فردا چه چیزی فیلتر می‌شود و چه ابزاری از دسترس خارج خواهد شد. این بلاتکلیفی، خود یکی از مخرب‌ترین عوامل اقتصادی است. وقتی یک جامعه نتواند برای فردایش برنامه‌ریزی کند، سرمایه اجتماعی فرسوده می‌شود. اعتماد از بین می‌رود و افراد به جای تولید، به بقا فکر می‌کنند. در چنین فضایی هیچ اقتصادی رشد نمی‌کند. درنهایت قطعی و محدودسازی اینترنت نه یک مساله فنی بود و نه صرفا یک تصمیم مقطعی. این اتفاق یک ضربه مستقیم به اقتصاد معیشتی مردم بود؛ مردمی که کمترین نقش را در تصمیم‌گیری داشتند اما بیشترین هزینه را پرداختند. تا زمانی که اینترنت به‌عنوان یک زیرساخت حیاتی به رسمیت شناخته نشود و نه یک امتیاز قابل‌قطع این چرخه تکرار خواهد شد: قطعی، خسارت، بازار سیاه، فشار اقتصادی و در نهایت مردمی که هرروز یک قدم عقب‌تر می‌روند و این سوال اصلی همچنان باقی است: «در کشوری که مردمش برای زنده ماندن به اینترنت نیاز دارند، قطع اینترنت دقیقا به نفع چه کسی است؟»

رمزارز

سقوط سودآوری استخراج رمزارز

«**جهان‌صنعت**»– ماینرهای بیت‌کوین در هفته‌های اخیر همزمان با افت قیمت این رمزارز و فشار عوامل خارجی، از جمله طوفان زمستانی شدیدی که آخر هفته گذشته بخش‌های وسیعی از آمریکا را درنوردید و بر تولید شرکت‌های بزرگ استخراج تاثیر گذاشت، با کاهش شدید سودآوری مواجه شده‌اند. براساس داده‌های شرکت تحلیلی کریپتوکوانت، شاخصی که رابطه میان قیمت بیت‌کوین و سودآوری عملیات استخراج را نشان می‌دهد، به پایین‌ترین سطح خود در ۱۴ماه گذشته سقوط کرده است.

این شرکت در جدیدترین گزارش استخراج منتشرشده خود در روز پنجشنبه اعلام کرد: شاخص پایداری سود و زیان ماینرها به۲۱ رسیده که کمترین میزان از نوامبر۲۰۲۴ تاکنون است. طبق گزارش کریپتوکوانت، افت شدید قیمت بیت‌کوین در روزهای اخیر در کنار سطح فعلی سختی استخراج موجب شده است که ماینرها به‌شدت کم‌درآمد شوند. این وضعیت در حالی رخ داده که نرخ هش شبکه –معیاری برای سنجش کل توان پردازشی شبکه بیت‌کوین– برای پنجمین دوره متوالی کاهش یافته و به پایین‌ترین سطح خود از سپتامبر۲۰۲۵ رسیده است. در کنار فشارهای قیمتی، برخی ماینرها به‌شدت از طوفان زمستانی اخیر که شرق آمریکا را درگیر یخ‌زدگی و بارش سنگین برف کرد، آسیب دیده‌اند.

کریپتوکوانت اعلام کرد: این طوفان که به کاهش بیشتر نرخ هش منجر شد، درآمد روزانه استخراج بیت‌کوین را نیز به پایین‌ترین سطح سالانه حدود ۲۸میلیون دلار رسانده است.

این افت تولید همزمان با تیره‌تر شدن فضای بازارهای مالی رخ داده است که سهام شرکت‌های استخراج‌کننده طی پنج‌روز معاملاتی گذشته با کاهش‌های دورقمی مواجه شده‌اند. عملکرد بیت‌کوین اندکی بهتر شده اما همچنان طی هفت‌روز گذشته حدود ۶درصد افت کرده و به ۸۳هزار و ۹۲۴دلار رسیده که حدود ۳۳درصد پایین‌تر از رکورد قیمت تاریخی ۱۲۶هزار و ۸۰ دلار در اکتبر گذشته است. با رسیدن بیت‌کوین به پایین‌ترین سطح ۹ماهه خود، حدود ۸۱۷میلیون دلار از ارزش صندوق‌های قابل معامله بورسی(ETF) بیت‌کوین کاسته شده است. اوایل هفته گذشته داده‌های شاخص مصرف برق بیت‌کوین دانشگاه کمبریج نشان داد که در حال حاضر هزینه استخراج هر واحد بیت‌کوین از خرید آن در بازار آزاد بیشتر است.

همچنین سایت دیکریپت گزارش کرد: فشارهای مالی و همچنین فرصت‌های جدید ناشی از تقاضا برای رایانش مرتبط با هوش مصنوعی، برخی شرکت‌های استخراج‌کننده را مجبور کرده است تا فعالیت استخراج خود را به‌طور کامل متوقف کنند و به‌دنبال مدل‌های تجاری سودآورتری برای سهامداران باشند.

فناوری

نخستین استفاده یک مریخ‌نورد از هوش‌مصنوعی

ایسنا– مریخ‌نورد استقامت ناسا از سال۲۰۲۱ تاکنون به چندین نقطه‌عطف تاریخی، از جمله ارسال اولین صداهای ضبط‌شده از مریخ دست یافته است. اکنون تقریبا پنج‌سال پس از فرود این مریخ‌نورد بر سیاره سرخ به‌تازگی به یک شاهکار دیگر دست یافته است. به‌گفته ناسا، استقامت در دسامبر گذشته با موفقیت مسیری را از میان بخشی از «دهانه جزرو» که توسط چت‌بات «کلود» از شرکت «آنتروپیک» ترسیم شده بود، طی کرد و این اولین‌باری بود که ناسا از یک مدل زبانی بزرگ برای هدایت این ربات که به اندازه یک خودرو است، استفاده کرد. مریخ‌نورد استقامت بین ۸ تا ۱۰دسامبر۲۰۲۵، تقریبا ۴۰۰متر را از میان میدانی از سنگ‌ها روی سطح مریخ که توسط «کلود» ترسیم شده بود، طی کرد. همانطورکه ممکن است بدانید، استفاده از یک مدل هوش‌مصنوعی برای ترسیم مسیر برای مریخ‌نورد استقامت به سادگی وارد کردن یک دستور ساده نبود. طبق توضیح ناسا، مسیریابی استقامت حتی برای یک انسان هم کار آسانی نیست. ناسا می‌گوید: هر حرکت مریخ‌نورد باید با دقت برنامه‌ریزی شود، مبادا دستگاه بلغزد، کج شود، چرخ‌هایش بی‌خودی بچرخد یا به گل بنشیند. بنابراین از زمانی که مریخ‌نورد فرود آمده، اپراتورهای انسانی آن با دقت مسیر آن را با استفاده از ترکیبی از تصاویر گرفته‌شده از فضا و دوربین‌های داخلی مریخ‌نورد مشخص کرده‌اند. برای اینکه «کلود» بتواند این کار را انجام دهد، ناسا ابتدا باید سال‌ها داده‌های زمینه‌ای مریخ‌نورد را در اختیار «کلود کد»، عامل برنامه‌نویسی آنتروپیک قرار می‌داد تا این مدل بتواند نوشتن مسیری برای استقامت را آغاز کند. سپس «کلود» فرآیند نقشه‌برداری را به‌صورت روشمند انجام داد و نقاط مسیر را از بخش‌های ۱۰متری که بعدا مورد نقد و بررسی قرار می‌دادند، به هم متصل کرد. با توجه به اینکه در مورد ناسا صحبت می‌کنیم، مهندسان آزمایشگاه پیشرانش جت(JPL) این سازمان، قبل از ارسال مدل به استقامت، عملکرد آن را دوبار بررسی کردند. تیم JPL نقاط مسیر «کلود» را از طریق شبیه‌سازی که هرروز برای تایید صحت دستورات ارسالی به مریخ‌نورد استفاده می‌کنند، اجرا کردند. در نهایت ناسا می‌گوید که فقط مجبور به ایجاد تغییرات جزئی در مسیر «کلود» شده است و یک تغییر جزئی به‌دلیل دسترسی تیم به تصاویر سطح زمین که «کلود» در فرآیند برنامه‌ریزی خود آن را پیش‌بینی نکرده بود، اعمال شده است.

ناسا اعلام کرد: مهندسان تخمین می‌زنند که استفاده از «کلود» به این روش، زمان برنامه‌ریزی مسیر را به نصف کاهش می‌دهد و سفرها را منسجم‌تر می‌کند و زمان کمتری که برای برنامه‌ریزی دستی خسته‌کننده صرف می‌شود و همچنین زمان کمتری که صرف آموزش می‌شود، به اپراتورهای مریخ‌نورد اجازه می‌دهد تا سفرهای بیشتری را برای آن برنامه‌ریزی، داده‌های علمی بیشتری جمع‌آوری کنند و تجزیه‌وتحلیل بیشتری انجام دهند.

به طور خلاصه به این معنی است که ما چیزهای بیشتری در مورد مریخ خواهیم آموخت. اگرچه اغلب در مورد دستاوردهای بهره‌وری ارائه شده توسط هوش‌مصنوعی اغراق می‌شود اما در مورد ناسا هر ابزاری که بتواند به دانشمندان آن اجازه دهد کارآمدتر باشند، مطمئنا مورد استقبال قرار خواهد گرفت. ناسا در طول تابستان حدود ۴۰۰۰کارمند را که حدود ۲۰درصد از نیروی کار آن را تشکیل می‌دادند، به دلیل تعدیل نیرو توسط دولت ترامپ از دست داد. با ورود به سال۲۰۲۶، رییس‌جمهور آمریکا پیشنهاد داده بود که بودجه علمی ناسا تقریبا به نصف کاهش یابد اما کنگره در نهایت این طرح را در اوایل ژانویه رد کرد. با این حال حتی با حفظ بودجه آن کمی پایین‌تر از سطح سال۲۰۲۵، این آژانس راه سختی را در پیش دارد چراکه از آن خواسته شده است که با کمتر از نیمی از نیروی کاری که در اوج برنامه «آپولو» داشت، به ماه بازگردد. در عین حال برای شرکت «آنتروپیک»، این یک شاهکار بزرگ محسوب می‌شود.

شاید به یاد داشته باشید که بهار گذشته «کلود» حتی نتوانست در بازی «پوکمون رِد» پیروز شود. حالا در کمتر از یک‌سال، مدل‌های این شرکت از تلاش برای پیمایش یک بازی ساده ۸بیتی به طراحی موفقیت‌آمیز مسیر برای یک مریخ‌نورد در یک سیاره دوردست رسیده‌اند. ناسا نیز از احتمال همکاری‌های آینده با این شرکت هیجان‌زده است و می‌گوید: سیستم‌های هوش‌مصنوعی مستقل می‌توانند به کاوشگرها کمک کنند تا بخش‌های دورتر منظومه شمسی را کشف کنند.

خبر

وزیر ارتباطات برای بررسی حوادث اخیر به مجلس می‌رود

زومیت– کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس به‌همراه مسوولان ارشد حوزه امنیت دیجیتال به مجلس می‌رود. ستار هاشمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در هفته جاری میزبان وزرای اطلاعات و ارتباطات خواهد بود. این جلسات که از ۱۱ تا ۱۴بهمن‌ماه۱۴۰۴ برگزار می‌شود، بر تحلیل ریشه‌های حوادث اخیر و وضعیت امنیت پایدار کشور تمرکز دارد. با توجه به اختلالات گسترده و حملات سایبری روزهای گذشته، هاشمی به‌همراه مسوولان ارشد حوزه امنیت دیجیتال، گزارشی از وضعیت زیرساخت‌ها و تدابیر اتخاذشده برای مقابله با تهدیدات سایبری به نمایندگان ارائه می‌دهد. علاوه‌بر این وزیر اطلاعات به همراه معاونان خود برای بررسی ابعاد امنیتی تحولات اخیر در کمیسیون حاضر خواهد شد.

نماینده مجلس:

اپراتورها باید مابه‌التفاوت تعرفه بین‌الملل هنگام قطع اینترنت را به مردم بازگردانند

خانه ملت– نایب‌رییس کمیسیون صنایع و معادن مجلس با انتقاد از نحوه محاسبه تعرفه اینترنت در روزهای اخیر اعلام کرد که دریافت هزینه اینترنت بین‌الملل در زمان قطع دسترسی به شبکه جهانی، مصداق بارز گران‌فروشی سیستمی و تخلف است. سیدجواد حسینی‌کیا تاکید کرد که کمیسیون صنایع برای احقاق حقوق کاربران و برخورد با اپراتورهای متخلف به این موضوع ورود کرده است. او گفت: «طبق ضوابط، تعرفه ترافیک داخلی بسیار کمتر از ترافیک بین‌المللی است بنابراین در شرایطی که دسترسی به اینترنت جهانی محدود شده، اپراتورها حق ندارند بسته‌های مصرفی را با نرخ عادی محاسبه کنند. وزارت ارتباطات موظف است اپراتورها را مکلف به اصلاح تعرفه‌ها بر بستر شبکه ملی اطلاعات کند تا از تضییع حقوق مردم جلوگیری شود.» پیش از این ستار هاشمی اعلام کرده بود که درخواست از اپراتورها برای تمدید بسته اینترنت بین‌الملل کاربرانی که بیش از ۲۰روز به اینترنت جهانی دسترسی نداشته‌اند را در دستور کار قرار داده است. نماینده مردم سنقر در مجلس تاکید کرد که کمیسیون صنایع پیگیر بازگشت مابه‌التفاوت هزینه‌های اضافی به حساب کاربران است.

بر این اساس چنانچه محرز شود اپراتوری ترافیک داخلی را با قیمت بین‌المللی فروخته است، باید علاوه‌بر جریمه، وجوه دریافتی مازاد را به مشترکان بازگرداند.

آغاز مجدد ثبت سفارش و واردات تلفن همراه

مهر– رییس کمیسیون تخصصی موبایل و لوازم جانبی اتاق اصناف ایران با اشاره به اطلاعیه ساماندهی مصارف بهینه‌سازی ارزی تلفن همراه از سوی سازمان توسعه تجارت اظهار کرد که سامانه بهینه حدود چهارماه بود که بسته شده بود، با این اطلاعیه سامانه باز شد و همه شرکت‌ها می‌توانند به میزان یک‌چهارم سهمیه اقدام به ثبت سفارش کنند. سیدحسین سادات‌حسینی افزود: براساس این اطلاعیه در صورتی که سامانه بهینه باز و ارز ثبات پیدا کند به‌خاطر رقابت‌پذیری، کاهش قیمتی در بازار تلفن همراه خواهیم داشت. وی ادامه داد: اکنون بازار تلفن همراه در رکود است و هیچ خرید و فروش و حتی خدماتی در حوزه تلفن همراه صورت نمی‌گیرد که بخشی به‌خاطر کاهش قدرت خرید مردم است. براساس اعلام اتاق اصناف ایران، حسینی با بیان اینکه سهمیه واردات تلفن همراه ۲میلیارد دلار است، گفت: از این مقدار یک‌میلیارد دلار محقق شده بود و شرکت‌ها اقدام به واردات کردند. رییس کمیسیون تخصصی موبایل و لوازم جانبی اتاق اصناف ایران بیان داشت: برای یک‌میلیارد دلار بعدی، ثبت سفارش شده بود و از آنجایی که سهمیه بهینه تکمیل شده بود واردکنندگان نمی‌توانستند ثبت سفارش انجام دهند که اکنون با این اطلاعیه سازمان توسعه تجارت، همه شرکت‌ها امکان ثبت سفارش برای یک‌چهارم سهمیه را دارند.

پیشنهاد ممنوعیت شبکه‌های اجتماعی برای کودکان در هند

رویترز– یک نماینده مجلس و از متحدان نارندرا مودی، نخست وزیر هند، لایحه‌ای را برای ممنوعیت شبکه‌های اجتماعی برای کاربران خردسال پیشنهاد کرد. ال. اس. کی. دواریالو روز جمعه گفت: «نه‌تنها فرزندان ما به شبکه‌های اجتماعی معتاد می‌شوند بلکه هند همچنین یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان داده برای پلتفرم‌های خارجی در جهان است. براساس این داده‌ها، این شرکت‌ها در حال ایجاد سیستم‌های پیشرفته هوش‌مصنوعی هستند و عملا کاربران هندی را به ارائه‌دهندگان داده بدون حقوق تبدیل می‌کنند درحالی‌که مزایای استراتژیک و اقتصادی در جای دیگری به دست می‌آید.» استرالیا ماه گذشته به اولین کشوری تبدیل شد که شبکه‌های اجتماعی را برای کودکان زیر ۱۶سال ممنوع کرد و دسترسی را مسدود کرد. این اقدام مورد استقبال بسیاری از والدین و مدافعان کودک قرار گرفت اما شرکت‌های بزرگ فناوری و مدافعان آزادی بیان از آن انتقاد کردند. مجلس ملی فرانسه هم به‌تازگی از قانونی برای ممنوعیت دسترسی کودکان زیر ۱۵سال به شبکه‌های اجتماعی حمایت کرد در حالی که انگلیس، دانمارک و یونان در حال بررسی این موضوع هستند. شرکت متا که مالک شبکه‌های اجتماعی فیس‌بوک و اینستاگرام بوده، اعلام کرده است که از قوانین نظارت والدین حمایت می‌کند اما «دولت‌هایی که ممنوعیت‌ها را بررسی می‌کنند باید مراقب باشند که نوجوانان را به سمت سایت‌های ناامن‌تر و بدون نظارت سوق ندهند.» هند دومین بازار بزرگ گوشی‌های هوشمند جهان با ۷۵۰میلیون دستگاه و یک‌میلیارد کاربر اینترنت، یک بازار کلیدی در حال رشد برای برنامه‌های شبکه اجتماعی است و حداقل سن برای دسترسی را تعیین نکرده است. لایحه ۱۵صفحه‌ای دواریالو در مورد شبکه‌های اجتماعی(محدودیت‌های سنی و ایمنی آنلاین) که عمومی نیست اما توسط رویترز مشاهده شده است، می‌گوید هیچ فرد زیر ۱۶سال «مجاز به ایجاد، داشتن یا نگهداری» حساب کاربری در شبکه‌های اجتماعی نیست و کسانی که حساب کاربری دارند باید غیرفعال شوند. دواریالو گفت: «ما درخواست داریم که تمام بار اطمینان از سن کاربران بر دوش پلتفرم‌های شبکه اجتماعی گذاشته شود.» مشاور ارشد اقتصادی دولت پنجشنبه گذشته، با بیان اینکه هند باید سیاست‌هایی را در مورد محدودیت‌های دسترسی مبتنی‌بر سن برای مقابله با «اعتیاد دیجیتال» تدوین کند، توجه‌ها را به خود جلب کرد. قانون دواریالو یک لایحه خصوصی است که توسط یک وزیر فدرال به پارلمان پیشنهاد نشده است اما چنین لوایحی اغلب باعث بحث در پارلمان می‌شود و بر قانونگذاری تاثیر می‌گذارد. این نماینده از حزب تلوگو دسام است که ایالت جنوبی آندرا پرادش را اداره می‌کند و برای دولت ائتلافی مودی حیاتی است.

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین‌تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۴۶۰۳۳۱۰۵۵۰۱۳۶۴۷ مورخه ۱۴۰۴/۱۰/۲۵ هیات اول موضوع قانون تعیین‌تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک نظرآباد تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خانم کبری اصل‌زعیم فرزند ایوب به شماره شناسنامه ۱۴۴۵ صادره از کرج مبنی بر صدور سند مالکیت نسبت به شش‌دانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۳۰ مترمربع از پلاک ثبتی ۳۶ اصلی از مالکیت آقای ابراهیم علی‌فلاح کیش ذیل صفحه ۳۴۹ دفتر ۱۱۹۶ واقع در صالح‌آباد بخش حوزه ثبت ملک نظرآباد محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۴/۱۱/۱۲
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۴/۱۱/۲۷

مهدی خان‌آشنا– رئیس ثبت اسناد و املاک
شناسه آگهی: ۲۱۰۹۲۲۵ – م‌الف ۲۴۱۸

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین‌تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۴۶۰۳۳۱۰۵۵۰۱۲۷۳۵ مورخه ۱۴۰۴/۱۰/۰۴ هیات اول موضوع قانون تعیین‌تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک نظرآباد تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای مجتبی سپهری‌امراله فرزند غلامرضا به شماره شناسنامه ۱۴ مبنی بر صدور سند مالکیت نسبت به شش‌دانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۲۰۰ مترمربع پلاک ثبتی ۳۶ اصلی از مالکیت نیازعلی کوهدار ذیل صفحه ۵۰ و دفتر ۹۰ نظرآباد محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۴/۱۱/۱۲
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۴/۱۱/۲۷

مهدی خان‌آشنا– رئیس ثبت اسناد و املاک
شناسه آگهی: ۲۱۰۹۲۶۲ – م‌الف ۲۴۱۹

آگهی فقدان

برگ سبز خودروی سواری سپند پی.کی مدل ۱۳۸۳ رنگ مشکی شماره شاسی ۲۰۲۴۰۷۷ شماره موتور ۶۲۹۵۵۹M۱۳ پلاک شماره ۶۸ ۳۲۶م۷۱ به نام حسین اسدی‌وناشی شماره ملی ۲۲۱۸۴۶۳۸۴۹ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد

نظرآباد

آگهی ابلاغیه

آقای سیداکبر جوادیان‌دیلمی به خواسته عنوان شغلی دادخواستی به طرفیت شرکت خدمات کشاورزی فرشتگان خزر رودبار- سیدمحمد فاضلی تقدیم نموده‌اند که در اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی آستانه اشرفیه در جریان رسیدگی بوده و برای روز دوشنبه مورخه ۱۴۰۴/۱۲/۱۱ ساعت ۱۲ وقت رسیدگی تعیین و اعلام نموده‌اند که خوانده مجهول‌المکان می‌باشد حسب تقاضای خواهان و دستور هیئت مستند به ماده ۴۸ آیین دادرسی کار یک نوبت در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی می‌شود که خوانده قبل از حلول جلسه رسیدگی جهت اعلام آدرس و دریافت نسخه ثانی و دادخواست و ضمایم به دبیرخانه اداره مراجعه و در موعد مقرر فوق نیز جهت رسیدگی حاضر شود.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۱/۱۲

م‌الف: ۶۶۲

آگهی فقدان

برگ سبز، سند کمپانی و کارت خودروی سواری پژو ۲۰۶TU۳ مدل ۱۳۹۷ شماره شاسی NAAP۰۳EE۹JJ۵۶۹۵۰۴ شماره موتور ۱۶۵A۰۱۵۵۱۰۲ پلاک شماره ۳۸ ۷۵۹م۴۲ بنام طاهره احمدی مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

نظرآباد

خبر

یک بام و دو هوای افزایش حقوق کارگران

ایلنا – کارگران تابع قانون کار شرکت‌های دولتی از تعیین افزایش مزد خود در لایحه بودجه انتقاد کردند. آنها خواستار برخورداری از حقوق مزدی مندرج در قانون کار شدند

جمعی از کارگران تابع قانون کار شرکت‌های دولتی سراسر کشور در انتقاد از عملکرد مزدی دولت گفتند: متاسفانه دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ برخلاف ماده(۴۱) قانون کار عمل کرده و با گنجاندن افزایش حقوق سالانه کارگران شاغل در دستگاههای دولتی در لایحه، قانون‌شکنی کرده است. با این اقدام عملا دولت، هم به‌عنوان نماینده کارگران هم نماینده کارفرمایان و هم نماینده دولت مستقیما و یک‌جانبه و بدون در نظر گرفتن مصوبات شورای‌عالی کار فقط برای کارگران بخش دولتی افزایش حقوق را تعیین کرده و افزایش حقوق کارگران مشمول قانون کار بخش غیردولتی و دولتی را از هم جدا کرده است.

آنها تاکید کردند: با این رویکرد دولت، در عمل افزایش حقوق سالانه کارگران تابع قانون کار، یک بام‌و دو هوا شده است و به کلی ماده(۴۱) قانون کار زیرپا گذاشته شده است. این در حالی است که قانون کار مطابق ماده(۱) و (۵) هیچ تمایزی بین کارگران و کارفرمایان بخش دولتی و خصوصی نگذاشته است، کارگر کارگر است و تابع ضوابط و مقررات روشن قانون کار. آنها خطاب به نمایندگان مجلس افزودند: خواهشمندیم باتوجه به غیرقانونی بودن این اقدام از اختلاف‌گذاری بین حقوق کارگران تابع قانون کار در بخش‌های دولتی و غیردولتی جلوگیری بفرمایید.

کارگران دولت با زدن نقبی به گذشته اضافه کردند: توجه داشته باشیم که در بودجه پیشنهادی سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ نیز دولت خودسرانه اقدام به تعیین‌درصد افزایش حقوق سالانه کارگران بخش دولتی کرده بود که در هر چهار سال متوالی خوشبختانه با ایراد اعضای شورای نگهبان، موضوع توسط مجلس شورای اسلامی از لوایح بودجه حذف شد. نمی‌خواهیم این مسیر طولانی و پردردسر امسال هم پیموده شود. سمیه گلپور به انتقاد از سیاست یک بام و دوهوای دولت در قبال بهره‌مندی از رانت‌ها در کشور پرداخت و گفت: نمی‌توان وقتی از سیاست حذف ارز ترجیحی برای حذف رانت سخن می‌گوییم، چشم بر رانت‌های خاص پیمانکاران و واسطه‌های نیروی انسانی در بازار کار کشور ببندیم!

هفته گذشته، معاون سازمان اداری و استخدامی به‌عنوان جانشین معاون رییس‌جمهور از مشکلاتی که مانع اجرای طرح تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی می‌شود، پرده برداشت. او ادعا کرده است که اجرای این طرح برای دولت بار مالی ۶هزار میلیاردی به ارمغان می‌آورد. این ادعا البته با انتقاد فعالان کارگری پیگیر موضوع تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی مواجه شده است. این اظهارنظرها البته پیش از این نیز از سوی معاون دیگر رییس‌جمهور (یعنی رییس سازمان برنامه‌وبودجه) نیز مطرح شده بود

رییس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران کشور در این ارتباط با انتقاد از این اظهارات معاون سازمان امور اداری و استخدامی گفت: وقتی دولت رسما اعلام می‌کند «هیچ تصمیمی برای تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی نگرفته»، مساله فقط کمبود بودجه نیست؛ مساله پذیرش ادامه یک الگوی ناعادلانه است که سال‌ها کار دائم را با قرارداد موقت و واسطه‌گری اداره کرده و حالا هزینه آن را به‌عنوان «عدد بازدارنده» مطرح می‌کند و این یعنی دولت بی‌عدالتی شغلی ساختاری را به‌صورت رسمی پذیرفته است

مرکز آمار اعلام کرد

افزایش بیش از ۵۰درصدی تورم در صنعت

ایسنا– در فصل پاییز ۱۴۰۴ درصد تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت نسبت به فصل قبل (تورم فصلی) ۱۱/۷درصد است که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۸/۲درصد)، ۳/۵واحددرصد افزایش داشته است. به عبارتی میانگین قیمت دریافتی توسط تولیدکنندگان محصولات صنعتی به ازای تولید کالاهای خود در داخل کشور در فصل پاییز۱۴۰۴ نسبت به فصل قبل ۱۱/۷درصد افزایش دارد.

در این فصل بیشترین تورم فصلی با ۲۵/۶درصد مربوط به گروه «ساخت مبلمان» و کمترین تورم فصلی با ۱/۱درصد افزایش مربوط به گروه «ساخت کُک و فرآورده‌های حاصل از پالایش نفت» است.

افزایش تورم نقطه‌به‌نقطه

در فصل پاییز۱۴۰۴ درصد تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه‌به‌نقطه) ۵۰/۹درصد است که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۴۶/۵درصد)، ۴/۴ واحددرصد افزایش داشته است. به عبارتی میانگین قیمت دریافتی توسط تولیدکنندگان محصولات صنعتی به ازای تولید کالاهای خود در داخل کشور در فصل پاییز۱۴۰۴ نسبت به فصل مشابه سال قبل ۵۰/۹درصد افزایش دارد.

در این فصل بیشترین تورم نقطه‌به‌نقطه با ۸۲/۶درصد مربوط به گروه «ساخت کاغذ و محصولات کاغذی» و کمترین تورم نقطه‌به‌نقطه با ۲۶/۵درصد مربوط به گروه «ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلرو نیم تریلر» است.

افزایش تورم سالانه

در فصل پاییز۱۴۰۴ درصد تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت در چهار فصل منتهی به این فصل نسبت به دوره مشابه در سال قبل ۴۴/۵درصد است که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۳۸/۳ درصد)، ۶/۲ واحددرصد افزایش داشته است. به عبارتی میانگین قیمت دریافتی توسط تولیدکنندگان محصولات صنعتی به ازای تولید کالاهای خود در داخل کشور در چهار فصل منتهی به فصل پاییز۱۴۰۴ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۴۴/۵درصد افزایش دارد.

در این فصل بیشترین تورم سالانه با ۶۵/۸درصد مربوط به گروه «ساخت انواع آشامیدنی‌ها» و کمترین تورم سالانه با ۲۹/۴درصد مربوط به گروه‌های «ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلرو نیم تریلر» و «ساخت سایر مصنوعات» است.

بین‌الملل

فعالیت کارخانه‌های چین در ژانویه منفی ماند

طبق یک نظرسنجی رسمی فعالیت کارخانه‌های چین در ژانویه ۲۰۲۶ با رشد منفی مواجه شد زیرا تقاضای داخلی ضعیف، تولید را در آغاز سال جدید نزولی کرده است. شاخص رسمی مدیران خرید (PMI) از ۵۰/۱واحد در دسامبر ۲۰۲۵ به ۴۹/۳واحد در ژانویه۲۰۲۶ کاهش یافت.

شاخص مدیران خرید در مقیاسی بین صفر تا ۱۰۰ اندازه‌گیری می‌شود و عدد زیر ۵۰ نشان‌دهنده رشد منفی است. این شاخص از پیش‌بینی ۵۰واحد در نظرسنجی رویترز از تحلیلگران پایین‌تر بود. زیرشاخص‌های سفارشات جدید و سفارشات صادرات جدید نیز کاهش یافتند و به ترتیب از ۵۰/۸واحد در دسامبر به ۴۹/۲واحد در ژانویه و از ۴۹واحد در دسامبر به ۴۷/۸واحد در ژانویه رسیدند. شاخص مدیران خرید بخش غیرتولیدی که شامل خدمات و ساخت‌وساز می‌شود، از ۵۰/۲ در ماه دسامبر به ۴۹/۴ واحد در ژانویه کاهش یافت و به پایین‌ترین حد خود از دسامبر۲۰۲۲ رسید.

براساس گزارش ساوت چاینا مورنینگ پست، دومین اقتصاد بزرگ جهان سال گذشته به هدف رشد رسمی ۵درصدی دولت چین دست یافت که این رشد با صادرات قوی که در برابر فشار تعرفه‌های دونالد ترامپ، رییس‌جمهور آمریکا مقاومت کرد، به دست آمد.

این آمار اما عدم تعادل‌های عمیق در اقتصاد را پنهان کرد. فروش خرده‌فروشی در سه‌ماهه پایانی سال۲۰۲۵ بیشتر تضعیف شد و رشد تولید ناخالص داخلی در سه‌ماهه چهارم را به پایین‌ترین حد خود در سه سال گذشته رساند.

افزایش قیمت محصولات ایران‌خودرو ضرورت یا انتخاب؟

خودروسازان قربانی افزایش نرخ ارز

سارا اصغری– در روزهای پایانی سال۱۴۰۴ ایران‌خودرو بار دیگر با یک هجمه گسترده در فضای مجازی و رسانه‌ای مواجه شد. این هجمه که در پی اعلام افزایش قیمت محصولات این شرکت شکل گرفت، واکنش‌های تندی را به همراه داشت.

شواهد حاکی از آن است که افزایش قیمت‌ها ناشی از سیاست‌های جدید دولت در حذف ارز ترجیحی برای قطعات و مواد اولیه، رشد بی‌سابقه هزینه‌های تولید و تورم فزاینده در بخش‌های مختلف بوده است. با این حال بسیاری از کاربران و برخی رسانه‌ها این افزایش را ناشی از تصمیم‌گیری داخلی شرکت و بی‌توجهی به وضعیت معیشتی مردم عنوان کردند و این در حالی است که از یک‌سو رفتن تامین ارز صنعت خودروسازی از تالار اول به تالار دوم ارز تجاری (دلار ۱۳۰ هزار تومانی) و همچنین افزایش قیمت مواداولیه در بورس کالا راهی جز افزایش قیمت برای خودروسازان باقی نگذاشته است.

■ افزایش ۸۱درصدی تمام نهاده‌های تولید

جمشید ایمانی، قائم مقام ارشد مدیرعامل ایران‌خودرو در این خصوص عنوان کرد: وقتی تالار اول تعطیل شده و تالار دوم نیز پرچم آن نیمه‌افراشته است و تولیدکنندگان مجبور شده‌اند به تالار تجاری بروند، چه اقدامی می‌توان در راستای افزایش قیمت محصولات انجام داد. به عبارت دیگر زمانی که ارز ۷۰هزار تومانی دیگر به کسی اختصاص پیدا نمی‌کند و تولیدکنندگان مجبور به خرید ارز ۱۳۰هزار تومان هستند، تولیدکنندگان چه باید کنند؟ کمااینکه ایران‌خودرو و بسیاری از تولیدکنندگان دیگر برمبنای ۷۰هزار تومان ثبت‌سفارش انجام داده‌اند و قطعات و مواد اولیه خود را بر این اساس وارد کرده و به فروش رسانده‌اند اما هم‌اکنون مجبور هستند که تفاوت ۷۰تا۱۳۰هزار تومان را تاوان بدهند. با این روش که نمی‌توان بنگاه‌داری کرد.

ایمانی در ادامه خاطرنشان کرد: بخشی از مواد اولیه ما ارزبری دارد. بخشی از مواد اولیه را نیز از بورس کالا و مابقی آن را نیز از بازار آزاد خریداری می‌کنیم. در زمینه واردات ارز ۷۰هزارتومانی به یکباره ۱۳۰هزار تومان شد. کالاهایی که از بورس کالا نیز خرید می‌کردیم، افزایش قیمت داشته‌اند. به عبارت دقیق‌تر تمام نهاده‌های تولید از مهرماه سال‌جاری تقریبا ۸۱درصد همراه با رشد بوده‌اند.

■ زیان ۸۴۰همتی قیمت‌گذاری دستوری به صنعت

قائم‌مقام ارشد مدیرعامل ایران‌خودرو همچنین با اشاره به وضعیت فعلی در تامین نهاده‌های تولید تصریح کرد: تالار اول ارز برای نهاده‌های تولید تعطیل و تالار دوم هم عملا تخصیص ارز نمی‌شود و خودروسازان برای تامین ارز مواد اولیه مجبور به مراجعه به تالار تجاری هستند. این یعنی در کمتر از سه ماه ارز ۷۰هزار تومانی شده است ۱۲۷هزار تومان ضمنا سایر نهاده‌های تولید ایران‌خودرو از بورس کالا و با نرخ روز تامین می‌شود.

قائم‌مقام ارشد مدیرعامل ایران‌خودرو ادامه داد: نهاده‌های تولید نسبت به مهرماه امسال ۸۱درصد رشد قیمت داشته و نرخ ارز نیز حدود ۹۵درصد افزایش یافته است. ما برمبنای دلار ۷۰هزار تومانی ثبت سفارش کرده‌ایم، تولید کرده‌ایم و فروخته‌ایم اما اکنون باید آثار افزایش نرخ ارز جدید را به دلیل عدم تامین ارز ثبت‌سفارش شده ۷۰هزار تومانی را هم تاوان دهیم.

ایمانی با تاکید بر ماهیت تعهدات خودروسازان و جنس تولید در این صنعت گفت: نمی‌توان روزانه تولید کرد و همان روز فروخت. بخش عمده تعهدات فروش مربوط به ماهای بعد یا سال بعد است و در سه‌ماهه نخست سال، حداقل ۱۰درصد تورم قطعی وجود دارد

قائم‌مقام ارشد مدیرعامل ایران‌خودرو خاطرنشان کرد: در مقطع تصمیم‌گیری درباره قیمت‌ها، رعایت قانون را کردیم. نیاز نقدینگی این شرکت ماهانه ۵۰هزارمیلیارد تومان است. ما خلأ بازار را با تولید پر کرده‌ایم. ایران‌خودرو ۴۰میلیون سهامدار دارد که عمده آنها سهامداران عدالت هستند. این تصمیمات مستقیما به حقوق مردم لطمه می‌زند.

ایمانی تاکید کرد: در قیمت‌گذاری بحث اخلاقی نداریم بلکه بحث حرفه‌ای و قانونی است. چهار سال ورود شورای رقابت با فرض انحصار این بازار ۶۰۰ همت زیان به دو خودروساز و ۲۴۰همت زیان به دولت وارد کرده است.

وی با اشاره به آخرین تحولات تصمیم‌گیری دولت گفت: در جلسه‌ای که روز چهارشنبه در سازمان بازرسی داشتیم، اعلام شد تا تعیین‌تکلیف نهایی عرضه متوقف شود. اکنون کمیته اقتصادی دولت نیز پیگیر موضوع است و منتظریم یا سازمان‌های متولی یا این کمیته تصمیم نهایی را اعلام کنند.

ایمانی تاکید کرد: اگر این موضوع تعیین‌تکلیف نشود، امکان ادامه فعالیت با این ظرفیت وجود ندارد. ایران‌خودرو ۳۵درصد بیش از رشد شاخص صنعت خودرو تولید داشته است. ثبات نسبی بازار تاکنون به‌خاطر تلاش بی‌وقفه ایران خودرو در جبران کاهش عرضه خودروسازان دیگر است.

قائم‌مقام ارشد مدیرعامل ایران‌خودرو خاطرنشان کرد: ایران خودرو باعث شد که رشد تولید ناخالص داخلی کشور مثبت شود. اگر قرار است از جیب ۴۰میلیون سهامدار برداشته و به‌نام حمایت از تعداد معدودی خریدار خرد، بین ایشان با قیمت دستوری توزیع شود، این مسیر، مسیر درستی نیست.

■ ایران‌خودرو اقدام غیرقانونی انجام نداده است

درباره قانونی بودن افزایش قیمت محصولات ایران‌خودرو، امیرحسن کاکایی، عضو هیات علمی دانشکده خودرو دانشگاه علم و صنعت ایران در گفت‌وگو با «جهان‌صنعت» عنوان کرد: از حدود یک‌ماه پیش دلار صنعتی از تالار اول به تالار دوم رفت. به عبارتی از قیمت ۷۰هزار تومان به ۱۳۰هزار تومان رسید که در این راستا تامین ارز صنعت خودرو نیز به تالار دوم رفت. در این میان باید توجه داشت که این افزایش قیمت ۸۰درصدی به صورت درجا اتفاق افتاد و سبب افزایش ناگهانی مواد وارداتی خودروسازی شد. از سوی دیگر تمام مواد اولیه خودروسازی در بورس کالا طی این مدت نیز با افزایش قیمت روبه‌رو شده‌اند.

کاکایی در ادامه خاطرنشان کرد: در چنین شرایطی و باوجود افزایش قیمت ۸۰درصدی به صورت درجا، ایران‌خودرو تصمیم به افزایش ۴۰تا۶۰درصدی محصولات خود براساس اسناد قابل ارائه گرفته است. در این راستا ایران‌خودرو هیچ اقدام غیرقانونی انجام نداده و این افزایش قیمت براساس فرمول شورای رقابت انجام گرفته است. در این میان ممکن است ایران‌خودرو در طی کردن این مراحل برای قیمت‌گذاری جدید با سرعت بیشتری پیش رفته اما از نظر قانونی هیچ اقدام غیرقانونی انجام نداده است. چگونه دولت حق دارد به یک‌باره ارز صنعتگران را از تالار اول به تالار دوم ببرد اما صنعتگران حق ندارند، محصولات خود را گران کنند.

وی در ادامه یادآور شد: مساله‌ای که باید به آن توجه داشت این موضوع است که دولت مجوز داده بود که پیش از اینکه به تالار دوم بروند تولیدکنندگان ۹۰درصد قطعات خود را از گمرک ترخیص کنند و این در حالی است که هم‌اکنون با قیمت ارز ۱۳۰هزار تومان کالای آنها از گمرک ترخیص می‌شود و همین امر ۶۰هزارمیلیارد تومان (همت) به تولیدکنندگان خودرو ازجمله ایران‌خودرو و سایپا ضرر درجا وارد کرده است. شرکت سایپا اگر اقدامی انجام نداده به این دلیل است که همچنان دولتی است و باوجود این سیاست‌ها محصولات این شرکت در سال‌جاری با ۴۰درصد کاهش همراه بوده و اگر این روند ادامه داشته باشد شاهد توقف تولید این خودروسازی خواهیم بود.

این کارشناس حوزه خودرو در ادامه با تاکید بر این موضوع که دولت تصمیماتی را گرفته و در راستای ارز تکنرخی گام برداشته است که ما نیز با این سیاست موافق هستیم، ادامه داد: اما دولت باید شرایط این گذار را برای تولیدکنندگان فراهم کند. چگونه است زمانی که نوبت به صنعت می‌رسد، قانونمندی را به رخ آنها می‌کشد.

کاکایی با اشاره به وظیفه بانک مرکزی تاکید کرد: یکی از وظایف مهم بانک مرکزی حفظ ارزش پول ملی است. آیا این بانک به وظایف خود در این راستا به درستی عمل کرده اما زمانی که نوبت به صنعت می‌رسد، آنها باید پاسخگو باشند و این در حالی است که باوجود شرایط موجود و افزایش قیمت ارز طبیعی است که واردات نیز گران خواهد شد و خودروسازان نیز بخواهند روی محصولات خود افزایش قیمت داشته باشند.

■ کلام آخر

بررسی دقیق عوامل موثر بر تصمیم ایران‌خودرو در افزایش قیمت‌ها نشان می‌دهد که این شرکت در شرایطی اجتناب‌ناپذیر و تحت‌فشار سنگین اقتصادی مجبور به اتخاذ این تصمیم شده است. دلایل عینی این اقدام را می‌توان در چند محور اصلی خلاصه کرد: نخست، تاثیر مستقیم سیاست‌های کلان اقتصادی دولت به‌ویژه حذف ارز ترجیحی برای واردات قطعات و مواد اولیه که هزینه تمام‌شده تولید را به‌صورت جهشی افزایش داده است. دوم، تورم لجام‌گسیخته در هزینه‌های داخلی و بین‌المللی از جمله دستمزد، انرژی، حمل‌ونقل و قیمت جهانی قطعات که بر دوش تولید سنگینی می‌کند. سوم، ضرورت بقای شرکت به‌عنوان یک مجموعه بزرگ صنعتی با دهها هزار نیروی مستقیم و صدهاهزار نیروی غیرمستقیم که تداوم تولید و اشتغال را منوط به تامین مالی چرخه عملیاتی می‌کند. در چنین بستری اختیار شرکت برای حفظ قیمت‌های قبلی عملا از بین رفته بود. عدم افزایش قیمت به معنای توقف زنجیره تولید، تعلیق پروژه‌ها و درنهایت خسارتی جبران‌ناپذیر به کل صنعت خودروسازی کشور بود.

گزارش ۲

وزارت صمت در آستانه اجرایی شدن طرح اخیر دولت خبر داد

وعده حمایت ۷۰۰ همتی از تولید

«**جهان‌صنعت**»– در حالی قرار است بسته ۷۰۰همتی به کمک واحدهای تولیدی بیاید که بخش خصوصی چندان امیدوار به این بسته حمایتی نیست.

وزارت صنعت، معدن و تجارت از ابلاغ قریب‌الوقوع دستورالعمل اجرایی بسته حمایتی ۷۰۰همتی (معادل ۷۰۰هزارمیلیارد تومان) برای تامین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی خبر داد. این تسهیلات با هدف جبران آثار تغییر سیاست ارزی و حمایت از تولیدکنندگانی که در تامین نقدینگی با چالش مواجه شده‌اند، طراحی شده است. براساس مصوبه، حدود ۳۵۰۰واحد تولیدی در چهار گروه مختلف مشمول دریافت این منابع خواهند بود که فهرست آنها به تفکیک به بانک‌های عامل ارسال می‌شود. پرداخت تسهیلات ترکیبی از ابزارهای نقدی و تعهدی خواهد بود و نظارت هفتگی بر روند اجرا انجام می‌گیرد. نرخ تسهیلات ۲۳درصد و مدت بازپرداخت حداکثر یک سال تعیین شده است.

در حالی جزئیات بسته حمایتی اعلام شده که بخش خصوصی به‌ویژه اتاق بازرگانی ایران، بسته حمایتی ۷۰۰هزارمیلیارد تومانی دولت برای جبران آثار یکسان‌سازی نرخ ارز را کافی نمی‌داند. نمایندگان بخش خصوصی استدلال می‌کنند که با اجرای این سیاست، نیاز به سرمایه در گردش واحدهای تولیدی تا سه یا چهار برابر افزایش یافته و تخصیص فعلی پاسخگوی این نیاز گسترده نیست. آنان تاکید دارند که حمایت‌ها باید جامع‌تر بوده و در کنار تامین نقدینگی بر کاهش هزینه‌های تولید از طریق امهال بدهی‌های مالیاتی و عوارض نیز متمرکز شود. این نگرانی وجود دارد که بدون پشتیبانی قوی‌تر و بسترسازی برای رونق کسب‌وکار، فشار ناشی از تغییرات ارزی به بنگاه‌های کوچک و متوسط و در نهایت به معیشت مردم منتقل شود.

■ جزئیات بسته حمایتی

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت ضمن تشریح جزئیات کامل بسته حمایتی ۷۰۰همتی دولت از بخش تولید، گفت: دستورالعمل اجرایی طی همین روزها ابلاغ می‌شود.

سعید شجاعی درباره آخرین وضعیت ابلاغ و اجرای بسته ۷۰۰همت تسهیلات سرمایه در گردش برای واحدهای تولیدی، توضیح داد: در قالب این بسته در مجموع ۷۰۰هزارمیلیارد تومان (۷۰۰همت) برای جبران آثار ناشی از تغییر سیاست ارزی و تامین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی مصوب شده است. این منابع با هدف حمایت از تولیدکنندگانی در نظر گرفته شده که براساس سیاست‌های ارزی پیشین وارد فرآیند تولید شده بودند و با تغییر شرایط در تسویه تعهدات و تامین نقدینگی با چالش مواجه شدند.

به گزارش مهر، شجاعی افزود: براساس ماده(۴) مصوبه مربوطه، وزارت صمت و بانک مرکزی با مشارکت وزارت جهادکشاورزی، وزارت راه‌وشهرسازی و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف شدند دستورالعمل اجرایی این ۷۰۰همت را تدوین و ابلاغ کنند. خوشبختانه متن نهایی دستورالعمل آماده شده و با امضای مشترک وزیر امور اقتصادی و دارایی ابلاغ و به شبکه بانکی کشور ارسال می‌شود.

معاون برنامه‌ریزی، نوآوری و هوشمندسازی وزیر صمت ادامه داد: جلسات نهایی بررسی دستورالعمل روز سه‌شنبه –هفته پیش– برگزار شد و تمامی اصلاحات مدنظر اعمال شده است حتی به‌منظور جلوگیری از اتلاف زمان، فرآیند شناسایی و احصای واحدهای مشمول، همزمان با تدوین دستورالعمل انجام شده است. وی اظهار کرد: بنابراین در نهایت یکشنبه۱۲ بهمن‌ماه دستورالعمل اجرایی این بسته ابلاغ می‌شود و به محض ابلاغ، فرآیند اجرا آغاز خواهد شد.

■ شناسایی حدود ۳۵۰۰ واحد تولیدی مشمول

شجاعی با اشاره به شناسایی واحدهای مشمول گفت: تاکنون دو فهرست اصلی از واحدهای تولیدی تهیه و ارسال شده است. فهرست نخست شامل حدود ۱۷هزار کد ثبت‌سفارش مربوط به حدود ۲۵۰۰واحد تولیدی با ارزشی معادل ۳/۸میلیارد دلار است که عمدتا در حوزه صنایع عمومی و زنجیره صنایع معدنی قرار دارند. فهرست دوم نیز شامل ۹۲۶واحد تولیدی در حوزه ماشین‌آلات و تجهیزات با ارزشی معادل ۳/۵میلیارد دلار است.

وی افزود: در مجموع، حدود ۳۵۰۰واحد تولیدی ذیل این مصوبه احصا شده‌اند و برآورد ما این است که نیاز سرمایه در گردش این واحدها حدود ۳۲۰همت باشد. این برآورد براساس جبران بخشی از مابه‌التفاوت ناشی از تغییر نرخ ارز انجام شده و سقف تسهیلات به‌طور میانگین حدود ۳۵ تا ۴۰درصد ارزش ثبت‌سفارش در نظر گرفته شده است.

معاون وزیر صمت تاکید کرد: این فهرست‌ها به تفکیک بانک‌های عامل تهیه شده و به محض ابلاغ دستورالعمل، واحدهای تولیدی به‌صورت رسمی به بانک‌ها معرفی خواهند شد حتی مذاکرات اولیه با برخی بانک‌ها از جمله بانک صنعت و معدن انجام شده و این بانک آمادگی دارد بلافاصله پس از دریافت فهرست‌ها، پرداخت تسهیلات را آغاز کند.

■ ۴ گروه مشمول دریافت تسهیلات

شجاعی با تشریح دامنه شمول این بسته حمایتی گفت: در مجموع چهار گروه از واحدهای تولیدی مشمول این ۷۰۰همت می‌شوند. گروه نخست، واحدهایی هستند که براساس سازوکار ۹۰–۱۰، ۹۰درصد کالای خود را ترخیص کرده‌اند، ۱۰درصد باقیمانده را تسویه نکرده‌اند و در این فاصله محصول خود را به فروش رسانده‌اند و اکنون برای تسویه نهایی نیازمند سرمایه در گردش هستند که هنوز فهرست آن را گمرک برای ما ارسال نکرده است.

وی ادامه داد: گروه دوم، واحدهای تولیدی هستند که از تالار اول به تالار دوم منتقل شده‌اند یا از ارز ترجیحی استفاده می‌کردند که غالبا مربوط به وزارت جهادکشاورزی است؛ بخشی از این واحدها قبلا شناسایی شده‌اند و فهرست جاماندگان نیز در حال تکمیل و ارسال است.

معاون وزیر صمت گفت: گروه سوم عمدتا شامل واحدهای کوچک و متوسط (SME) است که مواداولیه خود را از بورس کالا تامین کرده‌اند و به دلیل افزایش قیمت‌ها و کاهش تاب‌آوری مالی در معرض اختلال در تولید قرار دارند. گروه چهارم نیز واحدهایی هستند که مواد اولیه و قطعات خود را از بازار و بازرگانان تامین کرده‌اند و به‌صورت غیرمستقیم تحت‌تاثیر سیاست ارزی جدید قرار گرفته‌اند

وی افزود: تمامی این واحدها پس از بررسی تخصصی و صحت‌سنجی توسط دفاتر تخصصی وزارت صمت معرفی خواهند شد تا از بروز انحراف در تخصیص منابع جلوگیری شود.

■ ترکیب تسهیلات نقدی و ابزارهای تعهدی

شجاعی با اشاره به دغدغه بانک مرکزی در خصوص آثار تورمی پرداخت نقدی تسهیلات گفت: مقرر شد این بسته حمایتی صرفا مبتنی بر تسهیلات نقدی نباشد و از ابزارهای تعهدی و تامین مالی زنجیره‌ای نیز استفاده شود. همچنین برای واحدهای بزرگ استفاده از اوراق گواهی سپرده در اولویت قرار گرفته و برای واحدهای کوچک و متوسط، تمرکز ویژه‌ای بر اجرای حساب ویژه تولید خواهد بود.

وی توضیح داد: حساب ویژه تولید که براساس ماده(۲۱) قانون رفع موانع تولید طراحی شده، امسال –در آذرماه– با دستورالعمل بانک مرکزی عملیاتی شده است. براین‌اساس، تا ۹۰درصد فروش سال قبل به‌عنوان اعتبار در اختیار واحد قرار می‌گیرد. در قالب این مصوبه، سقف مانده تسهیلات سرمایه در گردش برای واحدهای مشمول از ۹۰درصد به ۱۳۰درصد فروش سال قبل افزایش یافته و این افزایش برای دوره‌ای شش‌ماهه اعمال خواهد شد.

معاون وزیر صمت افزود: همچنین توافق شد که برداشت بانک از این حساب ویژه، شامل حقوق و دستمزد کارکنان نشود تا واحدهای تولیدی بتوانند در ماههای پایانی سال، تعهدات نیروی انسانی خود را بدون مشکل انجام دهند. بر این فرآیند نظارت هم صورت می‌گیرد

■ تسهیلگری در نظام بانکی

شجاعی با بیان اینکه برای اجرای موثر این مصوبه، تسهیلگری‌های گسترده‌ای در نظام بانکی صورت گرفته است، گفت: از جمله این اقدامات می‌توان به افزایش سقف مانده تسهیلات، کاهش حداقل پرداخت بدهی برای امهال از ۱۵ به ۷/۵درصد، کاهش نسبت مالکانه از ۱۵ به ۱۰درصد، کاهش سپرده نقدی ضمانت از ۱۰ به ۵درصد و افزایش سقف ذی‌نفع واحد از ۲۰ به ۲۵درصد اشاره کرد.

وی افزود: همچنین برای جلوگیری از اطاله فرآیند، بانک‌ها مکلف شده‌اند حداکثر ظرف ۳۰ روز پرونده‌ها را تعیین‌تکلیف کنند و در مقابل عملکرد بانک‌ها در اجرای این مصوبه به‌عنوان شاخص تشویقی در ارزیابی‌های نظارتی بانک مرکزی لحاظ خواهد شد.

■ نظارت هفتگی و اعتبار ۶ماهه مصوبه

معاون برنامه‌ریزی، نوآوری و هوشمندسازی وزیر صمت با اشاره به سازوکار نظارتی گفت: کمیته‌ای متشکل از بانک مرکزی و وزارتخانه‌های صمت، جهادکشاورزی، راه‌وشهرسازی و بهداشت تشکیل شده و عملکرد بانک‌ها به‌صورت هفتگی پایش می‌شود. گزارش این پایش‌ها به‌طور منظم به هیات‌دولت ارائه خواهد شد تا در صورت نیاز، تصمیمات تکمیلی اتخاذ شود.

وی تاکید کرد: مدت اعتبار این مصوبه شش‌ماه در نظر گرفته شده تا تمامی واحدهای مشمول بتوانند در این بازه زمانی از حمایت‌ها بهره‌مند شوند و از بروز تعطیلی یا اختلال در تولید جلوگیری شود

■ امکان تغییر بانک عامل در ثبت سفارش

شجاعی همچنین تصریح کرد: از سوی دیگر درپی ابلاغ منابع مالی به ارزش ۷۰۰هزارمیلیارد تومان به ۱۷بانک عامل، بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که در فهرست نخست واحدهای طرف حساب، حدود ۲۵بانک در فرآیند تامین مالی و تعاملات درگیر بوده‌اند. این امر موجب شد برخی بانک‌ها مستقیما از محل منابع ابلاغی اقدام به پیشبرد امور کنند. وی افزود: با توجه به سازوکار طبیعی شبکه بانکی که غالبا مذاکرات و عملیات را با طرف حساب مستقیم خود انجام می‌دهد، احتمال بروز مشکل برای تولیدکنندگان در صورت عدم امکان تغییر بانک عامل وجود داشت. از این‌رو تصمیم گرفته شد در فرآیند ثبت سفارش، مجوزی برای واحدهای تولیدی صادر شود تا بتوانند بانک عامل خود را بدون ایجاد تغییر در سایر اطلاعات ثبت سفارش و بدون نیاز به تکرار مراحل اداری، ویرایش و تغییر دهند. این اقدام با هدف تسهیل امور و جهت‌دهی موثر منابع اعتباری در تعامل با بانک‌های مربوطه انجام شده و انتظار می‌رود روند تامین مالی واحدهای تولیدی با سرعت و هماهنگی بیشتری پیش برود. معاون وزیر صمت اضافه کرد: افزایش سرمایه دو بانک کشاورزی و صنعت و معدن هرکدام به میزان ۷۰هزارمیلیارد تومان نیز در دستور کار قرار گرفته است.

■ نرخ و بازپرداخت تسهیلات

شجاعی گفت: نرخ بازپرداخت تسهیلات براساس توافق فعلی، ۲۳درصد و مدت بازپرداخت حداکثر یک سال است. بازپرداخت از ماه بعد از دریافت تسهیلات آغاز می‌شود و در حال حاضر درباره دوره تنفس، توافق نهایی حاصل نشده است.

معاون وزیر صمت درباره مشورت با بخش خصوصی در تدوین این برنامه نیز تصریح کرد: بخش خصوصی و به‌ویژه اتاق بازرگانی تهران نقش موثری در تدوین دستورالعمل‌ها داشته است؛ به‌طوری که ۳۰ تا ۴۰درصد مفاد مصوبه برگرفته از پیشنهادهای ۱۸گانه ارائه شده از سوی اتاق تهران بوده است. اگرچه برخی پیشنهادها به‌دلیل ماهیت بلاعوض و تاثیر احتمالی بر نقدینگی با مقاومت مواجه شده‌اند اما بررسی برای یافتن منابع جایگزین در حال انجام است.

■ امکان افزایش سقف تسهیلات در مراحل بعدی وجود دارد

شجاعی درباره اینکه آیا امکان کنترل قیمت محصول نهایی از طریق پرداخت این تسهیلات وجود دارد یا خیر، گفت: هدف اصلی این برنامه، تضمین جریان پایدار تامین مالی زنجیره‌ای برای واحدهای تولیدی و جلوگیری از هدایت منابع به بخش‌های غیرمولد است. در صورت موفقیت این فاز نخست، امکان افزایش سقف تسهیلات در مراحل بعدی بدون محدودیت وجود خواهد داشت.

وی تاکید کرد: چنانچه حاکمیت در این مسیر خوش‌قولی و ثبات در حمایت از تولیدکنندگان را نشان دهد، همکاری صنعتگران نیز به شکل چشمگیری افزایش خواهد یافت و می‌توان انتظار داشت افزایش قیمت‌ها در حداقل ممکن باقی بماند. این سیاست می‌تواند الگویی پایدار برای تامین مالی واقعی تولید و کاهش تبعات تورمی باشد.

«جهان‌صنعت» از چالش انرژی برای صنایع فولادی گزارش می‌دهد

آمارهای متناقض توسعه

ناترازی گازوبرق چه‌زمانی مدیریت می‌شود؟!

«جهان‌صنعت»– به‌تازگی وزیر صنعت، معدن و تجارت در سخنانی با اشاره به‌وضعیت روبه‌رشد صنعت درسال۱۴۰۴ گفت که باوجود ناترازی‌ها در حوزه انرژی و چالش‌هایی که در کشور وجود داشت روند رشد صنعت قابل قبول بوده و در این عرصه پیشرفتی قابل ملاحظه داشتیم.

سیدمحمد اتابک افزود: هرچند که فعالان معدنی در این مدت توانستند بخشی از ناترازی‌ها را به‌واسطه نیروگاه‌های خورشیدی، سیکل‌های ترکیبی، نیروگاه‌هایی که توسط صنایع و وزارت نیرو احداث شده بود جبران کنند اما مساله این بوده که ناترازی انرژی به‌جد به‌ضرر صنایع فولادی تمام شده و سخن فعالان این عرصه چیزی متفاوت از بحث آقای وزیر است.

وی ادامه داد: با اینکه فولادسازان در سخت‌ترین سال‌های تحریم آمریکا تولید، صادرات و سرمایه‌گذاری را متوقف نکردند اما وقتی گاز با محدودیت ۳۰تا۵۰درصدی قطع شد نه‌فقط تولید که منطق سرمایه‌گذاری هم زیر سوال رفت. در این‌خصوص ملاحظه کردیم که برخلاف دستور رییس‌جمهور در آذرماه فولادی‌ها با کمبود گاز مواجه شدند؛ موضوعی که برخی را واداشت که مطرح کنند اگر قرار باشد صنایع پیشران همچنان در صف اول محدودیت بایستند معنایش آن است که تولید و اقتصاد در اولویت سیاستگذاری‌ها نیست؛ روندی که دیر یا زود خود را در کاهش صادرات، افت سرمایه‌گذاری و تضعیف رشد اقتصادی نمایان کرد.

■ آمارها چه‌می‌گویند؟

براساس آمار درحال‌حاضر در صنعت فولاد کشور حدود ۵۰میلیون تن ظرفیت ایجاد شده اما تنها میزان تولید فولاد در کشور در چندسال گذشته فراتر از ۳۰میلیون‌تن نرفته و ظرفیت تولید بین ۲۸میلیون‌تن تا ۳۰میلیون‌تن متغیر بوده است. در نتیجه حدود ۶۵درصد ظرفیت ایجادشده مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد اما یکی‌از دلایل اصلی نرسیدن به‌ظرفیت کل تولید فولاد کشور ناترازی‌های انرژی است. امروز این مهم به‌عنوان یکی‌از مشکلات اصلی صنعت فولاد شناخته می‌شود که فعالان با آن مواجه هستند. درواقع تامین برق و گاز به‌عنوان دو معضل اصلی در کشور پیش‌روی فولادسازان قرار گرفته است.

متاسفانه محدودیت‌های انرژی که در سال‌های گذشته وجود داشته تولید را تحت تاثیر قرار داده؛ موضوعی که باعث شده درنهایت اهداف تعیین‌شده در افق چشم‌انداز۱۴۰۴ محقق نشود. مساله این است که صنعت فولاد صنعتی ارزآور بوده و میزان ارزآوری حاصل از صادرات صنعت فولاد کشور طی سال‌های اخیر بین ۶تا۸میلیارد دلار بود که اگر به‌ظرفیت‌های موجود در این صنعت توجه شود درآمد ارزی بیشتری نصیب صنعت و اقتصاد کشور خواهد شد.

امسال براساس آخرین اطلاعات محدودیت‌های گاز صنایع فولادی نسبت به‌سال‌های گذشته دیرتر اعمال شد. به‌طور مشخص از ابتدای آذرماه حدود ۳۰تا۵۰درصد محدودیت گاز برای فولادی‌ها درنظر گرفته شد. پس از دستور رییس‌جمهور مبنی بر تامین انرژی صنایع ارزآور در آذرماه انتظار می‌رفت این مساله اجرایی و محدودیت‌ها برداشته شود اما متاسفانه اتفاقی نیفتاد. درواقع طبق این دستور قرار بود محدودیت تامین گاز صنایع ارزآور در آذرماه حذف شود اما در عمل اجرا نشد و محدودیت‌ها ادامه پیدا کرد. در دی‌ماه نیز این محدودیت‌ها نه‌تنها کاهش نیافت بلکه در برخی مقاطع تشدید شد. در دوره‌ای از سرمای شدید میزان محدودیت گاز برخی کارخانه‌ها حتی به‌حدود ۸۰درصد نیز رسید. این موضوع به‌ویژه در واحدهای احیا بسیار بحرانی بوده چراکه محدودیت بالای ۶۰درصد عملا به‌معنای تعطیلی واحد است و تولید آهن اسفنجی دیگر امکان‌پذیر نخواهد بود.

هرچند هنوز آمارها اعلام نشده اما پیش‌بینی می‌کنم که در دی‌ماه با کاهش شدید تولید آهن اسفنجی و فولاد مواجه بودیم. البته ممکن است تاثیر این کاهش در بخش فولاد کمی کمتر باشد زیرا برخی واحدها مواد اولیه خود را از قبل تامین کردند. با این حال باید منتظر انتشار آمار رسمی دی‌ماه بمانیم تا تصویر دقیق‌تری از وضعیت ارائه شود.

اگر آمارها را با دوسال قبل یعنی سال۱۴۰۲ که تولید حدود ۳۲میلیون‌تن بود مقایسه کنیم نکات مهمی آشکار می‌شود. دراین‌مدت ظرفیت‌های جدید قابل‌توجهی وارد مدار تولید شدند. به‌عنوان مثال در سال۱۴۰۲ ظرفیت فولاد کشور حدود ۴۰میلیون‌تن بود درحالی‌که امسال این ظرفیت به‌حدود ۵۲میلیون‌تن رسیده است. بنابراین صرف مقایسه میزان تولید کافی نیست. نکته مهم این است که ضریب بهره‌برداری از کارخانه‌های فولادی کشور درحال کاهش است. اگرچه ظرفیت‌های جدیدی ایجاد شده اما متاسفانه این ظرفیت‌ها بالفعل نشده و نتوانستند به‌افزایش واقعی تولید فولاد کشور کمک کنند.

■ فولاد قربانی تصمیمات

متاسفانه کشوری که خود را در میان ۱۰تولیدکننده بزرگ فولاد جهان می‌بیند حالا نمی‌تواند معضل انرژی را حل کند. این در حالی است که فولاد صنعتی نیست که خاموش و روشن شود. هرساعت توقف نشانگر زنجیره‌ای از تعهدات ازدست‌رفته، بازارهای واگذار شده و سرمایه‌ای است که آرام‌آرام فرسوده می‌شود؛ مسیری که نشان می‌دهد راه را اشتباه رفتیم چراکه به‌سمت فرسایش پیش رفته و تغییری ایجاده نکردیم. دراین‌خصوص کارشناسان باور دارند که بازی با اعداد و مقایسه محدودیت‌های امسال با سال قبل که زمستانی تلخ و سخت برای صنایع بوده و آنها را کاملا زمینگیر کرده بود توجیه مناسبی برای محدودیت‌ها نیست.

مساله مهم این است که چرخ صنعت فولاد به‌عنوان صنعتی پیشران باید بچرخد؟ متاسفانه امروز تاکید می‌شود که آسیب به‌تولید و اقتصاد ملی نامی جز ناترازی عقلانیت را در اذهان متبادر نمی‌کند!

امروز صنعت فولاد درحالی به‌بزرگ‌ترین قربانی محدودیت انرژی در کشور تبدیل شده که سهم مصرف برق فولادی‌ها حدود ۸درصد از کل مصرف برق و سهم مصرف گاز این صنایع نیز حدود ۱۰درصد از کل مصرف گاز بوده است

حدود یک‌ماه پیش(اول‌دی‌ماه۱۴۰۴) بود که شرکت مدیریت شبکه برق ایران دستور کاهش ۴۰درصدی مصرف برق را به‌کارخانجات فولادی ابلاغ کرد و این اتفاق در شرایطی رخ داد که پیش از این نیز محدودیت ۵۰درصدی مصرف گاز به‌فولادسازان تحمیل شده بود. حالا مشخص نیست که فعالان زنجیره آهن و فولاد کشور چگونه خواهند توانست به‌فعالیت خود تا پایان سال جاری ادامه دهند.

این‌محدودیت‌ها درحالی برای کارخانجات فولادی درنظر گرفته شده که طبق گفته‌ها و وعده‌های مسوولان ذی‌ربط به‌نظر می‌رسید روزهای به‌مراتب بهتری در نیمه‌دوم سال۱۴۰۴ پیش‌روی فولادسازان از لحاظ تامین برق و گاز قرار گیرد اما متاسفانه وضعیت به‌گونه دیگری پیش رفت و محدودیت‌های اعمال‌شده بسیاری از کارخانجات کوچک‌مقیاس به‌ویژه واحدهای تولید شمش را به‌مرز تعطیلی یا تولید سربه‌سر کشانده است.

■ صنایع دچار بحران مزمن و ساختاری

واقعیت این است که هر ساعت خاموشی هزینه‌های سنگین و غیرقابل جبرانی را به‌بنگاه‌ها تحمیل کرده و مستقیما باعث افت بهره‌وری، ازدست‌رفتن سفارش‌ها و فشار شدید بر سرمایه در گردش آنها می‌شود.

بررسی‌های میدانی از شهرک‌های صنعتی در استان‌های مختلف ازجمله تهران، اصفهان، شیراز و خوزستان نشان می‌دهد که بسیاری از واحدها به‌ناچار شیفت‌های کاری خود را کاهش داده یا بخشی از خطوط تولید را متوقف کردند. در سال جاری از اوایل تابستان برق واحدهای صنعتی به‌طور رسمی دوروز در هفته و به‌مدت ۱۶ساعت در هر روز قطع شد که معادل ۳۲ساعت خاموشی هفتگی بود اما در ادامه با اضافه‌شدن دو بازه‌زمانی دیگر این‌میزان به۴۴ساعت قطعی برق در هفته رسید. این رقم نه‌تنها از سقف ساعات مجاز کار هفتگی فراتر رفته بلکه برخلاف قانون است که تاکید دارد صنایع نباید در اولویت قطع برق قرار گیرند. با این وجود در عمل شاهد هستیم که برق بخش صنعت همواره نخستین قربانی کمبود انرژی در کشور بوده است.

در این شرایط بحرانی تولیدکنندگان برای بقای خود ناچار به‌استفاده از دیزل‌ژنراتور شدند اما در این مسیر نیز با مشکل فقدان تخصیص سوخت کافی روبه‌رو هستند و ناگزیرند سوخت مورد نیاز خود را از بازار آزاد با قیمت‌های سنگین ۲۰تا۲۵هزارتومان تامین کنند. علاوه بر این هزینه‌های تجهیزاتی نیز به‌شدت افزایش یافته و قیمت یک‌دیزل‌ژنراتور ۶۰کاوا دست‌دوم به‌بیش از یک‌میلیاردو۲۰۰میلیون‌تومان رسیده است. مجموع این فشارها در کنار افزایش ضایعات مواداولیه و عقب‌افتادن تعهدات بازار درنهایت منجر به‌کاهش تولید و گرانی کالاها شده است. از سوی دیگر باید توجه داشت که این بحران تنها محدود به‌تابستان نبوده چراکه کمبود گاز نیروگاه‌ها در زمستان نیز باعث کاهش تولید برق و قطع انرژی صنایع می‌شود. طبق برآوردها ناترازی برق کشور به‌حدود ۳۰هزارمگاوات رسیده که نشان‌دهنده عمق این چالش ساختاری است

■ خودتحریمی علیه تولید

فشارها و محدودیت‌های پی‌درپی بر صنایع اما بیش‌از آنکه ناشی از کمبود انرژی باشد به‌نوعی خودتحریمی درون‌زا شباهت دارد. بستن شیر گاز و محدودکردن برقِ صنایعی مانند فولاد ساده‌ترین و کم‌هزینه‌ترین تصمیم برای مدیران بخش انرژی است اما پرهزینه‌ترین گزینه برای تولید، اشتغال و اقتصاد ملی. این شیوه نه نشانه مدیریت بلکه نشانه فقدان راه‌حل‌های پایدار و تحول‌گرا درمواجهه با ناترازی‌هاست.

هنر مدیریت انرژی تعطیل‌کردن موتور تولید نبوده بلکه توزیع هوشمند کمبود، کاهش خسارت و حفظ جریان تولید در شرایط دشوار است به‌ویژه در زمانی که اقتصاد کشور بیش‌از هردوره‌ای به‌صادرات غیرنفتی و ارزآوری پایدار نیاز دارد. محدودسازی صنایع پیشران مانند فولاد خوزستان آن‌هم به‌صورت پیش‌دستانه و تکرارشونده دقیقا برخلاف همین ضرورت عمل می‌کند و عملا همان اثری را دارد که تحریم خارجی دنبال می‌کند: کاهش تولید، افت صادرات و فرسایش بنگاه‌های مولد.

مدیریت برق و گاز در سال‌های اخیر نشان داده که مسیر آسان را برگزیده؛ مسیری که به‌جای اصلاح ساختار مصرف، توسعه زیرساخت و مدیریت‌بار بارناترازی را بر دوش صنعت می‌اندازد. نتیجه این رویکرد انباشت خسارت، بی‌ثباتی تصمیم‌گیری و تضعیف مزیت‌های صنعتی کشور است.

ادامه این مسیر نه مساله انرژی را حل می‌کند و نه به‌رشد اقتصادی کمک خواهد کرد بلکه فقط هزینه‌ها را از یک بخش به‌کل اقتصاد منتقل می‌کند و در این میان استانی چون خوزستان به‌عنوان قلب تپنده اقتصاد کشور بیش‌از سایرین آسیب می‌بیند چراکه پیوندی ناگسستنی میان اقتصاد و صنعت با اشتغال و مسائل اجتماعی استان وجود دارد و این محدودیت‌ها بنیان زیست معیشتی و اقتصادی مردم استان را نیز هدف قرار داده است.

خبر

زمینه‌سازی جلب مشارکت بخش خصوصی با تولید اطلاعات پایه

دنیای معدن– رییس هیات‌عامل ایمیدرو خبر داد که زمینه جلب مشارکت بخش خصوصی و کاهش خطرپذیری اکتشاف با تولید اطلاعات پایه ۴۲۰برگ نقشه یک‌پنجاه‌هزارم فراهم می‌شود. محمدمسعودسمیعی‌نژاد درنخستین‌همایش دوسالانه زمین‌شناسی اقتصادی اکتشاف و ژئومتالورژی ذخایر معدنی جنوب شرق ایران در دانشگاه شهید باهنر کرمان با بیان این مطلب گفت: باتوافق سه‌جانبه مطالعات شناسایی ۴۲۰برگ نقشه یک‌پنجاه‌هزارم اولویت‌دار برای معرفی پتانسیل‌ها و ذخایر حیاتی و راهبردی نهایی می‌شود. رییس هیات‌عامل ایمیدرو با اشاره به‌جزئیات برنامه مذکور تصریح کرد: برنامه زمان‌بندی این فرآیند شش‌ساله و طی سال‌های۱۴۰۵تا۱۴۱۰ با سرمایه‌گذاری حدود ۱۲۰همت(یک‌میلیارد دلار) پیش‌بینی می‌شود که به‌طور متوسط سالانه ۱۷۰میلیون‌دلار نیاز به‌تامین مالی دارد. وی ادامه داد: نتایج اجرایی این فرآیند معرفی حداقل دو ذخیره فلزی در کلاس جهانی به‌ارزش ۳۰میلیارد دلار قابل پیش‌بینی است. رییس هیات‌عامل ایمیدرو با اشاره به‌اینکه براساس برنامه هفتم پیشرفت واگذاری پهنه‌های اکتشافی در قالب بسته‌های سرمایه‌گذاری در بورس کالا به‌زودی در سراسر کشور آغاز می‌شود، گفت: براساس برنامه هفتم توسعه و تاکید وزیر صمت طی توافق با سازمان بورس کالا پروانه‌های اکتشافی به‌صورت بسته‌های سرمایه‌گذاری به‌افراد یا شرکت‌های دارای صلاحیت واگذار می‌شود. وی ادامه داد: براین‌اساس معادن نزدیک به‌هم و دارای ماده‌معدنی مشابه درقالب یک‌بسته برای مزایده معرفی می‌شوند. وی با بیان اینکه این استان با بیش‌از ۸میلیاردتن ذخایر معدنی اثبات‌شده و ۴۲ماده‌معدنی بهشت معدنی ایران نام گرفته، گفت: در این استان سالانه ۱۴۰میلیون‌تن استخراج صورت می‌گیرد که نقشی مهم در ایجاد ارزش‌افزوده دارد. او ادامه داد: استان کرمان طی سال‌های اخیر رشد اقتصادی مطلوبی داشته و بخش عمده معادن کشور در کلاس جهانی همچون مس سرچشمه، مس میدوک، سنگ‌آهن گل‌گهر، سنگ‌آهن جلال‌آباد و غیره در این استان قرار دارد. رییس هیات‌عامل ایمیدرو با بیان اینکه معدنکاری تنها استخراج و فرآوری نبوده و درکنار آن توسعه پایدار و مسوولیت‌پذیری اجتماعی نیز مهم است، اظهار داشت: باید اکتشاف و بهره‌برداری را به‌گونه‌ای پیش ببریم تا با خلق ارزش اقتصادی حفظ محیطزیست و فرصت‌های شغلی پایدار برای جوانان ایجاد شود. وی افزود: دانشگاه‌های کشور به‌ویژه دانشگاه شهیدباهنر کرمان در این زمینه نقش ویژه دارد چراکه تربیت نیروی متخصص و فناوری‌های جدید پشتوانه اصلی توسعه پایدار در بخش معدن است.

بین‌الملل

تمرکز چین بر تولید فولاد خودرویی در مصر

ایراسین– یک‌شرکت چینی قصد دارد با سرمایه‌گذاری ۱۰میلیارد دلاری یکی‌از بزرگ‌ترین مجتمع‌های صنعتی فولاد را در مصر احداث کند؛ پروژه‌ای که با ظرفیت تولید سالانه ۱۰میلیون‌تن و تمرکز بر فولاد خودرو نه‌تنها زمینه‌ساز اشتغال‌زایی برای حدود ۱۰۰هزارنفر خواهد بود بلکه گامی مهم در راستای استراتژی بومی‌سازی قطعات خودرو و کاهش وابستگی وارداتی این کشور محسوب می‌شود. شرکت چینی شین فنگ استیل (XinFeng Steel) قصد دارد مبلغ ۱۰میلیارد دلار در ایجاد یک مجتمع صنعتی یکپارچه در مصر سرمایه‌گذاری کند. این‌مجتمع که براساس گزارش زاویا(Zawya) برنامه‌ریزی شده تمرکز خود را بر تولید فولاد خودرو، خدمت‌رسانی به‌بخش‌های انرژی و زیرساخت و مهندسی دقیق قرار خواهد داد. این‌پروژه به‌عنوان یکی‌از موردانتظارترین سرمایه‌گذاری‌های صنعتی در بخش فولاد این کشور شناخته شده و انتظار می‌رود که ظرفیت تولید سالانه حدود ۱۰میلیون‌تن داشته باشد. اجرای این طرح زمینه‌ساز اشتغال‌زایی مستقیم برای ۱۵هزارنفر و ایجاد بیش از ۸۵هزارشغل غیرمستقیم خواهد شد. در راستای انتقال فناوری‌های پیشرفته و عمق‌بخشی به‌زنجیره‌های ارزش صنعتی نقش مهمی ایفا خواهد کرد. کامل الوزیر، معاون نخست‌وزیر مصر در توسعه صنعتی و وزیر صنعت و حمل‌ونقل دراین‌خصوص اظهار داشت که این پروژه با استراتژی وزارتخانه برای بومی‌سازی تولید قطعات خودرو با استفاده از منابع سنگ‌آهن کشور همخوانی دارد. وی افزود: دولت تلاش می‌کند تا هزینه‌های واردات را کاهش دهد و یک‌پایگاه صنعتی قدرتمند ایجاد کند که قادر باشد نیازهای بازار داخلی را برطرف کرده و همزمان به‌صادرات بپردازد. الوزیر بر تعهد دولت برای ارائه تمام حمایت‌های لازم از این پروژه و تضمین دسترسی به‌تسهیلات کلیدی در بخش‌های انرژی، آب و لجستیک تاکید کرد. شایان ذکر است که پاییز گذشته دولت مصر بسته جدیدی از مشوق‌ها را برای حمایت و گسترش تولید محلی محصولات نورد شده شامل ورق‌های سرد نورد، گالوانیزه و ورق‌ها و کویل‌های رنگ‌آمیزی‌شده پیش‌تنیده اعلام کرد. این‌محصولات برای بخش‌های کلیدی مانند لوازم‌خانگی، خودروسازی، ساخت‌وساز و تجهیزات پزشکی حیاتی هستند. این مشوق‌ها با هدف کاهش زمان‌های تحویل، هزینه‌های اولیه و کاهش ریسک برای سرمایه‌گذاران طراحی شدند.

بیش‌از ۲۰۰نفر جانباخته در ریزش معدن کنگو

معدن۲۴– بیش‌از ۲۰۰نفر در هفته جاری درپی ریزش یک معدن در شرق جمهوری دموکراتیک کنگو کشته شدند. معدن «روبایا» حدود ۱۵درصد از «کلتانِ»(نوعی سنگ معدن فلزیِ سیاه) جهان را تولید می‌کند که به‌تانتالوم تبدیل می‌شود؛ فلزی مقاوم دربرابر حرارت که مورد تقاضای زیاد سازندگان تلفن‌های همراه، رایانه‌ها، قطعات هوافضا و توربین‌های گازی است. این منطقه که مردم محلی روزانه برای گرفتن دستمزد چند دلاری به‌صورت دستی در آن حفاری می‌کنند از سال۲۰۲۴ تحت کنترل گروه شورشی M۲۳ بوده است. بیش از ۲۰۰نفر ازجمله معدنچیان و چندین زن و کودک قربانی این حادثه شدند که منجر به‌رانش زمین شده است. برخی از مردم به‌موقع نجات یافتند و برخی هم جراحات جدی برداشتند. یکی‌از مقامات گفت تعداد کشته‌شدگان تاییدشده حداقل ۲۲۷نفر است.

رصد تحولات منطقه‌ای معدن و صنایع معدنی

سرمایه‌گذاری ۱/۲میلیارد دلاری تاتااستیل بر فناوری فولاد سبز

چیلان– شرکت فولادساز هندی و دولت ایالت جارکند تفاهمنامه‌ای ۱/۲میلیارد دلاری برای توسعه فولاد سبز امضا کردند. تاتااستیل، شرکت فولادساز هندی و دولت ایالت جارکند در مجمع جهانی اقتصاد در داووس تفاهمنامه‌ای برای سرمایه‌گذاری بیش از ۱۱/۱میلیارد روپیه(۱/۲میلیارد دلار) در فناوری پیشرفته فولاد سبز در منطقه امضا کردند. سرمایه‌گذاری‌های پیشنهادی شامل معرفی فناوری‌های پیشرفته تولید آهن مانند هیسارنا (HISARNA) و ایزی‌مِلت (EASyMelt) است. مورد اول امکان استفاده از زغال‌سنگ داخلی و سنگ‌آهن کَم‌عیار را فراهم می‌کند درحالی‌که انتشار کربن را در ترکیب با سیستم‌های جذب کربن به‌طور قابل‌توجهی کاهش می‌دهد. پس‌از آزمایش‌های پایلوت موفقیت‌آمیز در هلند تاتااستیل قصد دارد تا سال ۲۰۳۰ یک‌تاسیسات صنعتی با ظرفیت حدود یک‌میلیون‌تن درسال در شهر جمشیدپور بسازد. فناوری EASyMelt نخستین راهکار جهانی در نوع خود است که برای کاهش مصرف کک از طریق استفاده از گاز مصنوعی طراحی شده و به‌طور بالقوه انتشار کربن را تا ۵۰درصد کاهش می‌دهد. علاوه‌براین بسته سرمایه‌گذاری برای ایالت شامل بودجه‌ای برای ایجاد یک کارخانه ترکیبی مدرن و توسعه ظرفیت تولید ورق قلع‌اندود است. به‌گفته مقامات انتظار می‌رود این طرح‌های نوآورانه اکوسیستم صنعتی ایالت جارکند را بهبود بخشد و رقابت‌پذیری بلندمدت را در اقتصاد جهانی که درحال کربن‌زدایی بوده ارتقا دهد. در ماه‌دسامبر سال‌گذشته هیات‌مدیره تاتااستیل تصمیماتی درمورد هزینه‌های سرمایه‌ای آینده در کشور اتخاذ کرد. این شرکت قصد دارد ظرفیت شرکت نیلچال ایسپات نیگام (NINL) در اودیشا را به‌میزان ۴/۸میلیون‌تن درسال(فاز اول) افزایش دهد. این اقدام شرکت را قادر می‌کند تا سبد محصولات نورد طویل خود را به‌ویژه در بخش خرده‌فروشی بسیار سودآور افزایش دهد

گزارش۲

ضرورتی غیرقابل‌انکار

فلزات آنلاین– نظر به‌افزایش مداوم قیمت حامل‌های انرژی اعم از برق‌وگاز در نقاط مختلف دنیا به‌ویژه آسیا و اروپا زیر سایه تنش‌های منطقه‌ای و ژئوپلیتیکی میزان بهره‌وری در واحدهای ذوب اولیه با کاهش نسبی همراه شده و استفاده از ضایعات فلزی را به‌یک‌گزینه راهبردی برای مدیریت هزینه‌ها و حفظ رقابت‌پذیری در بازارهای بین‌المللی تبدیل کرده است. درچنین‌شرایطی استفاده از فلزات ثانویه(قراضه) نه‌تنها یک‌انتخاب هوشمندانه بلکه گزینه‌ای کاملا اقتصادی و صنعتی برای فعالان بخش معدن و صنایع معدنی محسوب می‌شود.

باتوجه به‌انرژی‌بربودن بالای صنعت آلومینیوم به‌عنوان یکی‌از صنایع معدنی استراتژیک جهان این مهم به‌خوبی در صنعت مذکور نمود پیدا کرده و بازار جهانی قراضه آلومینیوم در آستانه یک دوره رشد شتابان قرار گرفته به‌نحوی‌که پیش‌بینی می‌شود ارزش بازار آن که درسال۲۰۲۴میلادی حدود ۵۷/۲میلیارد دلار برآورد شده بود با نرخ رشد مرکب سالیانه ۶/۲درصد به‌حدود ۹۱میلیارد دلار تا سال۲۰۳۲ برسد.

ضایعات و قراضه‌های آلومینیومی به‌طور مشخص درحین تولید محصولات آلومینیومی و یا بعد از مصرف آن ایجاد و برهمین‌اساس به‌دو دسته نو و کهنه تقسیم می‌شوند. ازجمله ضایعات نو می‌توان به براده‌ها و ضایعات حاصل از محصولات آلومینیومی ماشین‌کاری‌شده اشاره کرد درحالی‌که ضایعاتی همچون انواع قوطی‌های نوشیدنی مصرف‌شده و قراضه‌های حاصل از اوراق خودرو در زمره ضایعات کهنه قرار می‌گیرند. کاربرد ضایعات در صنعت آلومینیوم نیز بسیار گسترده بوده و بیش‌از نیمی‌از مادهاولیه واحدهای ذوب ثانویه آلومینیوم را شامل می‌شود. نکته مهم دیگر اینکه تولید آلومینیوم ثانویه درمقایسه با آلومینیوم اولیه به‌حدود ۹۵درصد انرژی کمتری نیاز دارد و این‌تفاوت محسوس مادامی که قیمت آلومینیوم اولیه تحت تاثیر هزینه‌های بالای انرژی به‌سطوح کم‌سابقه‌ای نزدیک شده اهمیت بازیافت فلز آلومینیوم را نسبت به‌قبل دوچندان کرده است. ضرورت کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای همگام با گرمایش جهانی و تغییرات شدید آب‌وهوایی مهرتایید دیگری بر ضرورت بازیافت این فلز پرکاربرد است.

باوجود مزایایی که پیشتر به‌آنها اشاره شد با نگاهی به‌وضعیت بازار ضایعات آلومینیومی در ایران به‌عنوان یکی‌از کشورهای مطرح معدنی و فلزی جهان درمی‌یابیم که وضعیت این بازار و به‌دنبال آن بازیافت در کشور چندان مناسب نیست و این مهم آنطور که بایدوشاید در کانون توجه فعالان صنعت آلومینیوم قرار نگرفته است. ازجمله دلایل مهجورواقع‌شدن استفاده از ضایعات در کارخانجات آلومینیومی می‌توان به‌روند صعودی قیمت آن طی ماه‌های اخیر به‌ویژه ۱۰ماهه سال جاری اشاره کرد. در حال حاضر قیمت قراضه نرم آلومینیوم به‌حدود ۳۲۵هزارتا۳۳۰هزارتومان و قیمت برخی قراضه‌های خاص آلومینیوم(همچون سرسیلندر) به‌حدود ۳۴۵تا۳۵۰هزارتومان به‌ازای هر کیلوگرم نیز رسیده است. این‌رشد قیمت که بخشی از آن متاثر از رشد قیمت آلومینیوم در بازارهای خارجی و بخشی دیگر نیز تحت تاثیر افزایش نرخ ارز بوده زمینه استفاده از ضایعات در واحدهای ذوب آلومینیوم را کاهش و به‌دنبال آن بسترساز به‌کارگیری شمش آلومینیوم در این واحدها شده است.

مساله مهم دیگر دراین‌راستا کمبود قراضه آلومینیومی و عدم واردات آن به‌داخل کشور است. در حالی که تا پیش‌ازاین بخشی از قراضه مورد نیاز آلومینیوم‌سازان از محل بازارهای خارجی و کشورهای همسایه همچون عراق تامین می‌شد اما امروز شاهد آن هستیم که نه‌تنها قراضه‌ای از این محل تامین نمی‌شود بلکه این کشورها خود استفاده از قراضه را باهدف توسعه پروژه‌های مختلف عمرانی، ساختمانی و... در دستور کار قرار دادند و تمایلی به‌صادرات ضایعات ندارند.

درپایان می‌توان گفت اکنون مقوله بازیافت و استفاده از ضایعات نه‌تنها در صنایع فلزی و معدنی به‌ویژه آلومینیوم بلکه در تمامی صنایع همچون کاغذ به‌یک الزام تبدیل شده به‌گونه‌ای که در اتفاقی تعجب‌برانگیز قیمت ضایعات کاغذ حدود ۵۰درصد گران‌تر از ضایعات آهن شده و نشان از روند روبه‌رشد بازار ضایعات در آینده دارد. همین‌مساله بر اهمیت بازیافت در بدنه صنعت و تولید کشور نیز افزوده و امید است که همزمان با رشد استفاده از ضایعات در خطوط تولید کارخانجات صنعتی و فلزی شاهد توسعه و استفاده از روش‌های نوین بازیافت به‌ویژه در حوزه فلزات گرانبها همچون نقره باشیم درحالی‌که به‌نظر می‌رسد آینده روشنی پیش‌روی این حوزه در کشور قرار داشته باشد.

بازارهای جهانی

طلاونقره به‌شدت سقوط کردند

رویترز– طلا در معاملات روز جمعه بازار جهانی پس از اعلام گزینه مورد نظر ترامپ برای ریاست فدرال‌رزرو شدیدترین کاهش روزانه خود از سال۱۹۸۳ را داشت و نقره با کاهش تقریبا ۳۰درصدی بدترین روز خود را تجربه‌کرد.

قیمت هر اونس طلا برای تحویل فوری با ۹/۵درصد کاهش به۴هزارو۸۸۳دلارو۶۲سنت رسید در حالی که روز پنجشنبه‌تا رکورد ۵۵۹۴/۸۲دلار رفته بود. قیمت هر اونس طلا در بازار معاملات آتی آمریکا برای تحویل در فوریه با ۱۱/۴درصد کاهش در ۴هزارو۷۴۵دلارو۱۰سنت بسته شد.

این فروش گسترده که توسط تحلیلگران به‌عنوان سودگیری توصیف شده سایر فلزات گرانبها را نیز تحت فشار قرار داد.

سوکی کوپر، رییس جهانی تحقیقات کالا در بانک استاندارد چارترد گفت که بازار در آستانه اصلاح بود و عوامل محرک این فروش گسترده می‌تواند ترکیبی از عوامل از اعلام ریاست فدرال‌رزرو گرفته تا جریان‌های کلان گسترده‌تر باشد. او افزود: چه به‌دلار نگاه کنیم و چه به انتظارات برای بازده واقعی ترکیبی از این عوامل به‌شکل‌گیری سودگیری کمک کرده است.

دونالد ترامپ، رییس‌جمهور آمریکا کوین وارش، رییس سابق فدرال‌رزرو را به‌عنوان گزینه خود برای جانشینی جروم پاول به‌عنوان رییس فدرال‌رزرو معرفی کرد.

طلا همچنان در ژانویه بیش از ۱۳درصد افزایش قیمت داشت که ششمین‌افزایش ماهانه متوالی این فلز زرد است.

شاخص دلار آمریکا ۰/۷درصد افزایش یافت و از پایین‌ترین سطح چهارساله خود در اوایل هفته بهبود یافت و طلا با قیمت دلار را برای خریداران خارجی گران‌تر کرد.

براساس این گزارش نیکی شیلز، رییس استراتژی فلزات در شرکت «ام کی اس پامپ» در یادداشتی گفت: ژانویه۲۰۲۶ تمام شده و به‌عنوان بی‌ثبات‌ترین ماه در تاریخ فلزات گرانبها ثبت خواهد شد. او گفت که طلا با قیمت ۴هزارو۶۰۰دلار، نقره با قیمت ۸۰دلار و پلاتین با قیمت ۲هزاردلار اهداف نزولی معقولی هستند و افزود که برای بازگشت به‌یک مسیر صعودی متعادل‌تر باید قیمت‌ها کاهش یابند.

در بازار سایر فلزات گرانبها هر اونس نقره برای تحویل فوری در مقطعی از معاملات تا سطح ۷۷دلارو۷۲سنت سقوط کرد و درنهایت با ۲۷/۷درصد کاهش به۸۳دلارو۹۹سنت رسید. این‌فلز سفید روز پنجشنبه‌تا رکورد ۱۲۱دلارو۶۴سنت صعود کرده بود و در این ژانویه بیش‌از ۱۷درصد افزایش قیمت یافت.

هر اونس پلاتین برای تحویل فوری با ۱۹/۱۸درصد کاهش به۲هزارو۱۲۵دلار رسید و هر اونس پالادیوم با ۱۵/۷درصد کاهش در هزارو۶۸۲دلار ایستاد.

خبر

رییس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی:

وزارت راه برنامه‌ای برای مسکن ۲۵متری ندارد

تسنیم- مقام مسوول وزارت راه‌وشهرسازی گفت که وزارت راه برنامه‌ای برای مسکن ۲۵متری ندارد اما ساخت آن توسط بخش‌خصوصی ممنوع نیست.

غزال راهب، رییس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی درباره موضوع مسکن ۲۵متری اظهار کرد: وزارت راه‌وشهرسازی قطعا به‌دنبال الگوی مسکن ۲۵متری نبوده با این‌حال اگر بخش‌خصوصی برای سرمایه‌گذاری در این‌حوزه ورود کند و مخاطب مشخصی نیز برای آن وجود داشته باشد منعی برای اجرای این‌نوع مسکن وجود نخواهد داشت.

راهب با اشاره به‌گروه‌های هدف این‌نوع واحدهای مسکونی گفت: معمولا مخاطبان مسکن‌های کوچک‌متراژ گروه‌هایی هستند که به‌دلیل ماموریت‌های کاری در شهرها حضور موقت دارند یا سکونتگاه‌های دانشجویی و الگوهای زندگی افراد مجرد و این‌گروه‌ها از چنین‌واحدهایی استقبال می‌کنند.

او تاکید کرد: توصیه ما این‌است که این‌واحدها به‌صورت مستقل و جداگانه طراحی نشده بلکه درقالب مجتمع‌های مسکونی و به‌صورت تلفیقی با سایر الگوهای سکونتی احداث شوند.

رییس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی ادامه داد: با این‌رویکرد می‌توان گروه‌های مختلف اجتماعی را درکنار یکدیگر اسکان داد و زمینه تعامل اجتماعی را فراهم کرد. اساسا توصیه نمی‌کنیم این‌نوع مساکن به‌تنهایی و به‌صورت منتزع در یک‌مجتمع مستقل قرار گیرند.

راهب یادآور شد: این‌واحدها می‌توانند بخشی از یک‌مجموعه مسکونی را شامل شوند و چنین‌الگویی در بسیاری از استانداردها و نمونه‌های جهانی نیز وجود دارد

وزیر راه‌وشهرسازی:

راه‌آهن رشت-آستارا ۳ساله ساخته می‌شود

«**جهان صنعت**»- وزیر راه‌وشهرسازی بیان کرد که تملک اراضی راه‌آهن رشت-آستارا به‌سرعت درحال انجام است و امیدواریم تا پایان سال به‌طور کامل نهایی شود.

فرزانه صادق وعده داد با تملک کامل زمین‌ها و انعقاد قرارداد اجرایی راه‌آهن رشت-آستارا در مدت زمانی کمتر از سه‌سال به‌طور کامل به‌بهره‌برداری برسد.

او افزود: پس از اتمام تملک اراضی قرارداد اجرای این‌خط ریلی منعقد می‌شود و رایزنی‌ها برای این‌منظور نیز آغاز شده است.

گزارش یاتا از سال۲۰۲۵ حکایت می‌کند

ریتم کند رشد ترافیک هوایی

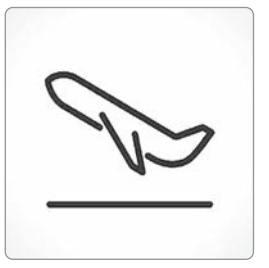

اویشن ویک‌نتورک- یاتا اعلام کرد که رشد ترافیک‌هوایی جهان در۲۰۲۵ همزمان با ادامه دردسرهای زنجیره تامین روندی کندتری به‌خود گرفت.

براساس اعلام انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل هوایی(یاتا) رشد تقاضای جهانی برای سفرهای هوایی که با شاخص «درآمد به‌ازای کیلومتر مسافر» (RPK) سنجیده می‌شود در۲۰۲۵ پس‌از موج پرقدرت سفرها در دوران پساکرونا آهسته شد.

طبق آمار منتشرشده شاخص «درآمد به‌ازای کیلومتر مسافر» جهانی در۲۰۲۵ به‌میزان ۵/۳درصد افزایش یافت که درمقایسه با رشد ۱۰/۴درصدی سال۲۰۲۴ به‌مراتب کمتر است.

ویلی والش، مدیرکل یاتا گفت: کندشدن رشد ترافیک‌هوایی در۲۰۲۵ نشان می‌دهد که صنعت هواپیمایی با بهبود قدرتمند پس از دوران همه‌گیری کرونا دوباره به‌الگوهای تاریخی رشد خود بازمی‌گردد.

ظرفیت پروازی که با کیلومتر صندلی‌های عرضه‌شده(ASK) اندازه‌گیری می‌شود همچنان از تقاضا عقب مانده و فقط ۵/۲درصد رشد کرده است. با این‌حال ضریب بار با افزایش جزئی ۰/۱درصدی به۸۳/۶درصد رسید که بالاترین سطح ثبت‌شده در کل سال محسوب می‌شود.

به‌گفته والش، چالش‌های زنجیره تامین عامل اصلی عقب‌ماندن عرضه از تقاضا در۲۰۲۵ بوده و زنجیره تامین تولید هواپیما بزرگ‌ترین مشکل شرکت‌های هواپیمایی در این‌سال بوده است.

او توضیح داد: تمایل مردم به‌سفر کاملا روشن بود اما شرکت‌های هواپیمایی به‌طور مداوم با برنامه‌های تحویل غیرقابل اعتماد هواپیماها و موتورهای جدید، محدودیت ظرفیت تعمیر و نگهداری و افزایش هزینه‌ها روبه‌رو بودند و هزینه‌هایی که برآورد می‌شود بیش از ۱۱میلیارد دلار است. شرکت‌های هواپیمایی برای پاسخ به‌تقاضا تلاش کردند هواپیماها را مدت بیشتری در ناوگان نگه دارند و صندلی‌های بیشتری را در هرپرواز پرکنند.

والش افزود: ضریب بار بالا نشان می‌دهد این‌اقدامات «راه‌حل موقت موثر» بوده اما کافی نیست و صنعت هواپیمایی به‌راه‌حل اساسی نیاز دارد. بسیار مهم است که سال۲۰۲۵ به‌عنوان پایین‌ترین نقطه بحران زنجیره تامین و سال۲۰۲۶ به‌عنوان نقطه بازگشت به‌شرایط عادی ثبت شود.

کل شاخص «درآمد به‌ازای کیلومتر مسافر» پروازهای داخلی در۲۰۲۵ بر مبنای سالانه، فقط ۲/۴درصد رشد کرد که درمقایسه با افزایش ۶درصدی سال۲۰۲۴ کاهش قابل توجهی ثبت کرده است. شاخص «درآمد به‌ازای کیلومتر مسافر» پروازهای بین‌المللی بر مبنای سالانه نیز ۷/۱درصد افزایش یافت که کمتر از رشد ۱۳/۷درصدی سال قبل است.

یاتا اعلام کرد: این‌کاهش سرعت بازتابی از عادی‌شدن رشد پس‌از جهش شدید ناشی از بازگشایی تدریجی مرزها بعد از همه‌گیری ویروس کروناست. این‌روند کاهشی به‌ویژه در مسیرهای منطقه آسیا و اقیانوسیه مشهودتر است؛ منطقه‌ای که بسیاری از بازارهای آن دیرتر از سایر نقاط جهان بازگشایی شدند و به‌همین دلیل در سال۲۰۲۴ بهبود بسیار قوی را تجربه‌کردند.

با این‌حال شرکت‌های هواپیمایی آسیا و اقیانوسیه در۲۰۲۵ همچنان عملکردی برجسته داشتند و رشد ۱۰/۹درصدی شاخص «درآمد به‌ازای کیلومتر مسافر» بین‌المللی را ثبت کردند که بالاترین میزان در میان تمام مناطق جهان است؛ هرچند این‌رقم نیز به‌مراتب کمتر از رشد ۲۶درصدی ترافیک‌هوایی این‌منطقه در سال۲۰۲۴ بود.

یاتا اعلام کرد: برزیل سریع‌ترین رشد بازار داخلی را در۲۰۲۵ داشته و شرکت‌های هواپیمایی این‌کشور افزایش ۱۱/۱درصدی شاخص «درآمد به‌ازای کیلومتر مسافر» داخلی را ثبت کردند و درمقابل بازار داخلی آمریکا با کاهش ۰/۶درصدی مواجه شد. آمریکا بیشترین افت ضریب بار را درمیان کشورها تجربه‌کرد که معادل ۱/۹درصد بود.

طبق گزارش یاتا، تعداد پروازهای داخلی بدون توقف در آمریکا طی دسامبر نسبت به‌سال قبل ۲درصد کاهش یافته که دومین‌ماه متوالی افت پس‌از یک‌افزایش کوتاه‌مدت در اکتبر محسوب می‌شود. یاتا عوامل احتمالی این‌روند را اختلالات عملیاتی ناشی از شرایط نامساعد جوی و افزایش عدم‌قطعیت‌های اقتصادی گزارش کرده است.

آخرین وضعیت نوسازی ناوگان عمومی حمل‌ونقل جاده‌ای بررسی شد

چالش محدودیت ارزی برای اتوبوس‌ها

گروه حمل‌ونقل- فرسودگی ناوگان عمومی حمل‌ونقل جاده‌ای سال‌هاست که از مرحله هشدار عبور کرده و به‌یک‌بحران سیستماتیک‌تبدیل شده؛ بحرانی که پیامدهای آن تنها به‌افزایش هزینه‌های بهره‌برداری یا کاهش کیفیت خدمات محدود نشده بلکه به‌طور مستقیم جان مسافران، رانندگان و فعالان این‌بخش را نشانه گرفته است. میانگین عمر بالای اتوبوس‌های بین‌شهری استفاده مداوم از خودروهایی که عملا از چرخه استانداردهای ایمنی و فنی خارج شدند و نبود برنامه منسجم برای جایگزینی ناوگان سبب شده حمل‌ونقل جاده‌ای کشور به‌یکی از پرریسک‌ترین بخش‌های زیرساختی تبدیل شود. درچنین‌شرایطی هرسانحه جاده‌ای با اتوبوس‌های فرسوده بیش‌از آنکه یک‌حادثه تصادفی تلقی شود نتیجه مستقیم سیاستگذاری‌های معطل‌مانده و تصمیمات نیمه‌کاره مدیریتی است.

■ وعده واردات ۲هزاردستگاه اتوبوس؛ سیاستی که روی کاغذ ماند!

در واکنش به‌تشدید بحران فرسودگی ناوگان وعده واردات ۲هزاردستگاه اتوبوس به‌عنوان راهکاری فوری و میان‌مدت از سوی مسوولان مطرح شد؛ طرحی که هدف آن جبران عقب‌ماندگی چندساله در نوسازی ناوگان و کاهش فشار بر بخش‌خصوصی حمل‌ونقل عنوان می‌شد. این‌وعده در نگاه نخست می‌توانست نشانه‌ای از درک عمق بحران و پذیرش ناتوانی تولید داخلی در پاسخگویی سریع به‌نیاز بازار باشد. با این‌حال آنچه در عمل رخ داد فاصله‌ای معنادار میان اعلام سیاست و اجرای آن بود؛ فاصله‌ای که نه‌تنها پر نشد بلکه با گذشت زمان عمیق‌تر هم شده و به‌نمادی از ناکارآمدی سازوکارهای اجرایی در حوزه حمل‌ونقل عمومی تبدیل شد.

■ بوروکراسی؛ مانع همیشگی اجرای سیاست‌های نوسازی

یکی از مهم‌ترین دلایل توقف پروژه نوسازی ناوگان اتوبوسی پیچیدگی و فرسایندگی بوروکراسی اداری است؛ مساله‌ای که تقریبا درتمام پروژه‌های زیرساختی کشور تکرار می‌شود اما در حوزه حمل‌ونقل جاده‌ای پیامدهای مستقیم و فوری‌تری دارد. اگرچه مسوولان از امکان ثبت سفارش ۲هزاردستگاه اتوبوس سخن می‌گویند اما ثبت سفارش تنها نخستین‌گام در مسیری طولانی از مجوزها، تاییدیه‌ها، هماهنگی‌های بین‌دستگاهی و فرآیندهای بانکی است که هر یک‌می‌تواند ماه‌ها پروژه را متوقف کند. تغییر مداوم دستورالعمل‌ها، نبود یک‌مرجع تصمیم‌گیر واحد و تداخل وظایف میان دستگاه‌های اجرایی سبب شده حتی طرح‌هایی که از نظر قانونی مجوز دارند در مرحله اجرا زمین‌گیر شوند.

■ تغییر پی‌درپی ضوابط، بی‌ثباتی سیاستگذاری و فرار سرمایه

یکی دیگر از چالش‌های اساسی در مسیر نوسازی ناوگان اتوبوسی تغییر پی‌درپی ضوابط و مقررات است؛ مساله‌ای که به‌ویژه برای بخش‌خصوصی حمل‌ونقل هزینه‌زا و ناامیدکننده است. فعالان این‌حوزه بارها اعلام کردند که برنامه‌ریزی برای واردات یا نوسازی ناوگان در شرایطی که مقررات هر چندماه یک‌بار تغییر می‌کند عملا غیرممکن است. این‌بی‌ثباتی سیاستگذاری نه‌تنها مانع جذب سرمایه جدید شده بلکه سرمایه‌گذاران موجود را نیز به‌خروج تدریجی از این‌بخش سوق می‌دهد. در چنین‌فضایی وعده واردات اتوبوس بیش‌ازآنکه یک‌برنامه اجرایی تلقی شود به‌شعاری تکراری بدل شده که هربار زیربار تغییر مقررات ازنفس می‌افتد.

■ بحران ارزی؛ گره کور نوسازی ناوگان

مسوولان درماه‌های گذشته اصلی‌ترین مانع اجرای طرح واردات اتوبوس را سیاست‌های تخصیص و تامین ارز عنوان کردند؛ مانعی‌که از حدود شهریورماه و همزمان با تغییر منبع ارزی از صادرات به‌سپرده شخصی عملا روند نوسازی را متوقف کرده است. این‌تغییر سیاست هزینه تامین ارز را به‌طور چشمگیری افزایش داده و ریسک سرمایه‌گذاری را برای شرکت‌های حمل‌ونقلی بالا برده است. درشرایطی‌که شرکت‌ها با حاشیه سود اندک، هزینه‌های بالای نگهداری ناوگان فرسوده و کاهش تقاضای سفر مواجهند انتظار تامین ارز از محل سپرده شخصی عملا به‌معنای کنارگذاشتن بخش عمده‌ای از فعالان این‌صنعت از فرآیند نوسازی است.

■ پیامدهای اقتصادی تعلل در نوسازی ناوگان

توقف نوسازی ناوگان اتوبوسی تنها یک‌مساله فنی یا مدیریتی نبوده بلکه تبعات اقتصادی گسترده‌ای برای کشور به‌همراه دارد. افزایش مصرف سوخت در اتوبوس‌های فرسوده، بالارفتن هزینه تعمیر و نگهداری، کاهش بهره‌وری ناوگان و تحمیل یارانه پنهان بیشتر به‌دولت ازجمله پیامدهای مستقیم این‌تعلل است. علاوه‌براین فرسودگی ناوگان به‌کاهش جذابیت سفر جاده‌ای منجر شده و بخشی از تقاضا را به‌سمت خودروهای شخصی سوق داده است؛ روندی که خود موجب تشدید ترافیک، افزایش تصادفات و بالارفتن هزینه‌های اجتماعی می‌شود. درچنین‌شرایطی نوسازی ناوگان نه یک‌هزینه بلکه سرمایه‌گذاری ضروری برای کاهش بار مالی دولت در بلندمدت است.

■ نوسازی ناوگان معطل تعیین‌تکلیف سیاست‌های‌ارزی دولت

درهمین‌خصوص مدیر نوسازی ناوگان سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای گفت: در حال حاضر اصلی‌ترین مانع کندی واردات اتوبوس سیاست‌های تخصیص و تامین ارز بوده و این‌توقف از حدود شهریورماه و با تغییر منبع ارزی از صادرات به‌سپرده شخصی آغاز شده است.

مهدی قلی‌زاد آخرین وضعیت واردات ۲هزاردستگاه اتوبوس را تشریح و اظهار کرد: مقرر بود فرآیند ثبت سفارش اتوبوس‌ها انجام و این‌خودروها وارد کشور شوند. در این‌میان بخشی از فرآیند که برعهده سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای بوده مربوط به‌صدور تاییدیه فنی برای هریک از ۲هزاردستگاه اتوبوس است. ثبت سفارش‌ها توسط شرکت‌های بازرگانی، حمل‌ونقلی و سایر متقاضیان انجام شده و سازمان راهداری نیز در چارچوب اختیارات قانونی خود به‌میزان تعیین‌شده اقدام به‌صدور تاییدیه فنی کرده است.

او افزود: تاییدیه فنی شامل مشخصاتی ازجمله ظرفیت اتوبوس، نوع ساخت، برند، استانداردها و شرایطی است که براساس آن اجازه ورود خودرو به‌کشور داده می‌شود. این‌موارد در حیطه وظایف وزارت راه‌وشهرسازی بوده که ازطریق سازمان راهداری اعمال می‌شود. بر همین اساس تاییدیه فنی برای ۲هزاردستگاهی که قانون اجازه داده بود در سامانه مربوطه صادر شده است.

مدیر نوسازی ناوگان سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای به‌ایسنا گفت: با این‌حال به‌دلیل تحولات سه‌تاچهارماه اخیر در حوزه ارز این‌فرآیند به‌نتیجه نهایی نرسیده و همچنان تعیین تکلیف آن منوط به‌سیاست‌های ارزی دولت و تصمیم‌گیری وزارت صنعت، معدن و تجارت درباره تامین منابع ارزی است تا واردکنندگان بتوانند نسبت به‌خرید و ورود اتوبوس‌ها به‌کشور اقدام کنند.

■ چه‌تسهیلاتی برای واردکنندگان درنظر گرفته شده است؟

قلی‌زاد عنوان کرد: در ابتدا مقرر شده بود که تامین ارز از محل صادرات خود یا دیگران انجام شود اما به‌دلیل محدودیت‌ها وزارت صمت رویه را تغییر داده و آن را به‌سپرده خود یا دیگران تبدیل کرده است. این‌شیوه با توجه به‌اینکه به‌طور متوسط برای هر اتوبوس حدود ۲۵۰هزاردلار سپرده در بانک نیاز دارد عملا کار را برای واردکنندگان دشوار کرده و موجب کندی روند شده؛ کندی که همچنان ادامه دارد و هنوز تعیین تکلیف نهایی نشده است.

وی با اشاره به‌اینکه مصوبه واردات ۲هزاردستگاه اتوبوس ابتدا مربوط به‌سال۱۴۰۲ بوده و در سال۱۴۰۳ نیز تمدید شده، افزود: از این‌میزان حدود ۲۰۰دستگاه وارد کشور شده که بخشی از آنها ترخیص شده و حدود ۴۰تا۵۰دستگاه نیز در مراحل پلاک‌گذاری و ترخیص قرار دارند.

او در پاسخ به‌اینکه چه تسهیلاتی برای واردکنندگان در نظر گرفته شده، گفت: برای هر اتوبوسی که وارد کشور شود، کارت هوشمند دریافت کند و تعهد فعالیت در حوزه حمل‌ونقل عمومی کشور بدهد تسهیلاتی به‌مبلغ ۱۰درصد به‌خریدار نهایی پرداخت می‌شود. این‌تسهیلات برای حدود ۲۰۰دستگاه وارد یا پرداخت شده یا در مرحله پرداخت قرار دارد. پرداخت این‌تسهیلات پس از ورود اتوبوس به‌کشور انجام می‌شود و واردکننده باید در مرحله اول با سرمایه شخصی اقدام به‌واردات کند.

■ مانع سیاست‌های تخصیص و تامین ارز

مدیر نوسازی ناوگان سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای در پاسخ به‌اینکه چرا پیش از واردات تسهیلاتی تعلق نمی‌گیرد، گفت: اگرچه پرداخت تسهیلات پیش از واردات می‌توانست کمک‌کننده باشد اما محدودیت منابع مالی سازمان راهداری و شرایط اقتصادی و نوسانات نرخ ارز از دلایل اصلی عدم اجرای این‌روش عنوان شده است.

او در ادامه گفت: مسوولان تاکید می‌کنند که ثبت سفارش ۲هزاردستگاه امکان‌پذیر بوده اما بروکراسی اداری، تغییر مداوم ضوابط و محدودیت‌های ارزی روند کار را دشوار کرده است.

قلی‌زاد در پایان افزود: اگر روال قبلی ادامه داشت ممکن بود تاکنون بخش قابل‌توجهی از این‌اتوبوس‌ها وارد کشور شود. درحال‌حاضر اصلی‌ترین مانع سیاست‌های تخصیص و تامین ارز عنوان شده و این‌توقف از حدود شهریورماه و با تغییر منبع ارزی از صادرات به‌سپرده شخصی آغاز شده است.

■ سخن پایانی

شاید مهم‌ترین و نگران‌کننده‌ترین پیامد ناتوانی در نوسازی ناوگان اتوبوسی تهدید مستقیم جان مسافران باشد. اتوبوس‌های فرسوده به‌ویژه در مسیرهای طولانی و پرتردد از استانداردهای ایمنی روز فاصله زیادی دارند و احتمال بروز نقص فنی در آن‌ها به‌مراتب بالاتر است. هرسانحه‌ای که با این‌ناوگان رخ داده پرسشی جدی را پیش‌روی افکار عمومی قرار می‌دهد: چرا باوجود آگاهی از خطر اقدام موثری برای جایگزینی این‌خودروها انجام نشده است؟ سکوت یا توجیه‌های تکراری مسوولان در برابر این‌پرسش بیش‌ازپیش اعتماد عمومی به‌سیاست‌های حمل‌ونقلی را تضعیف کرده است.

ماجرای واردات ۲هزاردستگاه اتوبوس درنهایت به‌آزمونی برای سنجش کارآمدی سیاستگذاری در حوزه حمل‌ونقل عمومی تبدیل شده است؛ آزمونی که تاکنون نشانه‌های موفقیت در آن دیده نمی‌شود. تداوم بروکراسی فرساینده، بی‌ثباتی مقررات و گره‌های ارزی نشان می‌دهد که نوسازی ناوگان هنوز در اولویت واقعی تصمیم‌گیران قرار نگرفته است. تازمانی‌که این‌مساله به‌عنوان یک‌ضرورت ملی با ابعاد اقتصادی، اجتماعی و ایمنی دیده نشود وعده‌ها همچنان روی کاغذ باقی خواهند ماند و ناوگان فرسوده همچنان جان مسافران را در جاده‌های کشور به‌گروگان خواهد گرفت.

انعکاس

مقام مسوول شهرداری تهران خبر داد

تخفیف صدور پروانه ساختمانی در تهران برای بهمن و اسفند

«**جهان صنعت**»- مدیرکل تشخیص و وصول درآمد شهرداری تهران گفت که تخفیف نقدی صدور پروانه ساختمانی منطبق با مجوز شورای شهر تا پایان سال اعمال می‌شود. علی خوشنود درباره میزان تخفیف عوارض و بهای خدمات صدور پروانه ساختمانی اظهار کرد: با موافقت شورای‌شهر تهران تخفیف ویژه صدور پروانه ساختمانی در سال جاری اعمال شده و تا پایان سال ادامه دار خواهد بود.

علی خوشنود افزود: بر این‌اساس تمامی پرداخت‌های نقدی عوارض صدور پروانه ساختمانی تا پایان بهمن‌ماه مشمول ۱۶درصد تخفیف می‌شود و این‌میزان در اسفندماه به ۱۵درصد کاهش می‌یابد. خوشنود تاکید کرد: میزان تخفیف هیچ‌گونه تغییری نسبت‌به سیاست پلکانی اعمال شده از ابتدای سال‌جاری نداشته است. مدیرکل تشخیص و وصول درآمد شهرداری تهران در پاسخ به‌اینکه تخفیف مذکور شامل چه درخواست‌های صدور پروانه ای می‌شود، گفت: تخفیف پرداخت نقدی برای تمامی درخواست‌های صدور پروانه شهروندان حقیقی و حقوقی در مناطق ۲۲گانه شهرداری اعمال می‌شود.

نمایه

عضو هیات‌مدیره انجمن انبوه‌سازان تهران مطرح کرد

پیش‌بینی قیمت مسکن در بازار راکد ساخت‌وساز

«**جهان صنعت**»- عضو هیات‌مدیره انجمن انبوه‌سازان تهران درباره میزان رغبت سازندگان به‌ادامه فعالیت اظهار داشت که بسیاری از سازندگان در این‌بازار راکد علاقه‌ای به‌شروع کار جدید ندارند.

ایرج رهبر در پاسخ به‌پرسشی مبنی بر اینکه نوسانات اخیر بازارهای دیگر مانند ارز، طلا و بورس تا چه‌اندازه بر قیمت مسکن اثرگذار بوده، گفت: قیمت مسکن که دوسال است تقریبا راکد بوده و افزایشی نداشته اکثر سازندگان مایلند که ساختمان‌های خود را با همان‌قیمت اولیه و با دلار ۷۰هزارتومان بفروشند. تغییرات قیمت قابل توجه نبوده چون رونقی نیست و مشتری در شرایط رکود وجود ندارد و به‌عبارتی قیمت‌ها تغییری نکرده است.

او درباره چشم‌انداز بازار مسکن افزود: بازار مسکن مدت‌هاست در رکود به‌سر می‌برد و بخشی از آن به‌دلیل شرایط اقتصادی کلان کشور است. مسکن سهم زیادی در اقتصاد کلان دارد و رکود آن هم تازه نیست اما طولانی شده و اکنون دوسالی است ادامه دارد. اگر شرایط همین‌طور ادامه یابد نمی‌توان پیش‌بینی دقیقی کرد ولی فرض می‌کنیم وضعیت ثابت بماند. عضو هیات‌مدیره انجمن انبوه‌سازان تهران درباره میزان رغبت سازندگان به‌ادامه فعالیت اظهار داشت: درصد شروع پروژه‌های جدید کاهش یافته به‌دلیل اینکه سرمایه در گردش محدود بوده و درآمد حاصل از فروش پروژه‌های قبلی هنوز بازنگشته است. بسیاری از سازندگان در این‌بازار راکد علاقه‌ای به‌شروع کار جدید ندارند.

او درباره مشخصات پروژه‌های درحال‌ساخت گفت: ساخت‌وسازهایی که اکنون انجام می‌شود بیشتر در پروژه‌های متوسط تا کوچک است. پروژه‌های بزرگ در مناطق یک‌کمتر اجرا می‌شوند زیرا فروش آنها سخت‌تر است و مشتری کمتری دارند.

رهبر به‌بازار اجاره اشاره کرد و گفت: نیاز به‌مسکن مادام وجود دارد و مردم مجبورند برای داشتن سرپناه اگر نتوانند واحدی بخرند حتما آپارتمانی را اجاره کنند و چاره‌ای جز این‌ندارند. از طرف دیگر به‌دلیل محدودبودن عرضه و همراهی تورم با اجاره این‌بازار معمولا رونق پیدا کرده و افزایش نرخ اجاره رخ می‌دهد.

زاویه

ارسال پیامک واریز ۴۰۰میلیون‌تومانی به‌متقاضیان مسکن ملی پرند

باشگاه خبرنگاران جوان- به‌گفته بسیاری از متقاضیان مسکن ملی در شهر جدید پرند، به‌تازگی پیامکی برای آنان ارسال شده که براساس آن باید تا ۱۵بهمن‌ماه مبلغ ۴۰۰میلیون‌تومان برای تحویل واحدهای خود پرداخت کنند؛ موضوعی که موجب نگرانی گسترده متقاضیان شده است.

باوجود آنکه وزارت راه‌وشهرسازی و شرکت عمران شهرهای جدید پیشتر بارها اعلام کردند افزایش قیمتی در پروژه‌های نهضت ملی مسکن اعمال نشده و تعدیل قیمت‌ها صرفا براساس شاخص‌های سالانه اعلامی ازسوی سازمان برنامه‌وبودجه انجام می‌شود اما بررسی‌ها و گزارش‌های میدانی حاکی از آن است که در پروژه امام‌حسن‌مجتبی شهر جدید پرند از تمامی متقاضیان درخواست شده ظرف مدت سه‌روز مبلغ ۴۰۰میلیون‌تومان واریز کنند تا فرآیند تحویل واحدها انجام شود.

درهمین‌رابطه یکی‌از متقاضیان گفت که در تاریخ ۹بهمن‌ماه پیامکی برای ما ارسال شده که در آن آمده است: «متقاضی محترم مسکن ملی پرند(پروژه امام‌حسن‌مجتبی) باتوجه به‌اینکه پروژه تخصیص‌یافته به‌شما در مرحله تحویل و انعقاد قرارداد است لطفا تا تاریخ ۱۵بهمن۱۴۰۴ جهت تکمیل موجودی، انعقاد قرارداد و انجام فرآیند تحویل واحد به‌اداره امور مسکن شهر پرند واقع در فاز۶ روبه‌روی کلانتری۱۸ واحد تحویل پروژه مراجعه کنید.»

او افزود: پیش‌ازاین نیز متقاضیان تا پایان سال گذشته حدود ۷۰۰میلیون‌تومان واریز کردند و اکنون برای فردی که مستاجر بوده تامین ۴۰۰میلیون‌تومان دیگر در مدت پنج‌روز آن‌هم در شرایط اقتصادی کنونی بسیار دشوار است.این‌درحالی است که پیشتر شهرام ملکی، مدیرعامل شرکت عمران شهرهای جدید اعلام کرده بود عدد ثابتی برای هزینه پروژه‌های نهضت ملی مسکن وجود ندارد و هر قرارداد براساس زمان انعقاد، دوره تعدیل و زمان بهره‌برداری به‌صورت جداگانه محاسبه‌می‌شود.

ملکی با بیان اینکه برآورد هزینه‌ها متناسب با نوع قرارداد است، اظهار کرده بود: هیچ‌رقم واحدی برای پروژه‌ها وجود ندارد و جمع بندی نهایی هر پروژه در زمان خود اعلام می‌شود او تاکید کرده بود که مفاد قراردادها تغییر نکرده و مبلغ قرارداد همان رقمی است که در ابتدای انعقاد قرارداد با سازندگان تعیین شده و تنها شاخص‌های تعدیل در طول زمان متفاوت می‌شود

مدیرعامل شرکت عمران شهرهای جدید با اشاره به‌طولانی‌شدن زمان اجرای برخی پروژه‌ها گفته بود: پروژه‌هایی که مدت اجرای آنها افزایش می‌یابد مشمول تعدیل می‌شوند و انتظار داریم مردم نیز در تامین آورده خود همراهی بیشتری داشته و پرداخت‌ها را به‌موقع انجام دهند.

به‌گفته او، منابع مالی پروژه‌های مسکن ملی عمدتا از دومحل تسهیلات بانکی به‌مبلغ ۶۵۰میلیون‌تومان و آورده متقاضیان تامین می‌شود و در بسیاری از پروژه‌ها پیمانکاران آمادگی اجرای کار را دارند اما عدم تامین به‌موقع آورده ازسوی متقاضیان موجب کندی پروژه‌ها شده است. گفتنی است ارسال پیامک پرداخت ۴۰۰میلیون‌تومان در بازه‌زمانی کوتاه پنج‌روزه درشرایط فعلی اقتصادی موجب تشدید نگرانی متقاضیان شده و همین موضوع سبب مراجعه گسترده آنان به‌شرکت عمران شهر جدید پرند برای پیگیری و دریافت توضیحات شده است.

نکته روز

وزیر امور اقتصادی و دارایی خبر داد

پرداخت سود ارزی ۱۲درصدی در صندوق‌های ارزی

سنا– وزیر اقتصاد با تشریح جزئیات عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت ارزی اعلام کرد که «ایرانیان مقیم خارج از کشور هم می‌توانند در صندوق‌های ارزی مشارکت داشته باشند و ارز خود را وارد این صندوق‌ها کنند.»

علی مدنی‌زاده درباره جزئیات صندوق‌های ارزی و اثر آن بر اقتصاد ایران گفت: «سه تقاضا برای تاسیس صندوق ارزی ارائه شده است. فعالیت این صندوق‌ها بعد از اخذ مجوزهای قانونی لازم از بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار آغاز می‌شود.»

او با تاکید بر اینکه این صندوق‌های ارزی به تمام مردم خدمات ارائه می‌دهند، ادامه داد: «مردم ارزهای خود را در این صندوق نگهداری و سپرده‌گذاری می‌کنند و بابت آن سود ارزی دریافت خواهند کرد.»

وزیر اقتصاد گفت: «کارکرد این صندوق‌ها شبیه صندوق‌های با درآمد ثابت است و مردم هر میزان از ارز خود را می‌توانند وارد این صندوق‌ها کنند.»

مدنی‌زاده درباره میزان سود صندوق‌های ارزی افزود: «پرداخت سود در این صندوق‌ها شبیه صندوق‌های با درآمد ثابت است و احتمالا بین ۸ تا ۱۲درصد خواهد بود.»

او با تاکید بر اینکه ایرانیان مقیم خارج از کشور هم می‌توانند در صندوق‌های ارزی مشارکت داشته باشند و ارز خود را وارد این صندوق‌ها کنند، گفت: «منعی برای سرمایه‌گذاری ایرانی‌های خارج از کشور در این صندوق‌ها وجود ندارد.»

وزیر اقتصاد گفت: «پیش‌بینی می‌شود با توجه به سود این صندوق‌ها، مردم از آنها به خوبی استقبال کنند.»

گفتنی است، دستورالعمل ناظر بر عملیات ارزی صندوق سرمایه‌گذاری در دارایی ارزی با درآمد ثابت ارزی در راستای اجرای بند (ح) ماده (۴۴) قانون بانک مرکزی، طی جلسات مشترک بین بانک مرکزی، مرکز مبادله ارز و طلای ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار در تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۰ در پنجاه‌ودومین جلسه هیات عالی بانک مرکزی به تصویب رسیده است.

براساس ماده (۲۳) پرداخت مبلغ حاصل از ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق ارزی به دارنده واحد سرمایه‌گذاری در قالب ارز منتخب است و براساس ماده (۲۴) مبالغ مانده کمتر از ۵۰ واحد ارز منتخب در هنگام ابطال واحدها به صورت ارزی در حساب ارزی سرمایه‌گذار واریز می‌شود.

«جهان‌صنعت» از مسیر بازار سرمایه گزارش می‌دهد

اعتماد از دست‌رفته در بورس

«جهان‌صنعت»– بازار سرمایه در روز آغازین هفته همانند روزهای گذشته روندی سرخ‌رنگ را پشت سر گذاشت. با وجود پیش‌بینی‌ها مبنی بر تعادل بیشتر در روند معاملات و تخلیه هیجانات منفی اما این فروشندگان بودند که در معاملات روز گذشته فرمان بازار را به دست گرفته و بار دیگر با تشکیل صفوف فروش و منفی شدن بیش از ۹۰درصد نمادها، سقوطی دیگر را برای نماگر شاخص کل رقم زدند. ماندگاری سایه تنش‌ها بر فضای سیاسی اقتصادی کشور و طولانی شدن آن و افزایش ابهامات پیرامون تهدیدات نظامی باعث خروج دوباره سرمایه‌های حقیقی از بازار در روز گذشته شد. از طرف دیگر عدم بازار گردانی مناسب در سهام مختلف نیز به تشدید ترس از گیر افتادن در سهام دامن زده و باعث شد روند معاملات که در آغاز از تعادل مناسبی برخوردار بود ناگهان به عرصه خروج و فرار سرمایه‌ها تبدیل شده و نماگر شاخص کل را که در بازه مثبت قرار داشت باردیگر به عقب براند.

با شکل‌گیری چنین فضای روانی منفی در معاملات باید گفت بازار سهام نیازمند حضوری پرقدرت‌تر از سوی بازارساز و حقوقی‌ها برای بازگردانی دوباره اعتماد نزد سرمایه‌های حقیقی و حفظ روند کلی صعودی شاخص‌هاست.

■ شاخص هم‌وزن در آستانه از دست دادن قله یک‌میلیونی

روز شنبه شاخص کل بورس تهران با ثبت بیش از ۵۷هزار واحد ریزش به تراز ۳میلیون و ۹۲۴هزار واحد سقوط کرد. چهار نماد فارس، فملی، فولاد و شپنا بیشترین تاثیر را بر شاخص کل داشتند. شاخص هم‌وزن بازار هم با ثبت ۱/۷۷درصد افت به تراز یک‌میلیون و ۷هزار واحد سقوط کرد و در کف کانال یک میلیونی قرار گرفت.

■ خروج ۱۹۶۰میلیارد تومان پول حقیقی از بازار سهام

روز گذشته ارزش معاملات در بازار سهام به رقم ۱۲هزار و ۷۰۱میلیارد تومان رسید که طی این معاملات مبلغی به ارزش هزار و ۹۶۰میلیارد تومان خالص سرمایه حقیقی از بازار خارج شد، همچنین چهار نماد شبهرن، شپدیس، فملی و شسپا بیشترین میزان ورود پول حقیقی را ثبت کردند.

در صندوق‌های اهرمی بازار که روزی منفی را در معاملات روز گذشته تجربه کردند، ارزش معاملات به رقم‌هزار و ۶۷۵میلیارد تومان رسید.

■ صندوق‌های طلا و بازگشت از قله

روز شنبه صندوق‌های طلای بورسی با شروع معاملات خود در محدوده کف قیمتی روزانه نسبت به ریزش ارزش اونس جهانی طلا واکنش نشان دادند اما با توجه به پیش‌بینی تداوم یافتن تنش‌ها در ادامه روز با تعدیل در روند معاملات و افزایش تقاضا از میزان منفی‌ها کاسته شد.

■ ریشه کردن ترس در بازار سرمایه

روز گذشته فعالان بازار در حالی به استقبال معاملات می‌رفتند که از یک‌سو براساس برخی پیش‌بینی‌ها نسبت به خروج سرمایه‌های کم‌ریسک و بازگشت معاملات به روندی متعادل خوش‌بین بودند اما از طرفی با توجه به عملکرد ضعیف صندوق تثبیت و حقوقی‌ها طی معاملات هفته گذشته و همچنین ادامه یافتن تنش‌های سیاسی– نظامی، نسبت به برخورد سرمایه‌گذاران با بازار دچار نگرانی بودند. روز شنبه اگرچه بازار سرمایه معاملات خود را با روندی متعادل و حضور ترکیبی خریداران حقیقی و حقوقی آغاز و برای مدتی نماگر شاخص کل محدوده سبز رنگ را نیز تجربه کرد اما تنها با گذشت ساعتی از معاملات و قوی‌تر شدن جبهه فروشندگان، یک بار دیگر بازار به سمت فضای منفی حرکت کرده و با خروج سرمایه همراه شد. تشدید روند منفی تا پایان ساعت معاملاتی و تقویت خروج سرمایه‌ها در معاملات روز گذشته نشان داد که همچنان گروهی از سهامداران، مثبت‌های محدود بازار را فرصت خروج دیده و با فروش سهام خود، نسبت به خروج سرمایه‌ها از بازار اقدام می‌کنند. این موضوع نشان‌دهنده ریشه دواندن ترس در میان معامله‌گران و نااطمینانی عمیق نسبت به آینده است که با غیبت بازار ساز تقویت شده و معامله‌گران ترجیح داده‌اند تا در چنین فضایی نظاره گر بازار بوده و سرمایه‌های خود را از گزند آسیب‌های احتمالی حفظ کنند.

در نتیجه باید گفت با توجه به جدی گرفتن ریسک‌ها توسط بازار و ناتوانی در بازارگردانی مناسب سهام، این روند به طولانی شدن مسیر اصلاح بازار یا ریزش‌های دامنه‌دار و تعمیق رکود معاملاتی منجر خواهد شد. چنانکه با خروج سنگین سرمایه‌ها در هفته گذشته و کاهش محسوس ارزش معاملات بازار و گرایش سرمایه‌ها به سمت بازارهای موازی، نشانه‌های اولیه چنین اتفاقی بروز پیدا کرده بود.

■ تاثیر منفی تنش‌ها بر صنایع صادرات‌محور

با توجه به اصلاحات عمیقی که دولت در سیستم پرداخت‌های ارزی به وجود آورد که آثار مثبت آن در گزارش‌های مالی فصل زمستان شرکت‌ها مشخص خواهد شد، از نظر بنیادین بازار سرمایه شاهد تغییراتی اساسی در روند سودآوری خود خواهد بود. این دوران یکی از بهترین زمان‌ها برای سرمایه‌گذاری در سهام ارزنده‌ای است که آثار مثبت سودآوری خود را در میان‌مدت و بلندمدت نشان خواهند داد.

با توجه به افزایش تنش‌های ژئوپلیتیک در منطقه و تهدیدات روزافزون سیاسی– نظامی و گسترش تحریم‌ها، اکنون روند صادراتی و تجاری عادی محصولات صنعتی نیز در هاله‌ای از ابهام فرو رفته است که همین مطلب باعث عدم تمایل سرمایه‌ها به حضور در بازار و خرید سهام این دسته از صنایع شده است.

با توجه به فضای پرابهام فعلی حاکم بر مناسبات باید گفت یکی از نقاط قوت حرکتی بازار سرمایه ایران دچار بیشترین تاثیرپذیری منفی از اتفاقات پیرامونی شده که به نظر می‌رسد با توجه به ماهیت کم‌ریسک پول، استقبال از سهام این گروه‌های صنعتی منوط به شفاف شدن موقعیت‌های سیاسی و اقتصادی و کاهش تنش‌ها خواهد بود.

در مجموع با توجه به روند معاملات در هفته گذشته و بررسی مدل معاملاتی سهام در روز گذشته باید گفت هرچه فضای سیاسی و اقتصادی کشور در حالت ابهام و تعلیق بیشتری قرار بگیرد، با توجه به ایجاد سردرگمی در میان سرمایه‌گذاران، منجر به خروج سرمایه‌ها به صورت تدریجی و شکل‌گیری رکود خواهد شد.

بنا بر این با توجه به نیاز کنونی به حفظ رونق در بازار سرمایه و جلوگیری از سرریز سرمایه‌ها در بازارهای موازی و کنترل بازار، بهتر است با تقویت حمایت‌های بازارساز و حقوقی‌ها از معاملات سهام و با تقویت طرف تقاضا نسبت به کنترل سرمایه‌ها در بازار سرمایه اقدام شود.

جدول بورس

پایان بازار شنبه ۱۱ بهمن ۱۴۰۴

	مقدار تغییر	درصد تغییر	مقدار پایانی
شاخص کل بورس	-۵۷۰۴۴	-۱/۴۳	۳۹۲۴۵۷۴
شاخص هم وزن	-۱۸۱۹۴	-۱/۷۷	۱۰۰۷۰۲۰
حجم معاملات خرد	۲۱/۷ میلیارد برگه سهم		
ارزش معاملات خرد	۱۲۶۹۹ میلیارد تومان		
تراز پول حقیقی	-۱۹۶۰ میلیارد تومان		

بیشترین‌های بازار سهام در شنبه ۱۱ بهمن ۱۴۰۴

ارزش معاملات نماد	فملی ۹/۹۳ T
حجم معاملات نماد	وبملت ۳/۴۹ B
ارزش بازار نماد	فملی ۱۵۰۱۵ T
خرید حقیقی در نماد	شبهرن ۵۳۸/۳۸ B
فشار تقاضا در نماد	هجرت
بیشترین تاثیر نماد بر شاخص کل	فارس -۸۰۳۳ واحد

دیدگاه

تحلیلگر بازار سرمایه بررسی کرد

شروط لازم برای رشد دوباره بورس

صدای بورس– یک تحلیلگر بازار سرمایه با تاکید بر ارزندگی بورس ایران اعلام کرد که در صورت کاهش تنش‌های سیاسی، شاخص بورس می‌تواند وارد یک روند صعودی قدرتمند شود.

بازار سهام ایران در هفته گذشته یکی از دوره‌های پرنوسان و منفی خود را سپری کرد، این طی معاملات روز گذشته نیز در بازار خودنمایی کرد و دامنه سقوط بازار به این هفته کشیده شد. ریزش تقریبا گسترده در اغلب نمادها به‌ویژه در گروه‌های کوچک و متوسط سبب کاهش شدید شاخص هم‌وزن و افت قابل‌توجه شاخص کل شد. این حرکت نزولی آشکار که همزمان با تشدید اخبار و گمانه‌زنی‌ها در حوزه سیاست خارجی رخ داد، بار دیگر نشان داد که چگونه ریسک سیستماتیک سیاسی می‌تواند در کوتاه‌مدت بر معادلات بازار سایه بیندازد و حتی سهامداران باانگیزه بلندمدت را نیز دچار تردید کند. در همین رابطه محمد غفاری، کارشناس بازار سرمایه با استناد به گزارش‌های بنیادی منتشرشده بر این نکته تاکید کرد که بازار سرمایه ایران از ارزندگی خاص خود برخوردار است و در صورت فروکش کردن تنش‌های سیاسی، بازار روند رشد خود را از سر خواهد گرفت و ما شاهد رشدهای فزاینده و خوبی نیز خواهیم بود. وی در ادامه آینده روشنی برای بازار سرمایه ترسیم کرد و گفت: با فرض برداشته شدن تنش‌های سیاسی، شاخص بازار سرمایه برای دو سال آینده به عدد ۱۰میلیون هم خواهد رسید. این پیش‌بینی که حاکی از پتانسیل رشد قابل‌توجه بازار بوده، برمبنای ارزندگی شرکت‌ها و شرایط کلان اقتصاد ایران مطرح شده است. غفاری در پاسخ به سوالی درباره دورنمای بازار تا پایان سال‌جاری توضیح داد: وضعیت فعلی به شدت به تحولات سیاسی گره خورده است و معمولا در این ۱۳تا ۱۴سال گذشته به صورت یک سیکل سالانه از اواسط اسفندماه تا اواسط اردیبهشت‌ماه بازار صعودی بوده و در صورت رفع این تنش‌ها می‌توانیم انتظار صعود بازار را در این بازه برای امسال نیز داشته باشیم.

این تحلیلگر بازار سرمایه تصریح کرد: همچنین بررسی برخی سهام‌های گروه خودرویی، سهام‌های گروه فولادی‌ها و گروه بانکی حاکی از آن است که این سهام‌ها از ارزش ذاتی بالایی برخوردارند و می‌توانیم انتظار رشد قابل‌توجهی برای این سهام‌ها در آینده داشته باشیم. به نظر می‌رسد که ریزش اخیر بیش از آنکه ناشی از عوامل بنیادی داخلی شرکت‌ها باشد، محصول هیجان‌های ناشی از ریسک سیاسی است و پس از رفع این ریسک‌ها می‌توان انتظار رشد این بازار را داشت.

خبر

طی هفته اول بهمن انجام شد

پرداخت سود ۷۱هزار سهامدار از طریق سجام

«جهان صنعت»– بیش از ۳۹۴میلیارد تومان سود در هفته اول بهمن ماه سال‌جاری از طریق اطلاعات سامانه جامع اطلاعات مشتریان (سجام) به حساب ۷۱هزار سهامدار واریز شد.

به گزارش روابط عمومی سپرده‌گذاری مرکزی، این شرکت اعلام کرد: طی هفته اول بهمن ماه سال‌جاری مبلغی بالغ بر ۳۹۴میلیارد و ۴۷۳میلیون تومان سود جاری از سوی پنج ناشر به حساب ۷۱هزار و ۵۰۶سهامدار از طریق اطلاعات سامانه «سجام» واریز شد.

این گزارش می‌افزاید: در هفته اول بهمن ماه سال‌جاری دو شرکت «سرمایه‌گذاری پارس آریان و لعاب ایران» سود جاری ۳۵هزار و ۳۰۰سهامدار که شامل ۱۲۶میلیارد و ۴۴میلیون تومان می‌شود را به حساب بانکی آنها واریز کردند.

گفتنی است در این بازه زمانی سه ناشر «بانک تجارت، بیمه اتکایی رایا و داروپخش» سود سنواتی ۳۳هزار و ۲۰۶سهامدار که شامل ۲۶۸میلیارد و ۴۲۹میلیون تومان می‌شود را توسط سپرده‌گذاری مرکزی پرداخت کردند.

سامانه «سجام» (سامانه جامع اطلاعات مشتریان) به‌عنوان یک بستر ملی و یکپارچه، فرآیندهای حضور در بازار سرمایه را برای تمامی فعالان (اعم از حقیقی و حقوقی) آسان کرده است. هر فرد تنها یک‌بار با ثبت اطلاعات خود در این سامانه و انجام احراز هویت می‌تواند از خدمات متنوعی شامل «دریافت سودهای جاری، سنواتی و سود سهام عدالت، صدور کد معاملاتی و ورود رسمی به بازار سرمایه، دسترسی به درگاه ذی‌نفعان بازار سرمایه، مشاهده دارایی‌ها، دریافت گواهی سهام، لیست مجامع، و سایر خدمات الکترونیکی» بهره‌مند شود. برای ثبت‌نام یا احراز هویت در این سامانه کافی است به آدرس www.sejam.ir مراجعه کنید.

سهامداران می‌توانند با مراجعه به درگاه یکپارچه ذی‌نفعان بازار سرمایه به آدرس dara.csdiran.ir و ورود به بخش «گزارش‌ها– سودهای پرداخت‌شده»، جزئیات سودهای واریزی شرکت‌هایی که در آنها سهام دارند را مشاهده کنند. این امکان، شفافیت و دسترسی آسان به اطلاعات مالی را برای سرمایه‌گذاران تضمین می‌کند.

مناقصه عمومی تأمین ۷۳ عدد گسکت به شماره ۸۱۷/۴۰۰۰/م‌ط

ICIIC

شرکت سرمایه‌گذاری صنایع شیمیایی ایران (سهامی عام) در نظر دارد به منظور تأمین ۷۳ عدد گسکت طرح نوسازی خویش، از طریق برگزاری مناقصه عمومی، به تامین‌کنندگان واجد شرایط اقدام نماید.

لذا از کلیه متقاضیان واجد شرایط دعوت می‌گردد جهت دریافت اسناد و مدارک مربوطه به وب‌سایت شرکت به نشانی www.iciiclab.com مراجعه و پس از بررسی و تکمیل مدارک، از روز یکشنبه ۱۲ بهمن ۱۴۰۴ تا پایان وقت اداری روز سه‌شنبه ۲۱ بهمن ۱۴۰۴ را به آدرس‌های زیر ارسال نمایند.

دبیرخانه مجتمع: اصفهان، کیلومتر ۱۵ جاده اصفهان- تهران، کدپستی: ۸۳۳۵۱۴۴۱۱۴، تلفن: ۳۳۸۰۸۳۵۰ (۰۳۱)

دبیرخانه دفتر تهران: بزرگراه مدرس، خیابان شهید دستگردی (ظفر)، شماره ۲۳۹، کدپستی ۱۹۱۷۷۱۶۹۵۳، تلفن: ۲۲۰۵۷۱۵۴-۲۲۰۵۴۸۹۰ (۰۲۱)

روابط عمومی و امور بین‌الملل

شرکت سرمایه‌گذاری صنایع شیمیایی ایران

آگهی مناقصه عمومی

شرکت پالایش نفت تبریز (سهامی عام)

شماره تقاضا: RZP-9800305302

موضوع آگهی: تامین کالا

ردیف	واحد	تعداد	شرح کالا
1	ST	3	SUBMERSIBLE PUMP

آخرین مهلت اعلام آمادگی و ارسال رزومه پایان وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۱ می‌باشد برای کسب اطلاعات بیشتر و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه به سایت شرکت www.tzorc.ir بخش تامین‌کنندگان- فراخوانها مراجعه نمایید.

روابط‌عمومی و امور بین‌الملل شرکت پالایش نفت تبریز

آگهی مناقصه عمومی

شرکت پالایش نفت تبریز (سهامی عام)

شماره تقاضا: RZP-9800308292

موضوع آگهی: تامین کالا

ردیف	واحد	تعداد	شرح کالا
1	NO	4	RADER LEVEL TRANSMITTER

آخرین مهلت اعلام آمادگی و ارسال رزومه پایان وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۱ می‌باشد برای کسب اطلاعات بیشتر و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه به سایت شرکت www.tzorc.ir بخش تامین‌کنندگان- فراخوانها مراجعه نمایید.

روابط‌عمومی و امور بین‌الملل شرکت پالایش نفت تبریز

آگهی فراخوان شناسایی شرکت‌های پیمانکار «اجرای نمای سردرب ورودی و احداث ساختمان نگهبانی در جوار سردرب سایت سیرجان» شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین (شماره ۳۰-TC-۴۰۴)

شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین (سهامی عام) در نظر دارد از بین شرکت‌های پیمانکار واجد شرایط و صلاحیت و دارای تجربه و تخصص در حوزه اجرای نما، جهت شرکت در مناقصه دو مرحله‌ای همراه با انجام فرآیند ارزیابی کیفی «**اجرای نما سردرب ورودی و احداث ساختمان نگهبانی در جوار سردرب سایت سیرجان**» دعوت به همکاری نماید.

شرایط لازم مناقصه‌گران برای شرکت در مناقصه:

- داشتن سوابق کاری مرتبط و مشابه با موضوع مناقصه (اجرای حداقل ۱۰۰۰۰ مترمربع نمای خشک در ۵ سال گذشته)
- دارا بودن گواهینامه صلاحیت ایمنی از اداره کار با تاریخ معتبر بر اساس نوع پیمان و حجم فعالیت
- دارا بودن گواهینامه صلاحیت پیمانکاری از اداره کار با تاریخ معتبر بر اساس نوع پیمان و حجم فعالیت

متقاضیان واجد شرایط می‌بایست نامه اعلام آمادگی خود را از تاریخ درج آگهی روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۰۸ تا حداکثر پایان وقت اداری روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۹ از طریق ایمیل به دبیرخانه کمیسیون معاملات ارسال نمایند و پس از دریافت اسناد ارزیابی کیفی، مستندات و مدارک خود را تا قبل از مهلت مقرر به نشانی: سیرجان، کیلومتر ۵۰ جاده سیرجان- شیراز، شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین، دبیرخانه کمیسیون معاملات تحویل دهند آخرین مهلت تحویل اسناد ارزیابی کیفی تکمیل شده تا ساعت ۱۴ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۷ می‌باشد.

لازم به ذکر است، مستندات مذکور بایستی علاوه بر نسخه فیزیکی و الکترونیکی، از طریق ایمیل نیز به آدرس‌های الکترونیکی (TC@goharzamin.com و goharzamin.TC@gmail.com) ارسال گردد.

این آگهی به منظور ارزیابی کیفی انتشار یافته و پس از ارزیابی، از متقاضیان واجد شرایط طی مراحل بعدی دعوت بعمل خواهد آمد.

به مدارک و اسناد فاقد امضا، مخدوش، غیرمستند و همچنین مدارکی که بعد از انقضاء مهلت قید شده در آگهی واصل شوند، ترتیب اثر داده نخواهد شد.

بدیهی است ارائه مدارک هیچ‌گونه حقی را برای متقاضیان جهت دعوت به ارائه پیشنهاد ایجاد نخواهد کرد. سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد ارزیابی کیفی مندرج می‌باشد.

ضمناً در قبال ارائه مدارک ارزیابی وجهی دریافت نخواهد شد.

جهت کسب اطلاعات بیشتر، متقاضیان می‌توانند با شماره تلفن‌های ۱۶-۴۱۵۲۷۱۱۵-۰۳۴ تماس حاصل نمایند.

دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین

آگهی مناقصه عمومی

شرکت پالایش نفت تبریز (سهامی عام)

شماره تقاضا: RZP-1430410296

موضوع آگهی: تامین کالا

ردیف	واحد	تعداد	شرح کالا
1	ST	12	MOTOR OPERATED VALVE (SIZE 6 INCH)
2	ST	3	MOTOR OPERATED VALVE (SIZE 8 INCH)
3	ST	3	MOTOR OPERATED VALVE (SIZE 10 INCH)
4	ST	2	SPARE PART FOR ITEM NUMBER 1
5	ST	1	SPARE PART FOR ITEM NUMBER 2
6	ST	1	SPARE PART FOR ITEM NUMBER 3

آخرین مهلت اعلام آمادگی و ارسال رزومه پایان وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۱ می‌باشد برای کسب اطلاعات بیشتر و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه به سایت شرکت www.tzorc.ir بخش تامین‌کنندگان- فراخوانها مراجعه نمایید.

روابط‌عمومی و امور بین‌الملل شرکت پالایش نفت تبریز

جهان صنعت
سازمان آگهی های روزنامه جهان صنعت
۸۸۶۱۰۱۹-۲۱
۰۹۱۲۳۹۱۷۶۶۰۴

«جهان‌صنعت» آخرین وضعیت گرانی در بازار اقلام اساسی را بررسی می‌کند

ترکش‌های ناتمام حذف ارز ترجیحی

رضا لاله باغ – «جهان صنعت»

گروه بازرگانی– «با آزادکردن نرخ ارز و انتقال عددی که دولت به‌عنوان یارانه از ابتدای زنجیره به‌انتهای زنجیره خواهد داشت رقم برخی اقلام ازجمله روغن، مرغ و تخم‌مرغ افزایش می‌یابد و مابقی اقلام حدود ۲۰درصد افزایش خواهد داشت.» جملات فوق نقل قول مستقیم از فاطمه مهاجرانی است. کمتر از یک‌ماه از گفته‌های سخنگوی دولت می‌گذرد اما انفجار قیمت‌ها درهمین‌مدت کافی بوده که متوجه شویم سخنان وی در بهترین حالت تنها ابراز نظری خوش بینانه بوده است!

۱۱قلم کالای اساسی تعیین‌شده از سمت دولت عبارت است از لیستی شامل شیر، پنیر، ماست، گوشت قرمز، گوشت مرغ، تخم‌مرغ، برنج، روغن مایع، ماکارونی، قند و شکر و انواع حبوبات. طبق گفته سخنگوی دولت قرار بر این بود که تنها سه‌قلم شامل روغن، مرغ و تخم‌مرغ افزایش قیمتی بیش‌از ۲۰درصد را تجربه‌کنند هرچند تمام این گفته‌ها درحد ادعا ماند و در همان نطفه خفه شد! قیمت کالاهایی که پیش‌ازاین حتی ارز ترجیحی به‌آنها تعلق نمی‌گرفت طی چندروز به‌شکل انفجارگونه‌ای افزایش یافت و مردم را در شوک فرو برد.

■ نقشی فراتر از یک‌ابزار تخصیصی

به‌گفته کارشناسان نرخ ارز رسمی در اقتصاد ایران، به‌دلیل کارکرد سیگنال‌دهی قوی نقشی فراتر از یک‌ابزار تخصیصی ایفا می‌کند. حذف یا افزایش این نرخ حتی درصورت محدودبودن دامنه اثرگذاری مستقیم آن به‌عنوان نشانه‌ای از افزایش هزینه‌های آتی و کاهش ثبات سیاستی تلقی می‌شود. درنتیجه لنگر انتظارات تورمی دچار جابه‌جایی شده و رفتار اقتصادی عوامل مختلف تغییر می‌کند.

این تغییر انتظارات خود را نه‌تنها در قیمت کالاهای وارداتی بلکه درکل ساختار هزینه اقتصاد نشان می‌دهد. پس‌از شکل‌گیری انتظارات تورمی فشار برای افزایش دستمزدهای اسمی تشدید می‌شود و همزمان هزینه خدمات، اجاره، حمل‌ونقل، تامین مالی و سایر نهاده‌های غیرقابل‌مبادله افزایش می‌یابد. حاصل این فرآیند رشد هزینه راهبردی ارزش‌افزوده در بنگاه‌هاست؛ هزینه‌ای که مستقل از برخورداری مستقیم از ارز ترجیحی در قیمت نهایی کالا و خدمات منعکس می‌شود.

براساس گزارش‌ها ۱۵خوراکی در دی‌ماه سال جاری تورم سه‌رقمی را در بازه سالانه ثبت کردند. حبوبات، برنج و روغن صدرنشینان تورم دی‌ماه بودند. در این ماه، روغن نباتی جامد، روغن مایع و تخم‌مرغ ماشینی به‌ترتیب با افزایش ۷۸/۶، ۷۷/۱و۴۸/۶درصدی درمقایسه با آذرماه بیشترین رشد قیمت ماهانه را ثبت کردند.

■ الگوی تورمی پررنگ در نگاه سالانه

در نگاه سالانه نیز الگوی تورمی همچنان پررنگ است. لیموترش، لوبیاچیتی و برنج درجه‌یک ایرانی بیشترین افزایش قیمت سالانه را به‌خود اختصاص دادند درحالی‌که پیاز، فلفل دلمه‌ای و گوجه‌فرنگی کمترین رشد قیمتی را در این بازه زمانی داشتند. به‌طورکلی تحت‌تاثیر شرایط تورمی و سیاست‌های اصلاح ارزی قیمت خوراکی‌ها در دی‌ماه با جهشی محسوس همراه بوده به‌گونه‌ای که ۳۸ قلم از ۵۳قلم خوراکی منتخب در مناطق شهری نرخ تورم سالانه‌ای بالاتر از تورم نقطه‌ای شهری کشور (۵۸/۲درصد) را ثبت کردند. با این حال برخی کارشناسان معتقدند بخشی از این افزایش قیمت‌ها ممکن است در ماه‌های آینده تعدیل شود.

■ کالاهای خارج از لیست ارز ترجیحی

براساس گزارش‌های میدانی «جهان‌صنعت» بسیاری از اقلام مانند چای از زمان تک‌نرخی‌شدن نرخ ارز افزایش قیمت‌های عجیبی را تجربه‌کردند؛ به‌گونه‌ای که قیمت یک‌بسته چای ایرانی به‌بیش از نیم‌میلیون‌تومان رسیده؛ کالایی که از همان ابتدا نیز در لیست ارز ترجیحی قرار نداشت!

آنچه از بررسی این آمار به‌دست می‌آید این است که تورم به‌هیچ عنوان محدود به ۱۱قلم کالای اساسی نمانده و همچنان می‌تازد اما دلایل این اتفاق چیست؟ وحید شقاقی شهری، کارشناس مسائل اقتصادی دراین‌باره به«جهان‌صنعت» گفت: تصور دولت این است که وقتی ارز یارانه‌ای یا ترجیحی برای پنج‌شش‌قلم کالا حذف می‌شود، سایر اقلام نباید دچار افزایش قیمت شوند. تحلیل دولت این‌است که در گذشته فقط برای چندقلم مشخص یارانه پرداخت می‌شد و بقیه کالاها با قیمت بازار آزاد وارد می‌شدند بنابراین با حذف این ارز نباید تغییری در قیمت سایر کالاها رخ دهد اما واقعیت این است که در دنیای واقعی اقتصاد چنین چیزی عملا امکان‌پذیر نیست. دلیل این موضوع روشن بوده یعنی درست است که دولت برای همان پنج‌شش‌قلم کالا اقدام به‌پرداخت یارانه یا کالابرگ کرده و تلاش می‌کند افزایش قیمت آنها را پوشش دهد اما افزایش قیمت همین چندقلم به‌سایر کالاها تزریق می‌شود و حداقل از منظر انتظارات تورمی این اتفاق رخ می‌دهد.

■ نگرانی‌های ناتمام مردم

کارشناس مسائل اقتصادی ادامه داد: در حال حاضر در ذهن مردم چه چیزی نقش بسته است؟ مردم در بیان خودشان اصلا به‌کالا برگ یا عدد یک‌میلیون‌تومان اشاره نمی‌کنند. می‌گویند مثلا قیمت مرغ افزایش پیدا کرده و به‌فلان عدد رسیده است. به‌این معنا که در ذهن مردم از منظر انتظارات تورمی، این پنج‌شش‌قلم کالا جدا دیده نمی‌شود. مردم عدد بازار را می‌بینند گویی اصلا کالا برگ و یارانه در تصور و ذهن آنها نقش نبسته است. وقتی با مردم صحبت می‌کنیم حرفشان این است که گوشت مثلا دوبرابر شده، مرغ اینقدر افزایش قیمت داشته و لبنیات این‌میزان گران شده است. این نگاه باعث می‌شود افزایش قیمت به‌سایر کالاها هم تسری پیدا کند.

وی ادامه داد: سیاست یکسان‌سازی یا حذف ارز ترجیحی الزاماتی دارد. اگر این الزامات رعایت نشود این سیاست با شکست مواجه خواهد شد. یکی از مهم‌ترین الزامات آن نظارت بسیار سفت و سخت بر قیمت سایر کالاهاست اما چون احاطه داده‌ای و اطلاعاتی کافی وجود ندارد اقلامی که نباید افزایش قیمت پیدا می‌کردند خودشان را با این چند قلم کالا هماهنگ می‌کنند. مثلا شما برای خرید خرما مراجعه کرده و می‌پرسید چرا خرما گران شده؟ فروشنده پاسخ می‌دهد مگر نمی‌بینید مرغ چند برابر شده است؟ نمی‌توانید دوساعت وقت بگذارید و توضیح بدهید که مرغ ارز یارانه‌ای می‌گرفته و حالا دولت به‌جایش کالا برگ می‌دهد اما خرما همیشه با ارز بازار آزاد تامین می‌شد و نباید گران شود.

■ جهش بی‌امان نرخ دلار

شقاقی شهری افزود: موضوع دیگر این است که درهمین فاصله کوتاه طی یک ماه اخیر شاهد افزایش مجدد نرخ ارز هم بودیم. دلار طی چند روز گذشته حتی تا بالای ۱۶۰هزارتومان و حدود ۱۶۵هزارتومان هم بالا رفت. قبل از اجرای این سیاست دلار حدود ۱۳۵تا۱۴۰هزارتومان بود اما باتوجه به‌تلاطمات سیاسی و وقایع هفته‌های اخیر شاهد جهش ناگهانی نرخ ارز بودیم. در مجموع دلار حدود ۲۰هزارتومان به‌دلیل این التهابات سیاسی افزایش پیدا کرد. همه این عوامل تاثیرگذارند. مساله اصلی این است که چه در سیاست ارز ترجیحی و چه در سیاست آزادسازی اگر حکمرانی داده و اطلاعات هم در حوزه منابع ارزی، هم مصارف ارزی و هم در حوزه کالا وجود نداشته باشد مدیریت شرایط عملا ازدست دولت خارج می‌شود.وی افزود: این اتفاق از دو بُعد در اقتصاد ایران رخ داده است: اول انتظارات تورمی که شکل گرفته به‌طوری که وقتی مردم برای خرید مراجعه می‌کنند فروشنده می‌گوید لبنیات و مرغ چندبرابرشده پس انتظار ندارید چای یا خرما ثابت بماند. مردم عادی نه توان تحلیل دارند، نه وقتش را و نه شرایط فعلی اجازه می‌دهد با فروشنده وارد مجادله شوند که چرا کالایی که همیشه با ارز آزاد تامین می‌شده حالا گران شده است. بُعد دوم جهش نرخ ارز در هفته‌های اخیر است. نااطمینانی‌ها، ناآرامی‌ها و اتفاقات داخلی‌وخارجی همه با هم جمع و باعث شده سایر کالاها هم با افزایش قیمت مواجه شوند

■ نبود احاطه دولت بر آمار و داده‌ها

شقاقی شهری گفت: در مجموع چه سیاست ارز ترجیحی و چه سیاست حذف آن هردو الزاماتی دارند. مهم‌ترین الزام این است که دولت احاطه کامل بر داده‌ها و اطلاعات هم در منابع و هم در توزیع کالا داشته باشد. اگر این احاطه نباشد مدیریت بازار ازدست خارج می‌شود و چنین اتفاقاتی رخ می‌دهد. مردم هم نمی‌توانند ساعت‌ها با فروشنده بحث کنند. وقتی فروشنده می‌گوید خرما گران شده چون مرغ گران شده مردم نمی‌توانند وارد این توضیح شوند که مرغ ارز یارانه‌ای می‌گرفته و یارانه‌اش حذف شده اما خرما چنین وضعیتی نداشته است. نه سطح تحلیلش هست، نه زمانش و نه شرایط اجتماعی چنین اجازه‌ای می‌دهد. تمام این عوامل دست به‌دست هم دادند تا امروز شاهد این وضعیت در بازار باشیم.

بازتاب

شوک کاهشی یا مُسکن موقت برای بازار گوشت؟

تحلیل بازار– درشرایطی‌که قیمت هرکیلو گوشت قرمز به‌حدود یک‌میلیون‌و۷۰۰هزارتومان و مرغ به۲۳۰هزارتومان رسیده و دلار در کانال ۱۵۰هزارتومان نوسان می‌کند بحث استفاده از مدل «تهاتر نفت و محصولات نفتی دربرابر نهاده‌های دامی» دوباره به‌مرکز توجه بازگشته؛ مدلی که طرفدارانش آن را راه واقعی مهار قیمت موادپروتئینی در شرایط تحریمی می‌دانند و منتقدان نگران پیامدهای ساختاری آن هستند.

اگرچه گوشت و مرغ در ظاهر محصولاتی «داخلی» محسوب می‌شوند اما واقعیت اقتصاد تولید آنها چیز دیگری است. بیش از ۶۰درصد هزینه تمام‌شده مرغ و حدود ۵۵درصد هزینه تولید گوشت قرمز مستقیما به‌خوراک دام و طیور وابسته بوده؛ خوراکی که بخش اصلی آن شامل ذرت، کنجاله سویا و جو وارداتی است. با رسیدن قیمت دلار به‌محدوده ۱۵۰هزارتومان قیمت نهاده‌ها به‌شکل جهشی افزایش یافته و این‌شوک با وقفه‌ای کوتاه به‌بازار مصرف منتقل شده است.

درچنین‌شرایطی حتی اگر تولیدکننده داخلی باشد قیمت‌گذاری دلاری نهاده عملا بازار پروتئین را به‌بازار ارز گره زده است. نتیجه آن جهش قیمت مرغ از کانال‌های زیر ۱۰۰هزارتومان در سال‌های گذشته به۲۳۰هزارتومان و صعود گوشت قرمز به‌مرز یک‌میلیون‌و۷۰۰هزارتومان است؛ سطحی‌که مصرف را کاهش داده و امنیت غذایی دهک‌های میانی و پایین را تهدید می‌کند.

مدل تهاتر نفت و محصولات نفتی دربرابر نهاده‌های دامی در ساده‌ترین تعریف یعنی استفاده از ظرفیت صادرات نفت خام، میعانات یا فرآورده‌های نفتی برای تامین مستقیم کالاهای استراتژیک بدون عبور از چرخه ارز. در این مدل ارزش نفت براساس قیمت‌های مرجع جهانی محاسبه و معادل آن نهاده وارد کشور شده بدون آنکه دلاری در بازار آزاد یا حتی نیما جابه‌جا شود.

در شرایط تحریم و کمبود ارز این مدل از دوجهت اهمیت پیدا می‌کند: نخست کاهش فشار تقاضای ارزی و دوم حذف نوسان نرخ ارز از قیمت نهاده‌ها. به‌بیان ساده وقتی نهاده با نفت تسویه شود دلار ۱۵۰هزارتومانی دیگر مستقیما روی قیمت ذرت و سویا اثر نمی‌گذارد حتی اگر به‌طور غیرمستقیم همچنان نقش مرجع را بازی کند

برآوردهای واقع‌بینانه نشان می‌دهد اجرای یک فاز تهاتر نفتی به‌ارزش حدود ۱۰میلیارد دلار که ۶میلیارد دلار آن صرف واردات نهاده دامی شود می‌تواند هزینه تمام‌شده خوراک دام و طیور را بین ۲۵تا۳۰درصد کاهش دهد. این کاهش نه از محل «ارزان‌فروشی» بلکه از سه مسیر اتفاق می‌افتد: حذف ریسک نوسان ارز، حذف واسطه‌های ارزی و تجاری و تثبیت قراردادهای بلندمدت.

در شرایط فعلی واردکننده نهاده ناچار است ریسک دلاری کرده و نه تومانی و هزینه تامین مالی و ریسک تحریم را در قیمت لحاظ کند. تهاتر بخش بزرگی از این ریسک را حذف می‌کند. نتیجه آن نهاده‌ای است که اگرچه رایگان نبوده اما از شوک‌های ناگهانی مصون می‌شود. این ثبات برای تولیدکننده به‌مراتب مهم‌تر از یارانه‌های مقطعی است.

با فرض قیمت فعلی مرغ در سطح ۲۳۰هزارتومان و سهم ۶۵درصدی خوراک در قیمت تمام‌شده کاهش ۲۵تا۳۰درصدی هزینه نهاده به‌صورت مستقیم اثر خود را نشان می‌دهد. محاسبه‌ساده است: ۶۵درصد از ۲۳۰هزارتومان حدود ۱۵۰هزارتومان است. اگر این بخش ۲۵درصد کاهش یابد قیمت تمام‌شده مرغ حدود ۳۷هزارتومان پایین می‌آید و اگر کاهش به ۳۰درصد برسد این عدد به‌بیش از ۴۵هزارتومان می‌رسد.

در نتیجه قیمت تعادلی مرغ می‌تواند در بازه‌ای حدود ۱۸۵تا۱۹۵هزارتومان تثبیت شود. این کاهش به‌تنهایی معجزه نکرده اما بازار را از وضعیت فعلی خارج می‌کند و مصرف را تا حدی احیا خواهد کرد. نکته مهم‌تر آن است که ثبات نهاده از جهش‌های بعدی جلوگیری می‌کند؛ چیزی که سرکوب قیمتی هرگز قادر به‌انجام آن نیست.

بازار گوشت قرمز به‌دلیل دوره تولید طولانی‌تر کندتر واکنش نشان می‌دهد اما اثر تهاتر در این بازار نیز قابل‌توجه است. با سهم ۵۵درصدی خوراک در قیمت تمام‌شده کاهش ۲۵تا۳۰درصدی نهاده می‌تواند قیمت گوشت را بین ۱۳تا۱۶درصد کاهش دهد. بر این اساس قیمت یک‌میلیون‌و۷۰۰هزارتومانی گوشت می‌تواند به‌محدوده حدود یک‌میلیون‌و۴۲۰ تا یک‌میلیون‌و۴۸۰هزارتومان برسد.

اگرچه این قیمت همچنان بالا محسوب می‌شود اما کاهش ۲۲۰تا۲۸۰هزارتومانی برای هرکیلوگرم اثر قابل‌توجهی بر قدرت خرید خانوار دارد. مهم‌تر از آن کاهش هزینه تولید انگیزه پرواربندی را افزایش می‌دهد و در میان‌مدت عرضه را بالا می‌برد؛ عاملی که می‌تواند فشار قیمتی را بیش از اعداد اولیه کاهش دهد.

اجرای مدل تهاتر همان‌قدر که برنده داشته بازنده هم دارد. تولیدکنندگان مرغ و دام، مصرف‌کنندگان و حتی دولت از کاهش فشار یارانه‌ای در سمت برندگان قرار می‌گیرند اما در سوی دیگر شبکه‌ای از واردکنندگان، واسطه‌های ارزی و ذی‌نفعان ارز منافع خود را در خطر می‌بینند. به‌همین دلیل است که مقاومت دربرابر تهاتر بیش از آنکه فنی باشد سیاسی–اقتصادی است.

تهاتر شفافیت را افزایش داده و امکان بازی با نرخ ارز را کاهش می‌دهد. درچنین فضایی سودهای غیرمولد کوچک و سود به‌تولید منتقل می‌شود. اگر این انتقال به‌درستی مدیریت نشود ممکن است بخشی از کاهش هزینه در حلقه‌های میانی جذب شود اما با سازوکار نظارتی مناسب بخش قابل‌توجهی از آن به‌قیمت مصرف‌کننده منتقل خواهد شد.

استفاده از مدل تهاتر نفت و محصولات نفتی دربرابر نهاده‌های دامی به‌تنهایی همه مشکلات بازار گوشت و مرغ را حل نمی‌کند اما می‌تواند مهم‌ترین متغیر بحران‌ساز یعنی «دلار ۱۵۰هزارتومانی» را از قلب قیمت‌گذاری بیرون بکشد. کاهش ۱۵تا۲۰درصدی قیمت نهایی، ثبات عرضه و کاهش نوسان دستاوردهایی است که با هیچ‌سیاست دستوری به‌دست نمی‌آید.

درنهایت تهاتر نه یک‌شعار ضدتحریمی بلکه ابزاری اقتصادی برای بازتعریف رابطه نفت و غذا در ایران است. اگر این ابزار به‌درستی اجرا شود می‌تواند بازار گوشت و مرغ را از وضعیت فعلی به‌شرایط قابل مدیریت بازگرداند؛ گامی ضروری هرچند ناکافی برای بازسازی امنیت غذایی کشور.

بررسی

معوقات پرداخت‌نشده، مهم‌ترین مساله واردکنندگان برنج

مطالبات ارزی پرداخت‌نشده به‌واردکنندگان برنج حدود یک‌میلیاردو۲۰۰میلیون‌یورو است. این معوقات از بهمن ماه سال گذشته انباشته شده و به‌واردات برنج آسیب رساندند. حذف ارز ترجیحی نیز اثر خود را واردات برنج گذاشته است. پس از چنین‌سیاستی به‌ثبات‌رسیدن بازار مستلزم زمان است. دبیر انجمن واردکنندگان برنج معتقد است که بدون تسویه بدهی‌ها به‌واردکنندگان برنج دیگر سیاست‌های مبتنی بر رقابتی‌سازی و شناورکردن نرخ ارز نمی‌توانند بازار را به‌ثبات برسانند.

مجیدرضا خاکی، دبیر انجمن واردکنندگان برنج ایران دراین‌باره به‌تجارت نیوز گفت: در ۱۰ماهه امسال حدود یک‌میلیون‌و۱۰۰هزارتن برنج سفید از گمرکات کشور ترخیص شده است. اخیرا نیز ثبت سفارش ۳۰۰هزارتن برنج ازسوی وزارت جهادکشاورزی بارگذاری شده است. به‌علاوه این امکان فراهم شده که واردکنندگان بدون ثبت سفارش اولیه کالا را وارد گمرکات کشور کرده و سپس با ارائه قبض انبار نسبت به ثبت سفارش اقدام کنند.

■ بازگشت قیمت‌ها به‌کانال منطقی

دبیر انجمن واردکنندگان برنج در ایران ادامه داد: درکنار این‌موارد قول‌های مساعدی نیز درباره پرداخت مطالبات ارزی این حوزه که رقم آن از یک‌میلیاردیورو فراتر رفته داده شده است؛ مطالباتی که امیدواریم پس از گذشت حدود یک‌سال پرداخت آنها وارد فاز اجرایی شود. مجموعه این گشایش‌ها می‌تواند درکنارهم به‌ثبات بازار کمک کرده و قیمت‌ها را به‌کانال منطقی بازگرداند

طبیعتا از ابتدای آذرماه که تصمیم مهم حذف ارز ترجیحی برنج اجرایی شد بازار به‌یک بازه‌زمانی کوتاه نیاز دارد تا به‌تعادل مطلوب برسد، عرضه روی روال طبیعی قرار گیرد و قیمت‌ها به‌سمت منطقی‌شدن حرکت کند. انتظار می‌رود با عبور از این دوران گذار ناترازی میان عرضه‌وتقاضا از بین رفته و مصرف‌کننده نهایی از این شرایط منتفع شود. در چنین فضایی پدیده‌هایی مانند گران‌فروشی، احتکار و اخلال در بازار عملا موضوعیت خود را از دست می‌دهند.

خاکی در ادامه بیان می‌کند: با توجه به‌شناوربودن نرخ ارز در تالار دوم مرکز مبادله ارز و طلا و تعیین آن براساس عرضه‌وتقاضا قیمت تمام‌شده برنج خارجی نیز متغیر خواهد بود اما به‌مرور زمان ثبات لازم در قیمت‌ها ایجاد می‌شود. دلیل این امر آن است که با رقابتی شدن حوزه تامین و توزیع واحدهای بازرگانی و صنفی با کاهش حاشیه سود خود برای کسب سهم بیشتر از بازار با یکدیگر رقابت می‌کنند که درنهایت به‌نفع مصرف‌کننده خواهد بود

■ عدم کفایت حذف ارز ترجیحی

دبیر انجمن واردکنندگان برنج در پاسخ به‌این پرسش که حذف ارز ترجیحی چگونه به رقابتی‌شدن بازار برنج کمک می‌کند، می‌گوید: حذف ارز ترجیحی اگر چه تصمیم صحیح و شجاعانه‌ای بود اما به‌تنهایی کافی نبوده و نیازمند پیش‌نیازها و الزاماتی است. همانطور که اشاره شد مهم‌ترین مساله در این‌میان پرداخت معوقات ارزی است. واردکنندگان درمجموع حدود یک‌میلیاردو۲۰۰میلیون‌یورو ارز ترجیحی بابت واردات برنج از یک‌سال‌گذشته از دولت طلب دارند؛ محموله‌هایی که مدت‌هاست وارد بازار شده و به‌مصرف رسیدند اما وجه ارزی آنها هنوز پرداخت نشده است.

او در ادامه می‌گوید: این مطالبات دست واردکنندگان را بسته چراکه وقتی بدهی به‌طرف خارجی از حدی فراتر می‌رود واردکننده اعتبار خود را از دست می‌دهد و تامین‌کننده خارجی عملا حاضر به‌فروش کالا نخواهد بود. در چنین شرایطی اگر پرداختی صورت نگیرد حتی بهترین سیاست‌های تسهیلگری، رقابتی‌سازی و مداخله حداقلی دولت نیز کارایی خود را از دست می‌دهند.

■ بی‌اعتمادی تامین‌کنندگان خارجی

خاکی اضافه می‌کند: در کوتاه‌ترین زمان ممکن دست‌کم بخشی از این مطالبات باید پرداخت شود تا تامین‌کنندگان خارجی دوباره به‌همکاری با واردکنندگان ایرانی ترغیب شوند. از بهمن‌ماه سال‌گذشته تا زمان حذف ارز ترجیحی بازار برنج با اعتبار و سرمایه بخش خصوصی تامین شد چراکه در این مدت عملا حتی یک‌دلار ارز نیز دریافت نشده بود اما امروز دیگر سرمایه و اعتباری برای واردکنندگان باقی نمانده است. دبیر انجمن واردکنندگان برنج در پایان می‌گوید: مالیات‌برارزش‌افزوده واردات که درسال‌های گذشته برای کالای اساسی معمولا یک‌درصد بود اکنون برای واردات برنج به ۱۰درصد افزایش یافته است. طبیعی است که این موضوع فشار مستقیمی بر قیمت وارد می‌کند. به‌اعتقاد من دولت می‌تواند مانند سال‌های گذشته از بخش عمده این سهم صرف‌نظر کرده و مالیات را در همان سطح یک‌درصد اعمال کند چراکه این‌موضوع تاثیر مستقیمی بر قیمت تمام‌شده برنج دارد.

عمق بازار

قیمت به‌تومان

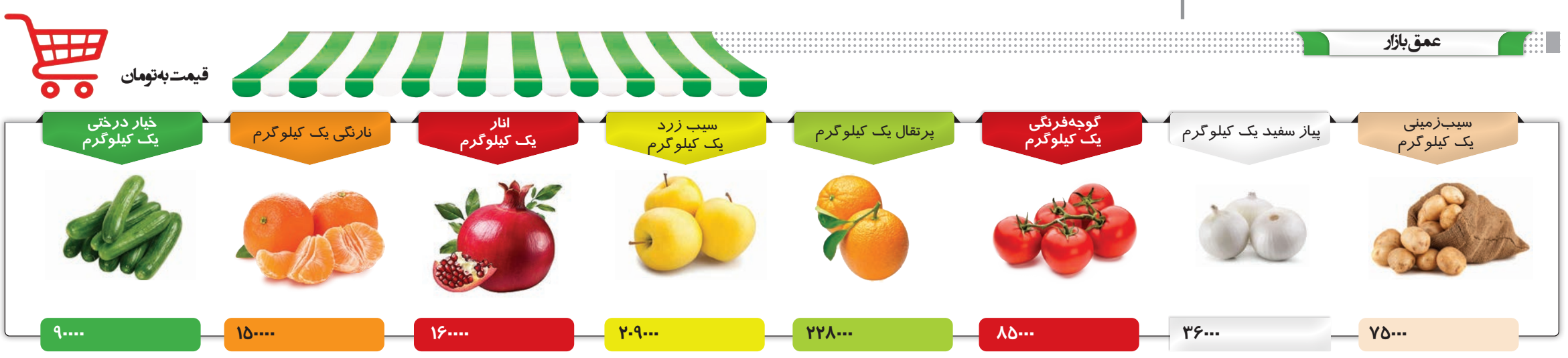

نفت زیر سایه تنش‌های ژئوپلیتیک و تصمیمات اوپک‌پلاس

بازار جهانی نفت در وضعیت آماده‌باش

نخست

گروه انرژی– نفت اولین‌ماه سال جدید میلادی را در شرایطی به پایان رساند که بیش‌از هرعامل اقتصادی تحت‌تاثیر تحولات سیاسی و تصمیمات راهبردی تولیدکنندگان بزرگ قرار گرفته است. قیمت‌ها اگرچه در معاملات روزانه نوسان محدودی را تجربه می‌کنند اما همچنان در نزدیکی بالاترین سطوح چندماهه باقی ماندند؛ وضعیتی که نشان می‌دهد معامله‌گران نفت درحال قیمت‌گذاری مجموعه‌ای از ریسک‌ها هستند که از خاورمیانه تا اتاق‌های تصمیم‌گیری اوپک‌پلاس امتداد دارد

در آخرین روز معاملات ژانویه۲۰۲۶ بازار نفت برنت و شاخص آمریکا با نوسان محدود اما در سطوح بالایی بسته شدند. قراردادهای فیوچرز نفت برنت برای تحویل مارس باقیمت حدود ۷۰/۶۹دلار در هر بشکه بسته شدند درحالی‌که WTI آمریکا به حدود ۶۵/۲۱دلار در هربشکه رسید و هردومعیار در مسیر ثبت بزرگ‌ترین رشد ماهانه در شش‌ماه اخیر قرار گرفتند. رشد بیش از ۱۶درصدی برنت و بیش‌از ۱۴درصدی WTI در ماه‌ژانویه بازتاب‌دهنده واکنش بازار به ریسک‌های ژئوپلیتیک و تصمیمات عرضه است.

بازار آپشن و فیوچرز نیز طی هفته‌منتهی به ۳۰ژانویه شاهد افزایش در حجم معاملات و تمایل سرمایه‌گذاران به حفظ موقعیت‌های خرید (CALL) بود هرچند داده‌های دقیق حجم و قیمت اعتبارات هنوز به‌طور رسمی منتشر نشده اما تحلیلگران می‌گویند که ریسک پریمیوم افزایشی در قیمت‌های قراردادهای آتی و آپشن به‌دلیل تنش‌های منطقه‌ای در خاورمیانه مشهود بوده به‌ویژه زمانی که معامله‌گران به تهدیدات بالقوه در مسیرهای صادرات نفت مانند تنگه هرمز توجه کردند.

رویترز در گزارشی می‌نویسد: بررسی گزینه‌های نظامی علیه ایران ازسوی دولت آمریکا به یکی از مهم‌ترین محرک‌های روانی بازار تبدیل شده است. حتی بدون اعلام تصمیم مشخص یا جدول زمانی روشن طرح چنین‌سناریوهایی کافی بوده تا نگرانی‌ها درباره اختلال احتمالی در عرضه نفت منطقه‌ای افزایش یابد. ایران به‌عنوان یکی از بازیگران مهم انرژی در خاورمیانه نقشی فراتر از حجم واقعی صادرات خود در معادلات بازار دارد چراکه هرگونه تشدید تنش نظامی می‌تواند پیامدهایی فراتر از مرزهای این کشور داشته باشد و امنیت مسیرهای حیاتی انتقال انرژی به‌ویژه تنگه هرمز را تحت‌تاثیر قرار دهد. براساس این گزارش بازار نفت در واکنش به چنین تحولات ژئوپلیتیکی معمولا با منطق «پیش‌دستانه» عمل می‌کند. معامله‌گران منتظر وقوع درگیری نمی‌مانند بلکه ریسک وقوع آن را در قیمت‌ها لحاظ می‌کنند. به همین دلیل قیمت نفت برنت باوجود اصلاح‌های محدود روزانه همچنان در محدوده‌ای معامله می‌شود که نشان‌دهنده بازگشت «حق بیمه ژئوپلیتیک» به بازار است. این درحالی است که سایر عوامل بنیادین به‌تنهایی توجیه‌کننده چنین سطوح قیمتی نیستند. همزمان تصمیم اوپک‌پلاس برای حفظ توقف افزایش تولید حداقل تا ماه‌مارس به عامل مهم دیگری در تثبیت قیمت‌ها تبدیل شده است. منابع آگاه به رویترز گفتند که این‌گروه تمایلی به تغییر سیاست فعلی خود ندارد حتی در شرایطی که قیمت نفت به بالای ۷۰دلار در هر بشکه رسیده است. این رویکرد نشان می‌دهد که تولیدکنندگان بزرگ نفت افزایش اخیر قیمت‌ها را بیشتر ناشی از ریسک‌های سیاسی می‌دانند تا بهبود پایدار در تقاضای جهانی.

اوپک‌پلاس طی سال‌های اخیر نشان داده که نسبت به نوسانات شدید بازار حساس است و ترجیح می‌دهد با مدیریت تدریجی عرضه از شوک‌های قیمتی ناخواسته جلوگیری کند. افزایش سریع تولید در واکنش به رشد قیمت‌ها می‌تواند تعادل شکننده بازار را بر هم بزند و در صورت تضعیف تقاضا به افت ناگهانی قیمت‌ها منجر شود؛ سناریویی که بسیاری از اعضای این گروه تمایلی به تکرار آن ندارند.

در سمت تقاضا تصویر همچنان محتاطانه است. اگرچه مصرف نفت در برخی مناطق نشانه‌هایی از بهبود نشان می‌دهد اما چشم‌انداز کلی اقتصاد جهانی همچنان با عدم قطعیت همراه است. سیاست‌های پولی انقباضی در اقتصادهای بزرگ، نگرانی‌ها درباره رشد اقتصادی و افزایش تولید نفت در آمریکا همگی عواملی هستند که مانع شکل‌گیری یک‌روند صعودی قدرتمند و پایدار در بازار نفت می‌شوند.

دراین‌میان نقش تولیدکنندگان غیر اوپک نیز قابل‌توجه است. افزایش تولید در ایالات‌متحده و بازگشت تدریجی عرضه از برخی میادین خارج از اوپک به بازار این‌پیام را می‌دهد که درصورت جهش شدید قیمت‌ها ظرفیت‌هایی برای جبران عرضه وجود دارد. همین‌عامل باعث شده واکنش قیمت‌ها به اخبار ژئوپلیتیکی هرچند قابل توجه اما کنترل‌شده باقی بماند.

تحلیلگران براین باورند که بازار نفت در مقطع کنونی در وضعیتی قرار گرفته که نه به‌طور کامل از عوامل بنیادین پیروی می‌کند و نه صرفا اسیر هیجانات کوتاه‌مدت است بنابراین تا زمانی که یکی‌ازاین متغیرها دچار تغییر اساسی نشود نفت به‌نظر می‌رسد در همین محدوده‌های قیمتی به مسیر پرنوسان اما کنترل‌شده خود ادامه دهد

«جهان‌صنعت» پیشنهاد آنکارا برای میانجیگری میان تهران و واشنگتن را بررسی کرد

نبرد پنهان بر سر نفت

هستی عبادی– درشرایطی‌که روابط ایران و ایالات‌متحده همچنان در وضعیت بی‌ثبات و پرتنش قرار دارد و بازارهای جهانی انرژی نسبت‌به‌هرگونه شوک ژئوپلیتیک‌در خاورمیانه حساس هستند پیشنهاد ترکیه برای میانجیگری میان تهران و واشنگتن آن‌هم با تمرکز بر همکاری‌های انرژی توجه ناظران منطقه‌ای و بین‌المللی را به‌خود جلب کرده است. این‌ابتکار دیپلماتیک‌را نمی‌توان صرفا یک‌اقدام سیاسی دانست بلکه باید آن را در چارچوب منافع اقتصادی، امنیتی و انرژی‌محور آنکارا تحلیل کرد.

ترکیه در سال‌های اخیر تلاش کرده تا جایگاه خود را به‌عنوان یک‌بازیگر محوری در معادلات انرژی منطقه تثبیت کند. موقعیت جغرافیایی این‌کشور که آن را به‌گذرگاه طبیعی انتقال انرژی از خاورمیانه، قفقاز و آسیای مرکزی به‌اروپا تبدیل کرده به‌آنکارا این‌امکان را داده که دیپلماسی انرژی را به‌یکی از ابزارهای اصلی سیاست خارجی خود بدل کند. از این‌منظر کاهش تنش میان ایران و آمریکا می‌تواند به‌طور مستقیم بر امنیت عرضه انرژی، ثبات مسیرهای ترانزیتی و حتی قیمت‌ها در بازارهای منطقه‌ای و جهانی اثرگذار باشد.

ایران باوجود برخورداری از یکی از بزرگ‌ترین ذخایر گاز طبیعی و نفت جهان به‌دلیل تحریم‌های گسترده آمریکا و محدودیت‌های مالی و فناورانه نتوانسته نقش متناسبی در بازار جهانی انرژی ایفا کند. هرگونه گشایش محدود در روابط تهران و واشنگتن حتی اگر درقالب همکاری‌های مشخص و فنی در حوزه انرژی باشد می‌تواند زمینه‌ساز بازتعریف جایگاه ایران در زنجیره تامین انرژی منطقه شود. ترکیه از این‌منظر می‌تواند یکی از نخستین ذی‌نفعان چنین تحولی باشد؛ چه به‌عنوان واردکننده انرژی و چه به‌عنوان مسیر انتقال آن به‌اروپا.

از سوی دیگر آمریکا نیز در سال‌های اخیر نگاه خود به‌امنیت انرژی اروپا و کاهش وابستگی این‌قاره به‌منابع پرریسک را تشدید کرده است. در این‌چارچوب نقش‌آفرینی ترکیه به‌عنوان یک‌میانجی می‌تواند با منافع واشنگتن در ثبات‌بخشی به‌بازار انرژی هم‌راستا شده بدون آنکه الزاما به‌توافقی سیاسی گسترده میان ایران و آمریکا منجر شود.

با این‌حال مسیر پیش‌روی این‌ابتکار ساده نیست. بی‌اعتمادی عمیق میان تهران و واشنگتن، فشارهای داخلی و منطقه‌ای و رقابت بازیگران دیگر در حوزه انرژی می‌تواند دامنه و اثرگذاری میانجیگری ترکیه را محدود کند. باوجود این نفس طرح چنین پیشنهادی نشان می‌دهد که انرژی همچنان یکی از معدود حوزه‌هایی است که می‌تواند به‌عنوان نقطه تماس حداقلی میان بازیگران متخاصم عمل کند.

تحلیلگران انرژی براین‌باورند که پیشنهاد ترکیه را می‌توان تلاشی حساب‌شده برای پیوندزدن منافع انرژی با دیپلماسی منطقه‌ای دانست؛ تلاشی که موفقیت یا ناکامی آن نه‌تنها بر روابط ایران و آمریکا بلکه بر آرایش آینده بازار انرژی در منطقه نیز تاثیرگذار خواهد بود.

■ حذف ایران منطقه را وارد مرحله خطرناک‌تری می‌کند

محمود خاقانی، کارشناس بین‌المللی انرژی در گفت‌وگو با «جهان‌صنعت» در تحلیل پیشنهاد آنکارا برای میانجیگری میان ایران و آمریکا بر پایه همکاری های انرژی با تاکید به‌دلیل حضور عناصر نفوذی و ناکارآمد در آنچه از آن به«دولت پنهان» یاد می‌شود ممکن است پیش از جدی‌شدن این‌پیشنهاد کارشکنی کنند، اظهارداشت که درطرح این‌پیشنهاد به‌نظر می‌رسد که اهمیت جایگاه ژئوپلیتیکی ایران تاحد زیادی نادیده گرفته شده؛ جایگاهی که باوجود طرح آن در سطوح مختلف هنوز به‌طور شفاف برای افکار عمومی تبیین نشده است.

او با اشاره به‌اینکه ایران از نظر جغرافیای سیاسی در موقعیتی بسیار حساس و راهبردی قرار دارد، گفت: ایران در میان خلیج‌فارس، آسیای‌مرکزی، دریای‌خزر و قفقاز واقع شده و به‌طور کلی حلقه اتصال شرق و غرب یعنی میان آسیا و اروپا محسوب می‌شود. به‌بیان دیگر ایران در یکی از مهم‌ترین کریدورهای ژئوپلیتیکی جهان قرار دارد.

وی ادامه داد: افزون بر این ایران از منابع عظیم انرژی و معادن راهبردی ازجمله نفت، گاز و لیتیوم برخوردار بوده به‌گونه‌ای که برآورد می‌شود توان تامین حدود ۲۰درصد لیتیوم جهان را داشته باشد؛ موضوعی که امروز در کانون توجه بازیگران بزرگی در سطح بین‌المللی قرار گرفته است.

خاقانی باتاکیدبر نقش متوازن‌کننده ایران در منطقه بیان کرد: این‌موقعیت ژئوپلیتیکی می‌توانست ایران را به‌عامل تعادل در منطقه و وزنه‌ای موثر میان شرق و غرب تبدیل کند. با این‌حال این‌ظرفیت راهبردی در بسیاری از مقاطع نادیده گرفته شد. هرچند ایران در برخی تحولات منطقه‌ای ازجمله در سوریه با کشورهایی مانند ترکیه اختلاف‌نظرهایی داشت اما تحولات بعدی نشان داد که حذف یا تضعیف نقش ایران نه‌تنها به‌ثبات منطقه منجر نشد بلکه نگرانی‌های امنیتی جدیدی برای همان کشورها ایجاد کرد.او همزمان به‌تحولات سوریه اشاره کرد و گفت: پس از کناررفتن دولت بشار اسد ترکیه به‌سرعت با واقعیت‌های پیچیده‌ای روبه‌رو شد؛ ازجمله حضور اسرائیل در جنوب سوریه، نفوذ کردها در مناطق نفت‌خیز شمال و شمال‌شرق این‌کشور و تلاش برای یکپارچه‌سازی ساختار قدرت در دمشق با حمایت آمریکا. وی ادامه داد: در این‌میان ترکیه، عربستان و دیگر بازیگران منطقه‌ای به‌تدریج دریافتند که ایران خواسته یا ناخواسته نقش یک‌سپر امنیتی در برابر گسترش نفوذ اسرائیل ایفا می‌کرده است. خاقانی با هشدار نسبت‌به پیامدهای تضعیف ایران اظهار کرد: نگرانی اصلی این‌کشورها آن است که درصورت تضعیف یا تجزیه ایران هدف بعدی اسرائیل می‌تواند کل سوریه و حتی بخش‌هایی از عراق و فراتر از آن باشد؛ موضوعی که در برخی نقشه‌های موسوم‌به«اسرائیل بزرگ» نیز دیده می‌شود.

■ مانعی به‌نام دلالان بحران و پاسبانان جنگ

این‌کارشناس انرژی بیان کرد: تحولات امروز منطقه نشان می‌دهد که ایران همچون یک‌ترازو عمل می‌کند؛ همان ترازویی که در گذشته با قرارگرفتن وزنه‌ها در دوکفه تعادل ایجاد می‌کرد. اگر سیاست «نه‌شرقی و نه‌غربی» به‌درستی و به‌صورت مستمر دنبال می‌شد ایران می‌توانست این‌نقش تعادلی را به‌خوبی ایفا کند.

او با انتقاد از نقش کاسبان تحریم گفت: متاسفانه منافع گروه‌هایی مانند کاسبان تحریم، دلالان بحران و پاسبانان جنگ که منافعشان با تداوم تنش گره خورده مسیر اقتصاد و سیاست کشور را به‌سمتی برد که نتیجه آن نارضایتی عمومی شد. به‌گفته وی، در شرایط کنونی دولت آقای مسعود پزشکیان تلاش کرده با تعریف سیاست‌های اقتصادی جدید دست این‌گروه‌ها را از اقتصاد کوتاه کند؛ تصمیمی که البته مسبوق‌به‌سابقه بوده و در گذشته نیز تجربه‌شده اما همواره با تلاش برای ایجاد ناآرامی و سوءاستفاده از مطالبات مردمی همراه بوده است. خاقانی با اشاره به‌نگرانی کشورهای منطقه بیان کرد: کشورهایی مانند ترکیه، عربستان و امارات نیز به‌خوبی متوجه شدند که دولت آمریکا به‌ویژه در شرایط فشار داخلی ممکن است برای انحراف افکار عمومی به‌دنبال ایجاد یک‌بحران در سیاست خارجی باشد زیرا سابقه تاریخی «عملیات پرچم دروغین» چه در کودتای علیه دولت مصدق و چه در جنگ‌های منطقه‌ای نشان می‌دهد که این‌نگرانی‌ها ریشه در تجربه‌های واقعی دارد و نمی‌توان آن را نادیده گرفت.

او با تاکید بر اهمیت هوشیاری داخلی گفت: درنهایت آنچه بیش از هر چیز اهمیت دارد حفظ انسجام ملی در داخل کشور است؛ انسجامی که می‌تواند مانع از سوءاستفاده دشمنان و طراحان بحران شود. وی ادامه داد: تجربه‌نشان داده که در فضای بی‌ثباتی هرگونه خشونت و تلفات انسانی نه به‌نفع مردم است و نه به‌سود منافع ملی بلکه بیش‌ازهمه به‌نفع جنگ‌طلبان و طراحان بحران در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی تمام می‌شود.

گزارش ۲

اروپا تحریم‌های تازه را کلید زد

محاصره دریایی نفت روسیه

اویل پرایس– اتحادیه اروپا در آستانه یکی از تندترین چرخش‌های تحریمی خود علیه مسکو قرار دارد؛ حرکتی که می‌تواند بازی نفت روسیه را از «مهار قیمتی» به «انسداد دریایی» تغییر دهد. بروکسل دیگر به عددها اعتماد ندارد و حالا به سراغ بستن مسیرها رفته است.

اتحادیه اروپا بی‌سروصدا در حال آماده‌سازی ضربه‌ای بسیار بزرگ‌تر به تجارت نفت روسیه است. این‌بار تمرکز بروکسل نه بر ظاهر قیمت‌ها بلکه بر واقعیت اجرای تحریم‌هاست.

براساس گزارش بلومبرگ به نقل از منابع آگاه، اتحادیه اروپا در حال بررسی حذف کامل «سقف قیمت نفت روسیه» و جایگزینی آن با «ممنوعیت فراگیر خدمات دریایی» است. به این معنا که شرکت‌های اروپایی دیگر اجازه نخواهند داشت بیمه، حمل‌ونقل یا خدمات کشتیرانی برای محموله‌های نفت روسیه ارائه دهند، صرف‌نظر از قیمت فروش. این اقدام یکی از ماندگارترین روزنه‌های تحریمی را خواهد بست.

سقف قیمت قرار بود بهترین هر دو جهان باشد و اجازه دهد نفت روسیه جریان داشته باشد اما با تخفیفی که درآمد کرملین را خشک کند. در تئوری جذاب بود در عمل اما پر از ابهام، دشوار برای نظارت و آسان برای دور زدن شد. اجرای آن به اسناد، اظهارنامه‌ها و نوعی «حسن‌نیت» وابسته بود که در بازار جهانی نفت اساسا وجود ندارد.

یک «ممنوعیت خدمات دریایی» اما ابزاری بسیار خشن‌تر، سخت‌تر برای دور زدن و به‌مراتب تنش‌زاتر خواهد بود. مقام‌های اروپایی می‌گویند این مسیر اجرای تحریم‌ها را ساده‌تر و فشار را درست زمانی تشدید می‌کند که درآمدهای نفت و گاز روسیه به پایین‌ترین سطح پنج‌ساله رسیده، به‌دلیل قیمت‌های ضعیف و شبکه رو به گسترش تحریم‌ها.

سقف قیمت اتحادیه اروپا قرار است از اول فوریه به ۴۴/۱۰دلار در هر بشکه کاهش یابد اما بروکسل دریافته که پایین آوردن عدد الزاما درآمد روسیه را پایین نمی‌آورد چون بشکه‌ها همچنان از مسیرهای سایه‌ای حرکت می‌کنند.

اقدامات اخیر اتحادیه اروپا علیه فرآورده‌های پالایشی حاصل از نفت روسیه، پالایشگاه‌های ترکیه و هند را وادار به کاهش شدید خرید کرده است. چین بخشی از این بشکه‌ها را جذب کرده اما عمدتا از طریق پالایشگاه‌های کوچک موسوم به «تی‌پات» که فقط با تخفیف‌های سنگین خرید می‌کنند؛ امری که درآمد مسکو را فشرده اما جریان نفت را قطع نکرده است.

ممنوعیت خدمات دریایی نفت روسیه را حتی بیشتر به کانال‌های ارزان، پرریسک و پرهزینه سوق می‌دهد و بازگشت پنهانی آن به اروپا از طریق اختلاط، تغییر برچسب یا مسیرهای غیرمستقیم را دشوارتر می‌کند.

با این حال تصمیم نیازمند اجماع همه اعضاست و برخی کشورها نگران هستند: گروهی از بی‌ثباتی بازار می‌ترسند و گروهی از تلافی‌جویی روسیه.

طنز ماجرا اینجاست که واردات نفت‌خام اروپا سال گذشته حدود ۹درصد کاهش یافت در حالی که واردات LNG افزایش چشمگیر و بسیار گران‌تری داشت.

خبر

اطمینان از مشتری های نفت ایران

شانا– وزیر نفت در واکنش به نگرانی درباره معامله آمریکا با مشتریان دائمی ایران گفت که ما به حوزه کاری خود اشراف داریم و نباید نگران این بخش‌ها باشید.

محسن پاک‌نژاد درباره اینکه پس از تصرف نفت ونزوئلا از سوی آمریکا این احتمال مطرح می‌شود که شاید قیمت جهانی نفت کاهش یابد و این نگرانی وجود دارد که قیمت فروش نفت ایران پایین‌تر از حد بودجه باشد، گفت: بازار نفت یک بازار پویا و داینامیک است. تعیین قیمت‌های پایه یعنی شاخص‌های بین‌المللی که مبنا قرار می‌گیرد و خارج از کنترل ما هستند تابع متغیرهای برون‌زا به‌شمار می‌روند.

وزیر نفت ادامه داد: اشراف و توان تغییرات ما و هماهنگی با خریداران نهایی درقالب مذاکرات متناسب با هزینه‌های عملیاتی شرایط عرضه در بازار و میزان تقاضا به‌صورت فصلی تغییر می‌کند.

پاک‌نژاد تاکید کرد: شاخص‌های متفاوتی در تعیین قیمت موثر است و قطعا همکاران حرفه‌ای ما شاخص‌ها را مدنظر دارند و بهترین قیمت را برای فروش نهایی می‌کنند.

وی در واکنش به این نگرانی که آمریکا باتوجه به اینکه نفت ونزوئلا را در اختیار داشته ممکن است با مشتری‌های دائمی ایران(مثل چین) وارد معامله شود، گفت: ماهم کار خودمان را بلدیم و نگران این بخش‌ها نباشیم

آخرین وضعیت یخچال های کشور

باشگاه خبرنگاران جوان– رییس موسسه تحقیقات آب از حدود ۱۱منطقه یخچالی در کشور خبرداد و گفت که طرح مطالعات یخچال‌ها درحال انجام است.

محمدرضا کاویانپور با اشاره به اهمیت یخچال‌های طبیعی کشور افزود: درکشور حدود ۱۱منطقه یخچالی شامل یخچال‌های زیرزمینی و یخچال‌های طبیعی داریم. یخچال‌ها معمولا در ارتفاعات بالا قرار دارند و که به‌دلیل فرآیند گرم‌شدن ایران به‌تدریج درحال ازدست‌دادن منابع خود هستند.

او افزود: یخچال‌ها برای ما جنبه امنیتی دارند چراکه ذوب آنها در تابستان منابع آب رودخانه‌ها را تامین می‌کند. برخی رودخانه‌ها بارش مستقیم ندارند اما در تابستان دارای آب هستند و این آب از یخچال‌ها تامین می‌شود. برای مثال رودخانه‌ای مانند چشم‌کورنگ آب خود را از یخچال‌های زردکوه بختیاری می‌گیرد.

کاویانپور با یادآوری برخی رخدادهای گذشته افزود: چندسال پیش شاهد بودیم که آب برخی رودخانه‌ها به‌طور ناگهانی شکلاتی‌رنگ شد. دلیل این موضوع ورود یک سامانه مانسونی بود که باعث افزایش ناگهانی دما و ریزش یخچال‌ها شد. نمونه این پدیده را در حادثه امامزاده داوود نیز مشاهده کردیم. زمانی‌که یخچال‌ها گرم می‌شوند رسوبات و گل‌ولای داخل آنها وارد جریان آب و موجب تغییر رنگ آب شده اما پس از مدتی و با تخلیه این رسوبات آب دوباره شفاف می‌شود.

او تاکید کرد: یخچال‌ها برای ما بسیار مهم هستند. طرح مطالعات یخچال‌ها در حال انجام است و روی آن کار می‌کنیم.

پنل های خورشیدی ایرانی کیفیت دارند؟

ایلنا– معاون سرمایه‌گذاری ساتبا اعلام کرد که پنل غیر استاندارد و بی کیفیت جایگاهی در نیروگاه‌های تجدیدپذیر نداشته زیرا مزیتی برای سرمایه‌گذار ندارد. جعفر محمدنژاد سیگارودی درباره وضعیت تولید و تامین پنل‌های خورشیدی در کشور و اظهارتی مبنی بر بی‌کیفیت‌بودن پنل‌ها اظهار داشت: در حال حاضر سه‌تاچهارشرکت تولید کننده پنل در کشور داریم که سلول را وارد و خط تولید پنل را ایجاد می‌کنند یعنی اکنون امکان تولید هزار تا هزارو۵۰۰مگاوات پنل خورشیدی را در کشور داریم. وی افزود: بنابر تاکید ساتبا مکانیسمی فراهم کردیم که از واردات تجهیزات و پنل‌های بی‌کیفیت به کشور جلوگیری شود مگر اینکه قاچاق صورت گیرد اما درهرحال مسیر را به‌گونه‌ای طراحی کردیم که اگر زمانی هم قاچاق صورت گیرد با مدلی که در قرارداد داریم پنل غیراستاندارد و بی‌کیفیت جایگاهی در نیروگاه‌های تجدیدپذیر نداشته زیرا مزیتی برای سرمایه‌گذار ندارد.معاون سرمایه‌گذاری ساتبا تصریح کرد: اعلام کردیم که صرفا اجازه به‌کارگیری تجهیزاتی را اجازه می‌دهیم که در قرارداد بین ساتبا و سرمایه‌گذاران بخش‌خصوصی دارای تاییدیه بین‌المللی بوده و از بهترین تجهیرات دنیا باشند به‌طوری‌که امروز تجهیزاتی که در نیروگاه‌های خورشیدی کشور استفاده شده همان تجهیزاتی است که در ترکیه، امارات یا کشورهای اروپایی استفاده می‌شود. وی درباره روند واردات و استفاده از تولیدات داخل در حوزه تامین تجهیزات تجدیدپذیرها خاطرنشان کرد: در حال حاضر از ۱۰برند برتر دنیا ۹برند چینی است و این بخاطر مزیت‌های اقتصادی بوده که چین ایجاد کرده است. حتی بخش قابل‌توجهی از نیروگاه‌های خورشیدی که در قلب اروپا استفاده شده در چین تولید می‌شوند

نوبت‌دوم

شرکت گاز استان زنجان (سهامی خاص)

آگهی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران
عمومی یک مرحله‌ای

شرکت گاز استان زنجان در نظر دارد جهت انجام مناقصه **پروژه نصب انشعابات پراکنده و توسعه شبکه گازرسانی در شهرستان‌های ابهر، خرمدره و سلطانیه** را به شرح ذیل از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت مناقصه برگزار نماید:
کلیه مراحل برگزاری مناقصه (اعم از اسناد مناقصه، دعوت‌نامه‌ها، اصلاحیه‌ها و...) از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند و ملزم به پیگیری از سامانه می‌باشند.
الف) شرح مختصر کار:
- پروژه نصب انشعابات پراکنده و توسعه شبکه گازرسانی در شهرستانهای ابهر، خرمدره و سلطانیه
- مدت انجام کار ۳۶۵ روز می‌باشد.
- قرارداد فاقد پیش‌پرداخت می‌باشد.
ب) شرایط متقاضی:
- دارا بودن رتبه ۵ و بالاتر در رشته تاسیسات و تجهیزات یا نفت و گاز
- عطف به بخشنامه سازمان برنامه بودجه کشور شماره ۱۴۰۱/۷۳۰۳۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۱، با موضوع «مدیریت تعارض منافع و جلوگیری از تبانی در ارجاع کار» رعایت تمامی مفاد بخشنامه فوق‌الذکر الزامی است. (ضمنا بخشنامه فوق به پیوست اسناد مناقصه می‌باشد)
- سقف ریالی مناقصه: ۷۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (بحروف: هفتاد میلیارد ریال)
تبصره: طبق نامه دیوان محاسبات به شماره ۵۰۰۰۰/۳۴۷ مورخ ۹۷/۰۱/۲۶ رعایت مفاد داخل پرانتز الزامی می‌باشد «قیمتها متناسب با کالای ساخت داخل با لحاظ کیفیت ارائه شود.»
ج) محل، زمان و مهلت تکمیل و تحویل مدارک:
از کلیه متقاضیان واجد شرایط دعوت می‌شود با مراجعه به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir (بخش مناقصه) نسبت به دریافت و تکمیل اسناد مناقصه طبق زمانبندی زیر اقدام فرمایند.
- مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی: ۱۴۰۴/۱۱/۱۸ لغایت ۱۴۰۴/۱۱/۲۱
- مهلت عودت اسناد ارزیابی کیفی: تا ساعت ۸:۳۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۰۶
د) مناقصه‌گران می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۳۱۴۶۲۲۵-۰۲۴ واحد تنظیم پیمان امور پیمانهای شرکت گاز استان زنجان تماس حاصل فرمایند
- بارگذاری مدارک در سامانه ستاد صرفا از طریق امضای الکترونیکی مورد تایید می‌باشد .
** توضیح: این آگهی در شبکه اطلاع‌رسانی نفت و انرژی ((شانا)) به آدرس www.shana.ir , سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات به آدرس http:iets.mporg.ir درج گردیده است.
روابط عمومی شرکت گاز استان زنجان
شناسه آگهی: ۲۱۰۴۵۴۳

خبر

نایب‌رییس کانون وکلای مرکز:

هنوز آمار دقیقی از تعداد وکلای بازداشتی نداریم

ایلنا– نایب‌رییس کانون وکلای مرکز درباره بازداشت شیما قوشه گفت: در تهران، طبق اطلاعات موجود یکی از همکاران ما یعنی خانم قوشه بازداشت شده‌اند و قرار است در این هفته در جلسه هیات‌مدیره، سازوکار پیگیری موضوع ایشان بررسی شود اما هنوز آمار دقیقی از تعداد همکاران بازداشت‌شده‌مان نداریم.

سعید باقری درباره بازداشت برخی از وکلا در تهران گفت: هنوز آمار دقیقی از تعداد همکاران بازداشت شده‌مان نداریم اما شنیده‌ایم که تعدادی از همکاران ما در بازداشت هستند.

وی ادامه داد: برخی از آنها از گذشته و به دلایلی غیرمرتبط با وقایع اخیر بازداشت بوده‌اند و تعدادی هم اخیرا بازداشت شده‌اند. در هیات‌مدیره، کارگروهی برای پیگیری وضعیت همکاران بازداشت‌شده داریم که بنده هم عضو این کارگروه هستم و وضعیت همکارانی که بازداشت می‌شوند را در این کارگروه پیگیری می‌کنیم. به‌طور مثال در هفته گذشته برای پیگیری پرونده آقای فقیهی به دیوان‌عالی کشور مراجعه کردیم و اقداماتی درخصوص موضوع اعاده دادرسی ایشان در حال انجام است.

نایب‌رییس کانون وکلای دادگستری مرکز گفت: درباره سایر همکاران بازداشت شده، هنوز علت دقیق بازداشت یا ماهیت اتهامات برای ما مشخص نیست. این هفته این کارگروه قرار است موضوع خانم شیما قوشه را بررسی کند و اگر درباره افراد دیگری هم اطلاعاتی به دست آید، در دستور کار قرار خواهد گرفت. در حال حاضر در کانون وکلای مرکز به غیر از ایشان وکیل بازداشتی در روزهای اخیر نداشتیم

وی ادامه داد: با یان حال همانطور که می‌دانید در شیراز تعدادی بازداشت شده‌اند البته کانون‌ها مستقل هستند و ما در امور داخلی آنها اختیاری نداریم؛ بنابراین موضوع این همکاران را کانون وکلای شیراز پیگیری خواهند کرد اما در تهران، طبق اطلاعات موجود یکی از همکاران ما یعنی خانم قوشه بازداشت شده‌اند و قرار است در این هفته در جلسه هیات‌مدیره، سازوکار پیگیری پرونده ایشان بررسی شود

به گفته وی جلسات هیات‌مدیره طبق روال در روزهای یکشنبه و سه‌شنبه برگزار می‌شود.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس:

لیست پزشکان بازداشتی را دیدم تعداد افراد کم نبود

ایلنا– عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس گفت که لیستی مربوط به گروه خاصی از پزشکان دیدم که علت بازداشت‌شان مربوط به این مساله نبود اما در همان چندثانیه که به صورت اجمالی من لیست را مشاهده کردم، تعداد افراد کم نبود.

همایون سامه یحنجف‌آبادی درباره نظرات مطرح شده مبنی بر اینکه پزشکانی که به مجروحان حوادث دی‌ماه کمک کرده‌اند بازداشت شده‌اند در پاسخ به این سوال که آیا کمیسیون بهداشت و درمان مجلس به این موضوع ورود پیدا خواهد کرد، گفت: من هم چنین چیزی را نشنیده‌ام.

این عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در پاسخ به این که آیا پزشکی به دلیل درمان مجروحان حوادثی مانند دی‌ماه می‌تواند بازداشت شود، بیان کرد: پزشک در هر گوشه‌ای از دنیا، نه‌تنها ایران قسمی خورده است که این قسم را همه دولت‌ها قبول دارند. وی یادآور شد: دانشجوی پزشکی هنگام فارغ‌التحصیلی سوگند یاد می‌کند، وظیفه پزشک درمان است و در همه کشورهای دنیا وظیفه‌ای جز درمان ندارد. پزشک بدون توجه به طرز فکر، نژاد، رنگ پوست، عقیده یا هر ویژگی دیگری به‌طور قطعی مکلف است در هر شرایطی بیمار را درمان کند.

عضو کمیسیون بهداشت افزود: در وقایع و حوادث اخیر، بنده شخصا نشنیده‌ام که پزشکی به علت درمان مجروحی بازداشت شده باشد و امیدوارم چنین موضوعی اساسا صحت نداشته باشد. سامه یحنجف‌آبادی درباره آمار پزشکان بازداشتی گفت: من یک لیستی مربوط به گروه خاصی از پزشکان دیدم که بعید می‌دانم که علت بازداشت پزشکان به دلیل درمان مجروحان یا انجام عمل جراحی بوده باشد اما در همان چندثانیه که به صورت اجمالی لیست را مشاهده کردم، تعداد افراد کم نبود و این موضوع مربوط به کل کشور است. وی گفت: در بسیاری از بیمارستان‌ها مشاهده شده است که برخی از مجروحان حتی هیچ مدرک شناسایی در جیب نداشته‌اند و صرفا به‌عنوان مجهول‌الهویه درمان و مرخص شدند، آن هم بدون این که ریالی از آنها دریافت شود. به شخصه از این اقدام اطلاع دارم و درباره آن پرس‌وجو کردم و ظاهرا این کار از سوی بیمارستان‌ها انجام شده است.

این عضو کمیسیون بهداشت خاطرنشان کرد: از سوی مقامات بهداشت و درمان کشور به افرادی که مجروح شده‌اند و به هر دلیلی به بیمارستان‌ها مراجعه نکرده‌اند هشدار داده شده است که مراقب باشند چرا که زخم عفونی می‌شود و در معرض عفونت و بروز مشکلات متعدد و جدی پزشکی قرار می‌گیرند. از همین رو توصیه شده است که مجروحان حتما به بیمارستان‌ها مراجعه کنند.

انتقاد یک فعال کارگری:

اعتراض معیشتی مردم شنیده نشد

ایلنا– نرخ دلار و قیمت طلا روزبه‌روز بیشتر می‌شود و نگرانی از تشدید اوضاع بد اقتصادی به یک نگرانی همگانی تبدیل شده است. حقوق‌بگیران و اقشار ضعیف جامعه بیش از همه از این وضعیت متضرر خواهند شد. سقوط معیشت این گروه از خیلی سال‌ها پیش، در پی سرکوب مزد و همزمان افزایش نرخ تورم، آغاز شده است. موج جدید گرانی طلا و دلار و همزمان اجرای سیاست حذف ارز ترجیحی نیز اوضاع را بسیار بدتر کرده و پیش‌بینی می‌شود که وضعیت معیشت مردم تحت‌تاثیر این شرایط، سقوط بی‌سابقه‌ای داشته باشد. شروع اعتراضات اخیر در پی همین گرانی‌ها اتفاق افتاد و حالا بعد از گذشت حدود چند هفته، همچنان قیمت‌ها روندی به شدت صعودی دارد.

اکبر شوکت، فعال صنفی کارگران ساختمانی با اشاره به تبعات اقتصادی افزایش نرخ دلار، حذف ارز ترجیحی و پرداخت یارانه یک میلیون تومانی گفت: اعتراضات اولیه از بازار تهران و به‌دلیل نوسانات شدید نرخ ارز آغاز شد. افزایش نرخ ارز تاثیر مستقیمی بر قیمت کالاها گذاشت و زندگی کاسبان و مردم عادی را با مشکل جدی مواجه کرد. وقتی یک کاسب امروز کالایی را با قیمت مشخص می‌فروشد، فردا برای خرید همان کالا باید هزینه‌ای به‌مراتب بالاتر پرداخت کند و این چرخه عملا امکان ادامه فعالیت را از او می‌گیرد. این صدای اعتراض اما شنیده نشد و حالا هم به نظر می‌رسد همه چیز را رها کرده‌اند.

او با انتقاد از نبود خروجی ملموس جلسات مسوولان با اصناف گفت: بارها گفته شده که با تشکل‌ها و اصناف جلسه برگزار شود اما صرف برگزاری جلسه بدون نتیجه، مشکلی را حل نمی‌کند. متاسفانه بسیاری از این جلسات خروجی مشخصی نداشته‌اند و برخی مسوولان حتی اعتقادی به گفت‌وگو با نمایندگان مردم ندارند.

این فعال کارگری با اشاره به افزایش شدید هزینه‌های زندگی گفت: اگر سبد معیشت خانوار را با شش‌ماه قبل مقایسه کنیم، به‌راحتی می‌توان افزایش حداقل ۵۰درصدی را مشاهده کرد که عددی بسیار نگران‌کننده است. برخی اقلام، به‌ویژه کالاهای پروتئینی مانند گوشت قرمز از ابتدای سال تاکنون افزایش قیمتی بین ۲۰۰ تا حتی ۳۰۰درصد داشته‌اند!

وی افزود: در حالی که قیمت‌ها چند برابر شده، یک‌میلیون تومان کمک معیشتی عملا تاثیری در زندگی مردم ندارد و بیشتر شبیه پاک‌کردن صورت مساله است.

«جهان‌صنعت» بازداشت دانش‌آموزان در اعتراضات اخیر را بررسی کرد

از زنگ تفریح تا بازداشتگاه

پویا اصل‌باغ– چند روزی است که او به مدرسه نمی‌رود؛ هم‌کلاسی‌هایش گاهی به خانه آنها سر می‌زنند تا خبری از او بگیرند. مادرش می‌گوید: هر روز صبح که از خواب بیدار می‌شوم، مدام نگران این هستم که اتفاقی برایش بیفتد زیرا جگرگوشه من است. وقتی داشت به مدرسه می‌رفت، مادرش از او خواست زود به خانه بازگردد. اکنون نزدیک به ۱۰روز است که او غایب است؛ نه به‌خاطر بیماری بلکه به دلیل بازداشت در جریان اعتراضات. چند روز بین نهادها و پاسگاه‌ها سرگردان بودند، تا او را بیابند. مادرش بی‌قرار است و نمی‌داند چه کند.

در روزهای پرالتهاب اخیر، ردپای دانش‌آموزان نیز در میان بازداشت‌شدگان به چشم می‌خورد؛ موضوعی که نگرانی‌هایی درباره آینده تحصیلی، مسیر شغلی و سلامت روان محصلان ایجاد کرده است. کارشناسان می‌گویند: این امر می‌تواند پیامدهای روحی و روانی قابل‌توجهی برای نوجوانان به همراه داشته باشد. این مساله همچنین بار حقوقی را به همراه دارد؛ به‌گونه‌ای که براساس ماده (۳۷) کنوانسیون حقوق کودک «بازداشت کودکان باید آخرین راه‌حل و برای کوتاه‌ترین مدت ممکن باشد.» همچنین با کودکان بازداشتی باید با احترام به کرامت انسانی و نیازهای ویژه سن‌شان رفتار شود، از بزرگسالان جدا نگه داشته شوند و حق دسترسی سریع به حمایت‌های حقوقی را نیز داشته باشند.

■ **آموزش‌وپرورش زیربار نرفت؛ مجلس بازداشت‌ها را تایید کرد**

در واکنش به بازداشت دانش‌آموزان در اعتراضات اخیر، مدیرکل امور تربیتی، مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی وزارت آموزش‌وپرورش گفت: بسیاری از نوجوانانی که در حوادث اخیر شرکت کرده و دستگیر شده‌اند دانش‌آموز نبودند، بازماندگان از تحصیل بودند اما در سن دانش‌آموزی قرار داشتند که نکته مهمی است، این یعنی خود مدرسه کارکرد محافظتی و سلامت روان دارد.

از سوی دیگر رییس کمیسیون آموزش مجلس با اعلام اینکه این کمیسیون برای بررسی وضعیت دانش‌آموزان بازداشت شده، نامه‌ای به فراجا ارسال کرده است، گفت: در این نامه پرسیده شده است که آیا در میان بازداشت‌شدگان، دانش‌آموزی وجود دارد یا خیر. همچنین در مورد آمار جان‌باختگان و مجروحان دانش‌آموزی نیز سوال شده. این نامه از طریق حراست مجلس به ناجا ارسال شده است.

فرشاد ابراهیم‌پورنورآبادی در واکنش به موضع اخیر وزارت آموزش‌وپرورش مبنی بر اینکه بیشتر بازداشت‌شدگان بازمانده از تحصیل بوده‌اند و تنها در سن دانش‌آموزی قرار داشتند، گفت: مطابق قوانین، تمام افراد در سن پیش‌دبستانی تا پایه دوازدهم دانش‌آموز محسوب می‌شوند. اینکه تک‌تک این افراد در چه پایه‌ای بوده‌اند یا بازمانده از تحصیل محسوب می‌شوند که در این اعتراضات شرکت داشتند، نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر و زمان‌بر است. آنچه مسلم است، در میان این افراد تعدادی دانش‌آموز زیر سن ۱۸سال وجود دارند و آموزش‌وپرورش باید برای رسیدگی به وضعیت آنها ورود و برای حل مشکل آنها کمک کند

■ **بعد حقوقی بازداشت دانش‌آموزان**

محمدمهدی سیدناصری، حقوقدان، مدرس دانشگاه و پژوهشگر حقوق بین‌الملل کودکان در گفت‌وگو با «جهان‌صنعت» ضمن تشریح بار حقوقی این مساله بیان کرد: در نظام حقوقی ایران، افراد زیر ۱۸سال به‌موجب قوانین داخلی و نیز تعهدات بین‌المللی کشور، در زمره «اطفال و نوجوانان» محسوب می‌شوند و برخورد با آنان از حیث ماهیت، هدف و شیوه، اساسا باید متفاوت از بزرگسالان باشد.

مهم‌ترین مبنای قانونی این تمایز، قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ و به‌طور خاص قانون آیین دادرسی کیفری و قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ است. برخلاف بزرگسالان که اصل بر مسوولیت کیفری کامل آنهاست، در مورد افراد زیر ۱۸سال، قانونگذار رویکرد حمایتی– تربیتی را جایگزین رویکرد تنبیهی کرده است.

وی افزود: به همین دلیل حتی اگر رفتار یک نوجوان در تجمعات از نظر قانون «تخلف» یا «جرم» تلقی شود، واکنش نظام عدالت کیفری باید متناسب با سن، رشد عقلی، وضعیت روانی و شرایط اجتماعی او باشد. این تمایز نه یک امتیاز سیاسی بلکه یک اصل بنیادین حقوق کودک است که در قوانین ایران نیز به‌رسمیت شناخته شده است. از منظر حقوقی، بازداشت نوجوان باید آخرین راه‌حل و کاملا استثنایی باشد. قانون آئین دادرسی کیفری صراحت دارد که در جرائم مربوط به اطفال و نوجوانان، اصل بر استفاده از روش‌های جایگزین بازداشت است و تنها در موارد ضرورت مطلق، آن هم با رعایت تشریفات خاص، امکان بازداشت موقت وجود دارد. به بیان دقیق‌تر، بازداشت نوجوان صرفا به‌دلیل حضور در تجمع، فاقد وجاهت حقوقی است حتی در صورت ارتکاب رفتار مجرمانه، مقام قضایی مکلف است بررسی کند که آیا می‌توان از روش‌هایی چون اخذ تعهد، تحویل به خانواده یا اقدامات تربیتی استفاده کرد یا خیر. هرگونه بازداشت خودکار و بدون ارزیابی فردی، مغایر با اصول دادرسی ویژه اطفال است

■ **«کودک معترض» از نگاه حقوقی**

سیدناصری توضیح داد: در قوانین ایران، اصطلاح «کودک معترض» به‌صورت صریح تعریف نشده است اما این به معنای فقدان چارچوب حقوقی نیست. از منظر حقوقی، کودک معترض پیش از هر چیز کودک است و تمامی حقوق و حمایت‌های قانونی ناشی از این عنوان، بر هر رفتار یا کنش اجتماعی او تقدم دارد. بنابراین، قانون کودک را نه براساس نوع کنش سیاسی یا اجتماعی بلکه براساس سن و وضعیت رشد او تعریف می‌کند حتی اگر اعتراض یا تجمع از دید مراجع رسمی غیرقانونی تلقی شود، این امر ماهیت حمایتی جایگاه کودک را تغییر نمی‌دهد. به‌عبارت دیگر اعتراض، عنوان کودک بودن را زائل نمی‌کند.

■ **حضور در اعتراضات جرم نیست**

این حقوقدان با اشاره به اینکه حضور نوجوانان در اعتراضات جرم نیست، گفت: حضور صرف در تجمع حتی اگر آن تجمع غیرمجاز اعلام شده باشد، به‌خودی‌خود جرم نیست؛ چه در مورد بزرگسالان و چه به‌ویژه در مورد نوجوانان. تحقق جرم نیازمند وجود عنصر قانونی، مادی و معنوی است و صرف حضور فیزیکی، بدون رفتار مجرمانه مشخص، واجد این عناصر نیست. در مورد نوجوانان، این اصل با حساسیت بیشتری اعمال می‌شود. قانونگذار انتظار دارد که میان «حضور»، «ابراز نظر» و «ارتکاب رفتار مجرمانه» تفکیک دقیق صورت گیرد و هرگونه تعمیم یا مسوولیت جمعی، فاقد مبنای حقوقی است.

■ **نگهداری کودکان بازداشت شده در کنار بزرگسالان**

سیدناصری تصریح کرد: نگهداری افراد زیر ۱۸سال در کنار بزرگسالان، چه در بازداشتگاه و چه در زندان، صراحتا خلاف قانون است. قوانین ایران و آئین‌نامه‌های سازمان زندان‌ها تاکید دارند که اطفال و نوجوانان باید در مراکز جداگانه و متناسب با سن خود نگهداری شوند. این تفکیک صرفا یک امر شکلی نیست بلکه ناظر بر حفاظت از سلامت روانی، جسمی و اخلاقی کودک است. هرگونه تخطی از این اصل می‌تواند مسوولیت قانونی و انتظامی برای مقام مسوول ایجاد کند.

■ **مهم‌ترین حقوق نوجوان در لحظه بازداشت**

سیدناصری افزود: در لحظه بازداشت، نوجوان از حقوقی برخوردار است که عدم رعایت آنها موجب بی‌اعتباری فرآیند دادرسی می‌شود. از جمله این حقوق می‌توان بحق اطلاع فوری خانواده، حق دانستن علت بازداشت، حق رفتار محترمانه و عاری از خشونت و حق دسترسی به خدمات حمایتی و روان‌شناختی. حق داشتن وکیل برای کودک و نوجوان، یک حق مسلم قانونی است. قانون آئین‌دادرسی کیفری تصریح می‌کند که در جرائم مربوط به اطفال، حضور وکیل اهمیت مضاعف دارد و حتی در برخی موارد، دادگاه مکلف به تعیین وکیل تسخیری است. محروم کردن کودک از وکیل، به‌ویژه در مراحل اولیه بازداشت، نقض آشکار حق دفاع محسوب می‌شود.

■ **تاثیر بازداشت بر آینده تحصیلی**

این حقوقدان با بیان اینکه مدرسه به‌عنوان یک نهاد حمایتی در قبال دانش‌آموزان باید عمل کند، گفت: در اصل، سابقه کیفری نباید به آینده تحصیلی نوجوان لطمه بزند. بسیاری از تصمیمات قضایی در مورد اطفال، ماهیت محرمانه دارند و اصولا به‌عنوان سوءپیشینه تلقی نمی‌شوند. فلسفه این رویکرد آن است که خطای دوران نوجوانی، نباید به برچسب دائمی و محرومیت بلندمدت منجر شود. مدرسه صرفا نهاد آموزشی نیست بلکه یکی از مهم‌ترین نهادهای حمایتی از حقوق کودک است. مدارس موظف هستند از انگ‌زنی، محرومیت تحصیلی یا فشار مضاعف بر دانش‌آموز بازداشت شده خودداری کنند و در چارچوب قانون، نقش حمایتی و میانجی‌گرانه ایفا کنند.

■ **پیامدهای گسترده این مساله**

سیدناصری ادامه داد: مواجهه حقوقی با کودکان و نوجوانان در بستر تجمعات و اعتراضات یکی از حساس‌ترین نقاط تلاقی «امنیت»، «حقوق عمومی» و «حقوق کودک» است؛ جایی که کوچک‌ترین خطای رویکردی می‌تواند پیامدهایی فراتر از یک پرونده قضایی و حتی فراتر از یک نسل داشته باشد. قانون، چه در سطح داخلی و چه در چارچوب تعهدات بین‌المللی ایران، این واقعیت را به روشنی پذیرفته که کودک حتی در موقعیت‌های پرتنش اجتماعی، موضوع کنترل امنیتی نیست بلکه موضوع حمایت حقوقی ویژه است.

نظام عدالت کیفری زمانی می‌تواند مدعی کارآمدی و مشروعیت باشد که تفاوت بنیادین میان «خطای نوجوانانه» و «جرم بزرگسالانه» را نه فقط در متن قانون بلکه در عمل نیز به رسمیت بشناسد. برخورد یکسان با کودک و بزرگسال، ولو با توجیه نظم عمومی، در نهایت نه‌تنها بازدارنده نیست بلکه به تولید احساس بی‌عدالتی، طرد و بی‌اعتمادی می‌انجامد؛ احساسی که آثار آن سال‌ها بعد، در قالب گسست اجتماعی و بحران سرمایه انسانی آشکار می‌شود. از منظر حقوقی، مهم‌ترین آزمون یک جامعه در قبال نسل جوان، نحوه رفتار با آنان در لحظات بحران است، نه در شرایط عادی. اگر کودک در چنین موقعیت‌هایی احساس کند که قانون نه پناه او بلکه ابزار حذف اوست، مفهوم حاکمیت قانون در ذهنش فرو می‌ریزد. برعکس، تجربه برخورد منصفانه، شنیده شدن، و رعایت کرامت انسانی در شرایط تخلف یا خطا می‌تواند قانون را به نهادی قابل اعتماد و اصلاح‌پذیر تبدیل کند.

او در پایان اضافه کرد: نکته کلیدی آن است که حقوق کودک در این حوزه، امری تزئینی یا وابسته به شرایط سیاسی نیست. این حقوق بخشی از تعهدات الزام‌آور حقوقی هستند که فلسفه وجودی آنها جلوگیری از تبدیل خطاهای موقتی نوجوانی به زخم‌های ماندگار حقوقی و اجتماعی است. هر تصمیم شتابزده، هر بازداشت غیرضروری و هر نادیده گرفتن تشریفات ویژه اطفال، در واقع نوعی «آینده‌فروشی حقوقی» است که هزینه‌های آن دیر اما حتمی بازمی‌گردد. در نهایت، پرسش اصلی این نیست که نوجوانان در تجمعات چه کرده‌اند بلکه این است که نظام حقوقی تا چه حد توانسته است میان حفظ نظم عمومی و حفاظت از حقوق نسل آینده توازن برقرار کند. پاسخ به این پرسش، معیار بلوغ حقوقی یک جامعه است؛ جامعه‌ای که اگر کودکانش را در سخت‌ترین لحظات، ذیل منطق حمایت و انصاف ببیند، می‌تواند امیدوار باشد که همان کودکان در آینده، قانون را نه به‌عنوان مانع بلکه به‌عنوان سرمایه مشترک خود تلقی کنند.

■ **تبعات اجتماعی بازداشت دانش‌آموزان**

مصطفی آب‌روشن، جامعه‌شناس با بیان اینکه برخورد با محصلان تبعات روانی و اجتماعی را ایجاد می‌کند به «جهان‌صنعت» گفت: بازداشت دانش‌آموزان ضربه‌ای مستقیم به بنیان اخلاقی و تربیتی جامعه وارد می‌کند.

وقتی به‌جای شنیدن صدای نوجوان، پاسخ او را با دستبند بدهیم، در واقع مرز میان تربیت و برخورد را به‌طور کامل از میان برمی‌داریم. برای نسل جوان، این پیام مخرب ارسال می‌شود که آینده نه میدان گفت‌وگو بلکه میدان تهدید است. چنین تجربه‌ای حس بی‌پناهی نهادی را تقویت می‌کند و نوجوان را زودتر از موعد وارد مناسبات خشن قدرت می‌سازد. در سطح کلان، جامعه با دیدن بازداشت دانش‌آموزان دچار نوعی شوک اخلاقی می‌شود: اگر کودک هم مصون نیست، پس چه کسی مصون است؟ این وضعیت به فرسایش همبستگی اجتماعی و عادی‌سازی خشونت ساختاری می‌انجامد. نسل جوان در چنین بستری یا به انفعال و خودسانسوری کشیده می‌شود یا به خشم انباشته و رادیکالیسم. هر دو مسیر، نشانه شکست جامعه در انتقال امن ارزش‌هاست. بازداشت دانش‌آموز، در واقع بازداشت آینده است؛ آینده‌ای که به‌جای امید با ترس اجتماعی شکل می‌گیرد.

■ **ضربه به جایگاه مدرسه**

این جامعه‌شناس بیان کرد: مدرسه در ذهن نوجوان باید نماد امنیت، حمایت و رشد باشد اما در دی‌ماه۱۴۰۴، این نهاد به حاشیه کشیده شد.

هنگامی که دانش‌آموز می‌بیند مدرسه نه سپر حمایتی بلکه گذرگاه بازداشت است، اعتماد به ساختار آموزش‌وپرورش فرو می‌ریزد. این فروپاشی صرفا احساسی نیست بلکه شناختی است. نوجوان می‌آموزد که شعارهای رسمی درباره پرورش شهروند مسوول فاقد صداقت هستند. بی‌اعتمادی به مدرسه به‌سرعت به بی‌اعتمادی به دولت، قانون و نظم عمومی تعمیم می‌یابد. نتیجه، شکاف عمیق میان نسل جدید و ساخت قدرت است. در چنین شرایطی، قانون نه به‌عنوان قرارداد اجتماعی بلکه به‌مثابه ابزار اجبار فهم می‌شود. این نوع اجتماعی شدن، تبعیت داوطلبانه را نابود می‌کند و جامعه را به سمت اطاعت نمایشی و نافرمانی پنهان سوق می‌دهد. مسوولانی که اعتماد نوجوانان را از دست بدهند، در واقع مشروعیت آینده خود را سوزانده‌اند

■ **فرسایش روانی خانواده‌ها**

آب‌روشن در پایان گفت: بازداشت دانش‌آموزان، خانواده‌ها را در وضعیتی از اضطراب دائمی، خشم فروخورده و احساس تحقیر قرار می‌دهد. والدین نه‌تنها نگران امنیت فرزند خود شدند بلکه با این پرسش ویرانگر مواجه گشتند که آیا توان محافظت از کودک‌شان را دارند یا نه. این احساس شکست، به روابط خانوادگی سرایت کرده و به کنترل افراطی یا سکوت تحمیلی می‌انجامد. در میان همسالان، بازداشت‌ها دو اثر متضاد دارد، همبستگی عاطفی پنهان و در عین حال ترس از ارتباط علنی. از منظر روانی، تجربه بازداشت در سنین نوجوانی می‌تواند به اضطراب مزمن، بی‌اعتمادی، خشم سرکوب شده و اختلالات استرسی منجر شود. مهم‌تر آنکه نوجوان می‌آموزد که دیده شدن خطرناک است. این درس روانی، خلاقیت، جسارت و سلامت روان جمعی را نابود می‌کند. جامعه‌ای که کودکانش را دچار ترومای سیاسی می‌کند، بهای آن را سال‌ها بعد با بحران‌های روانی و اجتماعی خواهد پرداخت.

بازتاب

آخرین وضعیت آنفلوآنزا در ایران

رییس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت با بیان اینکه وضعیت کنونی آنفلوآنزا در کشور به کمتر از محدوده آستانه هشدار رسیده، گفت: احتمال پیک دیگری از آنفلوآنزا وجود دارد که ممکن است از اواخر بهمن‌ماه شروع شود و تا نیمه یا انتهای فروردین‌ماه نیز ادامه یابد.

قباد مرادی در گفت‌وگو با ایسنا درباره آخرین وضعیت عفونت‌های تنفسی در گردش در کشور اظهار کرد: نتایج سیستم رصد عفونت‌های تنفسی در گردش بیانگر این است که نسبت موارد دارای علائم عفونت‌های تنفسی در بین تمام مراجعان سرپایی و بستری از ۲۷دی تا ۳بهمن‌ماه نسبت به چند هفته گذشته کاهش یافته است.

■ **وضعیت عفونت‌های تنفسی**

مرادی با بیان اینکه این نسبت که طی هفته‌های گذشته به بیش از ۱۶درصد نیز رسیده بود، توضیح داد: در حال حاضر این نسبت در بین مراجعان سرپایی و بستری به ترتیب به ۹/۹ و ۸درصد رسیده و همچنین نسبت موارد مثبت آنفلوآنزا و کووید–۱۹ در بین کسانی که علائم عفونت‌های تنفسی دارند نیز به ترتیب ۳/۸ و کمتر از یک درصد رسیده است.

رییس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت توضیح داد: در حال حاضر میانگین نسبت نمونه‌های مثبت از نظر آنفلوآنزا در بیماران سرپایی و بستری کل کشور به کمتر از محدوده آستانه هشدار رسیده و نسبت نمونه‌های تنفسی مثبت از نظر کووید–۱۹ نیز همچنان در سطح پایین قرار دارد.

رییس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت درباره نوع غالب آنفلوآنزا در ایران نیز توضیح داد: غالب آنفلوآنزا در کشور، آنفلوآنزای نوع A زیرگروه ساب‌تایپ $H^{3}N^{2}$ است.

■ **آنفلوآنزا در برخی استان‌ها همچنان بالاتر از سطح هشدار**

مرادی با بیان اینکه برخی استان‌های کشور هنوز نسبت تست مثبت آنفلوآنزای بالاتری دارند، افزود: در هفته منتهی به سوم بهمن، آنفلوآنزا در استان‌های آذربایجان غربی، گلستان و کهگیلویه و بویراحمد دوبرابر آستانه هشدار بالا و در استان‌های آذربایجان‌شرقی و هرمزگان نیز ۱/۵برابر آستانه هشدار بالاست. همچنین سه استان کرمانشاه، مازندران و گیلان با آستانه هشدار برابر است.

■ **ضرورت رعایت پروتکل‌های بهداشتی تا پایان فصل سرد**

مرادی درباره ضرورت رعایت پروتکل‌های بهداشتی گفت: اگرچه میزان مراجعه به مراکز درمانی کاهش یافته اما رعایت پروتکل‌های بهداشتی در فصل سرد به‌ویژه برای گروه‌های پرخطر توصیه می‌شود. رعایت پروتکل‌های بهداشتی برای گروه‌های پرخطر مانند کودکان، سالمندان، مبتلایان به بیماری‌های زمینه‌ای و زنان باردار تا پایان فصل سرد سال توصیه می‌شود.

■ **زمان شروع پیک احتمالی بعدی**

رییس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت درباره پیک احتمالی بعدی آنفلوآنزا نیز توضیح داد: براساس الگوی آنفلوآنزا در سال‌های پیشین در کشور، احتمال پیک دیگری از آنفلوآنزا وجود دارد که ممکن است از اواخر بهمن شروع شود و تا نیمه یا انتهای فروردین ادامه یابد.

جهان صنعت

فرم اشتراک روزنامه

کلیه متقاضیان محترم می‌توانند هزینه اشتراک خود را براساس مبلغ مندرج در جدول ذیل:
به شماره شبا IR۳۴۰۱۳۰۱۰۰۰۰۰۰۰۰۱۶۷۹۸۶۶۴۸ بانک رفاه به‌نام محمدرضا سعدی (مدیر مسئول)
واریز و اصل سند بانکی مربوطه را به همراه فرم تکمیل شده به دفتر امور مشترکین روزنامه «جهان‌صنعت» یا
به شماره ۰۹۱۲۲۹۷۶۶۰۴ (تلگرام، واتس‌آپ، ایتا) و یا به آدرس ایمیل jahan1383@yahoo.com ارسال نمائید.
آدرس: خیابان شیخ‌بهایی شمالی، کوچه معصومی، پلاک۴
تلفن: ۲۱-۸۸۶۱۰۰۱۹ نمابر: ۸۸۰۳۹۷۰۷

« فقط تهران بزرگ »

دوره اشتراک	۶ ماهه	یک‌ساله
هزینه اشتراک (ریال)	۳۰/۰۰۰/۰۰۰	۶۰/۰۰۰/۰۰۰

شرایط اشتراک:
- ساعات تحویل روزنامه از ۶ الی ۱۱ صبح
- شروع اشتراک (متقاضیانی که درخواست خود را به طور کامل تحویل نمایند) اول و شانزدهم هر ماه می باشد.
- مبلغ مندرج در جدول فوق بابت روزانه یک نسخه اشتراک می باشد.
- لطفا کپی فیش بانکی را تا پایان اشتراک نزد خود نگهداری فرمائید.
- در صورت عدم تحویل روزنامه حداکثر تا ساعت ۱۴ همان روز اعلام فرمائید.

نام و نام خانوادگی : ..... شرکت / موسسه : ..... کدپستی : ..... تلفن : .....
ایمیل : ..... تعداد درخواستی : ..... مدت اشتراک: ۶ ماهه ☐ یک ساله ☐
آدرس : .....
شماره فیش بانکی : ..... بانک : ..... تاریخ واریز فیش : .....

«جهان‌صنعت» از مطالبه‌اتاق‌بازرگانی ایران برای نجات گردشگری گزارش می‌دهد

توریسم در انتظار فورس‌ماژور

نادر نینوایی– صنعت گردشگری ایران در یک‌سال گذشته یکی از پرچالش‌ترین دوره‌های خود را تجربه‌کرده؛ دوره‌ای که با انباشت بحران‌های سیاسی، امنیتی و بین‌المللی این‌صنعت را به‌حاشیه رکودی عمیق و فرساینده سوق داده است. بالاگرفتن تنش‌ها میان ایران و غرب بر سر پرونده هسته‌ای، وقوع جنگ ۱۲روزه با اسرائیل، اعتراضات دی‌ماه در داخل کشور و درنهایت تشدید آرایش نظامی آمریکا در منطقه همراه با تهدیدهای مستقیم دونالد ترامپ و هشدارهای مکرر سفر به‌ایران مجموعه‌ای از عوامل را رقم زده که بازار گردشگری کشور را به‌شدت تحت تاثیر قرار داده است

در چنین‌فضایی گردشگری ایران به‌ویژه در بخش گردشگری ورودی بیش‌از هر زمان دیگری آسیب‌پذیر شده و فعالان این‌حوزه از «رکود عمیق»، «لغو گسترده تورها» و «بلاتکلیفی تعهدات بین‌المللی» سخن می‌گویند. شرایطی که به‌باور بسیاری از کارشناسان اگر با تصمیمات فوری حمایتی ازسوی دولت همراه نشود می‌تواند به‌چالشی جدی برای فعالان صنعت گردشگری کشور بدل شود.

■ درخواست رسمی برای اعلام وضعیت اضطراری گردشگری

در واکنش به‌این‌شرایط کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران اخیرا از دولت درخواست کرده که وضعیت «اضطراری» یا «فورس‌ماژور» گردشگری را به‌طور رسمی اعلام کند؛ درخواستی که هدف اصلی آن جلوگیری از تحمیل خسارت‌های حقوقی و مالی سنگین به‌دفاتر گردشگری ایران درقبال شرکای خارجی است. سیدمصطفی موسوی، رییس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران با تاکید بر بحرانی‌شدن وضعیت گردشگری ورودی و حتی گردشگری داخلی کشور اعلام کرده که تداوم شرایط فعلی بدون حمایت‌های حقوقی و حاکمیتی می‌تواند به‌ورشکستگی گسترده دفاتر خدمات مسافرتی منجر شود.

به‌گفته موسوی، دفاتر فعال در حوزه گردشگری ورودی ماه‌ها و حتی گاه بیش‌از یک‌سال پیش‌از اجرای تورها با آژانس‌ها و توراپراتورهای خارجی قرارداد امضا کردند؛ قراردادهایی که شامل تعهدات مالی مشخص، رزرو هتل، تامین حمل‌ونقل، خدمات راهنمایی گردشگری و سایر خدمات جانبی است و در شرایط عادی اجرای آنها بدون مشکل انجام می‌شود

■ تورهای ورودی در بن‌بست تعهدات بین‌المللی

رییس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران با اشاره به‌همین قراردادها می‌گوید: دفاتر ایرانی در زمان انعقاد قراردادها براساس شرایط عادی و با فرض ثبات نسبی فضای سیاسی و امنیتی کشور اقدام کردند اما اکنون با تغییر ناگهانی شرایط و افزایش ریسک سفر به‌ایران اجرای این‌تعهدات عملا با چالش جدی مواجه شده‌است. او تاکید می‌کند که در فضایی که تهدیدهای خارجی تشدید شده هشدارهای رسمی سفر علیه ایران صادر می‌شود و حتی بحث احتمال درگیری نظامی در رسانه‌های بین‌المللی مطرح است نمی‌توان از بخش خصوصی انتظار داشت تمام تعهدات گذشته را دقیقا مانند شرایط عادی اجرا کند. موسوی معتقد است که عدم درک این‌واقعیت ازسوی نهادهای تصمیم‌گیر می‌تواند پیامدهای جبران‌ناپذیری برای فعالان گردشگری داشته باشد چراکه درصورت لغو تورها دفاتر ایرانی نه‌تنها باید پاسخگوی شرکای خارجی خود باشند بلکه ممکن است با دعاوی حقوقی و درخواست غرامت نیز روبه‌رو شوند.

■ هشدارهای سفر و ضربه به اعتماد بازار

یکی‌از مهم‌ترین عوامل تشدیدکننده بحران گردشگری ایران در ماه‌های اخیر موج جدید هشدارهای سفر ازسوی کشورهای مختلف بوده است. براساس اعلام رییس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران، بیش‌از ۲۰کشور در هفته‌ها و ماه‌های اخیر هشدار سفر به‌ایران صادر کرده یا سطح هشدارهای قبلی خود را افزایش دادند.

این‌هشدارها حتی در مواردی که منجر به‌ممنوعیت رسمی سفر نشدند تاثیر مستقیمی بر تصمیم گردشگران خارجی داشته و باعث شده بسیاری از تورها در مرحله فروش یا پیش‌فروش متوقف شوند. افزون بر این اخبار منتشر شده در برخی رسانه‌های خارجی درباره تخلیه برخی سفارتخانه‌های خارجی از ایران نیز سیگنال منفی دیگری به‌بازار گردشگری ارسال کرده است. موسوی با اشاره به‌شرایط داخلی کشور نیز می‌گوید: قطع کامل اینترنت برای مدت سه‌هفته در مقطعی از زمان ارتباط دفاتر مسافرتی ایران با شرکای خارجی را به‌طور کامل مختل کرد. در نتیجه بسیاری از آژانس‌ها حتی امکان اطلاع‌رسانی شفاف درباره وضعیت سفر به‌ایران را نداشتند و این‌موضوع به‌سردرگمی و بی‌اعتمادی بیشتر منجر شد.

■ فشار دوگانه بر دفاتر خدمات مسافرتی

به‌گفته فعالان گردشگری، دفاتر خدمات مسافرتی ایران درشرایط کنونی با یک‌فشار دوگانه روبه‌رو هستند: از یک‌سو شرکای خارجی آنها به‌دلیل لغو تورها خواستار دریافت غرامت یا جریمه‌های قراردادی هستند و ازسوی دیگر هتل‌ها، شرکت‌های حمل‌ونقل و سایر تاسیسات گردشگری داخلی نیز بابت کنسل‌شدن رزروها و قراردادهای منعقدشده مطالبات مالی خود را مطرح می‌کنند.

رییس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران در این‌باره می‌گوید: دفاتر مسافرتی باید همزمان زیان شرکای خارجی و خسارت تاسیسات داخلی را جبران کنند درحالی‌که لغو تورها نه به‌دلیل سوءمدیریت یا قصور آنها بلکه به‌علت شرایط کلان سیاسی و امنیتی کشور رخ داده است.

او تاکید می‌کند که تداوم این‌وضعیت بسیاری از دفاتر گردشگری به‌ویژه آنهایی که تمرکز اصلی‌شان بر گردشگری ورودی بوده را در معرض ورشکستگی قرار داده؛ دفاتری که طی سال‌های گذشته برای حفظ ارتباطات بین‌المللی و معرفی ایران به‌عنوان مقصدی امن و جذاب تلاش کردند.

■ فورس‌ماژور؛ مفهومی حقوقی با پیامدهای اقتصادی

در چنین‌شرایطی اعلام رسمی وضعیت «فورس‌ماژور» یا «اضطراری» گردشگری به‌عنوان یک‌راهکار حقوقی بیش‌از پیش مورد توجه فعالان این‌حوزه قرار گرفته است. فورس‌ماژور در حقوق قراردادها به‌شرایطی اطلاق می‌شود که وقوع آن خارج از اراده دوطرف بوده و اجرای تعهدات را غیرممکن یا بسیار دشوار می‌کند. به‌باور سیدمصطفی موسوی، اعلام فورس‌ماژور در گردشگری ایران می‌تواند به‌دفاتر خدمات مسافرتی این‌امکان را بدهد که بدون پرداخت جریمه‌های سنگین تعهدات خود را به‌تعویق بیندازند، قراردادها را بازنگری کنند یا در مواردی از اجرای آنها معاف شوند. او هشدار می‌دهد که درصورت عدم شناسایی رسمی این‌وضعیت دفاتر ایرانی ناچار خواهند بود خسارت کنسلی تورها را به‌طرف‌های خارجی پرداخت کنند آن‌هم در شرایطی که لغو تورها کاملا خارج از اختیار آنها بوده است.

■ مطالبه‌ای از دولت و وزارت میراث‌فرهنگی

رییس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران درکنار سایر فعالان بخش خصوصی از دولت و به‌ویژه وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی خواست که با درک شرایط حساس فعلی هرچه‌سریع‌تر تصمیمی حمایتی و شفاف در این‌زمینه اتخاذ کنند.

به‌گفته موسوی، اعلام وضعیت اضطراری گردشگری نه‌تنها اقدامی حمایتی از بخش خصوصی محسوب می‌شود بلکه می‌تواند از فروپاشی کوتاه‌مدت زیرساخت‌های گردشگری ورودی کشور جلوگیری کند؛ زیرساخت‌هایی که احیای دوباره آنها درصورت نابودی به‌سال‌ها زمان و هزینه‌های سنگین نیاز خواهد داشت. او به‌پیامدهای بلندمدت تعلل در تصمیم‌گیری اشاره کرده و می‌گوید که بی‌توجهی به‌این‌مطالبه می‌تواند اعتبار بین‌المللی گردشگری ایران را بیش‌ازپیش تضعیف کرده و بازگشت به‌بازارهای هدف را در آینده دشوارتر کند.

■ آینده‌ای مبهم برای گردشگری ایران

کارشناسان گردشگری بر این‌باورند که صنعت گردشگری ایران در مقطع حساسی قرار گرفته؛ مقطعی که تصمیمات امروز می‌تواند سرنوشت این‌صنعت را برای سال‌های آینده رقم بزند. درشرایطی‌که خطر تشدید تنش‌ها همچنان وجود دارد و فضای روانی بازارهای بین‌المللی علیه سفر به‌ایران شکل گرفته حمایت حقوقی و سیاستی از فعالان گردشگری بیش‌از هرزمان دیگری اهمیت دارد.

اعلام فورس‌ماژور یا وضعیت اضطراری گردشگری اگرچه به‌تنهایی نمی‌تواند همه مشکلات این‌صنعت را حل کند اما می‌تواند به‌عنوان یک‌اقدام فوری از گسترش خسارت‌ها جلوگیری کرده و فرصتی برای بازسازی تدریجی اعتماد فراهم آورد.

درغیر این‌صورت آن‌گونه که فعالان بخش خصوصی هشدار می‌دهند گردشگری ایران ممکن است با موج جدیدی از تعطیلی دفاتر، بیکاری نیروهای متخصص و خروج تدریجی از بازارهای بین‌المللی مواجه شود؛ وضعیتی که ترمیم آن حتی در صورت بهبود شرایط سیاسی آسان نخواهد بود.

بازتاب

کاوش باستان‌شناسی و مرمت چند اثر مهم در سیستان‌وبلوچستان

معاون میراث‌فرهنگی استان سیستان‌وبلوچستان اقدامات مرمتی و کاوش‌های صورت‌گرفته دراین‌استان را تشریح کرد.

مجتبی سعادتیان درباره اقدامات انجام‌شده در حوزه مرمت در این‌استان گفت: پروژه‌ها و اعتبارات حوزه مرمت در استان از ابتدای سال گذشته وارد فاز اجرایی شده و در این‌مدت حجم قابل‌توجهی از پروژه‌های تاریخی، تملک، تعیین حریم و ساماندهی موزه‌ها به‌انجام رسیده است. در سال گذشته مجموعا ۴۰پروژه در سطح استان تعریف شد که بخش قابل‌توجهی از آنها به‌مرمت بناهای تاریخی اختصاص داشت. از این‌تعداد نزدیک‌به ۲۸پروژه مستقیما در حوزه مرمت بناهای تاریخی اجرا شد. بخشی از این‌پروژه‌ها شامل مرمت‌هایی است که در پایگاه‌های ملی و جهانی استان انجام شدند ازجمله پایگاه جهانی شهر سوخته، پایگاه ملی زنجیره‌ای سواحل مکران که بین چند استان مشترک بوده، پایگاه‌های میراث ملی بمپور و پایگاه ملی آسبادها.

سعادتیان درباره دیگر بناهای مرمت شده در این‌استان گفت: مرمت مجموعه‌های مختلفی ازجمله ارگ سردار محمدحسین خان ناروییی، بیت رهبری در ایرانشهر و ساختمان فرمانداری چابهار که همان موزه محلی چابهار بوده به‌سرانجام رسیده است. بخشی از این‌موزه که در سال ۱۴۰۰ در اثر سیل

آسیب دیده نیازمند بازسازی دوباره بود که این‌فرآیند امسال تکمیل خواهد شد و موزه چابهار باردیگر در اختیار مردم و گردشگران قرار خواهد گرفت. او ادامه داد: مرمت خانه «شیران زهی» در زهک، منزل عباسعلی میر در شهرستان‌هامون، بنای میرخان بزمی و شیردل مولایی در نیمروز، مرمت قلعه نیک‌شهر با اعتبار ۴۰۰میلیون‌تومان، قلعه سرباز با اعتبار ۴۵۰میلیون‌تومان، قلعه ناصری با اعتبار ۵۰۰میلیون‌تومان، قلعه بمپور، بافت قلعه نو، قلعه کَن، کاروانسرای نصرت‌آباد و قلعه رستم انجام شده است. مجموع این‌اقدامات درقالب ۲۸محوطه و بنای تاریخی فرآیند مرمتی را در استان به‌سرانجام رسانده است.

به‌گزارش ایسنا، معاون میراث‌فرهنگی سیستان‌وبلوچستان با اشاره به‌اقدامات انجام‌شده در حوزه موزه‌ها توضیح داد: در سال‌گذشته برای نخستین‌بار موفق شدیم برای موزه‌های خصوصی اعتبار دریافت کنیم و اقداماتی برای تجهیزات و تعمیر آنها انجام شد. ازجمله این‌اقدامات می‌توان به‌تعمیر، مرمت و تجهیز مجموعه‌هایی مانند موزه «تاس و کپل دزک گنجین دران» در سراوان، موزه آسو در زاهدان و موزه مادکور در سراوان اشاره کرد.

سعادتیان گفت: اعتباری معادل ۵میلیاردتومان برای ساماندهی تاسیسات موزه زاهدان اختصاص یافته است. باتوجه به‌گذشت ۱۴سال از افتتاح این‌موزه بخش زیادی از تاسیسات آن فرسوده شده بود که این‌اعتبار صرف نوسازی و بهسازی آنها شد. یک‌نیروگاه خورشیدی ۴۰کیلوواتی در موزه جنوب شرق راه‌اندازی شده که به‌زودی افتتاح خواهد شد. علاوه‌بر آن یک‌نیروگاه خورشیدی ۴۰کیلوواتی دیگر نیز در پایگاه کوه خواجه و از محل اعتبارات زیرساخت‌های گردشگری ایجاد شده که این‌پروژه‌ها در راستای کاهش ناترازی انرژی و تامین بخشی از نیازهای مجموعه‌های میراث‌فرهنگی استان مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

او درباره میزان اعتبارات تخصیص‌یافته برای انجام این‌پروژه‌ها اظهار کرد: درمجموع برای اقداماتی که به‌آنها اشاره شد مبلغ ۳۱میلیاردو۵۰۰میلیون‌تومان اعتبار ملی و ۳میلیاردو۵۵۰میلیون‌تومان اعتبار استانی اختصاص یافته است.

سعادتیان با اشاره به‌اینکه مرمت یکی از آثار شاخص شهر زاهدان یعنی «گاراژ ملک» نیز به‌پایان رسیده و این‌بنای تاریخی در هفته گردشگری با برگزاری مراسم افتتاحیه رسما بازگشایی شد، افزود: برنامه‌ریزی شده که گاراژ ملک به‌عنوان مرکزی برای عرضه محصولات صنایع‌دستی مورد استفاده قرار گیرد به‌گونه‌ای که زنجیره کامل تولید تا عرضه صنایع‌دستی در این‌بنا به‌نمایش گذاشته شود و گردشگران و متقاضیان بتوانند مستقیما با این‌فرآیند آشنا شوند. مقرر است این‌مجموعه از طریق سازوکارهای قانونی و سامانه‌های مربوط به‌بخش خصوصی واگذار شود. این‌مجموعه با کارکردی تلفیقی شامل صنایع‌دستی، فضاهای فرهنگی و پذیرایی پس از سال‌ها تلاش، هزینه و مرمت به‌روی گردشگران و مردم شهر زاهدان گشوده شد.

خبر

موزه باستان‌شناسی و مردم‌شناسی در پلدختر راه‌اندازی می‌شود

«**جهان صنعت**»– مدیر کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی لرستان از آغاز مطالعات احداث موزه باستان‌شناسی و مردم‌شناسی شهرستان پلدختر در سال جاری خبر داد و گفت که عملیات ساخت این‌موزه از سال آینده آغاز خواهد شد.

عطا حسن‌پور اظهار کرد: درجریان سفر وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی کشور به‌شهرستان پلدختر باتوجه به‌وجود اشیای تاریخی غار کلماکره و ظرفیت‌های مردم‌شناسی این‌شهرستان مقرر شد با همکاری شهرداری و شورای شهر امسال مطالعات احداث موزه آغاز شود. وی خاطرنشان کرد: زمین مورد نیاز این‌پروژه توسط شهرداری و شورای شهر تملک و پیش‌بینی شده عملیات اجرایی ساخت موزه باستان‌شناسی و مردم‌شناسی پلدختر از سال آینده آغاز شود.

مدیر کل میراث فرهنگی لرستان با اشاره به‌ظرفیت‌های گردشگری و ژئوتوریسمی منطقه گفت: باتوجه به‌جاذبه‌هایی مانند تنگه هلد، تخت چان، کول چپ، دره خزینه و تالاب‌ها اعتبارات لازم برای ایجاد زیرساخت‌های گردشگری به‌استان اختصاص خواهد یافت تا زمینه حضور سرمایه‌گذاران بخش خصوصی فراهم شود.

حسن‌پور ادامه داد: باتوجه به‌تمرکز پل‌های تاریخی استان در شهرستان پلدختر اعتبارات ویژه‌ای نیز برای مرمت، احیا و ساماندهی این‌آثار تاریخی در نظر گرفته شده است.

وی در ادامه با اشاره به‌اهمیت سفر وزیر به‌استان اظهار کرد: این‌سفر دستاوردهای خوبی برای حوزه میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان لرستان به‌همراه خواهد داشت

مدیر کل میراث‌فرهنگی لرستان با اشاره به‌دره خزینه تصریح کرد: این‌منطقه حاصل یکی از بزرگ‌ترین رخدادهای زمین‌شناسی و بزرگ‌ترین زمین‌لغزش بلوکی جهان در منطقه کبیرکوه بوده که منجر به‌ایجاد شکاف‌ها و تنگه‌های منحصربه‌فرد در منطقه شده و نمونه آن در دنیا کم‌نظیر است.

حسن‌پور بیان کرد: دره خزینه به‌عنوان یکی از جاذبه‌های شاخص و منحصربه‌فرد کشور شناخته می‌شود و ظرفیت بالایی برای توسعه گردشگری دارد. وی درباره تالاب‌های پلدختر ادامه داد: درحال‌حاضر ۱۱تالاب در این‌منطقه وجود دارد که به‌تالاب‌های ۱۱گانه معروف هستند. این‌تالاب‌ها بازمانده زمین‌لغزش عظیم حدود ۱۱هزارسال پیش هستند که مسیر رودخانه‌های کشکان و سیمره را تغییر دادند. مدیر کل میراث فرهنگی لرستان خاطرنشان کرد: این‌تالاب‌ها امروزه به‌عنوان یکی‌از مهم‌ترین جاذبه‌های طبیعی منطقه در طول سال پذیرای گردشگران داخلی و خارجی هستند.

تصویب حریم ۵اثر تاریخی اصفهان در شورای ثبت کشور

ایرنا– معاون میراث‌فرهنگی اداره کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان از تصویب حریم پنج‌اثر ثبت ملی میراث فرهنگی در شورای ثبت حریم این‌وزارتخانه خبر داد.

سیدروح‌الله سیدالعسگری اظهار داشت: این‌آثار شامل خانه‌های «ملاباشی» و «سرتیپی»، «انگورستان ملک»، «قلعه طالخونچه»، «باغ محمدعلی خان» و «مسجد ملک» است که همگی در اصفهان یا اطراف آن قرار دارند.

وی اضافه کرد: این‌آثار تاریخی بخشی از هویت فرهنگی و معماری اصفهان به‌شمار می‌روند و تصویب حریم آنها به‌منظور حفاظت و نگهداری بهتر از این‌آثار انجام شده است

معاون میراث‌فرهنگی اصفهان با اشاره‌به خانه ملاباشی(معتمدی) و انگورستان ملک گفت: این دوائر مربوط به‌دوران قاجار و در محله پاقلعه اصفهان واقع است. خانه ملاباشی یکی از خاص‌ترین خانه‌های تاریخی ایران به‌شمار می‌رود که هنر معماری دوران‌های مختلف تاریخ ایران ازجمله صفویه، زندیه و قاجاریه را به‌نمایش می‌گذارد.

وی گفت: انگورستان ملک نیز به‌عنوان یکی از زیباترین خانه‌های تاریخی اصفهان در نزدیکی خانه ملاباشی قرار دارد که توسط مَلک‌تجار، تاجر نامدار دوره قاجار در زمینی که پیش‌از آن باغ انگور بوده بنا و برای برگزاری مراسم مذهبی و اجتماعی وقف شده است.

سیدالعسگری درخصوص خانه سرتیپی که در خمینی‌شهر قرار دارد نیز اظهار داشت: این‌خانه مربوط به‌دوران قاجار و در محله لادره فروشان خمینی‌شهر واقع شده است. این‌اثر تاریخی هم‌اکنون در تملک شهرداری خمینی‌شهر بوده که باتوجه به‌قدمت و معماری خاص خود مهم است. وی در ادامه به قلعه طالخونچه اشاره و بیان کرد: این‌قلعه در شهرستان مبارکه و در نزدیکی شهر طالخونچه قرار دارد که با مساحتی حدود ۷هزارمترمربع و قدمت مربوط به‌دوران قاجار پیشتر به‌ثبت ملی رسیده است.

سیدالعسگری افزود: این‌قلعه دارای برج‌های کبوتر و نگهبانی است و به‌عنوان یک‌نمونه از معماری قلعه‌های ایرانی در دوران قاجاریه شناخته می‌شود که حالا حریم آن برای حفاظت بیشتر به‌تصویب رسید. معاون میراث‌فرهنگی اصفهان با اشاره به‌باغ محمدعلی‌خان گفت: این‌باغ تاریخی نیز مربوط به‌دوران قاجار و در اصفهان خیابان آتشگاه واقع شده و باتوجه به‌ویژگی‌های معماری و فضای سبزش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که ثبت حریم آن گامی جدی برای حفاظت از این‌اثر محسوب می‌شود.

جدول ۳۲۰۳

افقی:
۱– دانش دریافت و انتقال اطلاع‌رسانی(داده‌ورزی) – با نظم و ترتیب
۲– تلاوت‌کننده قرآن‌کریم – سریع واکنش می‌دهد – وصفی برای شهر مدینه
۳– از گونه‌های عقیق – جانشین است و از القاب قدیمی هندوستان – همنشینی
۴– از تقسیمات کشوری در بعضی کشورها – نامی برای خانم‌ها و از ایزدان آریایی – کلام پرسشی
۵– قبرشکاف – دوست نالایق و غیرسزاوار – ضمیرتنها
۶– صدای بال حشره – شعری از نیما یوشیج – دوران شیرین صباوت
۷– از مراکز استان‌ها – طایفه و خاندان – آن به انگلیسی – رود مرزی در شمال غرب کشور
۸– سخن بیهوده – قصد و همت عالی – از سیارات منظومه شمسی
۹– ذوق ذاتی – ایجاد مانع – نشانه فعل استمراری – سلاله پیامبرگرامی اسلام(ص)
۱۰– مخلوط آب، خاک و خاکستر – مسلک سیاسی – برجستگی زیرگونه
۱۱– حرف مشایعت – اسناد ارائه‌کردنی – اغتشاش و آشوب
۱۲– شهر اولین المپیک – نظامی بدون درجه – شهری که مرکز حکومت اسلامی اسپانیا بود
۱۳– خیال‌انگیز و اندیشه‌های غیرواقعی – اندیشمند – ماه هشتم سال میلادی
۱۴– از وسایل جانبی رایانه – درز در و دیوار – درس درست نوشتن
۱۵– سرباز نیروی دریایی – از آوازهای موسیقی سنتی ایرانی در دستگاه همایون

عمودی:
۱– از قاره‌های پنجگانه کره خاکی – نماد رحمت پروردگار عالم
۲– تازه‌کار و فاقد ورزیدگی و تجربه – نیمی از جامعه بشری – مادر خشایارشاه هخامنشی
۳– حکم و دستور – نهال نازک – رفتار خوب و شایسته
۴– نوعی آرایش حمله در ورزش بسکتبال – پوشاک بلند قدیمی – پیشوند سال و روز – بدون صرف زمان
۵– ثمرات – کوچگاه تابستانی ایلات
۶– ستردن و زایل کردن – ریه و اندام تنفسی – نوعی جنون غیردائم
۷– ایالتی در مرز شمال شرقی هندوستان – دفعه و نوبت – از بیماری‌های پوستی – ضمیر مونث انگلیسی
۸– خدمتکار و زیر دست – تیغه شیشه‌ای نازک آزمایشگاهی – نویسنده اهل کشور جمهوری چک و صاحب آثار محاکمه و گروه محکومین
۹– از حروف مقطعه قرآن – درخت انگور – زراعت بدون آبیاری – از فروع دین اسلام
۱۰– با هم دوستی و آمد و شد داشتن – از چاشنی‌های غذا – مهم‌ترین شرط دوستی
۱۱– پیکار و کوشیدن – بهترین در نوع خود
۱۲– منطقه‌ای در مکه معظمه – از طوایف قشقایی – از خلفای عباسی – صوت انزجار و نفرت
۱۳– اثری از آلفرد دوموسه شاعر و نمایشنامه‌نویس فرانسوی – واحد طول در انگلستان – پیوستگی و تداوم داشتن
۱۴– کشیدن شکل – وجه رایج در کشور عمان – بخش مفصل‌دار در و پنجره
۱۵– دروغ بستن – رده بزرگی از بندپایان

۱۷۸۸

حل سودوکو ساده

۸	۴	۱	۹	۵	۷	۲	۳	۶
۲	۶	۹	۳	۱	۸	۷	۵	۴
۵	۳	۷	۴	۶	۲	۱	۹	۸
۴	۵	۳	۱	۷	۶	۸	۲	۹
۹	۲	۶	۵	۸	۴	۳	۷	۱
۷	۱	۸	۲	۹	۳	۶	۴	۵
۱	۷	۴	۸	۳	۵	۹	۶	۲
۳	۸	۲	۶	۴	۹	۵	۱	۷
۶	۹	۵	۷	۲	۱	۴	۸	۳

حل سودوکو سخت

۶	۱	۷	۳	۹	۵	۲	۴	۸
۵	۳	۲	۸	۷	۴	۹	۱	۶
۸	۴	۹	۶	۲	۱	۷	۳	۵
۲	۹	۵	۴	۶	۷	۱	۸	۳
۴	۶	۱	۲	۸	۳	۵	۷	۹
۷	۸	۳	۱	۵	۹	۶	۲	۴
۹	۵	۴	۷	۳	۲	۸	۶	۱
۱	۲	۸	۵	۴	۶	۳	۹	۷
۳	۷	۶	۹	۱	۸	۴	۵	۲

جواب جدول شماره ۳۲۰۲

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ب	ی	خ	ا	ن	م	ا	ن	■	ک	ا	ی	ر	ا	ت
۲	ش	ک	ا	ر	ی	■	ب	ا	ن	و	■	ک	ر	ن	ا
۳	ا	ک	م	ل	■	ت	ت	م	هـ	■	ت	ی	م	ا	ر
۴	ر	ل	هـ	■	م	ا	د	■	ر	ا	م	■	د	ر	ی
۵	ت	ا	■	ت	ر	ل	ا	ن	■	ک	ا	م	ل	■	خ
۶	■	م	ز	ا	ح	م	■	ا	ن	و	ر	ی	■	ن	ت
۷	ش	■	ا	ر	و	■	س	ر	ا	ب	■	ز	ک	ا	م
۸	ی	ا	ر	■	م	ا	ل	ا	م	ا	ل	م	■	ز	د
۹	ر	ک	ع	ت	■	و	ا	ح	هـ	■	ب	ن	ا	■	ن
۱۰	ی	و	■	ع	ل	ا	م	ت	■	ب	ل	و	ن	د	■
۱۱	ن	■	ت	ب	ا	ر	■	ی	ک	س	ا	ن	■	ا	هـ
۱۲	ز	ا	ر	■	ر	هـ	ن	■	ت	ا	ب	■	ش	ک	م
۱۳	ب	و	ت	ی	ک	■	ا	م	ی	ن	■	خ	ا	و	ر
۱۴	ا	ر	ی	ا	■	د	ف	ت	ر	■	ر	و	س	ت	ا
۱۵	ن	س	ل	س	و	م	■	ر	ا	ز	و	ن	ی	ا	ز

طراح: محمود کیمیایی

۱۷۸۹

سودوکو ساده

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:
۱– در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲– در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود

۳								۴
۶		۵				۲		
۴			۲	۸	۷			
	۷		۹	۵	۸	۳		
۵		۳					۴	
	۶		۳					۵
	۳		۷	۴				
						۹	۲	۱
	۵	۸		۲				

سودوکو سخت

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

سودوکو
سودوکو(Sudoku)یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۳						۷	۲	
			۱	۷				۳
		۲		۳	۵		۸	
				۹				
	۳		۲					
	۹					۴	۱	۸
۵	۱	۶	۹	۸				
	۲		۴			۳	۹	۱

جهان صنعت

۱۲ بهمن ۱۴۰۴ ۱۲ شعبان ۱۴۴۷ ۱ فوریه ۲۰۲۶

یک شنبه

عضو انجمن صنفی روزنامه‌های غیر دولتی و تعاونی مطبوعات

شماره ۶۰۱۲ - سال بیستودوم

پایان نامه

این نامه اخلاق حرفه‌ای:

http://www.jahanesanat.ir

■ صاحب امتیاز و مدیر مسوول: محمدرضا سعدی

■ تلفن تحریریه: ۸۸۰۳۶۸۹۰

■ نمابر: ۸۸۰۳۹۷۰۷

■ تلفن سازمان آگهی‌ها: ۲۱- ۸۸۶۱۰۰۱۹

■ نشانی: خیابان شیخ‌بهایی شمالی، کوچه معصومی، پلاک ۴

■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۸۳۸۸

■ روابط عمومی: ۸۸۶۱۰۰۲۳

■ لیتوگرافی و چاپ: ایرانچاپ

www.jahanesanat.ir jahan1383@yahoo.com

سینمای جهان

بازیگر «تنها در خانه» از دنیا رفت

ورایتی- کاترین اوهارا، بازیگر نقش مادر فیلم محبوب «تنها در خانه» که آخرین بار سال۲۰۲۵ در سه‌قسمت از فصل دوم سریال «آخرین بازمانده از ما» ظاهر شده بود از دنیا رفت. مدیر کاترین اوهارا، ستاره محبوب سریال‌های «تنها در خانه» و «شیتزکریک» روز جمعه تایید کرد که او پس از یک بیماری کوتاه در ۷۱سالگی درگذشت. او متولد ۴مارس۱۹۵۴ در انتاریو تورنتو، برای بازی در سریال کمدی «شیتز کریک» که از سال۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ به مدت شش‌فصل پخش شد، شهرت داشت. این سریال کمدی که توسط دن و یوجین لوی ساخته شده بود، عملا حرفه اوهارا را دوباره به کانون توجه بازگرداند و موجب شد او به‌طور گسترده مورد ستایش قرار گیرد. اوهارا برای ایفای نقش این مادر عجیب و غریب، جایزه گلدن گلوب بهترین بازیگر زن یک سریال کمدی را دریافت کرد. اوهارا سال۲۰۲۴ در سریال «بیتلجویس بیتلجویس» نقش خود را به‌عنوان نامادری خودشیفته و آوانگارد تکرار کرد. اوهارا بازیگر نقش مادر کوین مک‌کالیستر در دو فیلم «تنها در خانه» بود. او کار خود را در کانادا در اواسط دهه۱۹۷۰ به عنوان نویسنده و مجری در سریال کمدی «دومین تلویزیون شهر» آغاز کرد که جایزه امی ساعات پربیننده سال۱۹۸۲ را برای نویسندگی برجسته برای یک سریال متنوع به دست آورد. او در دهه۲۰۰۰ در مجموعه‌ای از فیلم‌های کمدی با بازی کریستوفر گِست، از جمله «بهترین نمایش»، «باد سهمگین» و «برای ملاحظه شما» ظاهر شد. اوهارا بعدا در سال۲۰۱۰ در فیلم تلویزیونی «تمپل گرندین» ظاهر شد که برای آن اولین نامزدی بازیگری خود را دریافت کرد. اوهارا در فصل اول سریال «استودیو» از شبکه اپل‌تی‌وی پلاس بازی کرد که در آن نقش پتی‌لی تهیه‌کننده بلندپایه و آشفته در شرکت تولید تخیلی «کانتیننتال پیکچرز» را بازی کرد. او برای کار خود در این سریال طنز نامزدی امی۲۰۲۵ را برای بازیگر زن مکمل برجسته در یک سریال کمدی به دست آورد. اوهارا که آخرین حضور عمومی خود را در سپتامبر۲۰۲۵ تجربه کرد، در مراسم گلدن‌گلوب امسال، آخرین نامزدی دوران حرفه‌ای خود یعنی بهترین بازیگر نقش مکمل زن در تلویزیون را دریافت کرد. آخرین نقش‌آفرینی او در سال۲۰۲۵ بود؛ زمانی که در سه قسمت از فصل دوم سریال «آخرین بازمانده از ما» ظاهر شد. اوهارا پس از هفتادمین سالگرد تولدش در سال۲۰۲۴، با مجله «اِل کانادا» درباره دیدگاهش نسبت‌به زندگی و آنچه در پیش است، صحبت کرد. او به این رسانه گفت: «وقتی به ۷۰سالگی می‌رسی تصور کن که قرار است حداقل ۲۰سال دیگر زندگی کنی. با این سال‌ها چه خواهی کرد؟ اگر از این زاویه به آن نگاه کنی به آن به‌عنوان یک چالش نگاه می‌کنی. مثلا به جای اینکه بگویی «اوه نه، قرار است قد و قواره ام کوچک شود» یا «قرار است سرعتم را کم کنم»، تصور کن که قرار است تا ۹۰سالگی زندگی کنی. قرار است چه کار کنی؟» از اوهارا، همسرش، بو ولچ و دو پسرش لوک و متیو به یادگار مانده‌اند.

«سریع و خشن» جدید چه زمانی به سینما می‌رسد؟

هالیوود ریپورتر- استودیو یونیورسال اعلام کرد که قسمت بعدی مجموعه «سریع و خشن» با عنوان «سریع برای همیشه» ساخته می‌شود و قرار است ۱۷مارس۲۰۲۸ روی پرده سینماها برود. این فیلم دنباله‌ای بر قسمت قبلی این مجموعه با نام «سریع و خشن۱۰» به کارگردانی لویی لتریه است که در سال۲۰۲۳ اکران شد. وین دیزل، ستاره اصلی این مجموعه فیلم و بازیگر نقش دومینیک تورتو، این خبر را در صفحه مجازی خود به اشتراک گذاشت و عکسی از خود در کنار همبازی فقیدش پل واکر(ایفاکننده نقش برایان اوکانر) منتشر کرد. واکر در نوامبر۲۰۱۳ و در حالی که فیلم «سریع و خشن۷» هنوز در حال تولید بود، درگذشت و صحنه‌های مربوط به شخصیت او با استفاده از تکنیک‌های رایانه‌ای، تصاویر آرشیوی و حضور برادرانش به‌عنوان بدل تکمیل شد. در ابتدا قرار بود دنباله «سریع و خشن۱۰» در بهار۲۰۲۵ اکران شود اما این برنامه به تعویق افتاد. یونیورسال هنوز جزئیاتی درباره تیم سازنده، بازیگران یا خط داستانی فیلم جدید «سریع و خشن» منتشر نکرده است. وین دیزل در فوریه۲۰۲۴ اعلام کرده بود که یازدهمین فیلم مجموعه، پایان داستان اصلی این مجموعه فیلم خواهد بود. مجموعه فیلم‌های «سریع و خشن» که شامل فیلم مستقل «هابز و شاو» محصول۲۰۱۹ با بازی دواین جانسون و جیسون استاتهام نیز می‌شود، از زمان آغاز با فیلم «سریع و خشن» در سال۲۰۰۱ تاکنون بیش از ۷میلیارد دلار در گیشه جهانی فروش داشته است.

جشنواره فیلم برلین در بحران مالی

اسکرین- مدیر جشنواره برلین اعلام کرد که این جشنواره ممکن است در سال‌های۲۰۲۷ و ۲۰۲۸ با کاهش‌های جدی بودجه روبه‌رو شود. تریشا تاتل در نشستی بیش از دوساعته با اعضای کمیته امور فدرال و اروپایی و رسانه مجلس سنای برلین که به بررسی تدارکات این رویداد شاخص سینمایی اختصاص داشت، توضیح داد که اگرچه جشنواره برای امسال خوش‌شانس بوده و بودجه‌ای متعادل دارد اما تقریبا به‌طور قطع باید در سال‌های۲۰۲۷ و ۲۰۲۸ به فکر کاهش هزینه‌ها باشیم.» او به کمیته سنا گفت: «ما ننشسته‌ایم منتظر بمانیم تا شما به ما پول بدهید. ما به‌طور فعال در تلاشیم حامیان مالی و شرکای جدید جذب و خودمان درآمدزایی کنیم اما واقعیت این است که در سال۲۰۲۷ با شکاف بودجه‌ای مواجه خواهیم شد که باید برای آن و همچنین به‌صورت بلندمدت راه حل پیدا کنیم.» او توضیح داد که بیش از یک‌سوم بودجه کلی برلیناله که حدود ۳۳میلیون یورو است، هر سال صرف هزینه‌های نیروی انسانی می‌شود که رقمی بیش از ۱۲میلیون یورو است. این مبلغ ممکن است بسته به میزان افزایش حقوق‌هایی که در چارچوب توافق برای کارکنان دولت فدرال و محلی آلمان تعیین می‌شود، افزایش یابد. تاتل افزود: بخش قابل‌توجهی از آن ۱۲میلیون یورو هزینه نیروی انسانی صرف پرداخت اضافه‌کاری می‌شود و گفت: «هیچ جشنواره دیگری به این شکل کار نمی‌کند. این منحصربه‌فرد است که ما به این تعداد از افراد بابت ساعات واقعی کارشان پول می‌دهیم، نه یک مبلغ ثابت که درنهایت کمتر از حق واقعی‌شان باشد.» امسال مجلس سنای برلین یک‌میلیون یورو به جشنواره اختصاص داده و ولفرام وایمر، وزیر فرهنگ و رسانه دولت آلمان نیز در مجموع با ۱۱/۹میلیون‌یورو از دوره۲۰۲۶ برلیناله حمایت می‌کند

دوربین

رضا لاله باغ - «جهان صنعت»

بازار طلا داغ‌تر از توان مالی مردم

حذف ارز ترجیحی کاغذ چه تاثیری بر بازار کتاب دارد؟

نشر در مرز تاب‌آوری!

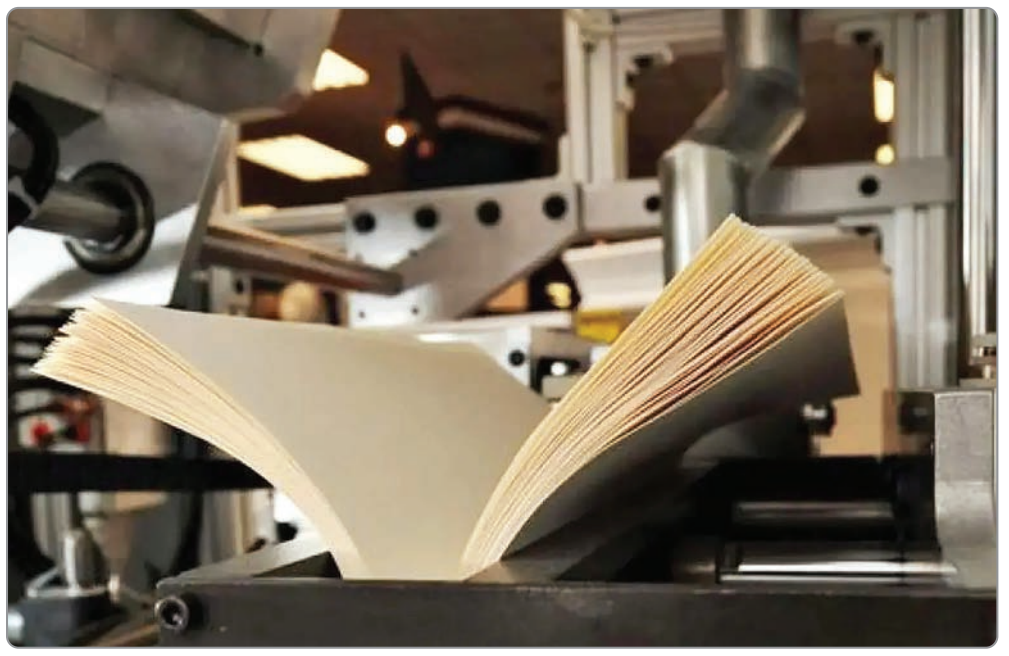

گروه فرهنگ و هنر- «حذف ارز ترجیحی کاغذ»؛ خبری که در حاشیه مراسم جایزه جلال توسط سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی مطرح شد، در نگاه نخست شاید تنها یک اعلام موضع کوتاه در میان انبوهی از اخبار روزمره به نظر می‌رسید اما بازتاب گسترده آن در بازار کاغذ و صنعت نشر نشان داد که این تصمیم، فراتر از یک تغییر اداری یا اقتصادی ساده است. این خبر به‌روشنی از افزایش قیمت کاغذ در بازار ظهیرالاسلام پرده برداشت و توجه افکار عمومی را به یکی از حساس‌ترین مولفه‌های تولید کتاب جلب کرد؛ مولفه‌ای که به‌طور مستقیم با هزینه تمام‌شده نشر و درنهایت با سبد فرهنگی خانوار ایرانی گره خورده است. انتشار این خبر عملا به‌منزله اعلام رسمی ورود بازار کاغذ به مرحله‌ای تازه از نوسان و التهاب بود؛ مرحله‌ای که روند تدریجی افزایش قیمت‌ها از پاییز سال‌جاری را شتاب بخشید و فضای روانی بازار را بیش از پیش ملتهب کرد.

بازار کاغذ در ماه‌های اخیر پیش از آنکه حذف ارز ترجیحی به‌صورت رسمی اعلام شود، تحت‌تاثیر مجموعه‌ای از عوامل داخلی و بیرونی با بی‌ثباتی مواجه بود. نوسانات نرخ ارز، دشواری‌های واردات، ابهام در سیاست‌های تخصیص ارز و انتشار مکرر اخبار ضدونقیض موجب شده بود که قیمت‌ها به‌صورت خزنده اما مداوم افزایش یابد. در چنین فضایی اعلام حذف ارز ترجیحی نه‌تنها به این روند پایان نداد بلکه به‌عنوان یک شوک خبری آن را وارد فاز تازه‌ای کرد. فعالان بازار معتقدند که واکنش سریع قیمت‌ها، بیش از آنکه ناشی از تغییر واقعی در عرضه باشد، حاصل فضای انتظاری و نگرانی از آینده است؛ نگرانی‌ای که باعث شده برخی تجار از عرضه کاغذ خودداری کرده و منتظر تثبیت قیمت‌ها در سطوح بالاتر بمانند.

در این میان سکوت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پس از اعلام این خبر به یکی از مهم‌ترین محورهای انتقاد تبدیل شده است. نهادی که به‌طور مستقیم مسوول سیاستگذاری، حمایت و هدایت صنعت نشر است، پس از طرح چنین موضوع حساسی توضیح روشنی درباره برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت خود ارائه نکرده و همین مساله فضای ابهام را تشدید کرده است. ناشران که تصمیم‌گیری‌های اقتصادی آنها وابستگی مستقیمی به قیمت کاغذ دارد، اکنون با پرسش‌های متعددی مواجه هستند: آیا قرار است سازوکار جدیدی برای حمایت از تولید کتاب طراحی شود؟ آیا یارانه‌های فرهنگی به شکل هدفمندتری جایگزین ارز ترجیحی خواهد شد؟ آیا مصرف‌کننده نهایی یعنی مخاطب کتاب، در این میان مورد توجه قرار خواهد گرفت یا نه؟ فقدان پاسخ روشن به این پرسش‌ها، برنامه‌ریزی را برای بسیاری از فعالان نشر دشوار و حتی ناممکن کرده است. در ماه‌های گذشته یکی از اصلی‌ترین مشکلات بازار نشر، افزایش بی‌ضابطه قیمت‌ها تحت‌تاثیر اخبار و شایعات بوده است. هر خبر درباره کاهش یا توقف تخصیص ارز، هر نوسان در بازار ارز و حتی هر اظهارنظر غیررسمی از سوی مسوولان به‌سرعت در قیمت کاغذ و سایر ملزومات چاپ منعکس می‌شد. این وضعیت در سایه ضعف نظارت و نبود عملکرد شفاف از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط به‌نوعی بی‌اعتمادی ساختاری در بازار دامن زده است. اکنون با حذف ارز ترجیحی و گزارش‌هایی مبنی‌بر ممانعت برخی واردکنندگان و توزیع‌کنندگان از عرضه کاغذ، این بی‌اعتمادی به اوج خود رسیده و پیش‌بینی می‌شود که نوسانات قیمتی دست‌کم در کوتاه‌مدت ادامه‌دار باشد.

این تحولات در شرایطی رخ می‌دهد که صنعت نشر ایران از پیش در وضعیتی شکننده قرار داشت. سال‌های اخیر به‌ویژه پس از همه‌گیری کرونا، دوره‌ای دشوار برای این صنعت بوده است. تعطیلی‌های مکرر، کاهش حضور مخاطبان در کتاب‌فروشی‌ها، افت شدید فروش و افزایش هزینه‌های تولید، بسیاری از ناشران را با بحران بقا مواجه کرد. کاهش قدرت خرید مردم نیز سبب شد کتاب به‌تدریج از اولویت‌های مصرف فرهنگی خانوار خارج شود. نتیجه طبیعی این روند، کاهش شمارگان کتاب بود به‌طوری‌که در سال۱۴۰۳، میانگین تیراژ کتاب به کمترین سطح خود در ۲۰سال گذشته رسید. این آمار نه‌تنها یک شاخص اقتصادی بلکه نشانه‌ای نگران‌کننده از وضعیت فرهنگ مکتوب در کشور است. در چنین شرایطی حذف ارز ترجیحی کاغذ به‌عنوان یک تغییر اساسی در سیاستگذاری، پرسش‌های جدی‌تری را مطرح می‌کند. آیا صنعتی که سال‌هاست با کاهش تقاضا، افزایش هزینه‌ها و نااطمینانی مواجه است، توان جذب شوکی دیگر را دارد؟ آیا ناشرانی که بسیاری از آنها با حداقل سود یا حتی زیان فعالیت می‌کنند، قادر خواهند بود افزایش هزینه کاغذ را بدون انتقال آن به قیمت نهایی کتاب مدیریت کنند؟ پاسخ بسیاری از فعالان این حوزه به این پرسش‌ها منفی است و همین نگرانی چشم‌انداز آینده نشر را تیره‌تر کرده است.

البته حذف ارز ترجیحی، از منظر برخی کارشناسان اقتصادی می‌تواند فواید بالقوه‌ای نیز به‌همراه داشته باشد. از جمله این فواید می‌توان به کاهش رانت، شفاف‌سازی مسیر واردات و توزیع کاغذ و جلوگیری از انحراف منابع اشاره کرد. تجربه سال‌های گذشته نشان داده که تخصیص ارز ترجیحی، در مواردی به ایجاد شبکه‌های غیرشفاف و توزیع ناعادلانه منجر شده و همه فعالان نشر به‌طور یکسان از آن بهره‌مند نشده‌اند. با این حال نکته کلیدی اینجاست که تحقق این فواید، منوط‌به وجود نظام نظارتی کارآمد و سیاست‌های حمایتی مکمل است؛ عناصری که در حال حاضر نشانه‌های روشنی از آنها دیده نمی‌شود. در نبود چنین سازوکاری، حذف ارز ترجیحی عملا به افزایش قیمت تمام‌شده کتاب و کاهش بیشتر قدرت خرید مخاطبان منجر خواهد شد. کتاب که پیش از این نیز در رقابت با سایر کالاهای ضروری، جایگاه متزلزلی در سبد خانوار داشت، بیش از پیش به کالایی لوکس تبدیل می‌شود. این روند پیامدهایی فراتر از بازار نشر دارد و می‌تواند به تضعیف سرمایه فرهنگی جامعه بینجامد. کاهش دسترسی عمومی به کتاب به‌ویژه در میان نسل جوان و اقشار کم‌درآمد، آثار بلندمدتی بر سطح آگاهی، آموزش غیررسمی و مشارکت فرهنگی خواهد داشت؛ آثاری که جبران آنها به‌مراتب دشوارتر از مدیریت یک بحران اقتصادی کوتاه‌مدت است بنابراین مساله اصلی نه‌صرفا حذف یا ابقای ارز ترجیحی بلکه شیوه اجرای این تصمیم و نحوه مواجهه سیاستگذاران با پیامدهای آن است. اگر قرار است اصلاحی در این حوزه انجام شود، این اصلاح باید در قالب یک بسته جامع سیاستی صورت گیرد که در آن حمایت هدفمند از ناشران، یارانه مستقیم به مصرف‌کننده، نظارت موثر بر بازار کاغذ و گفت‌وگوی مستمر با فعالان صنعت نشر پیش‌بینی شده باشد. بدون چنین نگاهی، حذف ارز ترجیحی نه‌تنها به ساماندهی بازار منجر نخواهد شد بلکه می‌تواند یکی از عمیق‌ترین چالش‌های چندهه اخیر نشر ایران را رقم بزند. درمجموع بیش از هر زمان دیگری انتظار می‌رود که متولیان فرهنگی کشور با درک حساسیت این مقطع، از تصمیم‌گیری‌های یک‌سویه پرهیز کرده و راهکاری بیندیشند که هم پایداری اقتصادی نشر را تضمین کند و هم مانع از تضعیف بنیان‌های فرهنگی جامعه شود.

خبر

اعلام زمان پیش‌فروش بلیت‌های فیلم فجر در شهرستان‌ها

«جهان صنعت»- فیلم‌های پذیرفته‌شده در چهل‌وچهارمین جشنواره ملی فیلم فجر، از روز ۱۵بهمن‌ماه همزمان با عید نیمه‌شعبان در شهرستان‌ها به نمایش درمی‌آیند. پیش‌فروش بلیت‌های سینما نیز در شهرستان‌ها از روز یکشنبه دوازدهم بهمن‌ماه ساعت۱۴ آغاز می‌شود.

سامانه‌های آی‌تیکت، ایران‌تیک، سینماتیکت و گیشه۷ برای پیش‌فروش بلیت‌ها فعال هستند. همچنین نمایش فیلم‌های جشنواره در تمامی مراکز استانِ سراسر کشور انجام می‌شود. در عین حال آغاز نمایش در ۹شهر با نمایش فیلمی تولید آن استان است. این ۹فیلم خارج از رقابت جشنواره فجر هستند و برای انتخاب آنها محصولات تولیدی استان‌ها مورد بررسی قرار گرفته‌اند. براساس برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته، در این دوره از جشنواره، تعداد نمایش هر اثر در شهرستان‌ها کاهش پیدا کرده است. این کاهش با هدف حفظ حقوق صاحبان آثار برنامه‌ریزی شده. پیش‌فروش بلیت‌های جشنواره در تهران نیز از ساعت ۱۰صبح روز جمعه ۱۰بهمن‌ماه آغاز شده است.

پیگیری وضعیت هنرمندان موسیقی بازداشت‌شده

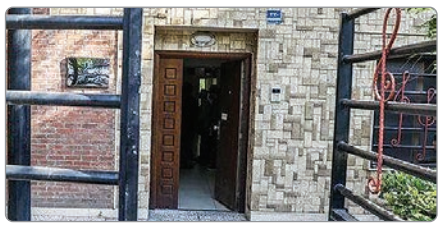

ایسنا- کارگروه ویژه پیگیری وضعیت هنرمندان موسیقی بازداشت‌شده در خانه موسیقی ایران تشکیل شد.

پایگاه خبری خانه موسیقی ایران اعلام کرد: بنابر تصویب هیات‌مدیره خانه موسیقی، کارگروهی ویژه با هدف پیگیری وضعیت هنرمندان موسیقی بازداشت‌شده در جریان اتفاقات اخیر کشور در خانه موسیقی ایران تشکیل شد. این کارگروه ماموریت دارد با رویکردی حرفه‌ای و مسوولانه، وضعیت حقوقی هنرمندان موسیقی بازداشت‌شده را پیگیری کرده و اقدامات لازم را در چارچوب قوانین و مقررات جاری انجام دهد. خانه موسیقی ایران ضمن تاکید بر حمایت از حقوق صنفی و حرفه‌ای اعضای خود ابراز امیدواری کرده است که با تلاش این کارگروه و همکاری نهادهای ذی‌ربط، مسائل پیش‌آمده در کوتاه‌ترین زمان ممکن و با رعایت حقوق قانونی هنرمندان به نتیجه‌ای مطلوب برسد.

کتاب

انتشار دنباله یک رمان پرفروش

گاردین- دنباله رمان پرفروش سال۲۰۰۳ «همسر مسافر زمان» اثر ادری نیفنگر در پاییز پیش‌رو منتشر خواهد شد. «زندگی خارج از نظم» که نیفنگر ۱۳سال روی آن کار کرده است، در همان دنیای رمان اصلی روایت می‌شود. از زمان انتشار رمان «همسر مسافر زمان» تاکنون بیش از ۹میلیون نسخه از آن در سراسر جهان فروخته شده و در سال۲۰۰۹ نیز فیلمی با بازی ریچل مک‌آدامز و همچنین یک سریال «اچ‌بی‌او» و یک اثر موزیکال از آن اقتباس شده است. این کتاب جدید که قرار است در ۲۷اکتبر توسط جاناتان کیپ، یکی از ناشران زیرمجموعه «پنگوئن» در بریتانیا منتشر شود، داستان زندگی آلبا دیتامبل، دختر هِنری و کلر را که شخصیت‌های محوری رمان اصلی هستند روایت می‌کند. هانا وستلند، ناشر جاناتان کیپ، رمان «همسر مسافر زمان» را یکی از مهم‌ترین آثار منتشرشده ادبی تاریخ عنوان کرد. نیفنگر رمان «همسر مسافر زمان» را بین سال‌های۱۹۹۷ تا ۲۰۰۲ نوشت و «هیچ قصدی برای نوشتن هیچ نوع دنباله‌ای نداشت». چند سال بعد که ایده‌ای برای داستانی دنباله‌دار درباره آلبا به ذهنش رسید، نگارش دنباله آن را در نوامبر۲۰۱۲ آغاز کرد. در «همسر مسافر زمان» می‌فهمیم که هِنری دچار «اختلال جابه‌جایی زمانی» است و این یعنی به‌طور غیرارادی در زمان سفر می‌کند. آلبا این وضعیت را به ارث می‌برد. در کتاب اصلی، هنری زمانی که آلبا پنج‌ساله است، جان خود را از دست می‌دهد. نیفنگر می‌گوید که این دنباله تا حدی درباره عشق است.